

PSII
40.

Calendariul Românului

pe

anul comun dela Christos

1903

Anul al XV-lea

Prețul 50 bani (25 cr.)

Caransebeș

Editura și tipăriul Tipografiei și Librăriei diecesane

1903

Josif Stich și Fiul

croitori de reverenți și haine civile

Caransebeș.

Peste drum de reședința episcopescă.

Se recomandă domniilor înalte cât și
p. t. public pentru facerea de tot felul de

haine bărbătești

din cele mai
bune stofe din
țară și străina-
tate, care tot-
deauna se află în
deposit în mare
mulțime de ales
și după fasonul
cel mai nou,

asigurând un serviciu prompt și real.

Comande din afară se efeituesc iute.

Afară de aceea își recomandă
binesortatul său deposit de mătase
pentru bărbați și pentru băieți,
paltone, mikado, pardesiuri și
bunți; rënduri de haine pentru
bărbați și pentru băieți în toate calitățile.

Tot ceea-ce se vinde, se vinde cu prețul
fabriciei.

P
III/1005

PS. II 40

Calendariul Românului

pe

anul comun dela Christos

1903

Anul al XV-lea

Prețul 50 bani (25 cr.)

Caransebeș

EDITURA ȘI TIPĂRIUL TIPOGRAFIEI ȘI LIBRĂRIEI DIECESANE

1902

P. 7410-6

Calendarul Romanilor

1903

Biblioteca publică a oraşului Timişoara
Nr. de inventar 57498 Valoarea lei 30-
D. precizat de la G. H. H. H.

CRONOLOGIE

pe anul 1903

	Anii
Dela facerea lumii după socotéla bisericeii nóstre	7411
Dela facerea lumii după socotéla bisericeii apusene (romano-catolice)	6616
După c. v. al evreilor (4005 înainte de Christos)	5907
După calculul comun	5886
După calculul nou al evreilor	5663
Dela fondarea Romei (după Varro 24 Aprile 753 înainte de Christos)	2656
Dela mórtea lui Alecsandru cel Mare	2234
Dela îndreptarea calendariului Iulian prin Sosigene (1 Ianuarie 45 înainte de Christos)	1948
Dela nascerea Domnului nostru Iisus Christos	1903
Dela răsipirea Ierusalimului prin Romani (1 Sept. 69 d. Chr.)	1834
Dela descălecarea Romanilor în Dacia sub împ. Traian	1798
Dela cel dintâiu sinod a tótá lumea din Nicea	1578
Dela căderea imperiului roman de apus (după ce a stat 1231 de ani, întemplată în 476 după Christos)	1426
Dela desbinarea bisericeii apusene de cea resăriténă	850
Dela reîntemeierea statului țerei românesce prin Radu-Negru-Basarab, Domnul Făgărașului	613
Dela reîntemeierea statului Moldovei prin Bogdan Dragoș	558
Dela aflarea artei tipografice	461
Dela luarea Constantinopolului de Turci	449
Dela descoperirea Americii (11 Octombrie 1492)	411
Dela reformațiunea lui Luther	386
Dela căderea Ungariei la Mohaciu	377
Dela desrobirea limbei române de cea slavonă prin întâia carte română	332
Dela aflarea mașinelor cu abure	204
Dela venirea Transilvaniei sub casa austriacă	203
Dela nascerea Maiestății Sale c. și ap. r. Francisc Iosif I (18 August 1830)	73
Dela ștergerea iobăgiei în Ardeal, Dumineca tuturor sântilor 6/18 Iunie 1848	55

Dela domnia Maiestății Sale c. și apostolice r. Francisc Iosif I (2 Decembre 1848)	55
Dela reînființarea metropoliei noastre gr. or. române (12/24 Decembre 1864)	39
Dela reînființarea episcopiei noastre din Caransebeș (12/24 Decembre 1864)	39
Dela sancționarea statutului organic (16/28 Maiu 1869)	34
Dela întemeierea dinastiei de Hohenzollern în România prin suirea pe tron a principelui, acum Maiestății Sale regelui Carol I.	37
Dela mărtea arhiepiscopului și metropolitului Andreiu Baron de Șaguna (16 Iuniu 1873)	29
Dela proclamarea independenței României	26
Dela recunoscerea independenței României de către puteri	24
Dela proclamarea regatului român sub primul rege Carol I. la 14 Martie 1881	22
Dela încoronarea regelui României Carol I. (10 Maiu 1881)	22

Date cronologice pe anul 1903:

Litera pascaliei	0
Ciclul luni	1
Temelia luni	14
Ciclul sôrelui	19
Mâna anului	2

Sărbătorile și alte zile schimbătore de peste an:

Nascerea Dlui nostru Christos, Joi, mâncare de carne 6 sept. 5 zile.
Triodul se începe în 26 Ianuarie.
Lăsatul de carne în 9 Februarie.
" " brânză în 16 Februarie.
Bunavestire, Marți a 6-a săptămână din Post.
Sfintele Paști, în 6 Aprile.
Înălțarea Domnului, în 15 Maiu.
Dumineca Rosaliilor, 25 Maiu.
Postul SS. Apostoli 3 săptămâni și 6 zile; (lăsatul de carne 1 Iunie)
diua lor Duminecă.

Posturile în biserica greco-resăritenă:

1. Zilele de Mercuri și Vineri de preste an. — 2. Ajunul Botezului 5. Ianuarie. — 3. Postul Paștilor 16 Februarie până 5 Aprile. — 4. Postul SS. Apostoli Petru și Pavel 1 Iunie—28 Iunie. — 5. Postul Sântă-Măriei 1—14. August. — 6. Taierea capului S. Ioan 29 August. — 7. Ziua crucii 14. Septembrie. — 8. Postul Crăciunului 15 Novembre până 24 Decembre.

Deslegarea postului

Mercuri 1 Ianuarie
Vineri 3 Ianuarie
Mercuri 29 Ianuarie
Vineri 31 Ianuarie
Mercuri 9 Aprilie

Vineri 11 Aprilie
Mercuri 28 Maiu
Vineri 30 Maiu
Vineri 26 Decembre
Mercuri 31 Decembre

Săptămâna brânzei: 10—16 Februarie; deci deslegare la ouă și brânză: Mercuri 12 Februarie, Vineri 14 Februarie.

Semnele ceresci și caracterul lor:

Sórele și celelalte planete	Douăsprezece zodii ale ceriului
Sórele ☉	Berbecel ♈
Mercurie ☿	Taurul ♉
Vinerea ♀	Gemenii ♊
Pământul ♁	Racul ♋
Marte ♂	Leul ♌
Vesta ♀	Fecióra ♍
Junone ♀	Cumpăna ♎
Palade ♀	Scorpia ♏
Cerere ♀	Săgetătorul ♐
Joie ♃	Capriorul ♑
Saturn ♄	Udătorul ♒
Urania ♅	Peștii ♓

Însemnare. S. înseamnă Sfânt; SS. Sfinții; P. séu Păr. Părinte; PP. Părinți; C. Cuvios; Ca. Cuvioasă; CC. PP. Cuvioșii Părinți; Ca. m. Cuvioasă maică; M. Martir (Mucenic); Ma Martira (Mucenița); Ap. Apostol; SS. Ap. Sfinții Apostoli; Archep. Aep. Archiepiscop; Ep. Episcop; Archid. Archidiacon; Pat. Patriarh; MM. Marele Martir (Mucenic); MMă. Marea Martiră (Muceniță); Mii Martirii (Mucenicii); Mle Martirele (Mucenițele); Pr. Profet (Proroc); Ev. Evangelist; Mat. Mateiu; c. M. cel Mare; f. d. m. făcătoriu de minuni; Ad. m. Aducerea mōștelor; G. d. a. Gură de aur; inv. învierii; gl. glas; c. cap. v. vers.

Lună nouă ☾	Lună plină ☽
Pătrariul înteu ☾	Pătrariul din urmă ☽

Dilele Sēpt. Dilele Sēptēmānii.

Veđi: Sērbătorile cele însemnate cu (+) roșie sūnt sērbători împērătesci, éră cele cu (†) négră sūnt sērbători bisericesci.

Ianuarie,

are 31 zile

Ziua are 10 și noaptea 14 ore

Gerariu.

Zilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele	
						resare	apune
Merc.	1	(†) Taerea impr.; Vas. c. M.	14	Felics		7.39	4.41
Joi	2	C. P. Silvestru	15	Maurus		7.38	4.42
Vin.	3	Pr. Malahia; M. Gordie	16	Marcel		7.37	4.44
Sâm.	4	Sob. celor 70 Ap.; C. Teoctist	17	Antonie pust.		7.37	4.45

Dumineca înainte de Botezul Domnului, Marcu c. 1, v. 1—8 : „Începerea evangheliei lui Iisus Christos, Fiul lui Dumnezeu ...”; ev. inv. 9; gl. 6.

Dum.	5	Mii Teopemt, Teona; Ca Sinclitica	18	Prisca		7.36	4.47
Luni	6	(†) Botezul Domn. n. I. Ch.	19	Canut		7.35	4.49
Marți	7	(†) Sob. S. Ioan Botez. (†)	20	Fab. și Seb.		7.34	4.50
Merc.	8	Ca. m. Dominica; C. George	21	Agnes		7.33	4.52
Joi	9	M. Polieuct	22	Vincentiu		7.33	4.53
Vin.	10	P. Grig. Ep. Nisiei C. Domeți.	23	Logod. Mariei		7.32	4.54
Sâm.	11	C. P. Teodosie	24	Timoteiu		7.31	4.56

Dumineca după Botezul Domnului, Mateiu c. 4, v. 12—17: „În vremea aceea auzind Iisus ...”; ev. inv. 10; gl. 7.

Dum.	12	Ma Tațiana	25	Întorcerea lui Pavel		7.29	4.57
Luni	13	Mii Ermil și Stratonie	26	Policarp		7.28	4.59
Marți	14	CC. PP. uciși în Sinai și Rait	27	Ioan Chrisost.		7.27	5.00
Merc.	15	CC. PP. Pavel Tebeul; Ioan Colibașul	28	Carol cel Mare		7.26	5.02
Joi	16	Înch. cinst. lanț al Ap. Petru	29	Francisc Sal.		7.25	5.03
Vin.	17	C. P. Antonie cel Mare	30	Martina		7.24	5.04
Sâm.	18	PP. Atanasie și Chiril Aep. Alexand.	31	Petru N.		7.23	5.06

Dumineca lui Zacheu, Luca a 15-a, (cea din Dumineca 32 d. Rusali) c. 19, v. 1—10 : „În vremea aceea trecea Iisus prin Ierichon ...”; ev. inv. 11; gl. 8.

Dum.	19	CC. PP. Macarie și Arsenie	1	Febr. Ignat.		7.22	5.07
Luni	20	C. P. Eutimie cel mare	2	(†) Int. Chr.		7.21	5.08
Marți	21	C. P. Macsim; M. Neofit	3	Blasius		7.19	5.10
Merc.	22	S. Ap. Timoteiu; M. Anast.	4	Veronica		7.18	5.12
Joi	23	Mii Climent și Agatangel	5	Agata		7.17	5.13
Vin.	24	Ca. maică Xenia	6	Dorotea		7.16	5.14
Sâm.	25	(†) Grig. Teol. Aep. Cons.	7	Romuald		7.14	5.16

Triodul. Dum. Vameș. și a Paris., Luca a 16-a (cea din Dum. a 33-a d. Rusali) c. 18, v. 10—14: „Dis'a Domnul pilda acesta : Doi oameni sau suit în biserică să se roge...”; ev. inv. 1; gl. 1.

Dum.	26	C. P. Xenofont	8	Ioan		7.12	5.17
Luni	27	(†) Ad. m. S. Ioan Ch. (G. d. a.)	9	Apolonia		7.11	5.19
Marți	28	C. P. Efrem Sirul	10	Scholastica		7.10	5.20
Merc.	29	Aduc. mōst. S. Ignatie	11	Desideriu		7.08	5.21
Joi	30	(†) SS. Tr. Ier. Vas. Grig. Ioan	12	Eulalia		7.07	5.23
Vin.	31	SS. fără de arg. Chir și Ioan	13	Ecaterina		7.05	5.25

Ianuarie.

Povețe economice

Cară gunoiu că locurile altcum sărăcesc și nu-ți respălătesc munca. Drege uneltele de economie, căci acum având timp, poți să stai lângă măestru, ca să-ți facă un lucru de trebă. Vitelor dă nutreț învrăstat, că-l mănâncă și mistue ma bine. Numără săptămânile până la Sân-George și vezi cum stai. Curătesce pomii de mușchiu, cójă bătrână, crengi uscate și pe timp umed de iască. Unge ranele cu o amestecătură de balebă, pământ cleios și păr de bou tăiat mărunț. Adună néua cu lopata grămezi în jurul pomilor. Astfel umpli pământul de umezélă și faci pomii să întârzie cu înflorirea, prin ce-i scapi de brumă. Din pivniță depărtéză legumile putrede.

Prevestirea timpului :

Notițe:

Din 1—4 senin, vânt și ger; 5 néuă, 6—8 ger, 9—18 cald, 19 vânt, 20—22 môle și vânt, 23—28 ger tare, 29—31 môle.

Februarie,

are 28 zile

Ziua are 11 și noaptea 13 ore

Faur.

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele	
						resare	apune

Sâm.	1	S. M. Trifon	14	Valentin		7.03	5.26
------	---	--------------	----	----------	--	------	------

Duminica Fiului răstăcit, Luca c. 2, v. 22-40: „În vremea aceea adus-au părinții pe Iisus pruncul în Ierusalim...”; gl. 2.

Dum.	2	(†) Întâmpinarea Domnului	15	Faustin		7.02	5.28
Luni	3	S. și drept. Simeon; Pr. Ana	16	Iuliana		7.00	5.31
Mărti	4	C. P. Isidor	17	Constanția		6.58	5.32
Merc.	5	Ma Agatia	18	Flavian		6.57	5.33
Joi	6	C. P. Vucol Ep. Smirnei	19	Conrad		6.55	5.35
Vin.	7	C. P. Partenie Ep. Lampsac.	20	Eleuteriu		6.53	5.36
Sâm.	8	M. M. Teodor Stratilat	21	Eleonora		6.52	5.37

Duminica lăsatului de carne, Matei c. 25, v. 31-46 „Ziua Domnului: Când va veni Fiul Omului întru mărirea sa...”; ev. inv. 3; gl. 3.

Dum.	9	M. Nichifor	22	Petru C.		6.51	5.30
Luni	10	Sântit. M. M. Haralampie	23	Romana		6.49	5.39
Mărti	11	M. Vlasie	24	Matia ap.		6.47	5.40
Merc.	12	C. Păr. Meletie Aep. Ant.	25	Valburga		6.45	5.42
Joi	13	C. P. Martinian	26	Alexandru		6.43	5.43
Vin.	14	C. P. Auxentie	27	Leandru		6.42	5.44
Sâm.	15	Apost. Onisim	28	Romanus		6.40	5.46

Duminica lăsatului de brânză, Matei c. 6, v. 14-21; „Ziua Domnului: De veți ierta omienilor greșelele lor...”; ev. inv. 4; gl. 4.

Dum.	16	M. M. Pamfilie	1	Mart. Albin		6.38	5.47
Luni	17	M. M. Teodor Tiron	2	Simpliciu		6.36	5.49
Mărti	18	P. Leon	3	Cunigunda		6.34	5.50
Merc.	19	Apostolul Archip	4	Casimir		6.33	5.51
Joi	20	C. P. Leon Ep. Cataniei	5	Eusebiu		6.31	5.53
Vin.	21	C. P. Timoteiu și Eustatie	6	Frideric		6.29	5.54
Sâm.	22	Afl. moșt. SS. Mi din Eugenia	7	Toma Acuin.		6.27	5.56

Duminica a 1-a din Post, Ioan c. 1, v. 43-51; „În vremea aceea voia Iisus să meargă în Galilea...”; ev. inv. 5; gl. 5.

Dum.	23	S. M. Policarp Ep. Smirnei	8	Ioan		6.25	5.57
Luni	24	(†) Afl. cap. S. Ioan Bot.	9	Francisca		6.24	5.58
Mărti	25	C. P. Tarasie Aep. Const.	10	Cei 40 mart.		6.22	5.59
Merc.	26	P. Porfirie Ep. Gaziei	11	Eracliu		6.19	6.01
Joi	27	C. P. Procopie mărturisit.	12	Grigorie		6.18	6.02
Vin.	28	C. P. Vasilie mărturisit.	13	Rosina		6.16	6.04

Februarie.

Povețe economice :

Cerne bucatele de sămânță. Cară încă și imprăștie gunoiu, ca pe când se desghetă zama lui să între în pământ. Când timpul e frumos poți începe aratul. De n'ai făcut în Ianuarie, adună acum néua împrejurul pomilor. Curătesce livețile de mușinóie, petri și mărăcini, și pe unde locul e pleș sămână érbă. Lasă berbecii la oile ce vrei să fete în Iulie și le păzește să nu bea apă de pe néuă, căci cele de a fâta perd mielul, — ér' celor fătate li-să strică laptele. Taie mlădiță de altoit din partea despre méďă-ďi a pomilor, le implântă în năsip ori pământ uméd, până la folosință. Sfirșește curățirea pomilor de omide, și când timpul e frumos poți sădi pomi. Curătesce altoii mai ténéri de crengile netrebnice, ca să crească frumoși. Fă resadniță și sămână țeler, cépă, sălată, cālărabe, crăstăveți și altele, pe cari le vei apăra prin un acoperemént în contra gerului.

Prevestirea timpul.

1—2 móle, 3—4 vânt, 5—6 senin, și vânt, 7—9 plóie, 10—14 senin, 15—18 nor și vânt, 19 néuă, 20—21 vânt, 22 néuă 23—24 vânt, 25—26 néuă, 27—28, đioa cald și nóptea ger.

Notițe:

Martie.

are 31 zile

Dua are 12 și noaptea 12 ore

Germenar.

Dilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele resare apune
Sâm.	1	Ca Mă Eudochia	14	Matilda		6.14 6.05

Duminea a 2-a din Post, Marcu c. 2, v. 1—12: „În vremea aceea intră Iisus în Capernaum...”; ev. inv. 6; gl. 6.

Dum.	2	M. Teodot Ep. Chirinei	15	Longin		6.12 6.06
Luni	3	Mii Eutropie, Cleonic, Vasilisc	16	Heribert		6.10 6.08
Marti	4	C. P. Gherasim	17	Gertruda		6.08 6.09
Merc.	5	M. Conon	18	Eduard		6.06 6.11
Joi	6	SS. 42 M. din Amorea	19	Iosif		6.04 6.12
Vin.	7	Mii Vas., Efrem, Capit. Eug.	20	Nichita		6.01 6.14
Sâm.	8	C. P. Teofilact mărturis.	21	Benedict		6.59 6.15

Duminea a 3-a din Post, Marcu c. 8, v. 34—38: „Dis-a Domnul: cea ce voește să vină după mine...”; ev. inv. 7; gl. 7.

Dum.	9	(†) SS. 40 M. din Sebast	22	Paulina		6.57 6.17
Luni	10	M. Codrat	23	Victoria		5.55 6.18
Marti	11	P. Sofronie Patr. Ierusal.	24	Gavril Arh.		5.53 6.19
Merc.	12	C. P. Teofan mărturisit.	25	(†) Bunavest.		5.51 6.21
Joi	13	Ad. m. s. Nichifor Pat. Cons.	26	Emanuil		5.49 6.12
Vin.	14	C. P. Benedict, M. Alexandru	27	Rupert		5.47 6.24
Sâm.	15	M. Agapie	28	Guntram		5.45 6.25

Duminea a 4-a din Post, Marcu c. 9, v. 17—31: „În vremea aceea, a venit un om la Iisus...”; ev. inv. 8; gl. 8.

Dum.	16	M. Sabin și Papie	29	Eustasiu		5.43 6.27
Luni	17	C. Alexie omul lui Ddeu	30	Cuirin		5.41 6.28
Marti	18	P. Chiril Aep. Ierusalimului	31	Amos Pro.		5.39 6.29
Merc.	19	Mii Chrisant și Darie	1	Apr. Hugo		5.37 6.31
Joi	20	CC. PP. uciși în mân. s. Sava	2	Francisc P.		5.35 6.33
Vin.	21	C. P. Iacob Ep. și mărtur.	3	Cristian		5.33 6.34
Sâm.	22	M. Vasilie Preotul	4	Isidor		5.31 6.35

Duminea a 5-a din Post, Marcu c. 10, v. 33—45: „În vremea aceea, luând Iisus, pe cei doisprezece...”; ev. inv. 9; gl. 1.

Dum.	23	C. M. Nicon și învățac. lui	5	Dum. Flor.		5.29 6.37
Luni	24	C. P. Zacharia	6	Sixtus		5.27 6.38
Marti	25	(†) Bunavestire	7	Herman		5.25 6.39
Merc.	26	Sob. mai mar. voev. Gavril	8	Dionisie		5.23 6.41
Joi	27	S. mă Matrona din Tesal.	9	Maria		5.21 6.43
Vin.	28	C. Stefan f. d. m. și C. Ilarion	10	Vin. patim.		5.19 6.44
Sâm.	29	C. P. Marcu Ep. Aretusiilor	11	Leon		5.17 6.45

Duminea a 6-a din Post, a Florilor, Ioan c. 12, v. 1—18 „Mai înainte de Paști cu șase zile... ”

Dum.	30	(†) Florile, C. Ioan Scărariul	12	(†) Dum. Pașt.		5.16 6.46
Luni	31	C. P. și făc. de min. Ipatie Ep.	13	(†) L. Pașt.		5.15 6.47

Martie.

Povețe economice :

Sămână grâu de primăvară, apoi orz, ovės, mazere, măzerică și lucernă. Grăpéză locurile de lucernă și trifoiu sămănat din alți ani, ca să crească mai bine. Printre sămănăturile tomnatice, ce au esit rari, aruncă sămână de trifoiu. Sădesce legumile menite pentru a-ți face sămână. Ca să le aperi în contra omidelor, pune în apropiere câteva sămânțe de cânepă. Amirosul acesteia alungă fluturii. Cartofii înghețați ferbe-i și scurge apa de pe ei, apoi îi dă la vite, altcum se vor bolnăvi, că-s otrăvicioși. Macină bucate pe timp mai îndelungat. Fă altoirea pomilor, gătesce straturi pentru legumi și le sămână.

Prevestirea timpului :

1—4 ȃioa ca'd și nópnea frig, 5—6 nor, 7—8 néuă, 9—11 bine, 12—13 néuă, 14—16 plóie, 17—19 nor, 20—23 plóie, 24—30 bine, 31 plóie.

Rotite.

Aprile,

are 30 zile

Diua are 13 și noptea 11 ore

Prier.

Zilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele	
						resare	apune
Mărți	1	C. mă Maria Egipténa	14	Tiburt		5.13	6.49
Merc.	2	C. P. Tit făc. de minuni	15	Anastasia		5.11	6.50
Joi	3	C. P. Nichita mărturisit.	16	Turibin		5.09	6.51
Vin.	4	(†) Vin. Pat.; C. P. Iosif scriit.	17	Rudolf		5.07	6.53
Sâm.	5	Mii Teodul și Agatopod	18	Apoloniu		5.05	6.55

Dumineca SS. Pasci, Ioan c. 1, v. 1—17: „Întru început era cuvântul...”

Dum.	6	(†) Sfant. Pasci; P. Eutichie	19	Crescentia		5.03	6.56
Luni	7	(†) L. Pascilor; C. P. Georgie	20	Sulpiciu		5.01	6.57
Mărți	8	(†) M. Pascilor; Ap. Irodion	21	Anselm		4.59	6.59
Merc.	9	M. Eupsihie din Cesaria	22	Soter și Caiet		4.57	7.00
Joi	10	Mii Terentie și Pompie	23	Adalbert		4.56	7.02
Vin.	11	M. Antipa Ep. Pergamului	24	George		4.54	7.03
Sâm.	12	C. P. Vasilie mărturisit.	25	Marcu ev.		4.52	7.04

Dumineca a 2-a după Pasci, a Tomei, Ioan c. 21, v. 19—31 „Fîind sêra în ziua aceea...”;
ev. inv. 1., gl. 1.

Dum.	13	M. Artemon	26	Cletus		4.51	7.06
Luni	14	P. Martin mărturisit.	27	Peregrin		4.49	7.07
Mărți	15	Apîi Aristarh, Pud., Trofim	28	Vitalis		4.47	7.09
Merc.	16	Mle Agapia, Irina, Chionia	29	Petru M.		4.45	7.10
Joi	17	CC. PP. Simeon și Asachie	30	Ecatarina		4.44	7.12
Vin.	18	C. P. Ioan inv. s. Grig. Dec.	1	Maiu. Filip		4.42	7.13
Sâm.	19	C. P. Ioan dela peșt. veche	2	Atanasie		4.40	7.15

Dumineca a 3-a după Pasci, a Mironosițelor, Marcu c. 15, v. 43—47 „În vremea aceea venit-a
Iosif din Arimatea...”; ev. inv. 3; gl. 2.

Dum.	20	C. P. Teodor Trichina	3	Afl. s. cruci		4.38	7.16
Luni	21	Mii Ianuarie și Teodor	4	Florian		4.37	7.18
Mărți	22	C. Părinte Teodor Sicheotul	5	Piu V.		4.35	7.19
Merc.	23	(†) S. M. Martir George	6	Ioan		4.33	7.20
Joi	24	M. Sava Strat.; Ca Elisaveta	7	Stanislau		4.32	7.21
Vin.	25	Ap. și Ev. Marcu	8	Mihail		4.31	7.22
Sâm.	26	M. Vasilie Ep. Amasiei	9	Grigorie N.		4.29	7.23

Dumineca a 4-a după Pasci, a Slăbănogului, Ioan c. 5, v. 1—15 „În vremea aceea s'a suit
Iisus în Ierusalim...”; ev. inv. 4; gl. 3.

Dum.	27	M. Simeon fratele Domnului	10	Isidor		4.28	7.25
Luni	28	Aplii Iason și Sosipatru	11	Gangolf		4.27	7.27
Mărți	29	Mii din Chizic; C. Memnon	12	Pancrațiu		4.25	7.28
Merc.	30	Ap. Jacob al lui Zevedeu	13	Servațiu		4.24	7.29

Aprile.

Povețe economice:

Plivesce sămănăturile de buruene înainte de a fi cu paiu. Sămănă cucuruz (păpușoiu) și pune cartofi. Udă bine pomii sădiți de curând. Plivesce și sapă scôla de pomi. Grăbesce cu altoirea pădureților, ca să nu întârzieți. Grijesce ca să nu se umfle vitele de nutrețul cel verde; dă-le fân înainte de a le scôte la pășune. Resadnițele cu acoperemânt se descoper tótă ziua, ba și peste nópte, dacă nu e temere de înghețat. Se începe lucru de viie. În lipsă de plóie udă grădina de legumi, mai bine diminéța. După Sân-George vitele se scot la pășune. Întorce grânele și ca să le mântui de gârgărițe, pune lână nespălată în apropierea coșurilor de grâu, căci amirosul ei le alungă. Grăul întins amestecă-l cu pulbere de cărbuni și după 14 zile cerne-l, că-si perde amirosul.

Prevestirea timpului:

1—3 plóie, 4 nor, 5—6 plóie și néuă, 7—10 cétă și frig, 11—14 bine și plóie, 15—18 bine, 19 vânt rece, 20—21 néuă, 22 bine, până la 25 plóie cu néuă, 26—28 bine, 29 plóie, 30 bine.

Notițe:

Maiu,

are 31 zile

Diua are 14 și noaptea 10 ore

Florariu.

Zilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele	
						resare	apune
Joi	1	Pr. Ieremia	14	Bonifaciu		4.23	7.30
Vin.	2	Ad.móst. s.Atan. c. m. P.Alex.	15	Sofia		4.21	7.31
Sâm.	3	Mii. Timoteiu și Maura	16	Ioan N.		4.20	7.33

Dumineca a 5-a d. Pasci, a Samarinenței, Ioan c. 4, v. 5—42 „În vremea aceea, venit-a în cetatea Samariei...”; ev. inv. 7; gl. 4.

Dum.	4	Ca Mă Pelaghia	17	Paschal		4.19	7.34
Luni	5	M. Mă Irina	18	Venant		4.18	7.35
Mărți	6	Dreptul Iov	19	Celestin		4.17	7.37
Merc.	7	Am. s. Cruci; Mii Ac. și Codr.	20	Bernh.		4.15	7.38
Joi	8	(†) Ap. și ev. Ioan ; P. Arsenie	21	(†) Înălț. Dnui		4.14	7.39
Vin.	9	Pr. Isaia ; M. Christofor	22	Iulia		4.13	7.40
Sâm.	10	Ap. Simeon Zilotul	23	Desideriu		4.12	7.42

Dumineca a 6-a d. Pasci, a Orbului, Ioan c. 9, v. 1—38: „În vremea aceea trecând Iisus...”; ev. inv. 8; gl. 5.

Dum.	11	M. Mochie	24	Ioana		4.11	7.43
Luni	12	Gherm. Pat. Const. Epifanie ep. Cipr.	25	Urban		4.10	7.44
Mărți	13	Ma Glicheria	26	Filip		4.09	7.45
Merc.	14	M. Isidor	27	Ioan		4.09	7.47
Joi	15	(†) Înălț. Domnului; C. P. Pachomie	28	Vilhelm		4.08	7.48
Vin.	16	C. P. Teodor Sântitul	29	Maxminian		4.07	7.49
Sâm.	17	Ap. Andronic	30	Ferdinand		4.06	7.50

Dumineca a 7-a d. Pasci, a SS. Părinți, Ioan c. 17, v. 1—13: „În vremea aceea, rădicând Iisus ochii săi la ceru...”; ev. inv. 10; gl. 6.

Dum.	18	M. Teodot	31	(†) Dum Rusal.		4.05	7.50
Luni	19	M. Patrachie Ep. Prusiei	1	Jun. (†) L. Rus.		4.05	7.51
Mărți	20	(†) M. Talaleu	2	Erasm		4.04	7.52
Merc.	21	(†) Constantin și Elena	3	Clotild		4.03	7.53
Joi	22	M. Vasilisc	4	Cuirinus		4.03	7.54
Vin.	23	C. P. Mihail mărturisitorul	5	Bonifaciu		4.02	7.54
Sâm.	24	C. P. Simeon	6	Norbert		4.02	7.55

Dum. Rusaliliilor, Ioan c. 7, v. 37—53: „Iar în ziua cea de pre urmă, cea mare a praznicului...”

Dum.	25	(†) Pogorirea Duhului Sfânt	7	Lucreția		4.02	7.56
Luni	26	(†) Luni Rus. Ap. Carp.	8	Medard		4.02	7.57
Mărți	27	(†) Mar. Rus. M. Terapont	9	Primus		4.01	7.57
Merc.	28	P. Nichita Ep. Calcedon.	10	Margareta		4.01	7.58
Joi	29	Ca Mă Teodosia	11	(†) Joia verde		4.01	7.59
Vin.	30	Cuv. P. Isachie	12	Ioan		4.01	8.00
Sâm.	31	M. Ermen și Ap. Ermie	13	Antonie Pad.		4.00	8.00

Maiu.

Povețe economice:

Udă altoii cât mai des, și la cei prinși le slăbesce nițel legătura. Sămână cânepă și in. Pe timp liniștit afumă pomii băntuiți de omide cu pucioasă presărată cu jeratic, că vor peri toate. Cucuruzul se sapă, când e în patru frunze. Cosește lupterna înainte de înflorire, dar' grijesce, să n'o tai prea pe jos, că pierde multă din ea. De o dai verde la vite svântéz-o mai întâiu și o amestecă cu paie mănunțelate. Pe la mijlocul lunii se resădesce tutunul (tăbacul) înmoindui-se mai înainte rădăcina în zădă de gunoiu și năsip. Ogoritul trebuie să sfârșit. Gândacii de Maiu se scutură dinință, se adună și omor cu piciorul, ori se dau la galițe. De pe cartofii ce-i dăm la animale, colțul trebuie să depărtat, că acela e veninos.

Prevestirea timpului:

1—4 bine, 5 plöie, 6—12 bine, până la 15 plöie, 16—20 bine, 21—27 mestecat, 28 plöie mare, până la 31 mestecat.

Notițe:

Iunie,

are 30 zile

Ziua are 15 și noaptea 9 ore

Cireșeriu.

Dilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele resare apune
-----------------	-------	--	-------	---------------------------------------	-------	--------------------------

Duminea 1 d. Rusalii, a Tuturor Sfinților, Mateiu c. 10, v. 32—33, 37, 38: „Dis'a Domnul în vâțăceilor săi: Tot cela ce va mărturisi pentru mine . . .”; ev. inv. 1; gl. 8.

Dum.	1	M. Iustin	14	Basilus		4.00 8.01
Luni	2	P. Nichifor Ptr. Const.	15	Vitus		4.00 8.01
Mărți	3	M. Lucian	16	Benno		4.00 8.01
Merc.	4	P. Mitrofan Patr. C.	17	Adolf		4.00 8.01
Joi	5	M. Doroteiu Ep. Tirului	18	Gervasie		4.01 8.02
Vin.	6	CC. PP. Visarion și Ilarion	19	Inima Dlui		4.01 8.02
Sâm.	7	M. Teodot Ep. Anchirei	20	Silverius		4.01 8.02

Duminea a 2-a d. Rusalii, Mateiu c. 4, v. 18—23: „În vremea aceea, umblând Iisus pe lângă marea Galileei . . .”; ev. inv. 2; gl. 1.

Dum.	8	M. Teodor Stratilat	21	Alois		4.01 8.02
Luni	9	P. Chiril Archiep. Alexandr.	22	Paulin		4.01 8.02
Mărți	10	Mii Timoteiu Alexandru, Antonie	23	Edeltrud		4.01 8.02
Merc.	11	SS. Ap. Bartol. și Varnava	24	Ioan Botez.		4.02 8.03
Joi	12	C. P. Onufrie	25	Prosper		4.02 8.03
Vin.	13	Ma Achilina; S. Trifilie Ep. Leucasiei	26	Ioan și Paul		4.02 8.03
Sâm.	14	Pr. Eliseiu și Metodie Patr. Cons.	27	Ladislau		4.02 8.03

Duminea a 3-a d. Rusalii, Mateiu c. 6, v. 22—33: „Dis'a Domnul: Luminătorul trupului este ochiul . . .”; ev. inv. 3; gl. 2.

Dum.	15	Pr. Amos	28	Leo II.		4.03 8.03
Luni	16	Tihon f. d. m. Ep. Amatundei	29	(†) Petr. și Pav.		4.03 8.03
Mărți	17	Mii Manoil, Savel și Ismail	30	Pavel		4.04 8.02
Merc.	18	M. Leontie	1	Iulie Teobald		4.05 8.80
Joi	19	Ap. Iuda frat. Domnului	2	Cercet. Mariei		4.06 8.01
Vin.	20	M. Metodie Ep. Patarilor	3	Eliodor		4.06 8.01
Sâm.	21	M. Iulian din Tarsis	4	Udalrich		4.07 8.00

Duminea a 4-a d. Rusalii, Mateiu c. 8, v. 5—13: „În vremea aceea, intrând Iisus în Capernaum . . .”; ev. inv. 4; gl. 3.

Dum.	22	M. Eusebie Episcop Samosatelor	5	Domitiu		4.08 8.00
Luni	23	M. Agripina	6	Pr. Isaia		4.09 8.00
Mărți	24	(†) Nasc. S. Ioan Botezăt.	7	Vilibald		4.10 8.00
Merc.	25	Ca Mă Fevronia	8	Chilian		4.10 7.59
Joi	26	C. P. David din Tesalonic	9	Anatolia		4.11 7.59
Vin.	27	C. P. Samson prim. de străini	10	Amalia		4.12 7.58
Sâm.	28	Ad. mōșt. SS. Chir și Ioan	11	Piu I.		4.13 7.57

Duminea a 5-a d. Rusalii, Mateiu c. 8, v. 28—34: „În vremea aceea, trecând Iisus de ceea parte în pământul Gergesenilor . . .”; Mateiu c. 16, v. 13—19: „În vremea aceea venind Iisus în părțile Cesariei lui Filip . . .”; ev. inv. 5; gl. 4.

Dum.	29	(†) SS. Ap. Petru și Pavel	12	Heinrich		4.14 7.57
Luni	30	(†) Adun. (Sob.) SS. Apost.	13	Margareta		4.15 7.56

Iunie.

Povețe economice:

Când e ferbințelă scutesce vitele, adăpostindu-le la umbră. Oculăză pădureții, mai bine după plöe, și cu deosebire séra și diminéța. Sémână ridichi de tómna. Când érba e mai în flóre, cosesce-o. De pătimesc porcii la grumađi, din cauza căldurei, dá-le lécuri pentru stomac. Astfel este în apotecă pulberea de Heleborus albus. La cei mari le dai cât ține vârful cuțitului, la cei mici pe jumătate. Sapă viile a 2-a órá înainte ori după înflorire. De umblă furnicele la coșnițe. închide calea, ungënd cu petrolu scândura pe unde se urcă. Uscă cireșe, vișine și strugurci pentru érnă. Sémână rapița.

Prevestirea timpului:

Până la 5 plöie, 6—12 bine și vânt. 13—15 plöie și vânt friguros, 16—19 bine, apoi cétă, 20 plöie cu pétră, 21—24 senin și plöie, 25—30 mestecat.

Notițe:

Iulie,

are 31 zile

Ziua are 14 și noptea 10 ore

Cuptoriu.

Zilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele	
						reșare	apune
Marți	1	SS. Cosma și Damian f. d. m.	14	Bonaventura		4.16	7.55
Merc.	2	Vestmânt. Născ. de Ddeu	15	Împ. Apostol.		4.17	7.54
Joi	3	M. Iachint, Anat. Patr. Const.	16	Maria B.		4.18	7.53
Vin.	4	P. Andreiu Archiep. Critul. ☉	17	Alexie		4.19	7.52
Sâm.	5	(†) C. P. Atan. al At.; S. Marta	18	Frideric		4.20	7.51

Duminea a 6-a d. Rusalii, Mateiu c. 9, v. 1-8: „În vremea aceea, intrând Iisus în corabie . . .”;
ev. inv. 6; gl. 5.

Dum.	6	C. P. Sisoe cel mare	19	Aurelia		4.21	7.50
Luni	7	C. P. Toma, Acachie; Ma Chiriachi	20	Pr. Ilie		4.22	7.49
Marți	8	M. M. Procopie	21	Olga		4.24	7.48
Merc.	9	M. Pancrație Ep. Tavrom.	22	Maria Magd.		4.25	7.47
Joi	10	SS. 45 Mi din Nicopole	23	Apollinarie		4.26	7.46
Vin.	11	Ma Eufemia ☉	24	Christina		4.27	7.45
Sâm.	12	Mii Proclu și Ilarie; C. Mihail	25	Iacob ap.		4.28	7.44

Duminea a 7-a d. Rusalii, a SS. Părinți, Mateiu c. 9, v. 27-35: „În vremea aceea, trecând Iisus au mers după densusul doi orbi . . .”; Ioan c. 17, v. 1-13: „În vremea aceea ridicând Iisus ochii săi la ceru . . .”; ev. inv. 7; gl. 6.

Dum.	13	(†) Sob. Archang. Gavril	26	Ana		4.29	7.43
Luni	14	Ap. Achila	27	Pantelimon		4.30	7.41
Marți	15	M. Chiric și Iulita mama lui	28	Victor		4.32	7.40
Merc.	16	M. Antinogen	29	Marta		4.33	7.38
Joi	17	(†) M. Mă Marina	30	Abdon și S.		4.34	7.37
Vin.	18	Mii Jachint și Emilian ☾	31	Ignatie Loiola		4.35	7.36
Sâm.	19	C. P. Die și Ca Macrina	1 Aug.	Lanț. s. Petru		4.37	7.34

Duminea a 8-a d. Rusalii, Mateiu c. 14, v. 14-22: „În vremea aceea a văzut Iisus popor mult . . .”; Luca c. 4, v. 22-30: „În vremea aceea se mirau omenii de cuvintele darului . . .”;
ev. inv. 8; gl. 7.

Dum.	20	(†) Pr. Ilie	2	Porțiuncula		4.39	7.32
Luni	21	CC. PP. Ioan și Sim.; Pr. Iezechil	3	Stefan		4.40	7.31
Marți	22	(†) Mironos. Maria Magdal.	4	Dominicus		4.41	7.30
Merc.	23	M. Foca	5	Maria Schnee		4.42	7.28
Joi	24	M. Mă Christina	6	Schimb. la față		4.43	7.27
Vin.	25	(†) Adormirea santei Anei	7	Caletan		4.44	7.25
Sâm.	26	M. Ermolae ☉	8	Ciriace		4.46	7.23

Duminea a 9-a d. Rusalii, Mateiu c. 14, v. 22-34: „În vremea aceea, silit-a Iisus pe învățăceii săi să intre în corabie . . .”; ev. inv. 9; gl. 8.

Dum.	27	(†) M. M. Pantelimon	9	Roman		4.47	7.21
Luni	28	Ap. Prohor. Nican. Timon și Parmena	10	Laurențiu		4.48	7.19
Marți	29	M. Calinic; Ma Teodota	11	Susana		4.50	7.18
Mer.	30	Aplii Sila și Silvan	12	Clara		4.52	7.17
Joi	31	Dreptul Eudochim	13	Casian		4.53	7.15

Iulie.

Povețe economice :

Curățește șura și podurile, că e aci secerișul, pecând poartă grijă, să ai bani, ca să le poți aduna grânele când sunt bune, însă nu rescópte, că se scutură o mulțime de grăunțe și nici fărina din ele nu e cu sporiu la aluat. Pe când te apuci de secerat, cucuruzul să fie săpat de a 2-a oră. Plivesce viile, dar nu pe timp prea cald, ca să nu se împedece strugurii în creștere. Dinaintea coșnițelor pune un vas cu apă ca albinele să aibă la îndemână. Aruncă de-asupra ei pae, ca să nu se înece. La cârat pune rogojini în car, ca grăunțele scuturate să nu se prăpădescă. Aceste ținele de sămânță, că-s cele mai frumoase. Udă curechiul băntuit de omide cu apă de săpun.

Prevestirea timpului :

1 bine, noaptea plóie, 2, 3 bine, 4—6 plóie și vânt, 7—11 bine și vânt, 12 plóie mare, 13—15 bine, 16—24 plóie, 25—29 bine, 30 plóie, 31 bine.

Notițe:

August,

are 31 zile

Ziua are 13 și noaptea 11 ore

Măsălarium.

Dilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele	
						resare	apune
Vin.	1	Scôt. c. † și Mii Macavei	14	Eusebie		4.54	7.13
Sâm.	2	Aduc. moștelor stului Stefan	15	(†) Înăl. Mariei		4.56	7.11

Dumineca a 10-a d. Rusalii, Mateiu c. 17, v. 14—24: „În vremea aceea, s'a apropiat către Iisus un om ingenunchind înaintea lui...”; ev. inv. 10.; gl. 1.

Dum.	3	CC. PP. Isachie, Dalmat, Faust	16	Rochus		4.57	7.09
Luni	4	SS. 7 Coconi din Efes	17	Bertram		4.59	7.08
Martî	5	M. Eusignie	18	Elena		5.00	7.06
Merc.	6	(†) Schimbarea la Față	19	Ludovic		5.01	7.04
Joi	7	C. M. Dometie	20	(†) Reg. Stefan		5.03	7.03
Vin.	8	Emilian märt. Ep. Chizicului	21	Ioan Franc.		5.04	7.01
Sâm.	9	Ap. Matia	22	Timoteiu		5.05	6.59

Dumineca a 11-a după Rusalii, Mateiu c. 18, v. 23—35: „Dis-a Domnul pilda acesta: Asemenatu-s'a împărăția ceriurilor...”; ev. inv. 11.; gl. 2.

Dum.	10	M. și Archid. Laurentie	23	Filip		5.07	6.57
Luni	11	M. și Archid. Euplu	24	Bartolomeiu		5.08	6.55
Martî	12	Mii Fotie și Anichit	25	Ludovic		5.09	6.53
Merc.	13	C. P. Macsim mărturisit.	26	Zefirin		5.11	6.51
Joi	14	Pr. Michea	27	Iosif Calas		5.12	6.49
Vin.	15	(†) Adorm. Născăt. de Ddieu	28	Augustin		5.13	6.47
Sâm.	16	Ad. icônei Dlui; M. Diomid	29	Tăer. c. s. Ioan		5.15	6.45

Dumineca a 12-a d. Rusalii, Mateiu c. 19, v. 16—28; „În vremea aceea s'a apropiat către Iisus un tînăr...”; ev. inv. 1.; gl. 3.

Dum.	17	M. Miron	30	Rosa		5.17	6.43
Luni	18	Mii Flor și Lavru	31	Raimund		5.18	6.42
Martî	19	M. Andreiu Stratilat	1	Sept. Egidiu		5.19	6.40
Merc.	20	Pr. Samuil	2	Stefan		5.21	6.38
Joi	21	Ap. Tadeu și Ma Vassa	3	Serafina		5.22	6.36
Vin.	22	M. Agatonic	4	Rosalia		5.23	6.33
Sâm.	23	M. Lup	5	Laurent		5.25	6.31

Dumineca a 13-a d. Rusalii, Mateiu c. 21, v. 33—42: „Dis-a Domnul pilda acesta: Un om era stăpân al casei...”; ev. inv. 2.; gl. 4.

Dum.	24	M. Eutichie	6	Magnus		5.26	6.29
Luni	25	Înt. m. ap. Vartol.; Ap Tit.	7	Regina		5.28	6.27
Martî	26	Mii Adrian și Natalia	8	(†) Nasc. Mar.		5.29	6.25
Merc.	27	C. P. Pimen	9	Gorgonie		5.30	6.23
Joi	28	C. P. Moisi Arapul	10	Nicolae Tol.		5.32	6.21
Vin.	29	(†) Tăcerea capului s. Ioan	11	Protus		5.33	6.19
Sâm.	30	Alexandru Ioan, Pavel Patr. Const.	12	Macedoniú		5.34	6.17

Dumineca a 14-a după Rusalii, Mateiu c. 22, v. 1—14: „Dis-a Domnul pilda acesta: Asēmēnatu-s'a împărăția ceriului omului împărat...”; ev. inv. 3.; gl. 5.

Dum.	31	Brăul Précuratei Mariei	13	Matern		5.36	6.15
------	----	-------------------------	----	--------	--	------	------

August.

Povețe economice:

Urmădă cu oculatul. Sapă în jurul pomilor mai tîneri. Sămăna sălătă erna-tică. Adună sēmēnțele de legumi cōpte acuma, le curătesce și acatā în cuiu, punēdu-le în sēculețe. Secerā ovēsul, ce-l mai ai. Sămăna rapița. De veđi albinele, cā prea mult șed pe afarā, e semn, cā n'au ce se lucre. Ridică cosnițele punēnd sub ele nisee bucāți de scānduri potrivite. Stupii fără matcă sē împreună cu alții mai slabi. Urmădă cu plivitul vici. Uscā pōme și fasole pentru ernală. Altoii oculați vedēnd cā nu s'au prins, trebuesc din nou oculați. Proptesce pomii prea încărcāți și rāresce pōmele prea dese, ca să sē pōtā cōce. Arā pentru tomnā și pe la capētul lunei pōji și sēmāna. Adună simburi de tōte pōmele.

Prevestirea timpului.

1 bine, 2—9 plōie, 10 bine, 11—18 plōie, 19 bine, 20—21 plōie, 22—23 bine, 24—25 plōie, 26—31 bine.

Notițe:

Septembrie,

are 30 zile

Dinua are 12 și noptea 12 ore

Răpciune.

Zilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n)	Zodia	Sorele	
						resare	apune
Luni	1	(†) C. P. Simeon stêlpcnicul	14	Înălț. Crucii		5.37	6.13
Mărti	2	M. Mamant și Ioan Pust.	15	Nicomed		5.38	6.11
Merc.	3	M. Antim Ep. Nicomidiei	16	Ludmila		5.40	6.09
Joi	4	M. Vavila și Moisi Pr.	17	Hildegard		5.41	6.07
Vin.	5	Pr. Zacharia	18	Toma Ap.		5.42	6.04
Sâm.	6	Minun. Archang. Mihail	19	Ianuarie		5.44	6.02

Dumineca a 15-a d. Rusali, înaintea înălțării s. Cruci, Ioan c. 3, v. 13—17: „Dis-a Domnul: Nimenea nu s'a suit la ceriu...”; ev. inv. 4; gl. 6.

Dum.	7	M. Sozont	20	Eustachiu		5.46	6.00
Luni	8	(†) Nasc. Născ. de Ddeu	21	Mateiu ev.		5.47	5.58
Mărti	9	(†) SS. Părinți Ioachim și Ana	22	Maurițiu		5.48	5.56
Merc.	10	Mle Minodora, Mitrodora, Nimfodora	23	Tecla		5.50	5.54
Joi	11	Ca Teodora	24	Rupert		5.51	5.52
Vin.	12	M. Autonom	25	Cleofa		5.53	5.50
Sâm.	13	M. Corneliu Sutașul	26	Ciprian		5.54	5.47

Dumineca a 16-a după Rusali, Ioan c. 19, v. 6—35: „În vremea aceea s'fat au făcut arhierii și bătrânii în contra lui Iisus...”; gl. 7.

Dum.	14	(†) Înălțarea cinstei Crucii	27	Cosma și Dam.		5.56	5.45
Luni	15	M. M. Nichita	28	Vencisl. reg.		5.57	5.43
Mărti	16	M. Mă Eufemia	29	Michail Arhan.		5.58	5.41
Merc.	17	M. Mă Sofia și ficele ei	30	Jeronim		6.00	5.39
Joi	18	C. P. Eumenie făc. d. min.	1 Oct.	Remigiu		6.01	5.37
Vin.	19	Mii Trofim, Savatie, Dorimedont	2	Leodegar		6.02	5.35
Sâm.	20	M. Eustatie și fiii săi	3	Candid		6.04	5.33

Dumineca a 17-a d. Rusali, după înălțarea santei Crucii, Marcu c. 8, v. 34 — c. 9, v. 1: „Dis-a Domnul: cea ce voesce să vină după mine, să se lapede de sine...”; ev. inv. 6; gl. 8.

Dum.	21	Ap. Codrat din Magnisia	4	Francisc Ser.		6.05	5.31
Luni	22	M. Foca făcăt. de minuni	5	Placid		6.06	5.29
Mărti	23	(†) Zăm. S. Ioan Botezăt.	6	Bruno		6.08	5.27
Merc.	24	M. Tecla	7	Iustina		6.10	5.25
Joi	25	C. mă Eufrosina d. Alex.	8	Brigita		6.11	5.23
Vin.	26	(†) Adorm. S. Ioan Ev.	9	Dionisie		6.12	5.21
Sâm.	27	M. Calistrat	10	Francisc Bor.		6.14	5.19

Dumineca a 18-a d. Rusali, Luca 1-a, c. 5, v. 1—11: „În vremea aceea sta Iisus lângă mare...”; ev. inv. 7; gl. 1.

Dum.	28	C. P. Chariton mărtur.	11	Nicasiu		6.16	5.17
Luni	29	C. P. Chiriac Sihastrul	12	Maximilian		6.18	5.15
Mărti	30	M. Grigorie Aep. Armeniei	13	Coloman		6.19	5.13

Septembre.

Povețe economice :

În luna acésta se începe culesul pómelor. Soiurile ernetice se culeg cu mâna și se împărtesc în clase după mărime și frumsețe se aibă un preț mai bun. Înainte de a-le așeza în pivniță se întind la sóre, ca să ese umezala din ele. — Fă gropile pentru altoii, ce voiesci a-i sădi mai târziu în tómnă. Răresce frunța de pe pomii pitici și cei puși în șir des, ca razele sórelui, se-i pótă strébate. Sémână bucate tomatice. Nu fi sgârcit la séménat, că te vė-i căi la secerat. Pe la capétul lunei se ia mierea dela stupi. De sânt încă flori, nu te grăbi, ca albinele se pótă încă aduna. Livețile prăjite de arșița sórelui, pe unde veđi c'a secat colțul erbii, le sémână cu sémântă de érbă si flori de fén.

Prevestirea timpului :

1—3 plóie, 4 bine, 5—6 plóie, 7—8 bine, 9—11 plóie, 12, 13 nour, 14—19 bine, 20, 21 brumă și plóie, 22—30 bine.

Notițe:

Octombrie,

are 31 zile

Diua are 11 și noptea 13 ore

Brumărel.

Zilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele	
						resare	apune
Merc.	1	Ap. Anania, C.P. Roman cânt.	14	Calistus		6.20	5.11
Joi	2	M. Ciprian ; Ma Iustina fec.	15	Teresia		6.22	5.09
Vin.	3	M. Dionisie Areopagitul	16	Gallus		6.23	5.07
Sâm.	4	P. Ieroteiu Ep. Atenei	17	Hedvig		6.25	5.05

Duminea a 19-a d. Rusalii, Luca a 2-a, c. 6, v. 31—36: „Dis-a Domnul: precum voîți să ve
facă voue ămieni...”; ev. inv. 8; gl. 2.

Dum.	5	Ma Charitina	18	Luca ev.		6.27	5.04
Luni	6	(†) Ap. Toma	19	Petru d. Alc.		6.28	5.02
Marți	7	Mii Serghie și Vach	20	Felician		6.29	5.00
Merc.	8	Ca maică Pelaghia	21	Ursula		6.31	4.58
Joi	9	(†) Ap. Iacob și C. P. Andronic	22	Cordula		6.33	4.56
Vin.	10	Mii Eulampie și Eulampia	23	Ioan Cap.		6.34	4.54
Sâm.	11	(†) Ap. Filip; C. Teof. märt.	24	Rafail Archan.		6.35	4.52

Dum. a 20-a d. Rusalii, a SS. Părinți, Luca a 3-a, c. 7, v. 11—16: „În vremea aceea mergea
Iisus într-o cetate...”; Ioan c. 17, v. 1—13: „În vremea aceea rădicând Iisus ochii săi la
ceriu...”; ev. inv. 9; gl. 3.

Dum.	12	Mii Prov, Tarah, Andronic	25	Chrisant		6.37	4.51
Luni	13	Mii Carp și Papil	26	Amand		6.38	4.49
Marți	14	(†) Cuv. Paraschiva	27	Frument		6.40	4.47
Merc.	15	C. M. Lucian	28	Sim. și Iuda		6.42	4.45
Joi	16	M. Loghin Sutașul	29	Narcis		6.44	4.40
Vin.	17	Pr. Osie ; C. M. Andreiu Crit.	30	Claudie		6.45	4.42
Sâm.	18	Ap. și Ev. Luca	31	Wolfgang		6.46	4.44

Duminea a 21-a d. Rusalii, Luca a 4-a, c. 8, v. 5—15: „Dis-a Domnul pilda acesta:
„Eșit-a sēmēnătorul...”; ev. inv. 10; gl. 4.

Dum.	19	Pr. Ioil și M. Var	1	Nov.(†)Toți Sf.		6.48	4.38
Luni	20	M. M. Artemie	2	Pomen. răpos.		6.49	4.37
Marți	21	C. M. Ilarion cel mare	3	Hubert		6.51	4.36
Merc.	22	P. Averchie Ep. Ieropolei	4	Carol Bor.		6.53	4.35
Joi	23	Ap. Iacob frat. Domnului	5	Emeric		6.54	4.33
Vin.	24	M. Mă Areta	6	Leonard		6.56	4.32
Sâm.	25	Mii Notarie, Marcian, Martirie	7	Engelbert		6.57	4.30

Duminea a 22-a d. Rusalii, Mateiu c. 8, v. 23—27: „În vremea aceea intrând Iisus în corabie
au mers după dēnsul învățecii lui...”; Luca a 6-a, (cea din Dum. a 23-a d. Rusalii) c. 8, v.
26—39: „În vremea aceea venit-a Iisus cu corabia în laturea Gadarenilor...”; Ioan c. 15,
v. 17—27, c. 16, v. 1—2: „Dis-a Domnul învățecilor săi: Acestea poruncesc voue...”;
ev. inv. 11; gl. 5.

Dum.	26	(†) M. M. Dimitrie	8	Gottfried		6.59	4.29
Luni	27	M. Nestor	9	Teodor		7.00	4.27
Marți	28	Mii Terentie și Neonila	10	Andreiu		7.02	4.26
Merc.	29	Ma Anastasia ; C. P. Avramie	11	Martin		7.04	4.25
Joi	30	Mii Zinovie și Zinovia sora sa	12	Cunibert		7.05	4.24
Vin.	31	Ap. Stachie, Amplic, Narcis	13	Stanislau		7.06	4.22

Octomvre.

Povețe economice.

Culesul pómelor ține încă. Grijește, nu cumva să le aduni pe timp ploios și nici dimința înainte de a se fi luat apa de pe ele, că putrezesc. Straturile din cari s'au scos legumile, trebuiesc săpate din nou, ca peste ernală să degereze. Resădesce în straturi bine lucrate sălată ernatică. Culege cucuruzul. Cartofii și napii de nutreț se sapă pe timp uscat, — se curățesc de rădăcinile mai subțiri și se pun să se sbicescă înainte de a se așeza în pivniță ori grăpă. Îndată ce am gătat cu săpatul se ară numai decât pământul menit a se sēmēna de cu primăvară gerul și frigul de peste ernală îl îmbunătățesc. Când e la culesul viilor, strugurii trebuiesc clasificați după cum sunt, unii putrezi alții copti. Numai așa putem face bani cum se cuvine, dacă producem mai multe feliuri de vin.

Prevestirea timpului.

1 bine, 2 nour, 4—6 bine, 7 plóie, 8—11 bine, 12—17 bine și plóie, 18—23 bine, 27 plóie și néuă, 28—30 bine.

Notițe:

Novembre,

are 30 zile

Diue are 10 și nóptea 14 óre

Brumariu.

Zilele -sept.	Datul	Numele sfinților și sərbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sórele	
						resare	apune
Sâm.	1	SS. f. de arg. Cosma și Dam.	14	Venerand		7.08	4.21

Duminea a 23-a d. Rusalii, Luca a 5-a, (cea din Duminea 22 d. Rusalii) c. 16, v. 19-31:
„Dis-a Domnul pilda acesta: Era un om órecare bogat...”; ev. inv. 1; gl. 6.

Dum.	2	Mii Achindin, Pigasie	15	Leopold		7.10	4.20
Luni	3	Mii Achepsima, Aitala, Iosif	16	Otmar		7.11	4.19
Martí	4	C. Ionichie; Mii Nicandru, Ermen	17	Grigorie Teol.		7.13	4.18
Merc.	5	Mii Galaction și Epistimia soția sa	18	Odo		7.14	4.17
Joi	6	P. Pavel márt. Patr. Con. ☸	19	Elisabeta		7.15	4.16
Vin.	7	SS. 33 Martiri și C. Lazar	20	Felix		7.17	4.15
Sâm.	8	(†) Arch. Michail și Gavril	21	Intr. în biser.		7.19	4.14

Duminea a 24-a după Rusalii, Luca a 7-a, c. 8, v. 41-56: „În vremea aceea venit-a un om
cátră Iisus cáruia era numele Iair...”; ev. inv. 2; gl. 7.

Dum.	9	Mii Onisifor, Porfirie; Ca Matrona	22	Cecilia		7.20	4.13
Luni	10	Ap. Erast și Olimp; M. Orest	23	Clement		7.21	4.12
Martí	11	Mii Mina, Victor și Vichentie	24	Ioan		7.23	4.11
Merc.	12	P. Ioan milos.; C. P. Nil	25	Ecatarina		7.24	4.10
Joi	13	(†) P. Ioan gură de aur	26	Conrad		7.25	4.10
Vin.	14	(†) Ap. Filip ☾	27	Virgil		7.27	4.09
Sâm.	15	Mii Gurie, Salmona și Aviv	28	Sosten		7.28	4.08

Duminea a 25-a d. Rusalii, Luca a 8-a, c. 10 v. 25-37; „În vremea aceea, venit-a un legiuitoriu
la Iisus;” ev. inv. 3; gl. 8.

Dum.	16	(†) Ap. și Ev. Mateiu	29	Saturnin		7.29	4.07
Luni	17	P. Grig. Ep. Neocesariei	30	Andrieu ap.		7.31	4.07
Martí	18	Mii Platon și Roman	1 Dec.	Natalia		7.32	4.07
Merc.	19	Pr. Avdie și M. Varlaam	2	Bibiana		7.33	4.07
Joi	20	P. Proclu Aep. Cons.; Grig. Dec.	3	Francisc Xav.		7.34	4.06
Vin.	21	(†) Întrarea în biserică ☸	4	(†) Barbara		7.35	4.05
Sâm.	22	Ap. Filimon	5	Sava		7.37	4.05

Duminea a 26-a d. Rusalii, Luca a 9-a, c. 12, v. 16-21: „Dis-a Domnul pilda acesta: Unui om
bogat i-a rodit țarina...”; ev. inv. 4; gl. 1.

Dum.	23	P. Amfilochie Ep. Iconiei	6	(†) S. Nicolae		7.38	4.05
Luni	24	Mii Climent și Petru	7	Ambrosie		7.39	4.05
Martí	25	M Mă Ecat.; M M. Mercurie	8	(†) Zám. Născ.		7.40	4.05
Merc.	26	CC. PP. Alimpie și Nicon	9	Leocadia		7.41	4.05
Joi	27	M M. Iacob Persul	10	Iudita		7.42	4.05
Vin.	28	C. P. Stefan c. nou; M. Irinarh ☾	11	Damasus		7.43	4.05
Sâm.	29	Mii Paramon și Filumen	12	Maxentie		7.44	4.05

Duminea a 27-a d. Rusalii, Luca a 13-a, (cea din Duminea a 30 d. Rusalii) c. 18, v. 18-27:
„În vremea aceea un om órecarele s'a apropiat cátră Iisus ispitindu-l...”; ev. inv. 5; gl. 2

Dum.	30	(†) Ap. Andrei	13	Lucia		7.45	4.05
------	----	----------------	----	-------	---	------	------

Novembre.

Povețe economice :

Când timpul este frumos, mai poți sădi pomi. Sapă gropi pentru pomișorii, ce voesci ai sădi în primăvară. Curătesce ouele de omidă. Apără altoii mai tineri în contra epurilor. Spoiesce trunchiul pomilor cu următoarea materie: zamă de var, balegă de vită și sânge amestecă-le toate împreună. În grădina de legumi lucrările trebuiesc terminate. În jurul pomilor se pune gunoiu putred și se întrupéză pământului. — La fertul mustului trebuie să fim luători de sémă, ca să nu se întâmple nici prea redepe dar nici prea încet. În cazul dintăiu acoperim butea cu o haină de lână, în cel din urmă o stropim cu apă rece. Curățenia face foarte mult. Buțile se le ținem tot pline. Pómele ce dau spre putre-đire trebuiesc delăturate. — Frunzele picate se adună și se pun grămadă, amestecându-se cu gunoiu ori pământ. Din ele se face un gunoiu foarte bun.

Prevestirea timpului :

1 nor și plóie, 2 bine, 3 néuă, 4—5 bine, 6 cétă, 7—12 nor și frig, 13—16 bine și vânt, 17 vânt nóptea néuă, 18 ger, 19—27 bine și vânt, 28—30 bine.

Notițe:

are 31 zile

Decembrie, Ziua are 9 și noaptea 15 ore **Andrea.**

Zilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele	
						resare	apune
Luni	1	Pr. Naum și Filaret îndur.	14	Spiridon		7.46	4.05
Mărti	2	Pr. Avacum	15	Celian		7.47	4.05
Merc.	3	Pr. Sofonie	16	Adelaida		7.47	4.05
Joi	4	(†) Ma Varvara; C. P. Ioan Dam.	17	Lazar		7.48	4.05
Vin.	5	C. P. Sava	18	Gratian		7.49	4.06
Sâm.	6	(†) Păr. Nicolae	19	Nemesiu		7.49	4.06

Dumineca a 28-a după Rusalii, Luca a 10-a (cea din Dumineca a 27 d. Rusalii) c. 13, v. 10—17:
„În vremea aceea învăța Iisus într-una din sinagoge Sămbăta...”; ev. inv. 6; glas 3.

Dum.	7	P. Ambrosie Ep. Mediolanul.	20	Liberat		7.49	4.07
Luni	8	C. P. Patapie	21	Toma		7.49	4.08
Mărti	9	Zămislirea S. Anei	22	Dimitrie		7.50	4.07
Merc.	10	Mii Mina, Ermogen, Eugraf	23	Victoria		7.51	4.00
Joi	11	C. P. Dănilă Stălpnicul	24	Adam și Eva		7.51	4.01
Vin.	12	(†) P. Spiridon	25	(†) Nasc. Dlui		7.51	4.02
Sâm.	13	Mii Axentie, Eugenia, Orest; Ma Lucia	26	(†) Stefan		7.52	4.19

Dumineca a 29-a după Rusalii, a Strămoșilor, Luca a 11-a, (cea din Dumineca a 28-a d. Rusalii) c. 14, v. 16—24: „Dis-a Domnul pilda acesta: Un om omerece a făcut cină...”; ev. inv. 7; gl. 4.

Dum.	14	Mii Tirs, Calinic, Filimon, Apolonie	27	Ioan ev.		7.52	4.16
Luni	15	M. Elefterie; P. Pavel d. Lat.	28	Pruncii nevin.		7.53	4.19
Mărti	16	Pr. Agheu	29	Toma		7.53	4.13
Merc.	17	Pr. Danil și cei 3 coconi	30	David		7.53	4.14
Joi	18	M. Sebast.; P. Modest Aep.	31	Silvestru		7.53	4.15
Vin.	19	M. Bonifacie	1	Jan. 1904		7.52	4.16
Sâm.	20	M. Ignatie	2	Macarie		7.52	4.17

Dumineca înainte de Nascerea Domnului, Mateiu c. 1, v. 1—25: „Cartea neamului lui Iisus...”
ev. inv. 8, gl. 5.

Dum.	21	Ma Iuliana	3	Genoveva		7.52	4.18
Luni	22	M. Mă Anastasia	4	Titu		7.52	4.19
Mărti	23	Sânții 10 Martiri din Crit	5	Telesfor		7.52	4.20
Merc.	24	C. Mă Eugenia	6	(†) Cei trei regi		7.52	4.21
Joi	25	(†) Nascerea Domnului	7	Valentin		7.51	4.22
Vin.	26	(†) Sobor. Preac.; M. Eutim.	8	Severin		7.51	4.24
Sâm.	27	(†) Archidiaconul Stefan	9	Iulian		7.50	4.25

Dumineca după Nascerea Domnului, Mateiu c. 2, v. 13—23: „Eră după ce s'au dus magii...”
ev. inv. 9; gl. 6.

Dum.	28	SS. 20 mii Mi arși în Nicomid.	10	Pavel pust.		7.50	4.26
Luni	29	SS. 14 mii prunci uc. d. Irod	11	Higin		7.50	4.28
Mărti	30	Ma Anisia; C. Zotie Preotul	12	Ernest		7.49	4.29
Merc.	31	C. maică Melania Romana	13	Ilarie		7.49	4.30

Decembre.

Povețe economice :

Pivnița de muceșcesce câte ceva în ea, trebuie afumată cu pेत्रă puciosă și aerisată din când în când. Sălata și alte legumi, dacă e neună puțină, se acopere cu frunze ori cu cotori de buruiene. — Erna, nu e ca omul să se lenevescă, ci ca să odihnescă după munca cea grea de peste an. Vitele trebuiesc ținute în curățenia deosebită și sarea să nu le-o tragem. Să se care gunoiu. Când gerul e mare, ferestrele pivnițelor să se infunde. Grajdurile să fie căldurose, căci atunci vitele mănâncă mai puțin. Pléva se opăresce și astfel cu napi de nutreț ori cartofi se dă la vite. În chipul acesta să cruță nutrețul. La finea anului închee socotelile de pe anul trecut, ca să ști cum stai cu răsplata muncii tale și cu venitele și cheltuelile casei. Cumpără-ți calendariu pe anul viitoriu, căci casa fără Calendariu e întreg anul fără îndreptariu.

Prevestirea timpului :

1—5 bine, 6 nóptea neună, 7—17 ger tare, 18 nor, 19—20 moină, 21 nor, 22, 23 neună, 24—29 ger și neună, 30, 31 mai móle.

Notițe:

Regentul anului 1903.

Regentul anului 1903 e Iupiter. Iupiter e planeta cea mai mare a sórelui. Pe lângă Venus Iupiter e steaua cea mai luminósă. De Iupiter se țin cinci luni. Massa acestei planete e de 300 de ori mai mare decât cea a pământului, de altă parte însă éráși de 1047 de ori mai mică decât a sórelui. Se învêrte odată împrejurul osiei sale în 10 óre, érá împrejurul sórelui în aprópe 12 ani.

Cele patru anotimpuri.

Primăvara se începe în 8 Martie la 8 óre 20 minute sara.
Vara se începe în 9 Iunie la 4 óre 2 min. după amédădi.
Tómna se începe în 11 Septembrie la 6 óre 49 min. diminéta.
Iarna începe în 10 Decembre la 1 órá 26 minute diminéta.

Întunecimi de sóre și de lună.

În anul 1903 vor fi dóuë întunecimi de sóre și dóuë de lună, dintre cari în părțile nóstre se vor vedea cele dóuë de lună.

I. *Prima întunecime, inelară de sóre*, va avea loc în 16 Martie. Ea începe la 0.15 min. după mieđul nopții și sfêrșesce la 5 óre 7 minute diminéta.

Acéstă întunecime se va vedea în partea cea mai mare a Asiei, afară de Asia mică, Arabia și țêrile vecine, în partea nord-vestică a Americii de nord, în părțile polare de nord și în partea de nord a Oceanului mare.

II. *A dóua întunecime, totală de sóre* se va întâmpla în 8 Septembrie. Ea începe la 3 óre 33 minute diminéta și sfêrșesce la 7 óre 57 min. diminéta.

Acéstă întunecime se va vedea în Africa de sud, pe termurul sudic al Australiei, în partea sudică a Oceanului indic și în părțile polare sudice.

III. *Prima întunecime, parțială de lună* se va întâmpla în 29 și 30 Martie. Ea începe în 29 Martie la 11 ore 40 min. sara și sfârșește în 30, la 2 ore 57 min. dimineața.

Ea se va vedea în cea mai mare parte a Asiei, în Oceanul indic, în Europa, Africa, în Oceanul atlantic și în America.

IV. *A doua întunecime, parțială de lună* se va întâmpla în 23 Septembrie. Ea începe la 2 ore 46 min. după amiaza și se sfârșește la 6 ore sara.

Acastă întunecime se va vedea în vestul Americii de nord, în marele Ocean, în partea cea mai mare a Europei și Africii.

Genealogia

Casei domnitore Austriace

Împăratul și Regele Austro-Ungariei:

Francisc Iosif I. Împărat al Austriei, Rege al Ungariei, Boemiei scl. scl. s'a născut la Schönbrunn în 6/18 August 1830; după abdicarea de tron a unchiului său, Împăratului Ferdinand I. și renunțarea la tron a tatălui său, arhiducelui Francisc Carol, s'a înălță pe tron în 20 Novembre (2 Decembre) 1848.

Soția:

Elisaveta, (Amalia, Eugenia), fiica ducelui din Bavaria Macs, damă a ordinului cu crucea stelată scl.: s'a născut în 12/24 Decembre 1837 și s'a căsătorit în 12/24 Aprile 1854, s'a încoronat ca regină a Ungariei în 27 Maiu (8 Iunie) 1867. Răposată în 29 August (10 Septembrie) 1898 în Geneva.

Pruncii:

1. **Sofia** (Maria, Iosefa, Dorotea, Friderica). născută în 5 Martiu 1855 și răposată la Buda în 29 Maiu 1857.

2. **Gisela** (Ludovica, Maria), născută în 30 Iunie (12 Iulie) 1856; căsătorită în 8 Martie (20 Aprile) 1873 cu **Leopold** principele de Bavaria.

3. **Rudolf** (Francisc, Carol, Iosif). principele de corună și clironom al tronului, principe reg. de Ungaria și Boemia scl. arhiduce de Austria, cavalier al velerului de aur, născut în Laxenburg în 9/21 August 1858, răposat în 18/30 Ianuarie 1889. Fost căsătorit cu:

Stefania princesa de Belgia, în 28 Aprile (10 Maiu) 1881, născută în 9/21 Maiu 1864.

4. **Maria** (Valeria), născută la Buda în 10/22 Aprile 1868, căsătorită la Ischl, în 19/31 Iulie 1890 cu arhiducele **Francisc Salvator**.

Nepotă:

Elisaveta (Maria Henriete Stefania Gisela), arhiducesă, fiica Alteței Sale răposatului Principe de corună **Rudolf**, n. în Laxenburg în 21 Aug. (2 Sept.) 1883.

Frații Maiestății Sale:

1. **Macsimilian I.** (Ferdinand Iosif), împăratul Mexicului, născut în 6 Iuliu 1832, răposat în 19 Iunie 1867, a fost căsătorit cu:

Charlotte (Maria Amalia), fiica răposatului rege Leopold I. al Belgiei, născută în 7 Iunie 1840 văduvă din 19 Iunie 1867.

2. **Carol Ludovic** (Iosif Maria), Arhiduce de Austria, cavalier al velerului de aur etc. etc. născut în 18/30 Iuliu 1833. răposat la 19 Mai 1896, căsătorit cu:

Maria Teresia (Bartolomea dos Andos) Infantă de Portugal, născută în 12/24 August 1855, s'a căsătorit în 23 Iuliu 1873.

3. **Ludovic Victor** (Iosif Antoniu), Arhiduce de Austria, cavalier al velerului de aur etc. născut în 3/15 Maiu 1842.

Părinții Maiestății Sale

Francisc Carol (Iosif), Archiduce de Austria cavaler al velerului de aur etc. etc. născut în 7 Decembre 1802, răposat în 8 Martie 1878. A fost căsătorit cu:

Sofia (Friderica Dorotea), fica răposatului rege al Bavariei Măximilian născută în 27 Ianuarie 1805, răposată în 28 Maiu 1872.

Unchiul Maiestății Sale:

Maiestatea Sa Împăratul Ferdinand I. născut în 19 Aprilie 1793; ajuns pe tron în 2 Martie 1835, abțis în 2 Decembre 1848, răposat în 29 Iunie 1875. A fost căsătorit cu:

Maria Ana (Carolina Pia), fica răposatului rege al Sardiniei Victor Emanuil I., născută în 19 Septembrie 1803, răposată în 4 Maiu 1884.

Belgia. Rege: **Leopold II.** născut în 28 Martie (9 Aprilie) 1835.

Britania. Rege: **Eduard VII.** născut în 9 Novembre (21 Octobrie) 1841.

Bulgaria. Principe: **Ferdinand I.** (principe de Coburg), născ. în 26 Februarie 1861, ales în 7 Iuliu 1887.

Danemarca. Rege: **Cristian IX.** născut în 8 Aprilie 1818.

Francia. Presidentul republicii: **Emile Loubet**, născut în 31 Decembre 1838, ales în 6/18 Februarie 1899.

Germania (Prusia). Împărat (rege): **Wilhelm II.** născ. 27. Ianuarie 1859.

Grecia. Rege: **George I.** născut în 12/24 Decembre 1845.

Italia. Rege: **Victor Emanuil III.** născut în 29 Octobrie (11 Novembre) 1869.

Montenegro. Principe: **Nicolae I.** născut în 7 Octobrie 1841; domnește din 14 August 1860.

Olanda. Regină: **Wilhelmina** născută în 31 August 1880.

Portugalia. Rege: **Don Carlos**, născut în 16/28 Septembrie 1863.

Romania. Rege: **Carol I.** (de Hohenzollern-Sigmaringen), născut în 8/20 Aprilie 1839; domnește dela 10 Maiu 1867; căsătorit cu **Elisaveta** principesa de Wied născută la 5/17 Decembre 1843. Principele moștenitoriu: **Ferdinand**, născut la 12 August 1865, căsătorit cu **Măria** principesa de Edinburg.

Rusia. Împărat: **Nicolae II.** născut în 6/18 Maiu 1868.

Serbia. Rege: **Alexandru Obrenovici I.** născut în 2/14 Aug. 1876.

Spania. Rege: **Alfons XIII.** născut în 5/17 Maiu 1886.

Svedia și Norvegia. Rege: **Oscar II.** născut în 9/21 Ianuarie 1829.

Turcia. Sultan: **Abdul-Hamid** născut în 10/22 Septembrie 1842 domnește din 1 Septembrie (19 August) 1876.

**) În comunicațiune locală serviciu expres are loc numai în capitala Budapesta.

B. Tariful pentru asigurațiuni postale.

1. Austro-Ungaria.

(Maximul sumei ce se poate trimite cu câte o asigurațiune e de 1000 corone)

pană la	20 corone	10 fileri
" "	100 "	20 "
" "	300 "	40 "
" "	600 "	60 "
" "	1000 "	100 "

2. Bosnia și Herțegovina și pašal. Novibazar; Muntenegru ¹⁾ și Serbia

(Maximul sumei ce se poate trimite cu câte o asigurațiune e de 1000 corone)

pană la	40 corone	20 fileri
" "	100 "	40 "
" "	300 "	80 "
" "	600 "	120 "
" "	1000 "	200 "

3. Germania (cu Helgoland), Luxemburg și oficiile postale ces. și reg. din Turcia

(Maximul sumei ce se poate trimite cu o asigurațiune e de 1000 corone).

pană la	40 corone	20 fileri
" "	60 "	30 "
" "	80 "	40 "
" "	100 "	50 "
ș. a. m. d. după câte	20 co-	rone cu 10 fileri mai mult.

4. Statele Unite din America *) Marea Britania, Irlanda *) posesiunile și coloniile engleze *) (afară de Malta și Fundlanda nouă)

(Maximul sumei ce se poate trimite cu câte o asigurațiune e de 400 corone).

pană la	25 corone	25 fileri
" "	50 "	50 "
" "	75 "	75 "
" "	100 "	100 "
etc., după câte	25 corone cu	25 fileri mai mult.

5. Alte țări și anume:

Maximul sumei ce se poate trimite cu câte o asigurațiune

- a) 400 corone: Grecia *) și India oștică olandeză *)
 b) 500 " Argentina *), Bulgaria, Danemarca România Siam, *) Guinea nouă *) și oficiul postal din Apia *) (insulele Samoa)
 c) 1000 corone: Belgia. Chili *), statul Congo *) Egipt. Elveția, Franca (cu Algeria, Tanger, Tripolis și ofi. post. franc. din Zanzibar *), Iaponia, Italia, Malta *), Olanda, Protectoratele germane *) of. postal german din Șangai *) și Tientsin *) (China), Norvegia, Portugalia, Suedia și Tunis.

pană la	25 corone	25 fileri
" "	50 "	50 "
" "	75 "	75 "
" "	100 "	100 "
" "	150 "	125 "
etc. după câte	50 corone cu	25 fileri mai mult.

) În țările însemnate cu steluță () nu se pot trimite asigurațiuni telegrafice.

¹⁾ După restabilirea comunicației de asigurațiuni.

Taxa înmănuării prin expres e 30 fileri. Taxa avisului de plătire și pentru reclamațiune e 25 fileri.

Avis de plătire nu se poate cere după asigurațiuni adresate în Statele Unite, Marea-Britanică, și Irlanda, precum și în coloniile engleze.

C) Tariful serviciului de mesagerie (pentru pachete) in comunicația internă, precum și cu Austria și Germania.

a) Tariful de greutate.

Z o n e l e	I și com. locală		II		III		IV		V		VI	
	75		75—150		150—375		375—750		750—1125		preste 1125	
Greutatea	K i l o m e t r i											
	cor.	fil.	cor.	fil.	cor.	fil.	cor.	fil.	cor.	fil.	cor.	fil.
I. Scrisori cu bani												
până la greutate de 250 grame :												
francate	—	24	—	48	—	48	—	48	—	48	—	48
nefrancate	—	36	—	60	—	60	—	60	—	60	—	60
II. Pachete :												
până la 5 kgr. francate	—	30	—	60	—	60	—	60	—	60	—	60
„ „ 5 „ nefrancate	—	42	—	72	—	72	—	72	—	72	—	72
„ „ 6 „ francate ori nu	—	36	—	72	—	84	—	96	1	08	1	20
„ „ 7 „ „ „ „	—	42	—	84	1	08	1	32	1	56	1	80
„ „ 8 „ „ „ „	—	48	—	96	1	32	1	68	2	04	2	40
„ „ 9 „ „ „ „	—	54	1	08	1	56	2	04	2	52	3	—
„ „ 10 „ „ „ „	—	60	1	20	1	80	2	40	3	—	3	60
și așa mai departe până la 50, resp. (la pachete ce conțin monete până la) 65 kgr. după fie-care alt chilo- gram încă												
	—	06	—	12	—	24	—	36	—	48	—	60
III. Pachete voluminoase :												
până la 5 kgr. francate	—	45	—	90	—	90	—	90	—	90	—	90
„ „ 5 „ nefrancate	—	57	1	02	1	02	1	02	1	02	1	02
„ „ 6 „ francate ori nu	—	54	1	08	1	26	1	44	1	62	1	80
„ „ 7 „ „ „ „	—	63	1	26	1	62	1	98	2	34	2	70
„ „ 8 „ „ „ „	—	72	1	44	1	98	2	52	3	06	3	60
„ „ 9 „ „ „ „	—	81	1	62	2	34	3	06	3	78	4	50
„ „ 10 „ „ „ „	—	90	1	80	2	70	3	60	4	50	5	40
și așa mai departe până la 50 kgr., după fie-care alt kgr. încă												
	—	09	—	18	—	36	—	54	—	72	—	90

b) Tariful de valoare.

I. Taxa de valoare pentru scrisori cu bani închise și pentru pachete					II. Taxa de valoare pentru scrisori cu bani date deschise (bani numeraj) *)				
Valoarea declarată	Fără privire la depărtare	Valoarea declarată	Fără privire la depărtare		Valoarea	Fără privire la depărtare	Valoarea	Fără privire la depărtare	
cor.	fl.		cor.	fl.	cor.	fl.		cor.	fl.
până la 100 cor.	06*	3600—3900 cor.	78		1000—1200 cor.	36	4500—4800 cor.	1 44	
100—600	12	3900—4200	84		1200—1500	45	4800—5100	1 53	
600—900	18	4200—4500	90		1500—1800	54	5100—5400	1 62	
900—1200	24	4500—4800	96		1800—2100	63	5400—5700	1 71	
1200—1500	30	4800—5100	1 02		2100—2400	72	5700—6000	1 80	
1500—1800	36	5100—5400	1 08		2400—2700	81	6000—6300	1 89	
1800—2100	42	5400—5700	1 14		2700—3000	90	6300—6600	1 98	
2100—2400	48	5700—6000	1 20		3000—3300	99	6600—6900	2 07	
2400—2700	54				3300—3600	1 08			
2700—3000	60	si asa mai departe după			3600—3900	1 17	si asa mai departe după		
3000—3300	66	fiecare 300 cor. (sume mai			3900—4200	1 26	fiu-care 300 cor. sau părți		
3300—3600	72	micș se dau ca 300 întregi)			4200—4500	1 35	ale acestei sume cu 9 fl.		
		cu 6 fliteri mai mult.					mai mult.		

*) Pentru Germania cea mai mică taxă de valoare e 12 fliteri.

*) Numai în comunicațiunea internă și cu Germania.

in
ia.

I

ste
5

fl.

48
60

60

72

20

80

40

60

60

60

60

60

60

60

90

02

80

70

60

50

40

90

D. Tariful serviciului de mesagerie (pentru pachete) în comunicațiune cu străinătatea.

I. În **Bosnia și Hertegovina** și în pașalicul **Novibazar** se pot transporta: 1. scrisori cu bani până la greutate de 250 grame; 2. pachete cu valoarea declarată și cu rambursă până la 1000 corone, sau fără aceasta, până la greutate de 20 Kgr., pachete cu monete, (bani) până la 65 Kgr. Taxa de transport face:

1. Pentru *scrisori cu bani*: **taxa unitară de greutate** (ungară și bosniacă): 60 fileri și **taxa de valoare**: pe drumul de transport din Ungaria după tariful de valoare de sub C b), ear pe drumul de transport din Bosnia: după câte 300 corone 6 fileri.

2. Pentru *pachete*: a) **taxa de greutate**: taxa unitară (ungară și bosniacă) de greutate până la 500 grame 60 fileri, peste 500 grame până la 5 Kgr. taxa unitară (ungară și bosniacă) de greutate 1 corună, pentru pachete mai grele de 5 Kgr. a) dela posta locală până la Brod de lângă Sava după tariful de sub C. a); b) dela Brod până la locul destinațiunei după fiecare Kgr. 16 fileri; b) **taxa de valoare**, în cas de declarare a valorii, ca sub 1 (pentru scrisori de bani); c) **competință de rambursă** după fie-care 4 corone (sau părți ale acestei sume) din suma rambursată câte 2 fileri, dar cel puțin 12 fileri.

II. În **România** pentru scrisori cu bani până la 250 grame și pachete până la 50 Kgr., cu valoare declarată și până la 500 Kgr., cu sau fără rambursă, se plătesc:

1. Până la Orșova sau Predeal (resp. Ghimeș, Livezeni, Tulgheș sau Turnu-roșu) taxa de greutate și de valoare după tarifele de sub C);

2. Dela graniță până la locul destinațiunei a) taxa română de greutate de fie-care Kgr. 20 fileri, dar cel puțin 100 fileri; b) taxa română de valoare până la 480 corone (500 frc.) 20 fileri, până la 960 corone (1000 frc.) 30 fileri, peste 960 cor. până la 9600 cor. (10,000 frc.) de fie-care 960 cor. câte 30 fileri, peste 9600 cor. de fiecare 960 cor. cu 20 fileri mai mult.

E. Diverse taxe și competențe.

Taxa înmanuării prin expres pentru scrisori cu bani sau valori e de 30 fil., pentru pachete (în comunicația internă și internațională) 50 fileri.

Pentru ducerea la locuință a scrisorilor cu bani și a pachetelor (până la 1½ kgr.) dela oficiile postale, cari nu sunt concredute cu ducerea la locuință, se plătesc o **taxă de înmanuare** de 6 fileri de bucată, pentru alte pachete se plătesc o **taxă de avis** de 4 fileri după fie-care scrisore de transport.

Taxa de înmanuare la oficiile cari sunt concredute cu ducerea la locuință, este: a) pentru *asignațiuni* 4 fileri de bucată (pentru cele înmanuate cu consignație 2 fileri de bucată, dar cel puțin 20 fileri de consignație), b) pentru *scrisori cu bani* 6 fileri de bucată, c) pentru *pachete* 10 fileri de bucată. Pentru transportarea pachetelor la oficiul de vamă, ce cad sub vămuire, se plătesc 10 fileri de bucată. Dacă oficiul postal mijlocesce și vămuirea, atunci se plătesc, 20 fil. **taxă de mijlocire**.

Pentru câte un sertar propriu de poștă la oficiile postale, cari nu sunt ale erariului, se plătesc 1 corună, la ale erariului 2 corone *chirie* lunară. Taxa de *magazinagiu* în Budapesta e 10 corone pe lună, la oficii postale din provincie, cari înmanuază acasă, e de 6 corone.

Pentru *incassarea* sumelor prin mandat postal se plătesc 10 fileri de mandat, tot 10 fileri de bucată se plătesc după *ramburse* de scrisori. Taxa pentru *înscuinară* despre pachete ce nu se pot înmanua, precum și pentru *reclamațiune* și *retour-recepis* e 25 fileri de bucată.

F. Scrisori și cutii de valoare și colete postale (colis postaux) internaționale.

Țăra de destinațiune cu indicarea direcțiunei de transport	Scrisori și cutii de valoare ¹⁾						Pachete internaț. ²⁾ colis postaux						
	Maximul valorii ce se poate declara	taxa de greutate		taxa de asigurare după fie-care 300 franci ai sumei declarate	Nr. decl. de vamă ce sunt a se accluide la cutii de valoare	taxa de greutate		taxa de asigurare		Maximul ramburselor	Competința de ramb. după fie-care 20 cor. ale ramburselor	Nrul declarațiilor de vamă ce sunt a se accluide	
		a) pentru scrisori de valoare (afară de taxa de recomand. cu 25 fil.) de fie-care 15 gr.	b) pentru cutii de va- loare de buc.			de buc.	pentru pachete ne- voluminoasă	pentru pachete vo- luminose	Maxim. valorii ce se poate declara				pentru câte 300 franci
		franci	fil.	fil.	fil.	Nr. b	fil.	fil.	fr.	fil.	fil.		fil.
Belgia	10000	25	150	25	3	150	225	∞	25	1000	20	1	
Bulgaria	10000	25	150	25	3	175	—	—	—	—	—	3	
Danemarca	∞	25	150	25	3	150	225	∞	25	500	20	3	
Egipt (ca Sudan)	∞	25	200	50 ^a	2	150	225	3000	50 ^a	1000	20	2	
Elveția	∞	25	100	10	2	—	—	—	—	—	—	—	
Englita p. Hamburg p. Belgia	3000 —	25 —	— ⁴ —	25 —	— —	235 260	— —	3000 3000	25 25	— —	— —	3 3	
Francia cu Monaco Corsica Algeria	10000 — 10000	25 — 25	150 — 150	25 — 25	3 — 3	150 200 200	225 290 290	500 500 500	25 35 35	500 500 500	20 20 20	3 3 3	
Grecia la agenturile Lloydului austriac la oficiile postale grecesce	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	150 175 —	225 — —	∞ — —	50 ^a — —	— — —	— — —	3 3 —	
Italia (cu San Marino)	10000	25	100	10	3	125	—	1000	10	1000	20	3	
Luxemburg	10000	25	— ⁴	25	—	125	175	10000	25	500	20	2	
Malta	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	2	
Norvegia A. N. prin Danemarca și Svedia A. N. prin Danemarca	∞ — —	25 — —	— ⁴ — —	35 — —	— — —	250 225 340	375 — ∞	∞ 35 35	35 500 500	500 20 20	20 3 3	3 — —	
Olanda	25000	25	150	25	4	150	—	1000	25	1000	20	4	
Portugalia pr. Italia pr. Germania	— 10000	— 25	— 300	— 35	— 3	200 275	— —	500 500	35 35	— —	— —	3 3	
România	10000	25 ^a	100	10	2	125	175	500	10	1000	20	2	
Rusia (cu Finlanda)	∞	25	— ⁴	10	—	175	—	50000	10	—	—	3	
Serbia	10000	10	— ⁴	10	—	100	150	2000	10	1000	— ⁴	2	
Spania	10000	25	— ⁴	25	—	225	—	—	—	—	—	5	
Svedia	∞	25	— ⁴	35	—	250	340	—	35	1000	20	4	
Turcia la oficiile postale ces. și reg. 1. prin Triest 2. prin România a) la Constantinop. și Adrianopol b) la alt porturi	— —												

∞ — nemărginit. — ¹⁾ Greutatea scrisorii de valoare nu e limitată; maximul de greutate al cutiilor de valoare e 1 kgr. — ²⁾ Maximul de greutate al pachetelor postale internaționale (colis post.) pentru Bulgaria și Spania e de 3 kgr., pentru celelalte țări indicate în tariful de sus e 5 kgr. — ³⁾ Computându-se aci și taxa de asigurare contra pericolului de mare (30 fil.) — ⁴⁾ Cutii de valoare nu se pot trimite. — ⁵⁾ În comunicațiunea limitrofă (v. A, nota, de fie-care 15 grame câte 10 fileri. — ⁶⁾ Competință de rambursă de fie-care 4 corone 2 fileri, dar ce puțin 12 fileri. — ⁷⁾ Dar cel puțin 12 fileri.

G. Tariful pentru telegrame.

Ț ă r ă d e d e s t i n a Ț i u n e	Taxa de cuvânt	Dar de fie- care tele- gramă cel puțin
	filieri	filieri
I. Ungaria :*)		
a) comunicațiunea locală, adică între două stațiuni ale aceleiași localități, mai departe între Neoplanta—Petrovaradin și Arad—Aradul-nou	02	40
b) comunicațiunea generală	06	60
II. Austria, Bosnia-Herțegovina'), Germania și Serbia		
	06	60
III. Alte țeri (taxa fundamentală 60 filieri).		
	Taxa de cuvânt filieri	
Algeria	26	
Azorice (insulele)	93	
Belgia	21	
Bulgaria și Rumelia orientală	17	
Canare (insulele) (MP. exchis)	88	
Danemarca	21	
Englita și insulele din La Manche (D., RO., MP. exchis)	26	
Elveția (D. exchis)	09	
Francia, Corsica, Monaco și Andora	16	
Gibraltar	33	
Grecia a) continentul și insulele Euboea și Paros	41	
b) insula Corfu	26	
c) celelalte insule grecesci	44	
Italia a) comunicațiunea limitrofă*)	08	
b) generală	16	
Luxemburg	21	
Malta (D., RO., MP. exchis)	37	
Marocco (telegrame numai până la Tanger, de aci încolo cu posta pe spesele adresatului RO., MP. exchis)	46	
Muntenegru (D., RO., MP. exchis)	09	
Norvegia	32	
Olanda	19	
Portugalia	33	
România	09	
Rusia europeană și Caucas	24	
Spania	28	
Svedia	24	
Turcia (MP. exchis) a) europeană	28	
b) asiatică și insulele turcesci	40	
Tanger	46	
Tripolis	68	
Tunis	26	

*) Pentru inmanuarea telegramelor adresate la locuri, care nu au oficiu telegrafic, se plătește o taxă de expres. Taxa de expres poate fi plătită de adresat sau de trimițătoriu. Dacă trimițătoriu dorește să o plătească el, trebuie să depună o sumă oarecare pentru acoperirea cheltuielilor. După primirea avisului despre cheltuieli dela oficiul destinațiunei se dă socotela despre suma depusă. Avisul se poate cere prin postă (XPT., acesta e scutit de taxă) sau pe cale telegrafică (XPT., taxa : 60 filieri).

1) În comunicațiunea limitrofă (între S.-Brod și B.-Brod, Zavalje și Bihac, Dubița și B.-Dubița, Dvor și B.-Novi, Gradisca-veche, Samat și B.-Samat, Gunja și Brcka, precum și Raca și B.-Raca) taxa de un cuvânt e 2 filieri, dar cel puțin 40 filieri de telegramă.

2) Oficiile telegrafice italiene, ce cad în comunicațiunea limitrofă, în nomenclatură sunt însemnate cu „e”.

Scala I			Scala II			Scala III		
preste	până la	fl. cr.	preste	până la	fl. cr.	preste	până la	fl. cr.
75	150	5	20	40	7	10	20	7
150	300	10	40	60	13	20	30	13
300	450	15	60	100	19	30	50	19
450	600	20	100	200	32	50	100	32
600	750	25	200	300	44	100	150	44
750	900	30	300	400	56	150	200	56
900	1050	35	400	500	68	200	250	68
1050	1200	40	500	600	80	250	300	80
1200	1350	45	600	700	92	300	350	92
1350	1500	50	700	800	104	350	400	104
1500	3000	100	800	1200	128	400	600	128
3000	4500	150	1200	1600	152	600	800	152
4500	6000	200	1600	2000	176	800	1000	176
6000	7500	250	2000	2400	200	1000	1200	200
7500	9000	300	2400	3200	224	1200	1600	224
9000	10500	350	3200	4000	248	1600	2000	248
10500	12000	400	4000	4800	272	2000	2400	272
12000	13500	450	4800	5600	296	2400	2800	296
			5600	6400	320	2800	3200	320
			6400	7200	344	3200	3600	344
			7200	8000	368	3600	4000	368

și așa mai departe dela câte 1500 fl. cu 1 fl. mai mult, resturi de sub 1500 fl. sunt a se lua drept sume pline.

Preste această sumă e a se solvi la scala II. dela câte 400 fl. și la scala III dela câte 200 fl. cu 1 fl. 25 cr. mai mult, luându-se resturile drept sume pline.

Observări: *Scala I.* Pentru cambii, assignațiuni dela neguțatori, obligațiuni, pentru împrumuturi dela casse pe 3 luni. *Scala II.* Pentru contracte, cuitanțe, obligațiuni și toate celelalte documente, ce nu aparțin după dispuseciuni speciale la scala III. Sumele de sub 2 fl. sunt scutite de timbru, Conturi saldate sau nesaldate pentru trebuințe private sub 50 fl. 1 cr.; altcum 5 cr.; pentru trebuințe la oficii: cele saldate după scala II. *Scala III.* Pentru cestiuni de mobile, contracte de cumpărare, vîndare și de schimb, contracte de furniasare, câștiguri de loterie și contracte aleatorice; cuse de baie, contracte de servicii, împrumuturi sunătoare la purtători. contracte de acții pe mai mult de 10 ani ș. a.

Scala I.			Scala II.			Scala III.		
preste	până la	cor. fl.	preste	până la	cor. fl.	preste	până la	cor. fl.
150	300	10	40	80	14	20	40	14
300	600	20	80	120	26	40	60	26
600	900	30	120	200	38	60	100	38
900	1200	40	200	400	64	100	200	64
1200	1500	50	400	600	90	200	300	90
1500	1800	60	600	800	116	300	400	116
1800	2100	70	800	1000	142	400	500	142
2100	2400	80	1000	1200	168	500	600	168
2400	2700	90	1200	1600	194	600	800	194
2700	3000	100	1600	2400	250	800	1000	250
3000	6000	200	2400	3200	306	1200	1600	306
6000	9000	300	3200	4000	332	1600	2000	332
9000	12000	400	4000	4800	358	2000	2400	358
12000	15000	500	4800	5600	384	2400	2800	384
15000	18000	600	5600	6400	410	2800	3200	410
18000	21000	700	6400	8000	436	3200	4000	436
21000	24000	800	8000	9600	462	4000	4800	462
24000	27000	900	9600	11200	488	4800	5600	488
			11200	12800	514	5600	6400	514
			12800	14400	540	6400	7200	540
			14400	16000	566	7200	8000	566

și așa mai departe dela câte 3000 cor. cu 2 cor. mai mult, resturi de sub 3000 cor. sunt a se lua drept sume pline.

Preste această sumă e a se solvi la scala II. dela câte 800 cor. și la scala a III. dela câte 400 cor. cu 2 cor. 50 fl. mai mult, luându-se resturile drept sume pline.

Observări: *Scala I.* Pentru cambii, assignațiuni dela neguțatori, obligațiuni pentru împrumuturi dela casse pe 3 luni. *Scala II.* Pentru contracte, cuitanțe, obligațiuni și toate celelalte documente, ce nu aparțin după dispozițiuni speciale la scala III. Sumele de sub 4 cor. sunt scutite de timbru. Conturi saldate sau nesaldate pentru trebuințe private sub 100 cor. 2 fl.; altcum 10 fl.; pentru trebuințe la oficii: cele saldate după scala II. *Scala III.* Pentru cestiuni de mobile, contracte de cumpărare, vînzare și de schimb, contracte de furniasare. câștiguri de loterie și contracte aleatorice; cuse de baie, contracte de servicii, împrumuturi sunătoare la purtători, contracte de acții pe mai mult de 10 ani ș. a.

Din considerare la introducerea corónelor s'a compus tabela de sus despre timbre, și în coróne.

Şematismul

bisericeii ortodoxe-orientale române din Ungaria şi
Transilvania şi spec. al diecesei Caransebeşului.

Metropolia

(Reşedinţa: Sibiiu)

1. Ierarchii Metropolitiei

Archiepiscop şi Metropolit:

Escelenţia Sa Înalt Pré Sântitul Domn **Ioan Meşianu**, archiepiscop al Transilvaniei şi metropolit al Românilor gr. orien. din Ungaria şi Transilvania, cav. al ordului coróniei de fer cl. 2. şi al crucei mari a ordului „Francisc Iosif“, membru al casei magnaţilor.

Episcopii diecesani:

Pré Sântia Sa Domnul **Nicolae Popea**, episcopul Caransebeşului, membrul al casei magnaţilor, membru ordinariu al Academiei rom., membru fondator al Asociaţiunei trans., membru ordinariu al mai multor societăţi literare.

Scaunul episcopesc al Aradului vacant.

2. Sinodul episcopesc

Preşedintele: Archiepiscopul şi metropolitul.

Membrii: Episcopii diecesani.

Consiliari: Dignitarii metropolitani.

3. Dignitarii metropolitani

Dr. **Ilarion Puşcariu**, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc în Sibiiu.

Filaret Musta, archimandrit şi vicariu episcopesc în Caransebeş.

Augustin Hamsea, archimandrit în Arad.

Vasilie Mangra, protosinzel, vicariu episcopesc în Oradea-mare.

Dr. **Eusebiu R. Roşca**, protosinzel, directorul seminariului teologic-pedagogic din Sibiiu.

Diecesa Caransebeşului

Episcop diecesan :

Pré Sântitul Domn Episcop

Nicolae Popea

Pré Sântia Sa s'a născut în 17 Februarie 1826 în Satulung, lângă Braşov. A studiat în Braşov, Blaj şi Cluj, în care oraş din urmă a absolvat şi studiile juridice în anul 1846. Studiile teologice le-a absolvat în Viena, ca alumn al convictului imperial în anii 1846—1848. După absolvarea studiilor a intrat în oficiu de stat funcţionând dela 1849—1856, şi anume în anii 1852—1856 ca actuar şi adiunct de judecătorie în Şomcuta-mare. În 1856 intrând la Episcopia din Sibiu în clerul regulariu şi primind gradele ierarchice prescrise, după un an a fost înaintat de proto-sincel, şi apoi în 1871 de archimandrit. În acest interval a ocupat la Consistoriul din Sibiu postul de secretariu, apoi de profesor de teologie, de asesor consistorial, érá în 1870 a fost denumit vicariu archiepiscopesc.

În 27 Martie 1889 a fost ales, în 20 Maiu a fost întărit, érá în 11 Iunie 1889 a fost chirotonit de Episcop al diecesei Caransebeşului, şi apoi în 2 Iuliu 1889 a avut loc întronisarea.

Pentru meritele sale câştigate pe terenul literariu Academia Română din Bucureşti a ales în anul 1899 pe P. S. Sa de membru ordinariu al său, érá în primăvara anului 1900 a avut loc recepţiunea festivă a Pré Sântiei Sale.

1. Deputați din diec. Caransebeșului, la congresul național-bis. pe periodul 1897 — 1902

Deputați preoțesci :

1. În cerc. I Caransebeș : Filaret Musta, archimandrit și vicariu episcopesc în Caransebeș ;
2. în cerc. II Logoj : Dr. George Popoviciu, protopresbiter în Logoj ;
3. în cerc. III Făget : Sebastian Olariu, protopresbiter în Făget ;
4. în cerc. IV Jebel : Dr. Iosif Traian Badescu, ieromonach secretariu consistorial în Caransebeș ;
5. în cerc. V Ciacova : Ioan Pinciu, protopresbiter în Ciacova ;
6. în cerc. VI Vêrșet : Andreiu Ghidiu, protopresbiter în Caransebeș ;
7. în cerc. VII Petrovosalo : Trifon Miclea, protopresbiter în Satul-nou ;
8. în cerc. VIII Iam : Filip Adam, protopresbiter în Iam ;
9. în cerc. IX Oravița : Alexandru Popoviciu, propresbiter în Oravița ;
10. în cerc. X Mehadia : Mihail Popoviciu, protopresbiter în Orșova.

Deputați mireneschi :

1. în cerc. I Valeaboului : Dr. Petru Cornean, adv. în Oravița ;
2. în cerc. II Logoj : Dr. Alexandru de Mocsonyi, proprietariu mare în Birchiș ;
3. în cerc. III Făget : Titu Hațieg, avocat în Logoj ;
4. în cerc. IV Buziaș : Alexiu Onițiu, jude la tribunal în Segedin ;
5. în cerc. V Gilad : Traian Barzu, ases. ref. cons. în Caransebeș ;
6. în cerc. VI Vêrșet : Traian Lința, învățătoriu în Cacova ;
7. în cerc. VII Iam : Petru Corcan, protopretore în Iam ;
8. în cerc. VIII Sasca-mont. : Dr. Iuliu Tămășel, adv. în Sasca-m. ;
9. în cerc. IX Oravița-mont. Ilie Trăilă, adv. în Oravița-montană ;
10. în cerc. X Bogșa-mont. : Ioan Budințan, adv. în Bogșa-montană ;
11. în cerc. XI Caransebeș : Constantin Burdia, primariu orășănesc în Caransebeș ;
12. în cerc. XII Ohababistra : vacant.
13. în cerc. XIII Teregova : Patriciu Drăgălina, profesor diriginte la institutul pedagogic în Caransebeș ;
14. în cerc. XIV Domașnea : Ilie Curescu, locot. ces. și reg. în pensiune, președinte al Comunității de avere în Caransebeș ;
15. în cerc. XV. Mehadia : Dr. Ioan Popoviciu, avocat în Orșova ;
16. în cerc. XVI Prigor : Dr. Ioan Sêrbu, candidat de profesor în Rudăria ;
17. în cerc. XVII Bozoviciu : Dr. Atanasie Brădean, medic în Lipova ;
18. în cerc. XVIII Biserica-albă : Dr. Aurel Novac, avocat în Biserica-albă ;
19. în cercul XIX Alibunariu : Dr. George Miclea, avocat în Alibunariu ;
20. în cerc. XX Satul nou : Petru Tisu, avocat în Panciova.

2. Sinodul eparchial

Membrii aleși pe periodul 1900—1902.

- I. cercul Valeaboului : *Andrei Ghidiu* protopresbiter în Caransebeș.
Dr. Petru Corneanu, avocat în Oravița
Dr. Petru Mladin, medic cercual în Brebul.
- II. cercul Logoj : *Dr. George Popoviciu*, protopresbiter în Logoj.
Dr. Alesandru de Mocionyi, proprietariu mare în Birchiș.
Dr. George Dobrin avocat în Logoj.
- III. cercul Zgribesci : *Dr. Iosif Traian Badescu*, ierom. secr. cons. în Caransebeș.
Dr. Stefan Petroviciu, avocat în Logoj.
Vacant.
- IV. cercul Făget : *Sebastian Olariu*, protopresbiter în Făget.
Titu Hațeg, avocat în Logoj.
Dr. Pachomie Avramescu, deputat dietal și adv. în Logoj.
- V. cercul Coșava : *George Popoviciu*, paroch în Cliciova.
Alexiu Onișiu, jude la tribunalul reg. în Segedin.
Toma Haneșiu, comptabil în Făget.
- VI. cercul Buziaș : *Ioan Peța* protopresbiter în Buziaș.
George Ioanoviciu, proprietariu mare în Duleu.
Ioan Marcu, învățătoriu în Bogșa-montană.
- VII. cercul Jebel : *Aureliu Drăgan*, paroch în Ghilad.
George Serb deputat dietal în Budapesta.
Alexandru Lupu, colonel ces. și reg. în pens. în Viena.
- VIII. cercul Ghilad : *Ioan Pinciu*, protopresbiter în Ciacova.
Traian Barzu, asesor referinte în Caransebeș.
Dr. Lazar Simon, avocat în Ciacova.
- IX. cercul Fizeș : *Luca Lazarescu*, preot în Ferendia.
Ioan Crăciunel oficial de postă în Budapesta.
Achim Miloia, învățătoriu în Ferendia.
- X. cercul Vêrșeț : *Michail Juica*, paroh în Srediștea mică.
Vladimir Spătaru, avocat în Vêrșeț.
Dr. Petru Zepeneag avocat în Vêrșeț
- XI. cercul Iam : *Iosif Tămășel*, paroch în Vraniu.
Ioan M. Roșu, avocat în Biserica-Albă.
Dr. Aureliu Novac, adv. în Biserica albă.
- XII. cerc. Sasca-mont. : *Filip Adam*, protopresbiter în Iam.
Dr. Iuliu Tămășel, avocat în Sasca mont.
Petru Corcan, protopretor în Iam.
- XIII. cerc. Oravița-mont. : *Alesandru P. Popoviciu*, protopresbiter în Oravița-mont.
Ilie Trăilă, avocat în Oravița.
Dr. Ioan Nedelcu adv. în Oravița-montană.
- XIV. cercul Recița-mont. : *David Teșlogă*, rotopresbiter în Vêrșeț.
Ioan Bucuțian, avocat în Bogșa-montană.
Alesandru Crenian directorul casei de păstr. în Recița.
- XV. cercul Bogșa-mont. : *Maxim Popoviciu*, protopresbiter în Bogșa-montană.
Coriolan Bredicean, avocat în Logoj.
Dr. Aurel Oprea, avocat în Bogșa-mont.
- XVI. cerc. Caransebeș : *Filaret Musta*, archimandrit vicariu eppesc în Caransebeș.
Zeno de Mocionyi, proprietariu mare în Bulci.
Constantin Burdă, primariu în Caransebeș.

- XVII. cerc. Teregova : *Dr. Iuliu Olariu*, presb., prof. dir. la inst. teol. în Caransebeș.
Ilie Curescu, locoteninte în pensiune și președintele comunității de avere în Caransebeș.
Patriciu Drăgălina, prof. dir. la inst. pedagog. în Caransebeș.
- XVIII. cercul Mehadia : *Mihail Popoviciu*, protopresbiter în Orșova.
Isaia Stoica de Hațeg, oficial în pens. în Caransebeș.
Dr. Ioan Popoviciu, avocat în Orșova.
Constantin Dure, preot în Mehadia
Iuliu Novac, avocat în Bozoviciu.
- XIX. cercul Bozoviciu : *Dr. Ioan Sîrbu*, cand. de prof. în Rudaria.
- XX. cercul Satul-nou : *Trifon Miclea*, protopresbiter în Satul-nou.
Petru Tisu, adv. în Panciova.
Dr. George Miclea, adv. în Alibunariu.

3. Consistoriul diecesan.

Președinte : Episcopul diecesan.

a) În senatul strîns bisericesc.

Asesori :

Ordinariu :

Filaret Musta, arhimandrit, vicariu episcopesc.

Onorari :

Dr. Iosif Traian Badescu, ieromonach, secretariu consistorial.
Mateiu Ignea, paroch în Logoj
Dr. Iuliu Olariu, presbiter, profesor diriginte în Caransebeș.
Alecsin Popescu, paroch în Bogșa-română
Alesandru Popoviciu, protopresbiter în Oravița.
Dr. George Popoviciu, protopresbiter în Logoj.
Mihail Popoviciu, protopresbiter și paroch în Orșova.
Nicolae Popoviciu, paroch în Jupani.

b) În senatul școlar.

Ordinariu :

Postul de ases. ordin. vacant.

Onorari :

Andrei Ghidiu, protopresbiter în Caransebeș.
Mihail Juica, paroch în Srediștea-mică.
George Pepa, paroch în Domașnea.
Ilie Curescu, locoteninte pens. președ. com. de avere în Caransebeș.
Patriciu Drăgălina, profesor diriginte în Caransebeș.
Titu Hațeg, avocat în Logoj.
Ioan Marcu, învățătoriu în Bogșa-montană.
George Martinescu, avocat în Logoj.
Ioan Nedelcu, avocat în Buziaș.

c) În senatul epitropesc.

Ordinariu:

Traian Barzu.

Onorari:

Dr. Petru Barbu, presbiter, prof. de teologie în Caransebeș.
Teodor Cioloca, paroch în Șipet.*Ioan Pinciu*, protopresbiter în Ciacova.*Spiridon Șandru*, presbiter, controlor diecesan în Caransebeș.*Ioan Budișan*, avocat în Bogșa-montană.*Constantin Burdă*, primariu orășnesc în Caransebeș.*Iulian Ianculescu*, directorul casei de economii în Logoj.*Alesandru Stancoviciu*, neguțătoriu în Caransebeș.*Ioan Topal*, maior ces. și reg. în pensiune în Caransebeș.

Cancelaria consistorială

Secretariu: *Dr. Iosif Traian Badescu*, ieromonach.Fiscal consistorial: *Dr. Stefan Petroviciu*, avocat în Logoj, *Dr. Ioan Popoviciu*,
avocat în Orșova.Defensor matrimonial: *Dr. Stefan Petroviciu*, adv. în Logoj.Archivariu: *Dimitrie Popoviciu*.Cancelist I.: *Ilie Moaca*.Cancelist II.: *Constantin Pêrvu*.

4. Oficiul de contabilitate și de cassă

Controlor: *Spiridon Șandru*, presbiter.

Cassariu: vacant.

Esactor: *Ioan Lințu*.

5. Institutul teologic

Profesori:

Dr. Iuliu Olariu, presbiter, profesor diriginte.*Dr. Petru Barbu*, presbiter.*Dr. George Dragomir*.*George Petrescu*, presbiter, propune tipicul și cântările bisericesci atât la institutul
teologic cât și la cel pedagogic.

6. Institutul pedagogic

Profesori:

Patriciu Drăgălina, profesor diriginte.*Iosif Bălan*, propune economia și la institutul teologic.*Enea Hodoș*.*Dr. Petru Ionescu*, diacon.*Dr. Constantin Popasu*, propune igiena și la institutul teologic.*Antonie Sequens*, propune musica vocală și instrumentală la ambele institute.

7. Representanța fundațiunei Dimitrie Peța

Episcopul diecesan.

Fisc. cons. *Dr. Stefan Petroviciu*, adv. în Logoj.

Un loc vacant.

8. Protopresbiteratele.

Tractul Bisericei-albe.

Reședința protopresbiterală Iam. — Numărul sufletelor: 45.501.

Scaunul protopresbiteral.

Președinte: *Filip Adam*, protopresbiter.

Membri:

Iosif Tămășel, paroch în Vrani.	Sofronie Nediciu, preot în Bis.-Albă.
Vasile Iorga, paroch în Slatina.	Sofronie Avramescu, par. în Nicolinț
Nicolae Otonoga, preot în Ciorda.	Ioan Murgu, paroch în Sasca-montană

Membri suplenți:

Petru Danescu, paroch în Berliște.	Traian Oprea, par. în Moldova-nouă.
------------------------------------	-------------------------------------

Comunele cu posta ultimă, preoții și învățătorii:

Defensor matrimonial: Dr. Aureliu Novac avocat în Biserica-albă.

Notariu: Stefan Draghiciu învățătoriu în Iam.

Berliște, *Berlistye*, (p. Jam), Petru Danescu, paroch. — Nistor Surlașiu, învăț.

Berzasca, *Berzászka*, Arsenie Golumba, adm. paroch. — Ilie Ambruș, învăț.

Biserica-albă, *Fehértemplom*, Sofronie Nediciu, adm. paroch. — Traian Lazar, învăț.

Bogodinți, *Bogodincz*, (p. Szászkabánya), Pavel Vițan, adm. par. și învăț.

Cărbunariu, *Kohldorf*, (p. Szászkab.), Ioan Gropșan, paroch, Ioan Muntean, învăț.

Carlsdorf, filie la Moldova-nouă împreună cu Padina-Mateiu.

Ciorda, *Csorda*, (p. Jam), Nicolae Otonoga, adm. paroch. — Aureliu Novac, învăț.

Ciuchici *Csukics*, (p. Rakasdia), Iosif Paunovicu și George Lința, adm. par. — Jivan Belca, învăț.

Coșonini, (p. O-Moldova), post de preot vacant. — Gavrilă Băiaș, învăț.

Gornea-Liubcova, *Gornya-Ljubcova*, (p. Szikevicza) Alesandru Guga adm. par. — I. Megeleșiu, învăț.

Iam Filip Adam, protopresb. — Stefan Draghiciu, învăț.

Iertof, *Heuerdorf*, (p. Vrancea), Teodor Panciovan, adm. par. Cornel Panciovan cap. — Vasile Miclea, învăț.

Iladia, (p. Rakasdia), Simeon Luca, paroch, Iosif Ania paroch, Adam Popovicu, preot iubil. — George Verca și Mateiu Milencovicu, învăț.

Macoviște, *Makovistye*, (p. Rakasdia) Pavel Brinzeu, paroch. — Simeon Olariu, învăț.

Mircovaț, (p. Temes Kutas), George Neda, paroch. — Pavel Gaitovicu, învăț.

Moldova-nouă, (Boșneag) *Uj-Moldova*, Traian Oprea, par., Aurel Popovici cap. prov. — Romul Bortos și Stefan Gava, învăț.

Naiđaș, *Naidas*, (p. Fehértemplom), Grigore Sporea, adm. par. — Petru Muntean, capelan. — Dănilă Pitic, Nicolae Săcaci, învăț.

Nicolinț, *Nikolincz*, (p. Rakasdia), Sofronie Avramescu, paroch. — Vichentie Vinca, adm. par. — Post de învăț. vacant.

Padina-Mateiu, filie la Moldova-nouă, administrată prov. prin Aurel Popoviciu capelan în Potoc. — George Truia, învăț.

Petrila, *Petrilova*, (p. Rakasdia), George Simu, paroch. — Traian Bociă, învăț.

Pojejena-rom., (p. Szerb-Pozsezsena) Alexandru Blasiu, adm. par. — Ioan Lariu, învăț.

Potoc, Nicolae Popovicu, paroch., Aurel Popovicu cap. — Dimitrie Dogariu, învăț.

Răcășdia, *Rakasdia*, Ioan Luca, paroch. — Iacob Muntean și Simeon Ciulin, adm. par., Aureliu Ciulin, capelan. — Ilie Iana și Emilian Novacovicu, învăț.

Rusova-nouă, *Uj-Rusova*, (p. Rakasdia) post. de paroch și învăț. vacant.

Rusova-veche, *Ó-Ruszo*, (p. Rakasdia), Vichentie Balea, paroch. — Ilie Muia, învăț.

Sasca-montană, *Szászkabánya*, Ioan Murgu, paroch. — Filip Băiașiu și Constantin Dăneji, învăț.

Sasca-rom., *Román-Szászka*, (p. Szászkabánya) George Mihailovicu, adm. par. — Nicolae Mircea, învăț.

Slatina, *Szlatina*, (p. Szászabánya) Teodor Iorga, preot iubilat. — Vasile Iorga, paroch. — Nistor Trandafir, inv.
 Socolari, *Szokolar*, (p. Rakasdia), Adam Preda, preot iub. — Simion Nediciu, par. — Dimitrie Petroviciu, inv.
 Șichevița, *Szikevicza*, (p. Szikevicza), Vasile Blașiu, administr. parochial — Titus Fărcașiu, inv.
 Șușca, *Szuska*, (p. Belobreszka), parochia vacantă, se administrează de preotul din Pojejena-rom. — Nicolae Noroi, inv.
 Vraniu, *Vrány*, (p. Vrány), Iosif Muntean și Iosif Tămășel, parochi. — Iosif Tămășel jun. și Nicolae Ba'mez, capelani. — Iosif Ciulin și Nicolae Lungu, inv.
 Vrăniuț, *Vranyucz*, (p. Rakasdia), Iosif Bêlu și George Băiăș, adm. par. — Corneliiu Lazăr, inv.

Tractul Bogșei-Montane.

Reședința protopresbiterală Bogș-Montană. — Numărul sufletelor 34.650.

Scaunul protopresbiteral.

Președinte: *Macsim Popovicu*, protopresbiter.

Membrii:

Ioan Popovicu sen. par. în Bogș-rom.	Ioan Stoica, paroch în Ezeriș
Ilie Balanescu, preot em. în Văliug.	Iosif Birta, preot în Iersig.
Iuliu Bumbescu, preot în Țerova.	Un loc vacant.

Membrii suplenți:

Lazar Bălean, paroch în Dognecea.
 Petru Popescu, preot în Văliug.

Defensor matrimonial: Dr. Aurel Ôprea, avocat în Bogș-montană.

Notariu: Ioan Marcu, inv. în Bogș-montană.

Comunele cu posta ultimă, preoții și învățătorii:

Barbosul, *Barbosz*, (p. Raffna), Gavril Georgeviciu, adm. par. — Nicolae Popovicu, inv.
 Biniș, (p. Rom.-Bogsán), Solomon Andreescu, adm. par. — Vasile Bojinca inv. — Iuliana Firca măritată Bojină, învățătoare.
 Bogș-montană, *N.-Bogsán*, Macsim Popovicu, protopresbiter. — Ioan Marcu, inv.
 Bogș-română, *R.-Bogsán*, Ioan Popovicu senior și Alecsie Popescu, parochi. — Ioan Popovicu junior administrator paroch. — Pavel Stan și Iancu Istvan Stan capelani. — Damaschin Gruescu și Dimitrie Pruneș, inv.
 Călnic, *Kölnik*, (p. Kölnik), Petru Ieremia, paroch. — Iosif Ieremia, adm. paroch. — Sofronie Andrișoiu, inv. — Maria Drăgan învățătoare.
 Cuptoare, *Kuftore*, (p. Resicza), administ. paroch și învățătoriu Mihaiu Belcea.
 Dezesci, *Dezest*, (p. Furlög), Ioachim Meda, adm. paroch. — Lucian Glăvan, inv.
 Doclin, *Doclin*, (p. Királykegye), Teodor Șandru, paroch; Pavel Drăgan, adm. par. Pavel Mustețiu inv.
 Dognecea, *Dognácska*, (p. Dognácska), Lazar Bălean, par. — Lazar Ciorman, inv., al doilea post inv. vacant.
 Doman, (p. Resicza), Ioan Ôprea, administrator paroch. — Aurel Gherguția inv.
 Duleo, *Duleo*, (p. Duleo), Nestor Damsa, adm. paroch. — Ilie Crainicescu inv.
 Ezeriș, *Ezeres*, (p. Nemet-Bogsán), Mihaiu Eremia, paroch emerit; Ioan Stoica și Ioachim Jurca, parochi. — Iancu Străin inv.
 Fizeș, *Füzes*, (p. Királykegye), Simeon Popa și Iosif Crăciunel, adm. par. — Ioan Cotêrlă și Simeon Tomescu învățători.
 Fărliug, *Furlög*, (p. Furlög), Aureliu Avramescu, adm. par., — George Ionuțescu, inv.
 Iersig, *Jerszeg*, (p. Jerszeg), Iosif Birta, adm. paroch. — Petru Adam, inv. subst.

Jidovini, *Zsidovin*, (p. Zsidovin), Alexandru Ogerlaci, paroch. — Danilă Popoviciu, învățătoriu.

Moniom, *Monió*, (p. Kölnik), Alecsie Groza Capeșan, administrator paroch. — Ioan Ivan, inv.

Ocna de fer, *Vaskő*, (p. Nemet-Bogsán), Constantin Paușan, administr. paroch. — Dim. Isvornicean inv.

Ramna, *Raffna*, (p. Raffna), Ioan Pincu, adm. paroch. — Romul Ancușă, inv.

Reșița-montană, *Resiczabánya*, (p. Resiczabánya), Parochia vacantă. — Iosif Velcean învățătoriu.

Reșița-română, *R-Resicza*, (p. Resicza), Mateiu Bălan, administr. paroch. — Stefan Albu, inv.

Socenil, *Szócény*, (p. Resicza), Traian Stoica, adm. paroch.; Antoniu Foișă, capelan. — Ioan Dorca inv.

Sărdutul-mare, *Nagy-Szurdok*, (p. Királykegye), Ioan Biruescu, administrator paroch și inv. subst.

Tărnova, (p. Resicza), Ioan Turnea, paroch.; o parochie vac. — Petru Dalea inv.

Terova, *Czerova*, (p. Resicza), Iuliu Bumbescu, administrator paroch. — George Petroviciu, inv.

Valeamare-Pogănesci, *Valeamare-Pogănest*, (p. Dulgo), Parochia vacantă, se administrează de preotul din Duleu. — Post. inv. vacant.

Valea-paii, (p. Raffna), Ioan Popoviciu paroch, Cornel Craișescu inv.

Văliug, *Ferenczfalva*, (p. Ferenczfalva), Petru Popescu administrator par. Ilie Balanescu emerit. preot. — Vasiliu Mareșescu, inv.

Vasiova, *Vasziova*, (p. Nemet-Bogsán), Coriolan Zărac, par. — Serafin Jurca, inv.

Vermes, (p. Vermes), Augustin Aldan, paroch și învățătoriu.

Tractul Buziașului.

Reședința protopresbiterală Buziaș. — Numărul sufletelor 28.878.

Scaunul protopresbiteral.

Președinte: *Ioan Pepa*, protopresbiter.

Membrii:

Nicolae Iancoviciu, preot în Buziaș.
 Georgie Lupșa, preot în Blajova.
 Teodor Cioloca, paroch în Șipet.

Vincentiu Murariu, preot în Racovița.
 Ioan Bărbosu, preot în Sacoșul-turc.
 Ioan Popoviciu, paroch în Opațița.

Membrii suplenți:

Iuliu Colojoară preot în Sculea.

Avram Ciocoiu, preot în Vucova.

Defensor matrimonial: Paul Rotariu, avocat în Timișoara.
Notariu: Vasiliu Ciuta, inv. pens. în Jebel.

Comunele cu posta ultimă, preoții și învățătorii:

Berini, *Berény*, (p. Liebling), Ioan Stefan, adm. par. — Ioan Prohab inv.

Birda, (p. Birda), Ioan Mărgineanșu, adm. paroch. — Vasilie Stoica inv.

Blajova, *Baldzfalva*, (p. N-Köveres), Georgiu Lupșa, adm. par. — Petru Bulgă, inv.

Buziaș, (p. Buziás), Nicolae Iancoviciu, adm. par. — Ioan Ciurciu, inv.

Cădar, *Kádár*, (p. Végvár), Eugeniu Georgiu, adm. par. — Alesandru Lazar, inv.

Căpăt, *Keped*, (p. Szinérszeg), Nicolae Iancoviciu, paroch și inv. subst.

Cerna, *Cserna*, (p. Liebling), Iacob Dabiciu, adm. par. — Iuliu Putcoviciu, inv.

Cheveresul-mare, *Nagy-Köveres*, (p. N.-Köveres), Ioan Chișoșan, paroch. — George Popescu, adm. par. — Traian Unipan, inv. — Iuliana Popoviciu, învățătoare.

Dragșina, (p. N.-Köveres), Ioan Buliga, paroch. — Valerie Bălan, inv.

Dubos, *T.-Doboz*, (p. Végvár), Isaia Suru, paroch. — Georgiu Franț, inv.

Folia, *Folya*, (p. Folya), Dimitrie Șandru, paroch. — Dimitrie Pirtea inv. subst.
 Hitiș, *Hittiyás*, (p. Buziás), Georgiu Ciocoiu, adm. par. — Ioan Pisat, inv.
 Icloda, *Ikloda*, (p. Török-Szákös), Ioan Gherga, adm. par. — Ioan Borlovan, inv. substitut.
 Jebel, *Zsebely*, (p. Zsebely), Ioan Ionescu, paroch. — Teodor Păcan, adm. par. — Gregoriu Paliciu inv., Nicolae Danciu, inv., Persida Bărean măr. Rașa învățătorre.
 Opațița, *Opaticza*, (p. Detta), Ioan Popoviciu, paroch. — Damascin Mărian inv.
 Racovița, *Rakovicza*, (p. Buziás), Vichentie Murariu, adm. par. — Antonie Puia inv.
 Sacoșul-turcesc, *Török-Szákös*, (p. Török-Szákös), Ioan Bărbosu, adm. par. — Moise Alexiu, cap. — Ioan Folea, inv.
 Sacoșul-ung., *Magyar-Szákös*, (p. Magyar-Szákös), Aureliu Maghețiu paroch. — George Popoviciu, adm. par. — George Magheț, inv., Sofia Băiaș, inv.
 Sculea, *Szkulya*, (p. Gattaja), Silviu Coloșoră, adm. par. — Nicoae Benghia, inv.
 Silagiu, *Szilás*, (p. Buziás), George Popoviciu, adm. par. — Ignatie Petroviciu, inv.
 Sinersig, *Szinerszeg*, (p. Szinérseg), Vichentie Pirtea adm. par. Nicolae Crăciun, preot em. — Eufrosina Pirtea inv.
 Șipet, (p. Șipet), Teodor Cioloca și Nicolae Stoia, parochi. Teofan Dobren, inv., Areti Dragomir, învățătorre.
 Sirbova, *Szirbova*, (p. Bakovár) Ilie Gherban, adm. par. — Aureliu Popescu inv.
 Șoșdia, (p. Moriczföld), Emiliu Georgiu, paroch. — Traian Cherla, inv.
 Stamora-rom., *Rom.-Szlamora*, (p. Liebling), Valeriu Petroviciu, paroch. — Teodor Putcoviciu, inv.
 Uliuc, *U lak*, (p. Medves), Ilie Cocș, paroch. — Constantin Radu, inv.
 Unip, (p. Medves) Ioan Petcu, adm. par. — Iosif Nanu, inv.
 Vucova, *Vukova*, (p. Niczkifalva) Avram Ciocoiu, paroch. — Iulian Cărmu, inv.

Tractul Caransebeșului.

Reședința protopresbiterală Caransebeș. — Numărul sufletelor 53.220.

Scaunul protopresbiteral.

Președinte: Andreiu Ghidiu, protopresbiter.

Membrii:

Nicolae Ionescu, preot în Iaz.
 Ioan Meda, preot în Valeadeni.
 Ioan Stoian, paroch în Caransebeș.

Iuliu Musta preot în Glimboca.
 George Popoviciu, preot în Zăguzeni.
 Un post de asesor ordinaru vacant.

Suplenți:

Petru Domil, preot în Buceșnița.

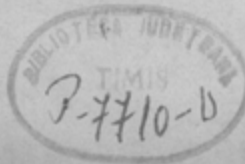
Ioan Velovan, paroch în Ohababistra.

Defensor matrimonial: vacant.

Notariu: Ioan Stoian, paroch în Caransebeș.

Comunele cu posta ultimă, preoții și învățătorii:

Apadia, (p. Delinyest), Nicolae Cornean adm. par. — Mihail Simu, inv.
 Armeniș, *Örményes*, (p. Temes-Szlatina), Ilie Pepa, paroch. — Ioan V. Miklosy, inv. — Sofia Faur, inv.
 Bolvașnița, *Bolvasnicza*, (p. Körpa), post de preot vacant. — Ioan Gergulescu, inv.
 Borlova, (p. Karánsebes), Eliseiu Drăgălina, paroch. — George Neamțu inv. Elis.
 Belcota învățătorre.
 Brebul, *Prebul*, (p. Nagy-Zorlencz), Teodor Popoviciu par. — Florea Ivan inv.
 Buchin, *Bukin*, (p. Körpa), Romul Tinca, adm. par. — Moise Fiat, inv.
 Buceșnița, *Bukosnicza*, (p. Körpa), Petru Domil, preot, Pantelemon Domil, capelan.
 — Petru Suru, inv. subst.

P. 1395

- Caransebeș, *Karánsebes*, Andreiu Ghidiu, protopresb. — Ioan Stoian, paroch. — George Buru, capelan protopresbiteral. — Nicolae Velcu, învățătoriu, Elena Biju, învățătoare.
- Cârpa, *Körpa*, (p. Körpa), George Usonescu, par. — Nicolae Usonescu, capelan. — Zacharie Gabriel, inv.
- Cicleni, *Csiklany*, (p. Karánsebes), filie la Dalci.
- Ciresa, *Csiresa*, (p. Nándorhegy), post de preot vacant. — Mihail Bobis, inv.
- Ciuta, *Csutta*, (p. Karánsebes), Ioan Radoiu, adm. par. — Valeriu Ionescu, inv.
- Crâjma, *Kröcsma*, (p. Nándorhegy), Andreiu Jucos, adm. par. — G. Francescu, inv.
- Dalci, *Dálcs*, (p. Karánsebes), Ioan Julia, adm. par. — Ioan Borlovanu, inv.
- Delinesci, *Delinyest*, (p. Delinyest), Teodor Muntean, adm. par. — Dimitrie Iacobescu, inv.
- Feneș, *Fényes*, (p. Teregova), Luca Paica, adm. par. — Mih. Copocean, inv.
- Ferdinandsberg, *Nándorhegy*, (p. Nándorhegy), filie la Ciresa.
- Glimboca, *Glimboka*, (p. Nándorhegy), Iuliu Musta, adm. par. — Virgil Stefanigă, inv.
- Goleț, *Golecz*, (p. Körpa), filie la Buceșnița. — Victor Boțan, inv.
- Iaz, (p. Karánsebes), Nicolae Ionescu, adm. par. — Petru Lucaci, inv.
- Ilova, *Illova*, (p. Temes-Szlatina), Nicolae Jurca, adm. par. — George Tatucu, inv.
- Jupa, *Zsuppa*, (p. Karánsebes), Patriciu Radoiu, paroch. — Macsim Dalea, inv.
- Maciova, *Macsova*, (p. Szákul), Nicolae Bucșe, adm. par. — George Lipovan, inv.
- Mal, (p. Nándorhegy), filie la Crâjma. — Mihaiu Petroviciu, inv.
- Marga, (p. Ruszkabánya) Nic. Ivanescu, paroch. — Iosif Olariu, inv., Emilia Olariu, inv.
- Mêrul, *Mörul*, (p. Nándorhegy) Dimitrie Popoviciu, adm. par. — Al. Țigriș inv. substituit.
- Mutnicul-Mare, *Nagy-Mutnik*, (p. Zaguzsén), Ioan Bogdan, adm. par. Ioan Roșca, inv.
- Obreja, *Obrezsa*, (p. Karánsebes), Pantelimon Domil, adm. par. — Pavel Sêrbu, inv.
- Ohababistra, (p. Nándorhegy) Ioan Velovan, paroch. — Iosif Suba, inv.
- Ohabamutnic, *Ohába-Mutnik*, (p. Zaguzsén), Ioan Lăpăduș, paroch. — Toma Suru, inv.
- Ohabîța, *Ohabicza*, (p. Delinyest), Ioan Muntean preot și inv.
- Pestere, *Pestyere*, (p. Szákul), Parochia vacantă. — Ioan Stan, inv.
- Petroșnița, *Petrosnicza*, (p. Körpa), Ilie Popoviciu, adm. par. — Nistor Stoichescu, inv.
- Poiana, *Pojána*, (p. Karánsebes), Florea Cioloca, paroch. — V. Oltean, inv.
- Prisaca, *Priszaka*, (p. Zaguzsén), Ioan Lața, paroch. — Dionisie Popoviciu, inv.
- Prisian, *Priszian*, (p. Körpa), filie la Buchin.
- Rueni, *Rueni*, (p. Karánsebes), Nicolae Cojocariu, adm. par. — George Radoiu, inv.
- Rugi, *Ruzs*, (p. Karánsebes) Petru Suru, paroch. — George Frana, inv.
- Ruginosu, *Ruzsinosz*, (p. Zaguzsén), Vasile Corneanu, adm. par. — Pavel Jurchescu, inv.
- Rusca, *Ruszka*, (p. Teregova), Ioan Sêrbu, adm. par. — Ioan Humița, inv.
- Ruscberg, *Ruszkabánya*, (p. Ruszkabánya), Nicolae Velovan, par. — Ioan Velovan, capelan. — Simeon Botescu, inv. — Un post de inv. vacant.
- Ruschița, *Ruszkicza*, (p. Ruszkicza), filie la Ruscberg.
- Sadova-nouă, *Uj-Szádova*, (p. Temes-Szlatina), George Ivaniciu, adm. par. — George Tomescu, inv.
- Slatina-mică, *Temes-Szlatina*, (p. Temes-Szlatina), filie la Sadova-nouă. — Simeon Șandru, inv.
- Teregova, (p. Teregova), Ioan Bogoeviciu și Pavel Șandru, adm. par. — Areti Dunei, învățătoare.
- Turnul, (p. Karánsebes), filie la Rueni.
- Valeaboului, (p. Karánsebes), Valeriu Nicolaeviciu, adm. par. — Grigorie Lața, inv.
- Valeadeni, (p. Delinyest), Ioan Meda, adm. par. — Ioachim Meda, capelan. — George Cătană, inv.
- Valeamare, (p. Nándorhegy), filie la Voislova.
- Valișora, (p. Körpa), Florea Suru, adm. par. — Toma Gherga, inv.
- Vamamarga, (p. Ruszkabánya), filie la Marga.
- Var, (p. Karánsebes), Nicolae Bistreanu, adm. par. — Eliseiu Știopu, inv.

Vêrciorova, *Vercserova*, (p. Körpa), Martin Vernichescu, paroch. — Ioan Benghia, înv. substitut.

Voislova, *Vóiszlova*, (p. Nándorhegy), Traian Balea, adm. par. — Ales. Bijan, înv. substitut.

Zăvoiu, *Zavoi*, (p. Nándorhegy), filie la Cireșa.

Zăgujeni, *Zaguzsén* (p. Zaguzsén), George Popoviciu, adm. par. — Nicolae Cornean, înv.

Zervești, *Szervestye*, (p. Karánsebes). Ioan Jucos, adm. par. — Amos Tulea, înv.

Slagna, *Szlagna*, (p. Karánsebes) Nichifor Lazar adm. paroch, Solomon Negrei, înv.

Tractul Ciacovei.

Reședința protopresbiterală Ciacova. — Numărul sufletelor 17,648.

Scaunul protopresbiteral.

Președinte *Ioan Pinciu*, protopresbiter.

Membrii:

Aurel Drăgan, paroch în Ghilad.

Pavel Iancu, preot în Obad

Justin Cotta, preot în Giulvez.

Pavel Cimponeriu, preot în Cebza.

Petru Cherla, preot în Banloc.

Nicolae Popa, paroch în Feni.

Membrii suplenți:

Teodor Petcu, preot în Banloc.

Zaharie Dina, paroch în Partoș.

Măxim Bocan, paroch în Ghilad

Un loc vacant.

Defensor matrimonial: Vincențiu Pop, avocat.

Notariu: Corneliu Marcu, preot în Togir.

Comunele cu posta ultimă, preoții și învățătorii:

Banloc, *Bánlak*, (p. Bánlak), Teodor Petcu, administrator paroch. — Petru Cherla administrator paroch. — Petru Borcan, înv. Ana Urdărian învățătoare, Nicolae Ioan înv.

Cebza, *Csebz*a, (p. Csákova), Pavel Cimponeriu administrator paroch; Gheorghe Treta administrator paroch. Ioan Gruescu, înv.

Ciacova, *Csakova*, (p. Csákova), Ioan Pinciu protopresbiter. — Ioan Gruescu înv.

Denta, (p. Denta), parochia vac. se administrează prin Al. Luchici — Ioan Doboșan, înv. Foen, *Fény*, (p. Fény), Nicolae Popa par. — Procopiu Șimianu învăț. ; Ana Lazaroviciu învățătoare.

Gaiul-mic *Kis-Ga*, (p. Nemet-Sztámora), Zacharia Lațcu administr. paroch. — Ioan Popoviciu, înv. prov.

Ghilad *Gilad*, (p. Gilad), Aureliu Drăgan, paroch. — Măxim Bocan paroch, — o paroch, vac. — Iosif Badescu înv. — Marta Diaconoviciu, învățătoare.

Giulvez, *Gyűlvész*, (p. Gyűlvész), Iustin Cotta, administrator paroch. — Stefan Alexa înv., postul de învățătoare vacant.

Lighet, *Liget*, (p. Zsebely), Nicolae Ghercia, par. — o parohie vacantă — Petru Arnăut înv.

Macedonia, (Csákova), Ioan Tinca, paroch. — Simeon Miloș, înv.

Obad, (p. Csákova), Pavel Iancu adm. paroch, — Petru Bandu, înv.

Omor, (p. Denta), Alesandru Luchiciu, administrator paroch. — Pavel Buza, înv.

Partoș, *Pártos*, (p. Bánlak) Zacharie Dina, paroch. — Petru Doboș, înv.

Petroman, *Petromány*, (p. Csákova), Vichentie Goițiu, administrator paroch. — Petru Ferențu, înv.

Togir, *Togyér*, (p. Gyér). Corneliu Marcu, administrator parochial. — Ioan Belciu, înv.

Tolvadia, (p. Tolvádia), Ioan Coșariu paroch. — Eftimie Crașovan, învăț.

Voiteg, *Vojték*, (p. Vojték), Stefan Țeran, administrator paroch. — Alesandru Țeran înv.

Tractul Făgetului.

Reședința protopresbiterală Făget. — Numărul sufletelor 26.870.

Scaunul protopresbiteral.

Președinte: *Sebastian Olariu*, protopresbiter.

Membrii:

George Popoviciu, paroch în Cliciova. Ioan Sudreșan, preot în Coșteiu. Ioan Daminescu, paroch în Gladna-m.	Vasile Mateiu, preot în Sintești. Dimitrie Iosof, preot în Bujor. Antoniu Angel, preot în Coșava.
--	---

Membrii suplenți:

Porfir Petroviciu, preot în Furdia.	Virgil Lugoșan, preot în Botinești.
-------------------------------------	-------------------------------------

Defensor matrimonial: Dr. Ioan Popoviciu adv. în Făget.

Notariu: Traian Unipan învătătoriu în Făget.

Comunele cu posta ultimă, preoții și învățătorii:

Balosești, *Ballosest*, (p. Facset), filie la Jupanesci.
 Băsesci, *Baszest*, (p. Facset), Damaschin Iclozan, paroch. — Ilie Jumanca, inv. subst.
 Bătesci, *Batyest*, (p. Facset), Romul Raduloviciu adm. par. — Nicolae Popoviciu, inv.
 Bichigi, *Bikiș*, (p. Facset), Dimitrie Mioc, adm. par. — Patriciu Micleuș, inv.
 Birna, (p. Bozsúr), Vasile Ionescu adm. par. și inv.
 Botesci, *Bolyest*, (Bozsúr), filie la Juresci.
 Botinesci, *Bottinyest*, (p. Bozsúr), Virgiliu Logojan, adm. par. — Simeon Paulescu, inv. subst.
 Brănesci, *Branyest*, (p. Facset), George Gârbacia adm. par. — și inv. subst.
 Breazova, (p. Kossava), Ioan Alesandrescu adm. par. — Stefan Iancoviciu, inv. subst.
 Bucovețiu, *Bukovecz*, (p. Bozsúr), Alecsandru Popoviciu, paroch. — Ioan Toma, inv. prov.
 Bujor, *Bozsúr*, (p. Bozsúr), Dimitrie Iosof adm. par. — Trifon Logojan, inv.
 Cliciova, *Klicsova*, (p. Bet enháza), George Popoviciu, paroch. — Petru Opreșcu, inv.
 Coșava, *Kossava*, (p. Kossava), Antoniu Angel, adm. par. — Aureliu Angel, inv.
 Coșavița, *Kossovicza*, (p. Kossava), filie la Homojdia.
 Coșteiu, *Felső-Kostej*, (p. Kossava), Ioan Sudreșan, adm. par. — Andrei Rachitovan, inv.
 Crivina, *Felső-Krivina*, (p. Kossava), Traian Bordus, adm. par. și inv. subst.
 Curtea, *Kurtya*, (p. Kurtya), Filimon Titel, adm. par. — Ioan Caba, inv.
 Drăgsinești, *Dragszinyest*, (p. Facset), filie la Mutnicul-mic
 Drinova, (p. Lugos), George Rabagia, adm. par. și inv.
 Făget, *Facset*, (p. Facset), Sebastian Olariu, protopresb. — Inocențiu Bogdan cap. protopresb. — Traian Unipan, inv.
 Fărășesci, *Forasest*, (p. Kossava), Nicolae Gherga adm. paroch și inv.
 Furdia, (p. Nadrág), Simeon Logojan și Porfir Petroviciu, adm. par. — Vasile Brașovan, inv.
 Gladna-română, *Román-Gládna*, (p. Facset), Ioan Daminescu, paroch. — Ioan Neagu, cap. — Constantin Velcu, inv. subst.
 Gladna-montană, *Német-Gládna*, (p. Facset), filie la Gladna-română.
 Goizesci, *Goizest*, (p. Kossava), filie la Romanesci.
 Hauzesci, *Hauzest*, (p. Nadrág), filie la Furdia. — Vasile Olariu, inv. subst.
 Homojdia, *Homoșdia*, (p. Kossava), Ioan Fărăș, preot și învățătoriu.
 Jupanesci, *Zsuppunyest*, (p. Facset), Iosif Unipan, adm. par. și inv.
 Juresci, *Zsuresst*, (p. Bozsúr), parochia vacantă. — Avram Stepanescu, inv.
 Luncani, *Lunkany*, (p. Tomest), Ioan Iclozan, preot — Mihaiu Brezovan, inv.
 Margine, *Marzsina*, (p. Kossava), Ioan Mateiu, adm. par. — Serafin Băian, capelan.
 — Simeon Ionașiu, învățătoriu.

Mutnicul-mic, *Kis-Mutnik*, (p. Facset), Nicolae Cibian, adm. par. — Samson Lugojan, înv.
 Nemeșesci, *Nemesest*, (p. Kossava), filie la Coșava. — Ioan Cristescu înv. subst.
 Petrósa, *Petrosza*, (p. Kossava), Iosif Curuș, adm. par. și înv.
 Poeni, *Pojén*, (p. Kossava), Emiliu Stoian, adm. par. și înv. subst.
 Pogănesci *Poganyest*, (p. Lugos), adm. par. vacant. — Vasile Miși înv. subst.
 Povêrgina, *Poverzsina*, (p. Facset), Parohia vacantă. — Vichentie Vincău, înv. subst.
 Romanesci, *Romanyest*, (p. Kossava), Teodor Băianțu, paroch. — Ioan Gander, înv.
 Sarazani, *Szárázány*, (p. Bozsúr), Iosif Olariu, adm. par. — Post înv. vacant.
 Seceni, *Szecsény*, (p. Bozsúr) adm. par. și înv. vacant.
 Sintesci, *Szintyest*, (p. Facset), Vasile Mateiu, adm. par. — Partenie Mateiu, cap.
 — Traian Mihailoviciu învățătoriu.
 Sudriaș-Jupani, *Szudriás-Zsuppany*, (p. Bozsúr), Nicolae Popoviciu, adm. paroch.
 — Dimitrie Tatar capelan. — Stefan Țigriș înv. prov.
 Surducul-mic, *Kis-Szurduk*, (p. Bozsúr), Nicolae Brândeu, paroch. — Ianaș Belciu, înv. prov.
 Susani, *Szuszany*, (p. Bozsúr), Samson Petric, adm. par. — Ioan David înv.
 Temeresci, *Temerest*, (p. Facset), Nicolae Miloș, paroch. — George Usonescu înv. subst.
 Tomesci *Tomest*, (p. Tomest), Aureliu Barboniu adm. par. și înv.
 Zolt *Zold*, (p. Facset), Romul Furdui, adm. par.
 Zorani, *Zorany*, (p. Kossava), filie la Margine.

Tractul Logojului.

Reședința protopresbiterală Logoj. Numărul sufletelor 27.999.

Scaunul protopresbiteral.

Președinte: Dr. George Popoviciu, protopresbiter.

Membrii:

Iosif Tempea, preot în Logoj.	Nicolae Groza, preot în Gavojdia.
Ioan Hora, paroch în Satul-mic.	Ioan Ignaton, preot în Cireșiu.
Nic. Sciopone, preot în Remetea-Pogăniș.	Mateiu Ignea, paroch în Logoj.

Membrii suplenți:

Ioan Popoviciu preot în Honoricu.	Nicolae Birănescu, preot în Logoj.
-----------------------------------	------------------------------------

Defensor matrimonial: Ioan Nedelcu, avocat.

Notariu: Vacant.

Comunele cu posta ultimă, preoții și învățătorii:

Boldur, (p. Lugos), Vasile Voda, administrator paroch. — Atanasie Aldan, înv.
 Căvărân, *Kavarán*, (p. Szákul), Eftimie Lăpăduș par. — Damaschin Daicoviciu, înv.
 Cireșiu, *Ceresemes*, (p. Kricsova), Ioan Ignaton, administrator paroch. — Nicolae Jurca, capelan. — Post. înv. vacant.
 Criciova, *Kriciova*, (p. Kricsova), Ioan Pușcan, adm. par., Ioan Stroca, cap. — Mihail Costescu înv.
 Crivina, *Krivina*, (p. Kurtya), Pavel Popoviciu, administrator paroch.
 Dragomiresci, *Drăgomiressti*, (p. Furlog), Ioan Jurca preot. — Postul înv. vacant.
 Gavojdia, (p. Gavosdia), Nicolae Groza și Moise Blidariu, administrator paroch. — Nicolae Groza, capelan. — Nicolae Ianculescu înv.
 Harmadia, (p. Lugos), Eugeniu Călțun, administrator paroch și învățătoriu.
 Herendesci, *Herendjest*, (p. Lugos), Parochia vecantă. — Alexandru Novac înv.
 Hezeriș, (p. Bethlenháza), Traian Gașpar, preot și înv.
 Hodoș, (p. Lugos), Simeon Blajovan, adm. paroch. — Nicolae Crăciun înv.

Honorici, *Honoris*, (p. Lugos), Ioan Popovici adm. par. — Ioan Stanescu inv. prov. Jdioara, *Zsidóvár*, (p. Gavosdia), parochia vacantă. — George Baltean, inv. Jena, *Zsena*, (p. Gavosdia), George Coșariu, administrator paroch. — Iuliu Ioanovicu, inv.

Logoj, *Lugos*, Dr. George Popoviciu, protopresbiter, Mateiu Ignea, paroch. Nicolae Birăescu, Iosif Tempea, adm. par. — Ioan Vidu, George Joandrea, Constantin Liuba, Alexandru Onaie inv. Amalia Lipovan, Eva Ogrin, învățătoare, un post vacant.

Logojel, *Lugoshely*, (p. Lugos), Ioan Chevereșan, administrator paroch. — Ioan Bontilă, adm. paroch, Constantin Chevereșan, cap. — Petru Costescu, inv.

Măguri, *Magur*, (p. Lugos), Iulian Balangean, preot și inv.

Nădrag, *Nádrág*, (p. Nădrág), filie la Gavojdia.

Oloșag, *Ollóság*, (p. Lugos), Zacheiu Petroviciu adm. paroch. — Constantin Popoviciu inv.

Remete-Pogănici, *Remete-Poganeșt*, (p. Furlog), Nic. Sciopone, adm. par. — Post. inv. vacant.

Sacul, *Szákul*, (p. Szákul), Aurel Spătan, adm. paroch. — Vasile Tărian inv.

Satul-mic, *Satunic*, (p. Lugos), Ioan Hora, paroch. — George Sêrbu, inv.

Scăiuș, *Szkeus*, (p. Furlog), Solomon Petrescu, administrator paroch. — Postul

Selbăgel, *Szilváshely*, (p. Gavosdia), Postul preotesc vacant. — A. Aldan inv.

Silha, *Szilha*, (p. Szapárfalva), Isaia Popoviciu paroch. — Ioan Stan, inv.

Tapia, *Tápia*, (p. Lugos) parochia vacantă. — Postul de învățătoriu vacant.

Tincova, *Tincova*, (p. Szákul), Dionisie Popoviciu, administrator paroch. — Arsenie Voscinaru, inv.

Visag, *Viszág*, (p. Duleo), Ión Sfêrcociu, preot. — George Pența, inv. subst.

Zgribesci, *Zgribest*, (p. Szákul), Marian Groza preot și inv.

Zorlențu-mare, *Nagy-Zorlencz*, (p. Nagy-Zorlencz), Iacob Dabiciu, paroch. — Antonie Atnagia, adm. par. — Constantin Novac și Nicolae Gavrilă inv.

Zorlențu-mic, *Kis-Zorlencz*, (p. NagysZorlencz) Petru Bêlu, preot și învăț.

Tractul Mehadiiei.

Reședința protopresbiterală Mehadia. Numărul sufletelor 64.216.

Scaunul protopresbiteral.

Președinte: *Mihail Popoviciu*, protopresbiter.

Membrii:

Nicolae Gontă, paroch în Mocerș.

Vasile Popoviciu, preot în Pecenișca.

Iosif Câmpean, preot în Prigor.

Constantin Vlăducean, preot în Plugova,

Două locuri vacante.

Membrii suplenți:

Pavel Chimbir, par. în Șopotul-vechiu.

Două posturi vacante.

Vasile Popoviciu, preot în Pătaș.

Defensor matrimonial: Nicolae Novacovicu, adm. par. în Gêrboveț.

Notariu: vacant.

Comunele cu poșta ultimă, preoții și învățătorii:

Bănia, (p. Bozovics), O patochie vacantă, Dimitrie Bogoeviciu paroch. — Nicolae Bêrsan, inv.

Băile erculane, *Herculesfürdő*, (p. Herkulesfürdő), filie la Pecenișca.

Bêrza, *Bôrza*, (p. Toplecz), filie la Topleț. — Lazar Topor învățătoriu.

Bogoltin, (p. Kornyaréva), Erimie Borchescu, administrator paroch. — Simeon Râsvan inv.

- Borlovenii noi, *Uj-Borloveny*, (p. Prigor) Petru Popoviciu, adm. par. — George Mateiu inv.
- Borlovenii vechi, *Ó-Borloveny*, (p. Prigor), Timoteiu Borchescu, ad. par. — Zaharie Lazarescu, inv.
- Bozoviciu, *Bozovics*, (p. Bozovics), Ioan Brinzeiu, paroch. Nicolae Bihoiu, paroch. Dănilă Verindean, Hermina Țunea Traian Țunea inv. la școala de stat.
- Canicea, *Kanizza*, (p. Kornya), filie la Domașnia, — Gheorghe Pepa inv.
- Coramnic, *Koramnuk*, (p. Orsova), file la Tuferiu.
- Cornea, *Kornya*, (p. Kornya), Simeon Lalescu, paroch. Victor Trailoviciu, capelan. — Nicolae Grozuța, inv. și Nicolae Aron la cea de stat.
- Cornereva, *Kornyaréva*, (p. Kornyaréva), Nistor Brinzeiu, administrator paroch., Ioan Grozavescu par. — Trifon Ațel și Dimitrie Cerbu, inv.
- Cuptóre, *Kuptoria*, (p. Kornya), Ioan Trailoviciu, administrator paroch. — Trifon Adamescu, inv.
- Crușoveț, *Krussovecz*, (p. Kornya), filie la Cuptóre. — Mihail Cristescu inv.
- Dalboșeț, *Dalboscetz*, (p. Dálboscetz), Ilie Imbrescu paroch. — Petru Budescu inv.
- Domașnia, *Domasnya*, (p. Kornya), Gheorghe Pepa, par., Simeon Răsvan adm. par. — Iancu Cârpan, inv. Maria Fara, învățător.
- Dubova, (p. Ó-Ogradena), filie la Ogradena. — Petru Humița inv.
- Eșelnița, *Jeselnicza*, (p. Orsova), Michail Costescu, adm. par. — Constantin Vladu inv.
- Ghêrbovăț, *Gerbovecz*, (p. Bozovics) Nicolae Novacoviciu, adm. paroch. — Ioan Novacoviciu, diac. — Nicolae Bololoi, inv.
- Globucraiova, *Globucraiova*, (p. Mehadika), Zacharie Popoviciu, adm. par. — Vichentie Ursulescu inv.
- Globurêu, (p. Mehădia), Cornelii Ghilezan, administrator paroch. — Postul de învățători vacant.
- Iablania, *Jablanicza*, (p. Iablanicza), George Tătucu, paroch. — Petru Stroescu, inv.
- Jupalnic, *Zsuppanek*, (p. Orsova), Pavel Magdescu, adm. par. — Nicolae Schiopu, inv.
- Lăpușnicel, *Lapusnicel*, (p. Mehădika), par. vacantă — Ioan Baderca, inv.
- Lăpușnic, *Lapusnik*, (p. Dálboscetz), Dionisie Gónță, paroch. — Nicolae Budescu, inv.
- Luncavița, *Lunkavicza*, (p. Teregoava), Iosif Nemoian, adm. par. — Stefan Mihalca inv.
- Mehadia, (p. Mehadia), o parochie vacantă. Constantin Dure, adm. par. — Antonie Mișoiescu și Nicolae Mergea, inv., Ana Serafin învățător, Ioan Têrfăloga și Francisc Deac inv. la școala de stat.
- Mehadica, *Mehadika*, (p. Mehădika), Nicolae Coca și George Marșavela, administratori par. — Iosif Fotoc, inv.
- Moceris, *Mocseris*, (p. Dálboscetz), Nicolae Gónță, par. — Petru Suciu cap. — Dionisie Bădiniu, inv.
- Ogradena-vechie, (p. Ó-Ogradena), Emanuil Pirtea, administrator parochial. — Daniil Țunea inv.
- Orșova, (p. Orsova), Mihail Popoviciu, protopresbiter. — Traian Hențu, inv.
- Pătaș, (p. Prigor), Vasile Popoviciu, adm. paroch. — Zacharie Lazarescu, inv.
- Pecenișca, *Pecseneska*, (p. Herkuleszfürdő), Vasile Popoviciu, adm. par. — Mihail Spunei inv.
- Pêrvova, (p. Prigor), Ioan Căltun adm. par. — Iacob Berzanescu, inv.
- Petnic, *Petnik*, (p. Jăblănicza), Ioan Chendi adm. par. — Constantin Giurginca inv.
- Plavișeviza, *Plavisevicza*, (p. Plavisevicza), Iacob Dragulescu adm. par. — Nicolae Cismaș, inv.
- Plugova (p. Mehădia), Constantin Vlăducean, adm. par. — Dimitrie Gherghinescu, inv.
- Prigor, (p. Prigor), Iosif Câmpean, adm. par. — Iosif Toader, inv.
- Prilipeț, *Prilifecz*, (p. Bozovics), paroch. vacantă. — Sofronie Sêrbu și I. Bojinca inv.
- Putna, (p. Prigor), filie la Prigor. — Nicolae Coca inv.
- Rudăria, (p. Bozovics), Moise Sêrbu, paroch. — Iacob Sêrbu adm. par. — Antonie Craia, inv.
- Șopotul-nou, *U.-Sopot*, (p. Dálboscetz), Ioan Gónță, adm. par. — Ioan Șandru, inv.
- Șopotul-vechiu, *Ó-Sopot*, (p. Dálboscetz), Pavel Chimbir, paroch. — Ioan Gónță, inv.
- Tisovița, *Tiszovicza*, (p. Plăvisevicza) filie la Plavișeviza.
- Topleț, *Toplecz*, (p. Toplecz), Dimitrie Popoviciu, par. — Romul Pêrvu, învățătoriu.

Tuferiu, (p. Orsova), Nicolae Têrziu, adm. par. — Luca Ghergulescu, inv.
 Valeabolvășnița, *Valeabolvășnicza*, (p. Mehădia), Zacharia Grozavescu, administrator
 par. — Ilia Feneșan inv.
 Verendin, (p. Mehădika), George Ionescu, par. — Michail Jurchescu inv.

Tractul Oraviței.

Reședința protopresbiterală Oravița. — Numărul sufletelor 30.566.

Scaunul protopresbiteral.

Președinte: *Alecsandru P. Popoviciu*, protopresbiter.

Membri:

Ioan Petroviciu, paroch în Ciclova-rom.	Nicolae Tatucu, preot în Oravița-rom.
Dionisie Liuba, paroch în Măidan.	Alecsiu Toader, preot în Ciudanovița
Sinesie Bistriean, paroch în Giurgiova.	George Popa, paroch în Greovaț.

Membrii suplenți:

Mateiu Popoviciu, par. în Goruia.	Un loc vacant.
-----------------------------------	----------------

Defensor matrimonial: Ilie Trailă, avocat în Oravița.

Notariu: Ilie Ciorei, par. în Brosteni.

Comunele cu posta ultimă, preoții și învățătorii:

Agadici, *Agadics*, (p. Oravicza), Aureliu Nemoian, adm. par. — Pavel Frenț, inv.
 Anina, (p. Anina), filie la Ciudanovița.

Broșteni, *Broștyán*, (p. Oravicza), Petru Alecsiu și Ilie Ciorei, parochi. — Aureliu Popoviciu, inv.

Cacova, *Kákova*, (p. Kákova), Martin Pincu, par. — Fotie Adamescu, par. — Veniamin Bălen și Valeriu Dabiciu, capelani. — Traian Lința și Ioan Cioc, inv.

Calina, *Kalina*, (p. Dagnácska). Vasile Mitrofan, adm. par. — Post inv. vacant.

Cârnecea, *Kernyecea*, (p. Kernyecs), Damaschin Mitter, par. — Sava Molin, inv.

Ciclova-montană, *Csiklovabánya*, (p. Oravicza), Petru Popoviciu, paroch. — Alecsandru Frâncu și Vasile Jian, inv.

Ciclova-rom., *Román-Csiklova*, (p. Oravicza), Ioan Petroviciu, paroch. — Ioan Măran, adm. par. — Nicolae Călnicean, inv., Constantin Lazar, inv.

Ciudanovița, *Csudanovecz*, (p. Majdán), Alecsiu Toader, adm. par., — Visilie Milen-coviciu inv.

Comoriște, *Komoristye*, (p. Kákova), Pavel Penda și Ioachim Dabiciu, adm. par. — Alexa Jian, inv.

Forotie, *Forotik*, (p. Kákova), Martin Ciulin, paroch. — Lazar Dabiciu și Ioan Dabiciu, inv.

Gherliște, *Gerlistye*, (p. Krassova), Acsentie Popoviciu, paroch. — Iancu Duda, inv.

Giurgiova, *Zsurzsova*, (p. Dagnácska), Sinesiu Bistrean, paroch. — Pavel Cipu, inv.

Goruia, *Goruja*, (p. Dagnácska), Mateiu Popoviciu, par. — Pavel Miclea, inv.

Greovaț, *Greováz*, (p. Kákova), Ioan Oprean paroch, George Popa paroch, Valeriu Oprean, cap. — Ioan Capețiu, inv.

Jittini, *Zsittin*, (p. Oravicza), Filip Voina, adm. par. și inv. subst.

Măidan, *Majdán*, (p. Majdán), Dionisie Liuba și George Popa parochi. — Aureliu Iana, capelan. — Sofronie Liuba, inv.

Mércina, *Mercsina*, (p. Vrány), Aureliu Popoviciu, paroch. — Petru Poenariu, inv.

Oravița-mont., *Oraviczabánya*, (p. Oraviczabánya), Alecsandru P. Popoviciu, proto-presbiter. — George Dragoescu și Nicolae Băiașiu, inv.

Oravița-rom., *R.-Oravicza*, (p. Oraviczabánya), Nicolae Tatucu și Ilie Nediciu, adm. par. — George Jianu, inv.

Rachitova, *Rakittova*, (p. Oravicza), Teodor Stan paroch. — Mitrofan Simu, par. — Toma Stan, capelan. — Nicolae Simu, inv.
 Secaş, *Szekás*, (p. Dagnácska), parochia vacantă. — Rusalín Múhu, inv.
 Tievaniul-mic, *Kis-Tikvány*, (p. Kákova), Aureliu Giuca, par. — Ioan Drinca, inv.
 Varadia, (p. Varadia), Nicolae Mioc, paroch. — Paul Mioc, capelan. — Georgiu Țunia și Ioan Alesandrescu, inv.

Tractul Panciovei.

Reședința protopresbiterală Satul-nou. — Numărul sufletelor 35.661.

Scaunul protopresbiteral.

Președinte: *Trifon Miclea*, protopresbiter.

Membrii:

Nistor Onciu, paroch în Uzdin.	Sim, Popoviciu, preot în Mramorac.
Vasiliu Bosica, paroch în Glogon.	Damian Popescu, paroch în Ovcea.
Petru Murgu, paroch în Petrovoselo.	Un loc vacant.

Membrii suplenți:

Iosif Popoviciu, paroch în Satul-nou. | Ioanichie Neagoe, par. în Petrovoselo.

Defensor matrimonial: Aron Bartolomeiu, paroch în Dolóve.

Notariu: Nicolae Popoviciu, preot în Alibunariu.

Comunele cu posta ultimă, preoții și învățătorii:

Alibunariu, *Alibunár*, (p. Alibunár), Nicolae Popoviciu, adm. par. — Teodor Petrișor și Augustin Miș înv. — Emilia Arsenieviciu, învățătoare.
 Cubin, *Kubin*, (p. Temes-Kubin), Lucian Secoșan adm. paroch. — Remus Bortoș, Nica, inv.
 Deliblata, (p. Deliblát) Timoteiu Popoviciu, paroch. — Ioan Nita și George Bujigan învățători, Maria Lazarescu inv.
 Dobrița, *Dobricza*, (p. Páncsova) Mariu Tempea, adm. parochial. — Postul de învățător vacant.
 Dolóve, *Dolova*, (p. Dolova), Aron Bartolomeiu, paroch. — Romulus Roman, Ermolae Șandru și George Zagaicean, învățători, Sofia Rusovan învățătoare.
 Franzfeld filie la Panciova.
 Glogon, (p. Glogon), Vasiliu Bosica, paroch. — Simeon Perin inv.
 Iabuca, *Jabuka*, (p. Versecz), filie la Glogon. — Alesandru Murgu inv.
 Mramorac, *Mramorák*, (p. Mramorák), Sim. Popoviciu, adm. par. — Traian Popoviciu capelan. — Adam Bojin și N. Sofariu inv.
 Omolița, *Homolitz*, (p. Homolitz), Nicolae Popoviciu adm. par. — Pavel Topal, inv.
 Ovcea, *Báranyos*, (p. Páncsova), Damian Popescu, paroch. — N. Dehelean, Dimitrieviciu, inv.
 Petrovasela, *Román Petre*, (p. Román Petre), Petru Murgu, Ioanichie Neagoe, par. — Teodor Anca, Romul Teorean, Antonu Nica, Nicolae Pența și Alesandru Brădean, inv. — Maria Rașu învățătoare.
 Panciova, (p. Páncsova), cu filia Franzfeld Iancu Cerbu, adm. paroch.
 Satul-nou, *Réva-Ujfalú* (p. Réva-Ujfalú), Trifon Miclea, protopresbiter, Iosif Popoviciu paroch. — Alesandru Andrei, Petru Secoșan, Ioan Găspăr Pavel Rudnarianu, Iuliu Barbulescu și Nicolae Miș inv., Maria Stoica, Valeria Fizeșan și Em. Dessen inv. și 2 școle de stat și una ovoidă.
 Seleuș, *Kévi-Szöllös*, (p. Alibunár), Alesandru Rușdea, paroch, Stetan Popa, adm. par. — George Bojin, Ilie Bojin și Mihail Pepenariu, inv.

Uzdin, *Ozora*, (p. Ozora). Nestor Onciu și Iancu Milu parochi, Onoriu Conopan, capelan. — Nicolae Onciu, Nicolae Tuciu, Avram Pența Ioan Lăcătuș și Augustin Precup, învățători, Virgina Tuciu născ. Stanciu, învățătoare, și una școală de stat, învățătoriu Augustin Bontiloviciu și 2 ovide.

Tractul Vêrșetului.

Reședința protopresbiterală Vêrșet. — Numărul sufletelor 29.555.

Scaunul protopresbiteral.

Președinte: *David Terfaloga*, protopresbiter.

Membrii:

Michail Juica paroch în Srediștea-mică.	Antonie Popoviciu, paroch în Nicolinț.
Un post vacant.	Simeon Popoviciu, par. în Voivodinț.

Membrii suplenți:

Avram Corcea paroch în Coșteiu.	Luca Lazarescu, preot în Ferendia.
---------------------------------	------------------------------------

Defensor matrimonial: Antoniu Crenian, avocat în Vêrșet.

Notariu: Avram Corcea, paroch în Coșteiu.

Comunele cu posta ultimă, preoții și învățătorii:

Butin, *Temes-Butyin*, (p. Temes-Butyin), Șerban Stoilă, adm. par.
 Clopodia, *Klopodia*, (p. Klopodia), Postul de preot și inv. vacant.
 Coșteiu, *Kustely*, (p. Kustély), Avram Corcea par., o parochie vacantă. — Sim. Popoviciu, cap. — Stefan Otonoga și Patrichie Ramneanțu învățători. Silvia Dona, învățătoare.
 Ferendia, (p. Klopodia). Luca Lazarescu adm. par. — Ioachim Miloia inv.
 Gataia, *Gatta a*, (p. Gattája). George Gașpar. paroch. Dimtrie Bulgea, inv.
 Gherman, (p. Nagy-Zsám), George Pascu, paroch. — Ión Dragiciu, inv.
 Ghertenis, *Gertyenes*, (p. Gertenis), Vichentie Goițiu, adm. par. — Damian Radoiu inv.
 Grebenaș, *Grebencz*, (p. Grebencz), Simeon Balea, adm. par., Sava Secoșan, paroch. — Lazar Oprin, învățătoriu. — Catinca Ioanoviciu învățătoare.
 Iabuca, *Jabuka*, (p. Versecz), Măcsim Bălan, paroch. Ión Miter, capelan. — Sava Petroviciu, inv.
 Jamul-mic, *Kis-Zsám*, (p. Moravicza), Terentiu Bota, paroch. — Ioan Rotariu inv.
 Jamul-mare, *Nagy-Zsám*, (p. Jám), filie la Gherman.
 Lațunaș, *Laczunás*, (p. Nagy-Zsám), parochia vacantă.
 Marcovêt, *Markovecz*, (p. Temes-Kutás), Pavel Stoian, adm. par. — Ioan Adam, inv.
 Mesici, *Meszics*, (p. Versecz), filie la Iabuca. — Postul inv. vacant.
 Nicolințul-Mare, *Temes-Miklós*, (p. Temes-Miklós), Antonie Popoviciu, paroch. — Nicolae Pincu, adm. par. — Ilie Mangiu, Vasile Popoviciu și Dimitrie Petcu, inv., Floarea Căiman inv.
 Marghita-mare, *Nagy-Margitta*, (p. Nagy-Margita), Iuliu Iorgoviciu, paroch. — Ioan Naea inv.
 Percosova, *Perkoszova*, (p. Temes-Butyin), Iuliu Nediciu adm. par. — Eftimie Bugariu, inv.
 Ritișor, *Réthely*, (p. Vlakovecz), — Ilie Luchiciu, paroch. — Teodor Rabagia și Alimpie Radulea, inv..
 Solcița, *Szolicsza*, (p. Temes-Kutás), Parohia vacantă. Filimon Popoviciu, inv.
 Srediștea-mică, *Kis-Szredistye*, (p. Nagy-Szredistye), Mihail Juica adm. protopr. — Stefan Alexandru, inv.
 St. Mihaiu, *Szent-Mihály*, (p. Vég-Szt.-Mihály), Petru Popoviciu, par. — George Catarescu, adm. par. George Suci, capelan. — Alesandru Bufan, Pantelimon Dajdea și Sever Silca, inv., Amalia Pop, inv.

St.-Ianoș *Szt.-János*, (p. Zichfalva), Aurel Popoviciu, adm. par. — Mihail Jumanca învățăt. subst.

Straja, *T. Straja*, (p. Jaszenova), Martin Sdicu, paroch. Aurel Sdic, capelan. — George Manescu, învățătoriu, Alesandra Russu, învățătoare.

Șemlacul-mare, *Nagy-Semlak*, (p. Nagy-Semlák), Petru Folea și Dimitrie Stoilă, adm. par. — Constantin Baia învă.

Vlaicoveș, *Vlajkovác*, (p. Vlajkovecz), George Popoviciu, paroch. — George Popoviciu, învățăt.

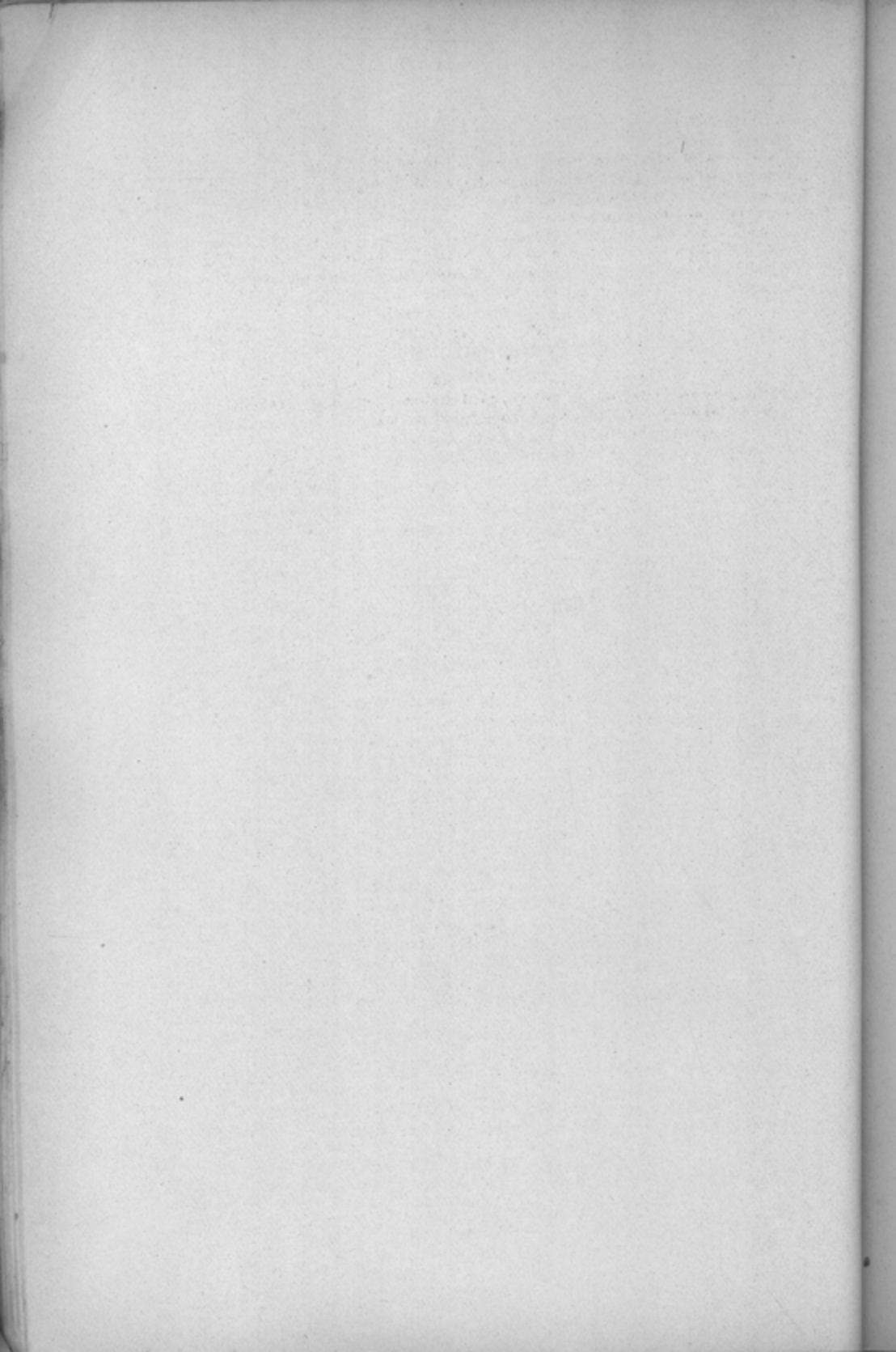
Voivodin, *Vojvodnicz*, (p. Kustély), Simeon Popoviciu, paroch., o parochie vacantă, — Ilie Dabiciu, capelan. — Posturile învă. vacante.

Preoți militari.

Pavel Boldea, cap. milit. cl. I. distins cu brâu roșu, decorat cu ordul Sântului Sava, posesor al medaliei iubilară comemorativă, staționat în Viena.

Terentin Bugariu, cap. mil. cl., II., stat. în Timișoara.

Iosif Serafin, cap. mil. cl. II. stat. în Plevlje (Bosnia).

PARTEA LITERARĂ

Câteva cuvinte despre icône și picturi bisericesci

Creștinul adevărat simte o necesitate internă, ca să-și vadă casa înfrumusețată cu câte o icônă sfântă. Și este de laudat năsuința creștinilor noștri de a-și înfrumuseța casa cu iconi sfinte, tocmai așa precum e de laudat acela, carele dornic de cetire i-și procură câte o carte frumoasă și folositore pentru a-și îmbogăți cunoștințele. Icônă este éráș o carte, în care pôte ceti și cel nesciutoriu de carte, pôte învăța istoria mântuirii și i-și pôte câștiga întărirea credinței, căci dice s. Grigorie Teologul: „Pictura este pentru cei neînvățați ceea-ce e scrierea pentru cei învățați.“ Dară precum la procurarea cărților trebuie să fim cu băgare de samă, ca nu cumva acelea în loc să ne folosescă să ne strice, tot așa și la procurarea iconilor.

Să va dice da, înțelegem, ca o carte să fie stricăciósă, căci sunt multe cărți, cari conțin și lucruri stricăcióse pentru simțmintele religióse și morale, cari subsapă religiozitatea și moralitatea, cari nésuesc a clătina și nimici iubirea și alipirea noastră către biserica noastră strămoșescă, către națiunea și moșia noastră; cari gâdilesc urechile și ochii deșteptând în noi dorinți și pofte, cari aduc ruină trupescă și sufletescă; — dară, cum să fie stricăcióse icónele, și încă cele sfinte? Și totuș trebuie să recunoscem, că și icónele ne pot fi stricăcióse. Să vedem!

Am đis, că icônă e încă o carte. Ea e o carte deschisă, în carea și cel nesciutoriu de carte pôte ceti. Am văđut multe case decorate cu iconi, cari înfășoșeză sfinți străini, întemplări fictive, — nerecunoscuți și nerecunoscute de biserica noastră, despre cari nici respectivul creștin nu cred să fie auđit cândva ceva. Iconile i-să îmbie de agenți străini, el dornic de a-și înfrumuseța casa cu icônă sfântă — cumpără dupăce agentul îi spune, că acesta e sfân-

tul cutare și cutare, care a făcut minunea cutare și cutare. — Ce urmăzează de aci? — Laxitatea, ușurătatea în ale credinței; căci se furișează la inima omului și alte învățături străine bisericei noastre, și astfelii omul încetul cu încetul perde tăria convingerei religioase, admitând și alte învățături. Și trebuie să se scie, că aceia, cari umblă cu specula proselitismului, se folosesc și de acest mijloc spre a ajunge la țintă.

Am vădut însă și iconi, cari represintă sfinți de ai bisericei noastre, dară cum sunt ele esecutate? Te cuprinde mânia și trebuie să te indignezi vădând modul esecutării.

Iconilor li se cuvine venerațiune, cinstire, carea se reduce la persóna ce o representă. Căci dice sfântul ierarch Vasilie cel mare: „Eu mărturisesc arătarea Fiului lui Dumnezeu în corp și pre sfânta Maria maica Domnului, care l-a născut după corp. Tot așa mărturisesc pre sfinții apostoli, pre proroci și pre mucenici. Icónele lor le onorez foarte și le sărut, deoarece acesta e predat dela apostoli și nu e oprit, din contră aceste icóne se află în toate bisericile noastre“. Esecutarea deci ar trebui să fie corăspunďătoare venerațiunii și cinstei, ce o datorim iconilor sfinte, și omul privindu-le trebuie să se simțescă atras, înălțat sufletesce, precum dice sfântul Grigorie dela Nissa: „Dacă vine cineva într'un loc ca acesta (într'o biserică) e numai decât atras de frumseța privești, vădând... cum pictorul, înfățișând frumseța artei sale pe o icónă a zugrăvit faptele eroice ale mucenicului (martirului)... chinurile și sfârșitul fericit al luptătorului și chipul cel omenesc al lui Christos...“. Cum va putea deci să înriurască astfelii asupra sufletului omului o icónă lucrată fără îngrijire, lucrată ca de clacă atât ca formă cât și ca esecutare? Punem casul, că un credincios carele are o astfelii de icónă rău lucrată, va vedea din întâmplare alt undeva aceeaș icónă, însă lucrată cu îngrijire; au nu se va afla dănsul mănăit în sufletul său — dacă numai cât de cât are simțul frumosului — și va încungiura a mai privi icóna sa? Și de aci pôte urma un rău și mai mare, adică, că omul nostru va reci în simțintele sale de venerațiune față de iconile sfinte.

Etă deci răul, carele pôte proveni dela iconi străine său dela cele rău lucrate! Este așa dară de trebuință, ca să fim cu mare băgare de samă la procurarea iconilor.

În ce privesc iconile, preoții ar trebui să fie cu multă priveghiere și să dea mână de ajutoriu, ca să se împedece lățirea iconilor

străine în casele credincioșilor noștri, ăra ce se ține de sfinții recunoscuți de biserica noastră, pictorii ar trebui să fie cu mai multă conștiință, dênșii pe icônă să pună tótă frumseța, artelor — după cuvintele sfântului Grigorie —, apoi ca credincioșii să fie mai scrupuloși la cumpărare.

Mi s'a dat ocasiune să văd o iconiță lucrată pe pânză, carea reprezenta, — dacă nu mă înșel — „Învierea Domnului“. M'am supărat când am vădut'o, căci nu era alta decât numai — dacă este iertat să mă exprim așa despre o icônă — o mănjitură. Am întrebat indignat, cine a lucrat acea icônă, și mi s'a spus numele pictorului și totodată, că nu s'a putut lucra mai bine, căci e foarte ieftin. Ei bine, dară eu așa cred, că chiar ieftin să fie, pictorul dacă lucra cu conștiință, putea să facă lucru mai plăcut ochilor, că nu tot ce e scump e și frumos, precum nici tot ce e efin nu trebuie să fie rău lucrat. Acesta întâmplare mi-a improspetat în memorie cum un pictor de pe muntele Atonului, ieromonachul Macarie, s'a plâns cu amar, că pictorii lucră prea grăbit și numai din iubirea de câștig, ȑicând cu durere: „Mai nainte erau penelele mai bune, colorile de o calitate escelentă, mâinile dibace, inimile calde; să picta (lucra) încet și cu precauțare, pentru de a prezenta lucrări frumoșe și pentru de a-și câștiga ceriul“*.

E bine, să va ȑice, să cumpărăm și să ne înfrumșetăm casele noastre cu iconi sfinte de a le bisericei noastre dreptmăritore, dară cum le vom putea cunósce? — Este drept, că în această privință există órecare greutate, greutate provenită din órecare ușurință, cu carea ne purtăm în o afacere așa de însemnată, cum sunt iconile sfinte. Pictorii noștri se cam îndepărtéză dela originale séu să ȑic așa, dela modelele stabilite în biserică. Unul lucră numai pentru tîrg; altul lucră după ideile și inchipuirile sale, dá sfinților o musculatură de acrobat séu le dá o înfășurare bine hrănită etc. Și noi să nu perdem din vedere, că pictura sfântă, deși ca artă este liberă, totuș nu are libertate deplină. Ea trebuie să se țină de o regulă, să ȑicem: de legea staverită în biserica noastră prin tradițiune.

Sinodul al doilea dela Nicea a ȑis: „Structura iconilor nu este invențiunea pictorilor, ci e regula legală și tradițiunea bisericei sobornicesci. Căci ceea ce esceléză prin vechimea timpului, aceea este demn de venerat, ȑice sfântul Vasilie. Acesta o dovedesce

* Manualul de pictură de pe muntele Atonului, tradus în limba germână de G. Schäfer.

însuș vechimea timpului, și învățătura părinților nostri, cari au fost conduși de Duchul sfânt... Acastă părere și acastă tradițiune nu este dela pictor (căci a lui este numai arta) ci este o dispusēțiune a părinților nostri“.

De aici vedem dară, că pictorului nu-i este iertat să umble de capul lui.

Arta picturei însuș pictorul trebuie să o cinstescă, și el trebuie să se silască, ca să realizeze frumosul în pictură, zugrăvind „tôte cu iscusință“ cum ȑice sfântul Grigorie dela Nissa. Pictorul cu evlavie trebuie să purcēdă la lucrul său, căci este blasfemie a zugrăvi iconi sfinte fără nici o grijă și cu ușurință. El trebuie să cugete la aceea, că icōna zugrăvită va forma obiect de cînstire evlaviōsă, și că înaintea icōnei i-și va aduce sufletul credincios rugăciunile sale cele cătră Dȑeu chiemând ajutoriul persōnei sfinte, pe carea o înfășoseză icōna.

De aici urmēză, că să deschidem bine ochii când cumpērăm iconi, și să nu dăm banii pe fiecă lucrul, căci prin acēsta contribuim la îmbunătățirea lucrului de pictură, silind ôrecum pe pictori, ca să ofereze lucru bun.

Dacă este ca să fim cu mare băgare de samă la procurarea iconilor pentru înfrumșetarea caselor nôstre, atunci cu mult mai multă grijă trebuie să avem când e vorba de zugrăvirea unei biserici. Și aici — durere — întēpinăm multă ușurătate, multă negrijă la ômenii nostri.

Nu putem să nu recunôscem, că poporul nostru i-și dă multă silință, ca să aibă biserici înfrumșetate, zugrăvite. Dară trebuie să recunôscem și aceea, că nu are paciență să chibzuască bine lucrul, ci cum a hotărît zugrăvirea bisericei, îndată și cere cu nerăbdare începerea lucrului; nelăsând timp suficient nici autorităților bisericesci superiōre pentru censurarea proiectatei picturi, și nici pentru esecutarea picturei. Nu are răbdare pentru adunarea mijlôcelor necesare pentru de a putea ajunge la un lucru bun, și nici nu are răbdare pentru de a putea face cele ce să recer, ca să să asigure reușita unui bun lucru. El e în acēstă privință ca copilul, carele pune pe foc pe părinți pentru de a-i împlini numai decât pofta, fie aceea bună său rea. Și rezultatul în cele mai multe casuri ce e? A cheltuit mult-puțin, și a ajuns la un lucru slab și fără durată.

Și aici nu să pôte să nu atingem acel fapt des constatat, că poporul în nerăbdarea sa e adese mult sprijinit de pictori. Să

află câte unul, carele intră în tocmeli cu credincioșii, și ca să-și asigure lucrul, promite câte și de toate; promite lucru ieftin și bun; promite, că pe lângă zugrăvirea cerută mai face grătit icóna aceea și aceea; și în cele din urmă se demite și la aceea, că îndemnă pe credincioși să nu aștepte încuviințare superioară, căci dice: „... biserica e a voastră, banii sunt ai voștri, voi plătiți nu Consistoriul, Consistoriul n'are să va poruncască...” Astfel se abat oamenii dela calca cea bună, se fac vinovați de greșeli, cari devin ireparabile și aduc numai pagube și neplăceri.

Da, biserica e a oamenilor, seu mai bine zis, e ridicată de ei, dară trebuie să se știe, că biserica nu e casă privată, ci e lăcașul sfânt al lui Dumnezeu, și astfel ei nu pot să dispună cum voiesc de biserică, ci trebuie să fie cu ascultare de autoritățile mai înalte bisericesci, cari autorități au dreptul și datorința de a griji, ca bisericile să se întocmescă și înfrumusețeze în mod cuviincios și corespunzător menirii lor de lăcașuri dumnezeiesci. Și nu trebuie pierdut din vedere nici aceea, că averile bisericesci, deși adunate dela credincioși, nu sunt averi private ale oamenilor, și astfel ei nu pot dispune de ele după plac, nu le pot împărți unuia și altuia după bună plăcerea lor, ci acestea au să se întrebuințeze după rânduile bisericesci cu învoirea stăpânirilor mai înalte bisericesci. Nu trebuie pierdut din vedere în cele din urmă nici aceea, că oamenii păcătuiesc greu când contra bunelor rândueli și fără voia stăpânirii bisericesci hotărăsc a cheltui și să cheltuesc averea bisericască.

Când e vorba de zugrăvit o biserică, trebuie să fim în curat cu aceea, că — cum am zis și mai sus — biserica e lăcașul vădit al lui Dumnezeu în mijlocul poporului său; că prin urmare înfrumusețarea și zugrăvirea, ce voim să o facem, trebuie să fie corespunzătoare acestui lăcaș sfânt, firesce după măsura puterilor noastre. Mai încolo, trebuie să fim în curat cu aceea, că lucrul, ce-l facem, nu e de pe o zi pe alta ci trebuie, ca el să fie durabil, ca și urmașii nostri să vadă evlavia părinților în frumuseța dată bisericii; apoi că planul zugrăvirei unei biserici nu poate depinde dela bunul nostru plac, ci el trebuie să fie în consonanță cu tradiția bisericii noastre, cu învățăturile bisericii, cu datina bisericască, carea a devenit lege.

Dacă vom avea acestea în vedere, trebuie să recunoscem, că foarte rău lucrăm atunci, când așa dicând preste nopți voim să se facă un așa lucru însemnat.

Am atins mai sus, și spre lauda credincioșilor noștri, recunoștem și aici, că ei în mare parte își dau silința, ca lăcașurile dăeesci să se înfrumsețeze cât mai mult. Dară așa se pare, că ne cam înstrăinăm de planul de pictură dezvoltat în decursul timpului în biserica noastră; ne abatem de planul fundamental, dând loc la abateri cari devin supărăcioase. Sunt multe și diferite cauzele; unele sunt atinse indirect mai sus.

Fiindcă cea mai însemnată parte a bisericei este sântul altariu, și fiindcă în ce privesce zugrăvirea sântului altariu și a iconostasului (catapetésma) am observat multe abateri, nu cred că ar fi de prisos să arăt, spre orientare, cum are să fie zugrăvit sântul altariu, și ce iconi trebuie să vină pe iconostas.

Pe părete în mijlocul semicercului sântului altariu, adevărat spre resărit dela sântul prestol, trebuie să vină icóna Domnului nostru Iisus Christos ca arhieru binecuvântând poporul, său „Cina cea de taină“, când adevărat a așezat Mântuitoriul sânta taină a cuminecăturei; érá pe părete de a dreapta și de a stânga vin iconile sfinților apostoli său a sfinților ierarhi, nu însă a sfinților diaconi*).

În păretele din partea stângă dela sântul prestol se află locul pentru proscomedie, jertfelnicul. Pentrucă la sfânta proscomedie, se pregătesc sfintele daruri, la care pregătire se face amintire de nascerea și de mórtea Mântuitoriului, așa acest loc însemnă peștera Vitlêemului, unde s'a născut Mântuitoriul, precum și mormântul Lui. De aceea se cere, ca acest loc să fie scobit în zid, punându-se acolo icóna Nascerea Mântuitoriului, său a răstignirii. Mai nainte, se zidea proscomedierul în forma unui semicerc, și acuma se află așa la unele biserici.

În partea opusă dela s. jertfelnic, său în dreapta dela sântul prestol este în zid o altă scobitură pentru foc. Mai nainte, în bisericile vechi era — de altmintrelea și acuma se află la puține biserici — în partea acésta un semicerc, unde se păstrau vestimentele, vasele, cărțile și alte lucruri bisericesci (cădelniță, tămâie, cărbuni). Acest loc se numia vestmântariu său diaconic, pentrucă lucrurile aflătoare aci erau în grija diaconilor. De aceea la locul acesta se punéu și fiind loc să pot pune și acuma aci icónele sântilor diaconi cu orariul în mână.

*) Am aflat, că într'un loc s'a proiectat și icóna sântului archidiacon Stefan între cele ale sfinților ierarhi.

Pe cerimea altarului său Dumnezeu Tatăl Atotîitorul, său Mântuitorul ca Împărat, său sânta Treime. Am vădut în unele locuri jertfa lui Avram, dară acesta credem, că nu are loc aci fiind ea numai preînchipuirea jertfei Fiului lui Ddeu, și ca atare are loc pe iconostas.

Iconostasul are trei uși, adecă ușile din mijloc, numite împărătesci său sfinte*), și cele două de lături numite diaconesci său îngeresci**).

Pe ușile împărătesci se pune icóna Bunevestiri, cu carea s'a început mântuirea noastră, aducându-ni-se aminte, că cu întruparea lui Dumnezeu ni s'au deschis porțile cerului. Icóna se face așa, că pe o ușă, adecă pe o aripă a ușei la mijloc se zugrăvesce archangelul Gavril, eră pe cealaltă aripă Pré curata Născătoare de Dumnezeu. În cele patru colțuri ale acestei iconi se pun iconile celor patru evangeliști, cari asemenea au binevestit, prin evangeliile lor, mântuirea neamului omenesc.

Pe cele două uși laterale se pune icône de ale sfinților diaconi, cu orariul în mână, său a sfinților ângeri pe cari îi închipuesc diaconii, aducându-ne aminte sântii ângeri, că în altariu unde tronéză însuși Dumnezeu trebuie să intrăm cu evlavie și curăție ângerescă.

*) Se numesc împărătesci, pentrucă la intrarea cea mare, când se aduc sfințele daruri și se pun pe sfântul prestol, în sfințele daruri intră Împăratul și Domnul cerului și al pământului; apoi și pentru aceea, că în timpurile vechi, dintre mireni numai împăratului îi era permisă intrarea prin aceste uși, când aducea darurile sale la altariu; eră sfinte, pentrucă numai fețele sfințite intră prin aceste uși.

**) Se numesc diaconesci său îngeresci, pentrucă prin ele intră și ies diaconii, cari închipuesc pe îngeri.

Ce vedem de aici? Vedem aceea că în sfântul altariu pot intra numai persoanele sfințite. Canonul 19 al sinodului din Laodicea ȳice: „...și numai celor sfințiti este iertat a intra în altariu...”; eră canonul 69 al sinodului al VI-lea său trullan ȳice: „Să nu fie iertat a intra în lăuntrul sântului altariu; însă de acesta nu este lipsită potestatea și autoritatea împărătescă, când voesce să aducă Creatoriului sacrificiu după tradițiunea cea mai vechie“. Mirenilor deci și femeilor li-i oprită intrarea în sântul altariu.

Dară pentrucă astăzi nu avem atâtea persoane consacrate serviciului bisericei precum erau în timpurile mai vechi, la împlinirea serviciului în sântul altariu se admit și bărbați mireni însă prin rugăciunea, ce se face asupra lor din partea preotului. Bărbații, cari au să se fie admiși la intrarea în sântul altariu sunt învățatorii confesionali, în urma strînsei legături dintre școlă și biserică, și respective ca cantori ai bisericei, apoi epitropii și crîsnicii; deci bărbați, cari trebuie să fie religioși, plini de iubire față de biserică, ducend vietă evlavioasă, și vietă esemplară familiară, fără patimi urite. Fericitul Episcop Ioan Popasu a dat o ordinațiune în această privință, ca unul carele cunoscea bine și mult ținea la rânduela bisericescă. Ar fi tare de dorit, ca să se pună mult pond pe aceea ordinațiune, și s'ar urma ei, căci orice am ȳice, dară e fôrte urit ceea ce vedem în multe biserici, că intrarea e liberă în altariu fiecărui, apoi e o continuă alergătură sub decursul slujbei ȳicești prin biserică intrând și ieșind din altariu. Alții intră acolo, ca să stee de vorbă.

La dreapta ușilor împărătesci; adecă pe locul dintre ușile împărătesci și ușa dreaptă laterală se pune icóna Mântuitoriului ca proroc său învățătoriu, érá de partea stângă a ușilor împărătesci icóna Maicei Domnului cu fața către icóna Mântuitoriului. La dreapta după ușa laterală se pune de regulă icóna hramului bisericei, érá pe partea stângă icóna sântului Ioan Botezătorului, său sântul către carele are poporul o desebită pietate, se pot însă și schimba aceste locuri, adecă ca s. Ioan Botezătorul se fie pe partea dreaptă precum am și vădút acésta în multe locuri.

Aceste iconi forméză rëndul întâiu al iconostasului. Sub aceste iconi, dacă este loc se pun încă patru iconi, cari arată întâmplări din Testamentul vechiu, cari au o legătură órecare cu jertfa cea necruntă, ce se împlinesce în sfântul altariu, său o preinchipuesc precum: slujba lui Zacharia în templu; rădicarea șerpelui de aramă în pustie; jertfa lui Avram; jertfa lui Melchisedec.

În rëndul al doilea, adecă deasupra iconilor rëndului dintâiu, se cuvine a se aședă icónele celor 12 serbători domnesci, aședate din stênga în dreapta, începând cu icóna Nascerei Précuratei Fecióre, érá icóna din urmă e a înălțarei cinstitei Cruci. În mijlocul acestor icóne, adecă deasupra ușilor împărătesci se pune icóna „Cina cea de taină“. Dară icóna înălțarei Crucii în multe biserici lipsesce din rëndul acesta fiind înlocuită cu icóna Învierii Domnului, carea se pune între icóna Intrării în Ierusalim și între icóna Înălțarei Domnului.

În rëndul al treilea se pun icónele sântilor Apostoli, érá în mijlocul lor, deasupra ușilor împărătesci, se pune icóna Mântuitoriului ca împérat său archiereu, ședând pe tron deasupra norilor, având de a dreapta în stare de rugăciune pe Pré curata Sa maică, érá dea stânga tot în stare de rugăciune pe s. Ioan Botezătorul.

În rëndul al patrălea, cel de pe urmă, se pun iconile prorocilor cu semnele simbolice, cu cari au închipuit intruparea Domnului, érá în mijloc Maica Domnului cu Iisus puncul în brațe.

Mai deasupra, în vârful iconostasului, se aședă său Crucea simplă, său icóna răstignirii fiind deadreapta Crucii Maica Domnului érá deastênga apostolul Ioan, pe carele l-a iubit Domnul. Cu răstignirea s'a împlinit Mântuirea némului omenesc, și astfelu ea încoronéză întregul iconostas, carele ne pune în vedere aprópe întréga istorie a Testamentului vechiu și a celui nou.

Iconostasul stând credinciosilor în vedere este fórté de dorit, ca se se lucre cât mai frumos, căci el atrage în prima linie aten-

țiunea celor ce intră în biserică. Iconostasul cu multele icozi, dacă acestea sunt bine și cu îngrijire lucrute, pătrunde și rădică sufletul omului, îl luminează și întăresce, pentrucă el ne apare ca o carte mare deschisă, în carea stă scrisă întreaga istorie a mântuirii nemulului omenesc, și în această carte și cel neinvățat află adevărurile religiunei creștine.

Încât despre înfățișarea în icône a sfinților trebuie să se observe, că sfinții, ca unii cari au escelat prin virtute, viață religioasă și iubire nețarmurită către Ddșu, trebuie să fie zugrăviți liberi de greutatea trupescă, de forma omului de rând; cu înfățișarea dēmna, evlaviōsă și blândă, strălucind pe față pacea și liniștea internă a sufletului curat, carele lăpădând sarcina trupului a devenit mai mult spiritual. Trebuie apoi luat în vedere ca persoanele sfinte să se zugrăvescă cu semnele lor caracteristice după tradițiunea dezvoltată în biserica noastră, nefiind permis ca pictorul să urmeze fantasierii sale proprii. Pictorul ținându-se de tradițiune să zugrăvescă cu totă iscusința sa iconile, ca așa — după cuvintele sântului Nil — „cei ce nu pot ceti sânta Scriptură prin privirea icōnelor să-și aducă aminte de virtuțile celor ce cu dreptate au slujit Dumneșului celui adevărat și să se îndemne la imitarea faptelor celor mari, prin cari au schimbat pământul cu ceriul.“

În cele următoare să arătăm unele înfățișări în icoane:

Faceșea lui Adam. Adam tēnēr fără barbă și gol; înaintea lui stă Dumneșeu Tatăl în multă lumină ținându-l cu mână stângă, împrejur sunt dâlme și arbori și diferite animale, ără deasupra ceriul cu sōrele și luna.

Călcarea porunței. Raiul, Adam și Eva sunt goi, înaintea lor pomul cu fructele; șerpele încolăcit împrejurul pomului i-și ține capul la urechia Evei; Eva mână cu o mână, ără cu ceealaltă dă lui Adam pōma și acesta o prinsce.

Alungarea din rai. Raiul cu mulți și feluriți pomi și flori; Adam și Eva goi, numai cu frunză de smochin pe partea sexuală, fug din raiu căutând înapoi, gonindu-i un ânger cu 6 aripi, carele are sabie de foc în mână.

Jertfa lui Cain și Avel. Un altariu, pe carele e aședată o oia pe foc, rădicându-se para focului drept spre ceriu, ără Avel stă înaintea altariului cu mânil și ochii redicați spre ceriu. În apropiere alt altariu și deasupra snopi de grâu, ără Cain stă cu mânil acoperindu-și fața, și para focului să întōrce în cerc spre fața lui.

Nascerea Mântuitorului. Peștera, deadrăpta Précurata în genunchi, aședând pe Mântuitorul înfășiat în iesle; deastănga îngenuchiază Iosif ținând mânilor încrucișate pe pept. La iesle un bou și un cal uitându-se spre Christos. Îndărătul Précuratei și al lui Iosif sunt păstori cu băte (toiege de păstori) în mână uitându-se cu mirare la Christos, érá deasupra lor un ânger, care îi binecuvântă. De altă parte sunt magii în haine regesci pe cai arătându-și unul altuia stéua. Deasupra peșterei mulțime de ângeri în nourii ținând o pântlică cu înscripția: „Mărire întru cei de sus lui Ddău și pe pământ pace între ômeni bună voire“, apoi o mare rađa de lumină până la capul lui Christos.

Botezul Domnului. Christos gol până la brâu în apa Iordanului, érá pe malul apei deadrăpta lui Christos sântul Ioan Botezătorul privind în sus, ținând mâna drăptă deasupra capului lui Iisus, érá pe cea stângă rădicată spre ceriu. Deasupra e ceriul, de unde se pogorâ Duchul Sfânt în chip de porumb cu o rađa ce ajunge la capul lui Christos, érá pe rađa e scris: „Acesta este Fiiul meu cel iubit întru carele bine am voit“. De a stēnga stau cu frică ângerii cu mânilor rădicate sub hainele lor. Érá în jurul lui Christos sunt pesci.*)

Întrarea în Ierusalim. Un oraș și în apropiere un munte. Christos șede pe un mânz binecuvântând, érá dinapoia Lui sunt apostolii; înaintea lui Iisus pe munte e un arbore, érá în arbore copii, cari rump stălpări și le uruncă jos; alt copil se suie în sus și se uită spre Iisus. În jurul mânzului sunt alți copii ținând stălpări, jucându-se, așternând vestminte, érá alții iau spinii dinaintea picioarelor lui Iisus și ale apostolilor. Afară de pórta orașului sunt iudovii, bărbați și femei, purtând în brațe și pe umere copii, și având stălpări; alții sunt pe zidurile orașului și la ferestri uitându-se la Christos.

Învieerea Domnului. Un mormânt puțin deschis și doi ângeri în îmbrăcăminte luminosă ședând la colțurile lui. Christos calcă pe pētra mormântului, binecuvântă cu drăpta érá în mâna stângă ține un stég cu cruce de aur; mai jos ostași, unii fug érá alții sunt trântiți ca morți la pământ; în depărtare se ved mironosițele, cari țin vase cu miresme.

* Se îndatinéză a zugrăvi sub Ioan în mijlocul Iordanului deacurmeđișul un om gol, turnând dintr'un vas apă și uitându-se cu frică dedinapoi la Christos. Acest om înfățișază Iordanul, carele s'a cutremurat, după cum dice prorocul David: „Apele Te-au văđut Dumneđeule, Te-au văđut și s'au cutremurat“.

Sânta Treime. Dumnezeu Tatăl ca bătrân cu sceptru în mână, deadrepta Lui Fiiul în flórea vieții binecuvântând cu drepta, érá în stânga ținând evangelia (séu și crucea séu numai crucea), deasupra Lor Duchul Sfânt în chip de porumb, érá între dênșii globul pământului.

Nu este locul aici, căci nu permite nici spațiul, ca să ne estindem asupra modului înfățișării tuturor scenelor și persónelor sfinte. Cele atinse sunt numai unele exemple *) de înfățișare a scenelor și persónelor sfinte.

S'au scris acestea pentruca să se atragă interesul ómenilor nostri asupra icónelor sfinte; ca să se ferescă de a primi orice icónă, ci să fie cu băgare de sémă primind séu procurând numai iconi lucrate cu deplină conștiință dîn partea pictorilor, cari să fie corêspunđetóre atât în ce privesce esecutarea cât și recerínțele ritului nostru ortodox, punându-se astfelu cât de cât stavilă lățirei în poporul nostru a icónelor străine și abaterei dela tradițiunea nóstră bisericéscă desvoltată în decursul timpului.

Ca de încheiere: Ar fi mult de dorit, să avem pictori bisericesci conscii de arta lor, cari făcând studii pe terenul picturii bisericesci orientale să-și pună arta în servițiul bisericei nóstre și păstrând caracterul oriental să rădice la înflorire arta picturii bisericesci, ca așa să nu dăm la tot pasul de picturi, cari drept đis, multă cinste nu ne fac, și să nu mai auđim dela cei pricepători de lucru đicându-se, acéstă séu aceea icónă, acéstă séu aceea biserică, e zugrăvită în spirit romano-catolic.

T.

*) Sunt descrise după manualul de pictură de pe muntele Atonului, tradus în germănesce de Schäfer.

Filaret Musta

Archimandrit, Vicariu episcopese

Pré Cuvioşia Sa părintele Archimandrit Filaret Musta, a căruia fotografie o prezentăm aici, este un bărbat — putem dice — cel mai de demult în serviciul diecesei noastre. A lucrat în continuu, liniştit, fără sgomot şi reclame în cercul său de activitate.

Născut din familie preotească în 20 Martie 1839 a primit în s. botez numele Filip. Tatăl său Adam, de origine din Răcăjdia, era pe atunci capelan în Văliug — fostul comitat al Căraşului — érá mama sa Ruja, a fost fiica parohului din Văliug Dimitrie Dobromirescu, de origine din Dubova, fostul confiniu militar. Moşul său, parohul Dimitrie Dobromirescu, s'a îngrijit mult pentru creşterea nepotului său Filip.

După ce a terminat clasele gimnasiale în Beiuş şi a studiat drepturile la academia din Debreţin érá apoi teologia în Caransebeş, fericitul Episcop Ioan Popasu l-a trimis pentru continuarea studiilor teologice la Universitatea din Lipsca, de unde — după terminarea studiilor — întorcându-se a fost aplicat ca profesor la institutul teologic cu începutul anului şcolar 1870/1, cu salariu de 399 fl., ce se primia atunci dela Vêrşet; nu mult după aceea a fost încredinţat şi cu conducerea oficiului de diriginte al institutului teologic. În aceste două calităţi a rămas până la 1 Septembrie 1888.

În 21 Novembre 1871 a fost hirotonit în biserica catedrală prin fericitul Episcop Ioan Popasu întru diacon, érá în 16 Aprile 1872 în đioa sântelor Pasci a fost hirotosit de protodiacon; în 9 Maiu 1874 la Înălţarea Domnului a fost hirotonit întru presbiter, érá în 13 Aprile 1875 đioa sântelor Pasci, — după ce în 4 Februaru 1875 a fost tuns de monah în mănăstirea Hodoş-Bodrogului prin archimandritul Corneliu Jivcoviciu, primind numele monahal Filaret — a fost hirotosit de fericitul Episcop Ioan Popasu de protosincol.

În 25 Decembre 1891 actualul Pré Sântit Episcop Nicolae Popea l-a hirotosit de archimandrit, érá în 23 Aprile 1902 l-a numit Vicariu episcopesc.

În primăvara anului 1871 fû ales prin Sinodul eparhial de asesor onorariu la senatul şcolar, érá în 23 Novembre 1871 denumit de referinţe substitut la senatul bisericesc. În 1873 abdicând

de această distincție și sciam că e numai chestie de timp numirea de vicariu, dar cu toate aceste resimțim o deosebită satisfacțiune, că tocmai acum s'a sêvêrșit acest act..."

"...Întrêga sa vieță și activitate represintă linia dréptă a onestității, abnegațiunei și corectității în toate afacerile naționale și bisericesci.

"Nici când nu a aspirat la demnități, nici când nu a deviat pe căi piezișe, nici când nu a sacrificat din considerante personale vre-un principiu de ordine morală. Totdeuna a fost drept și devotat cu suflet curat și inimă curată bisericei și națiunei sale. Probele de abnegațiune ce le-a dat în interesul bisericei și némului sunt aprôpe fără păreche în istoria bisericei nôstre. Se scie dór, că au fost timpuri când numai o vorbă l-ar fi costat sê ajungă la o dignitate mai înaltă bisericescă, decât la care a ajuns acum, la o dignitate pe care de asemenea ar fi meritat-o cu drept cuvênt și sê scie, că tocmai P. C. Sa din indemn propriu — nu silit de împrejurări — a dat atunci cea mai vêdită probă de abnegațiune.

"Bărbat de cultură vastă, preot din cea mai intimă convingere, naționalist neesceptionabil, a dat la o parte toate interesele personale, chiar și cele justificate, dedicându-și întrêga activitate, cu zelul propriu firei sale iubitore de muncă, intereselor genuine ale bisericei și némului românesc.

"Vrednic este de dignitatea la care l-a înălțat înțelepciunea P. S. S. d-n episcop al Caransebeșului și vrednic este de o dignitate și mai înaltă..."

Deasemenea și „Fóia Diecesană” publicând această numire, dice (An. 1902, Nr. 17) următoarele:

"...Pré Cuvioșia Sa Domnul Arhimandrit este un bărbat, carele acum de un șir lung de ani stă în servițul bisericei, și trebue fără hesitare sê recunôscă ori și cine, că sarcina servițului, ce i-s'a pus pe umeri, a purtat-o cu neclătită credință cătră sfânta biserică, cu consciință și în deplina curățenie a mânilor și a caracterului. Și-a purtat sarcina lucrând cu consciință curată și în liniște, fără sgomot, căci n'a iubit și nu iubesc reclamel, carele astădi cu îmbelșugare folosesce trîmbița publicității. A lucrat totdeuna în interesul bisericei dând probe de abnegațiune.

"Aușind dela Pré Sânțitul Episcop diecesan declarațiunea de promovare a Pré Cuvioșiei Sale Domnului Archimandrit la rangul de Vicariu episcopesc, făcută în ședința de Marți a sinodului eparhial, toți am fost pătrunși de mulțămită față de Pré Sânția Sa, căci aprețiind munca îndelungată săvîrșită cu abnegațiune, zêlul și calitățile morale ale Pré Cuvioșiei Sale, a ținut sê rêsplătêscă acestea prin numirea Pré Cuvioșiei Sale de Vicariu, satisfăcênd

astfelu și unei dorinți tainice generale. Deși a fost dorită această promovare, totuș ne-a ajuns pe neașteptate, ceea-ce a exprimat-o mai bine un domn deputat, distins membru al sinodului nostru, cu cuvintele: „Am așteptat acesta de mult și totuș ne-a aflat așa de nepregătiți...”“

Astăzi suntem mulțumiți, că îl vedem pe Pré Cuvioșia Sa viguros ca în totdeauna în serviciul bisericei noastre.

Din ale neamului nostru.

Istorisire după F. Schmidt, Held-Corvin ș. a. întocmită de preotul

Sinesiu Bistreanu

(Urmare din anul trecut.)

Republica romană cuceritoare Italia (342—272 în. de Ch.). Punându-se la cale egala îndreptățire a tuturor Romanilor — prin democrație — se puse temeiul măririi romane. Republica romană, dă lumii bărbați eroi (viteji) în războaie și plini de virtute romană, noblete și marinimie în fapte, și cu aceste arme neînvinse devine Roma cuceritoare lumii.

Galii, acest popor războinic, nepăciuiat neîntrerupt de Romani, și aceștia hotărârea să pună capăt acestui popor; dar și până să se ajungă la o luptă hotărâtoare, se iviră între aceste două armate războaie mai multe ciocniri singuratice, precum: a ostașului roman T. Manlius cu un gigant (urș) din armata Galilor, care era înfricoșat la vedere, pe care îl înșelă dibăcia și curajul ostașului T. Manlius îl răpuse. Aceste ciocniri singuratice mai potoliră dorul de încăierare al Galilor.

Dar fiindcă Galii se năpustiseră asupra pământului Latinilor, Romanii — în urma legătuinelor avute — alergară aceloră în ajutoriu și mai întâi dictatorul C. Sulpiciu Peticus, și mai apoi (349 în. de Ch.) beliducele L. Furiu Camil, fiu al renumitului M. F. Camil, în două lupte purtate cu vitejie și istețime — nimiciră pentru totdeauna pe Galii.

Întâiul războiu samnit (342—340 în. de Ch.). Până aici abia miezul Italiei se considera ca proprietate romană, dar curând li s-a dat Romanilor prilej de a-și lăti țara și de a-și câștiga nume tot mai vestit. Samniții adevărați, un popor numeros și mândru, tindeau a-și mări puterea, și așa ei hotărârea să cucerească ținutul Campaniei și băgară spaimă în locuitorii capitalei Capua. Locuitorii acestui

ținut, prevădând primejdia, se predeteră republicei romane și așa se născu răzbelul între cele mai croice popoare ale Italiei, adică între Romani și Samniți.

Se formară două armate romane și acestea năvăliră în ținutul vrăjmașului; o armată era condusă de consulul Valeriu Corvus, care și bătu crâncen pre Samniți pe colina Gaurus. Fugăriții vrăjmași istoriseau acasă, că: ar fi vădut eșind flacăra din ochii Romanilor, privirea lor dovedea nebunie și fața arăta turbare.

Cea a doua armată, povățuită de consulul Cornel Cossus, ajunse într-o vale rea, așa că era în primejdie de a fi impresurată de dușman; dar tribunul Deciu Mus ceru dela consul 1500 luptători și cu acestia împedecă pe inamic până ce isbuti consulul să-și retragă armata din acel loc. Tribunul Deciu Mus cu puțina sa armată — ce-i mai rămase — ajunse într-o stare de tot rea și numai prin o apucătură istetă și un curagiu ne mai pomenit, — căci în vreme de noapte atacă grosul armatei Samniților, cari crezând că sunt atacați de armata condusă de consul își pierdură rostul, — Deciu Mus nu numai că scapă tefăr, ci ajungând la armata romană îndemnă pe consul să urmărească fără milă pe vrăjmaș. Republica avu norocul să câștige astfel și aci o biruință neasceptată.

Bătălia hotăritoare se dete însă la Suesula, unde Romanii învinsă, cucerind peste 40.000 scuturi* și 170 stindarde (flamuri, stéguri). Samniții se umiliră cerând pace și țera Campaniei rămasă pe sēma Romanilor.

Resboiul latin. (339. 337 in. de Ch). Poporul latin, carele se socotia — prin legătuințele statorite de mai nainte — ca tovarăși și asemenea îndreptățiți cu Romanii, era foarte nemulțemit vădând că se nesocotesce, și din pricina asta Latinii se puseră în înțelegere cu Capuanii (Campanii) și pretinseră dela Romani, ca cele mai înalte demnități în stat să fie ocupate în părți egale și de bărbați din nēmul lor. Dar Romanii nu voiră să le recunoscă aceste îndreptățiri și așa Latinii prinseră arma și astfel se născu „răzbelul latin“. Comandanții oștirea romane erau consuli Manliu Torquatu și Decius Mus; acest din urmă era cel care prin istețimea și vitejia proprie a mântuit odinioară armata condusă de Cossus.

* Scutul era lungăreț, cam în forma unei scoice, cu deosebire că la mijloc era mai ridicat. Acesta se purta pe brațul stâng și ostașul prin mișcarea dibace cu brațul stâng se apăra cu scutul contra săgeților și altor lovituri, cari cădând pe scut și având acesta formă arătată, lungeau de pe el rămânând ostașul nevătămat.

Ajunși în prējma vrājmașului, consului hotărîră, că lupte între ostași singuratici nu sunt îngăduite și aceia, cari ar nesocoti această hotărîre, se vor osândi la mörte. Dar se nimeri ciudata întēmplare că fiul consulului Manliu — întăritat de un rēsboinic vrājmaș — pierdēnd liniscea sufletēscă primi lupta ce i-sē ĩmbiă, și ĩnvinsă pe cel care l-a întăritat, și ĩpodobit cu armatura acestuia ĩnră triumfătoriu ĩn tabera romană. Cuprins de grōză ĩ-l privi tată-s'o, dar apoi fu nevoit a ĩndeplini hotărîrea adusă și porunci ca fiul seu se fie decapitat. A fost dureros pentru: un tată ĩndeplinirea leģei, dar prin fapta acēta dovedi lăpadare de sine și adusă disciplină ĩn oștire.

ĩncă nu s'a fost dat semnul de atac și augurii (prevestitorii din semne) prevesteau, că: ȑeii au hotărĭt, ca dintr'o parte a oștirilor rēsboitoare se cadă comandantul, ēră din partea cealaltă ĩnsăși armata. Și fiind-că Romanii erau dela fire superstițioși, adecă predați spre credință deșartă, acēta prevestire prinsă rădăcină și cei doi consuli povețuitori ai armatei, se ĩntelesēră ĩntre sine că: acela dintrē ei doi, a carui oștire se va ĩntimpla se dea semne de slăbiciune, se se jertfēscă ȑeilor.

Lupta ĩncepu și Romanii ĩnaintau spre biruință, dar la o vreme ĩncepu aripa condusă de Deciu se șovăiască și vēdēnd acestca, Deciu se ĩmbracă ĩn haine de sērbătoare și navali ĩn ĩnvălmășēla cea mai datătore de mörte și ĩmpărția mörte pe unde ajungea arma sa, dar el ĩncă ĩși află sfērșitul aci. Ostașii, admirānd vitejia și lăpadarea de sine a comandantului lor, cuprinși de ĩnsuflețire supra, firēscă porniră pe ĩnrēga linie contra dușmanului, și nu numai că biruiră, ci cuceriră și ĩnrēga tabēră contrară.

Se mai siliră Latinii a nu se da biruiți, dar fiind de nou ĩnvinși se predeteră.

Al doilea și al treilea rēsbel samnit. (325—290 ĩn. de Ch). Samniții nu pierduseră nădejdea de a devĭni totuși liberi, și provocară pre Romani, ca prin un nou rēsbel se se hotărască: cari dintre acēste două popōre se stăpēnescă Italia. Romanii se ĩnvoiră la aceea, și astfeliu se ĩntēmplară mai multe ciocniri ĩntre ei, dar tōte ĩn defavorul (paguba) Samniților. Ei se vēdură siliți ca se cēră pace dela Romani; Roma ĩnsē cerea supunere desēvirșită, la cea ce Samniții nu se ĩnvoiră odată cu capul, și ērăși prinseră arma, cu gāndul hotărĭt, seu se căștĭge seu se pērdă totul.

Mai marele armatei samnite era C. Pontius, și acesta ca se căștĭge biruința se folosi de vicleșug, adecă: ĩmbracă ostași samniți

ca păstori de oi, și îi învăță, ca ei să se lase prinși de Romani, și ajunși în tabăra romană să răspundescă vestea, că Samniții au plecat spre a cucerii Luceria, care oraș mărginaș avea mare însemnătate pentru Romani. Și isbutiră cu această apucătură, căci Romanii aflând despre gândul de cucerire a Luceriei, hotărîră a-i alerga întru ajutoriu, și fiindcă — după părerea lor — era lipsă de grabnic ajutoriu, consulii puseră la cale, ca armata să treacă prin pasul muntos (trecătorea) de lângă Caudium, numită și trecătorea caudinică. Dar prin nesocotința lor ajunseră a fi cumplit păcăliți, căci oștirea ajungînd la sfîrșitul trecătorei o aflară închisă cu petrii (de cătră dușman) și întorcîndu-se înapoi d'asemeni o aflară ocupată și așa deveniră prizonieri. Pontius îi sili la o capitulațiune (predare) rușinosă, căci trebuiră să predce armele și de jumătate desbrăcați avură să treacă sub un jug, iar ca ostatici*) aveau să dea 600 cavaleri, ca așa să fie chizășie, că să vor lua în socotință condițiile de pace statorite prin Pontius și cei doi consuli romani. A trece sub jug să considera pe acele timpuri ca o pedepsă grea și rușinosă pentru cinstea ostașului și adesea erau oștirile biruite supuse la această rușine și dejosire. Tréba stătea astfel: să băteau doi stîlpi groși în pămînt, îndepărtați unul de altul încît se pótă trece printre ei un om; deasupra acestora se punea o grindă. Ostașii prinși după ce depuneau armele și comandanții semnele stărei lor, aveau cu capul plecat să treacă printre acești stêlpi acoperiți cu grinda, séu prin acest jug.

Dacă află poporațiunea Romei despre nenorocirea și rușinea ce a pătît-o legiunile oștirii sale — în trecătorile caudinice —, se întristă fôrte și întréga cetate îmbracă haine de doliu (jale); apoi iritați peste fire, respinseră romanii condițiile staverite și pe consuli îi trimiseră legați la Pontiu. Acesta însă eliberă pe consuli și cruță viața celor 600 ostatici séu chizăși.

Romanii continuară răsbelul cu o îndoită înverșunare și comandantul Papiriu Cursor, biruind pre Samniți, eliberă ostaticii, recăștigă armele romane cucerite odinioară și prinđînd 7.000 vrăjmași îi constrînsă ca să treacă sub jugul cel umilitoriu; astfelu Samniții se vędură siliți ca să cęră pace și se recunoscă supremația (domnia) Romei (304 în. de Chr.).

Cu tóte acestea însă Samniții se hotărîră ca să-și recăștige

*) Chizășiu cu persóna sa.

neatîrnarea și în tăcere și pe ascuns își câștigară aliați și începură de nou războiul. Romanii puseră comandant pe un anume P. Deciu Mus, fiul lui Deciu — care odinioară și-a jertfit viața pentru ca să câștige biruința pe sîma Romanilor. — Samniții și cu consoții lor de arme își formară o armată considerabilă, carea mult întrecea în număr pe cea romană.

La anul 295 înainte de Christos se întîmplă bătălia la Sentium; era un măcel nemai pomenit, er norocul schimbăcios; comandantul Deciu Mus, năcăjit că nu pôte învinge pe inimic, întocmai ca odinioară tată-s'o, se jertfi pe sine intrînd în învîlmășela cea mai gróznică și bagînd mórte în vrăjmași. Acéstă faptă eroică a sa însufleți ostășimea, și legiunile romane reportară o victorie deplină, cădînd peste 25.000 dușmani.

Se mai ținură Samniții în luptă cu Romanii, mai ales pe la trecătorile munților, dar la an. 290 în. de Ch. sunt siliți a se supune Romei cuceritoare.

Senatul roman încredințasă cu punerea în rînd a condițiilor de pace pe consulul Manliu C. Dentatus, și aci aflu cu cale a aduce înainte că: acest consul era om sêrac și adesea bătea la ușa sa nevoia sêraciei, dar era cinstit și vrednic de tótă încrederea. Samniții aflară despre starea de a casă a lui M. C. Dentatus și i-și propuseră sê-l câștige pentru dênșii, ca sê le ușureze condițiile păcei, și așa trămiseră solie cu bani la casa consulului ca sê-l mituiescă. Intrînd în locuința lui Dentatus, aflară pe acest bărbat — căruia era încredințată ocărmuirea Romanilor — că ședea pe un scăunel la vatra focului și își ferbea prînzul. Consulul sê supără foc pentru ofertul lor (îmbiarea cu bani) și le răspunsă cu demnitate (vrednicie): „Voi nădăjduiți, că vîdîndu-mă sêrac, mă veți putea mitui, dar v'ați înșelat, căci mie îmi mai place se stăpînesc peste ómenii bogați, de cât sê fiu însuși avut!”

Războiul Tarentin. (280—272 în. de Ch.). În Italia înferioră (de jos) și pe insula Sicilia, rădicaseră Grecii odinioară mai multe orașe, între cari vrednice de aducere aminte sunt: Tarent și Turii. Tarentul fiind așezat lângă mare, deveni cu timpul și bogat și oraș mare, și din acéstă pricină sê dedaseră locuitorii la o viață domnăscă și deveniră trufași peste sêmă; iubirea de a stăpîni peste celelalte orașe surori, îl aduseră în neînțelegere cu tóte, ba la adevă porni sê cucerescă orașul Turii. Acesta vîdîndu-sê strîmtorat, rugă pre Romani pentru ajutoriu; acestia deteră ajutoriul cerut, alungară

pre Tarentini și puseră în Turii garnisónă de ostași romani. Tarentinii amăriți de această umilire, căutară să-și răsbune și ocașie li se oferi, căci într'un timp de viscol pe mare dece corăbii romane au fost silite să-și caute asil (scut) într'un port*) de a-l Tarentului; locuitorii orașului se rădicară cu arma contra celor aflători în corăbii, nimiciră patru din ele dimpreună cu pre ómenii lor, érá celelalte abia să mântuiră cu nevoie mare. Nu mult după aceea senatul roman trámisă solie la cei din Tarent, cerénd satisfacție, séu socotélă, pentru fapta urită, care solie — amésurat obiceiului — fu condusă în teatru înaintea întregului popor. Pe când solia romană descoperia cererile senatului roman, poporul întimpină pe soli cu batjocuri și disprețui, ba unul se obrăznică pân acolo, că murdări (mânji) pe unul din trimiși, pe când ceilalți aprobau fapta sa. După ce se sfêrsi risul și aprobările, le dișe Romanul cu o privire amenințătoare: „Rideți numai, că veți plânge pentru fapta acesta neomenósă!“ Érá când isbucni dintre mulțime cuvinte de hulă, tot acel trimis le replică hotărît: „Strigați numai, și injurați, dar v'o mărturisesc, că această togă (haină) se va spála în sângele vostru!“

Acum că resbelul nu se mai putea conțeni, se încredințară Tarentinii, că réu au făcut, căci s'or purtat atât de neomenesce; apoi, prevédând că fără ajutoriu străin nu vor putea ținea piept cu Romanii, aflară cu cale să chieме în ajutoriu pe Pirhus regele Epirului, un vitéz și om vestit prin biruințele câștigate până aci. Regelui Pirhus îi fu binevenit prilejul ca să câștige și în Italia biruințe și páménțe, mai ales că Tarentinii promiteau îngrijirea și susținerea ostășimei sale, și așa trámise în Tarent 3000 ostași ca garnisónă. El urmă cu 20.000 ostași bine înarmați, apoi cu 2000 arcași, 3000 călăreți și 20 elefanți dresați (invêțați la luptă).

Pirhus se încercă la început ca să se întrepună ca mijlocitoriu al păcei, dar Romanii răspunseră soliei sale, că nu-l doresc pre regé de a-le fi mijlocitoriu, dar de' le-ar fi vrăjmaș încă nu se tem de el.

La anul 280 în. de Chr. se făcu prima bătălie la Heraclea și deși Pirhus se arêta ca un adevérat vitéz, totuși legiúnele (oștirea) romane, bine disciplinate și îndátinate fiind numai la biruințe, ar fi câștigat, dacă nu erau surprinși de elefanți, dobitoce ne mai vêdute până aci, grozavi la vedere și invêțați la rêsboiu; așa, aduși Romanii în inválmașală și neorênduélá, câștigă Pirhus biruința,

*) Malul mării întocmit pentru scutirea corăbiilor.

cădând din partea romană 15.000; dar și Pirhus pierdu peste 13.000 luptători. Cât de mult admiră regele Pirhus vitejia Romanilor, se vede de acolo, că după această bătălie a strigat: „Cu o astfel de oștire ași fi în stare să cucăresc o lume!”

Pirhus își întocmi de nou armata, mai ales cu Latini și Samniți, — căci aceste popoare erau pururea nemulțămite cu stăpânirea romană — și așa de nou întărit, porni spre Roma, aședându-și caștrele (tabera) în apropierea Romei; dar prevădând că ușor și-ar pune viața în cumpănă stând în luptă cu un astfel de popor, reînoi dorința de a încheia pace, cerând nisce neînsemnate favoruri pe sēma Tarentinilor, Samniților și Latinilor.

Pirhus trāmise ca sol pe prietenul său Cinea, om iscusit la vorbă, despre carele dicea Pirhus că mai multe orașe a căștigat cu limba acestuia decât cu sabia. Fiind Cinea om cu deosebită însușire oratorică mai că isbutia să-i înblāndescă pe Romani și să-i căștige pentru pace, dacă nu venia în senat senatorul Ap. Claudiu, un bătrān cinstit și cu viață în Roma, dar orb, și carele rosti cam următoarele: „Până acuin m'am plāns numai că n'am vedere, dar de ađi înainte doresc să fiu și surd, ca să nu pot auđi de slābi-ciunea voastră voind a primi condiții umilitore și nevrednice pentru un Roman”.

Senatul hotărî: că numai în acel cas vor încheia pacea, dacă Pirhus se deobligă a părăsi îndată Italia. Cinea se reîntorse în tabera lui Pirhus și împărtăși acestuia că n'a putut îndeplini misiunea sa*), și atunci regele se fi adaus îngādurat: „Capetele căđute resar indoit în oștirea romană!”

Pirhus nu avu cutezanță de a atāca pe Romani, ci își aședă oștirea sa în orașul Apulia, până ce va trece iarna. Senatorul Fabriciu, bărbat înaintat în vrāstă, dar și onest fōrte, e trāmis din partea senatului de a împărtăși regelui Pirhus dorința, că: Roma voescă se-și răscumpere prinsonerii; ér fiindcă Pirhus aflase că Fabriciu e om onest și sērac, îl primi cu bunăvoință și cinste și mulcomeli, ba la sfērșit îl imbiă cu bani mulți numai ca să indemne poporul roman la pace. Fabriciu respinsă hotărît ori-ce mituire dicēnd: „Doresc ca să ai pururea părere binevoitoare despre cinstea mea și de aceea voesc, ca aurul se-l păstrezi pe sēma celor lipsiți ai tăi!” Alt rēnd încă pusă Pirhus la încercare taria bărbătescă a

*) Cinea se fie đis: „Senatul roman mi s'a părut a fi o adunare de regi, și poporul era mai numēros și mai sētos de luptă decât înainte

lui Fabriciu, așa, că având d'a să sfătui la olaltă, de-odată se ridică perdéua ce se afla la spatele lui Fabriciu și acolo /se ivi un elefant urieș, care își întinse trompa adecă botul său lung asupra capului lui Fabriciu, dară acesta stând fără tēmă, ăise: „Dacă ieri n'a fost în stare să mă amăgescă aurul tău, cu atât mai puțin mă va înfrica acest elefant!“

Pirhus nu primi ofertul de a înșchimba prinsonerii, dar pentru aceea totuși permisă la o sēmă dintre ei, ca să mērgă la Roma cu prilejul sērbătorilor numite „saturnale“, dar aveau să promită că se vor reintōrce éráși în robie, — dacă s'ar întēpla, ca până atunci să nu se încheie pacea. El o făcu acēsta în buna nădejde că acești prinsoneri, ajunși în Roma, vor lucra pentru pace; dar nici cu procedura acēsta nu-și ajunse scopul, căci pacea nu se încheiă și prinsonerii întōrseră érá — unul ca unul — în robia vrăjmașului.

La anul 279 în. de Chr. se întēplă bătălia dela Asculum și, deși Romanii dovediră o vitejie admirabilă, totuși fură biruiți de Pirhus, dar acesta avu atâtea perderi, încât strigă cu durere: „Încă o astfel de biruință și sum pierdut!“

Pirhus ajunse într'o stare nu tocmai de pizmuit și doria din inimă ca Romanii să cēră pacea, dar aceștia nici grija nu-i duceau.

Sē mai nimeri și aceea împrejurare, că medicul lui Pirhus transmisă scrisōre lui Fabriciu — care ajunsē-sē în starea de comandant al oștirilor — că el (medicul) ar fi învoit a-și otrăvi stăpēnul în schimbul unei plăți bune; dar Fabriciu supērat de atâta necredință, trāmisă lui Pirhus epistōla medicului, ér regele ăise cu uimire: „Întru adevēr, mai ușor este ca sōrele să-și schimbe cursul său, decât Fabriciu să se abată dela virtute!“

Începu să fie îngrijat vestitul rege de sōrtea sa, de aceea prinsē cu dragă voie ocasiunea ce i-se oferī (îmbiă) de cătră Syracusenii din Sicilia, cari adecă strimtorați de Cartagineni, cerură sprijin dela Pirhus.

Îndată trecu în Sicilia și alungă pre Cartagineni, dar fiindcă să dovedī prea lacom de pradă, își înstrēină pre locuitorii Syracusei și a celorlalțe orașe din Sicilia, și fiindcă Tarentinii și Samniții îi cereau cu deadinsul ajutoriul contra Romei, alergă éráș în Italia inferiōră (de jos) ca să dea de nou piept cu Romanii.

În bătălia dela Beneventum, în anul 275 în. de Chr., oștirea romană avea de povēțuitoriu pe vestitul C. Dentatus și Cornel Lentulus; biruiră omenesce Romanii, și Pirhus trebui s'o iea la

fugă rușinosă, fiind în continuă căință, că s'a învrăjbit cu Romanii. Și în timp de nopțe și cu o rămășiță neînsemnată a oștii sale, fugi cu corăbiile spre Epir; se sili apoi ca în noută lupte și cu alte nămurii de omeni, se-și îneca rușinea, dar n'avu zile multe, căci voind a cuceri Argos fu aruncat de pe cal isbit (lovit) fiind în cap de o cărămidă asvirlită de o femeie, era un ostaș inamic îl decapită.

Acum rămânând ca Tarentinii și Samniții se țină singuri piept cu puterea romană, oștirea republicei (Romei) cuceri la anul 272 în. de Chr. orașul Tarent, luă vistieria obștească dinpreună cu corăbiile de cari mai dispuneau Tarentinii, era zidurile cetății fură demolate (dărimate). În această stare tristă ajunși, posibil că își vor fi adus aminte de batjocura ce au pus-o orecând pe trimisul Romei.

Drept e că aceste războaie continue cereau mari cheltuieli, dar câștigul material încă era însemnat, cu atât mai mult era însă însemnat câștigul moral, căci: luptând, învățară dela vrăjmaș arta (măestria) de luptă și pe lângă aceea deveniră stăpâni hotărâți peste Italia, socotită dela vârful sudic până spre hotarele nordice a râurilor Rubicon și Macra. Pe aceea vreme era Italia inferioară (de jos) locuită de Greci*), cari se socotiau de dăttori de civilizație. Ajunși apoi sub stăpânirea romană, bărbați luminați de carte și vestiți artiști se aședară în Roma, carea începu apoi a deveni locul de frunte pentru luminarea minții și ei contribuiră preste măsură la redarea Romei ca cuceritoare a lumii.

Restimpul războielor punice.

Primul război punic (264—241 a. Ch.). Se istorisește, că cu șese sute de ani înainte de timpul, la care am ajuns cu istorisirea de față, era o femeie regină anume Didona, soră lui Pigmalion regele Feniciei, și acesta din pricina că fratele ei îi ucise bărbatul și o prigonie — plecând din țera mamă — s'a aședat cu o sămă din omienii cari țineau la ea, pe țărmurile Africii nordice și acolo a pus temelie cetății Cartagena**), era fiind-că acest oraș era astfel aședat, deveni cu timpul vestit foarte și se înmulți și înbogați foarte mult, căci pe mare avea legături cu lumea întreagă.

) De aceea se și numia ea Grecia mare.

**) Didona a cerut dela Africani numai atâtă pământ cât cuprinde o piele de bou, se mirară însă când vădură că ea din pielea de bou face curelușe înguste cu cari curelușe își ocoli o bucată mare de loc.

Poporul acesta se numia „Puni” și de aceea se și numesce războiul ce-l duc cu Romanii : război punic.

Trecând vecri dearându Cartagena deveni vestită și puternică, căci în Africa stăpânea peste cuprinsuri și pământ bogate, tot așa poruncia în Spania și ale ei erau și insulele Sardinia și Corsica, ba își aședase orașe și prin Sicilia, care țera (insulă) avea pe acele timpuri pământ bogat în rōde și păduri vechi, și se socotea de „mărgăritariu” mării mediterane, și multe țeri puternice se năsuiau ca se și supună acest mărgăritariu, dar mai ales o doriau acesta Roma și Cartagena.

Pre acele timpuri în Sicilia se înstăpêniseră Siracusanii, și se nimeri ca o sēmă de ostași din vița Campanilor, cari erau nămiți în ôste la Siracusani, după ce Siracusanii solvindu-le plata nu se îngrijiră a-i transporta în țera lor, ci simplaminte le dete drumul, ei, (ostașii) dându-și numirea de mamertini (fiii lui Marte*) se puseră bărbătesce a jefui Sicilia, ba se și înstăpêniră peste orașul Messana.

Împrejurarea acesta puse pe grijă pre Siracusani, căci se temeau că cu timpul mamertinii acestia vor se le răpescă întâietatea ce o aveau în Sicilia și regele Hiero al Siracusei porni cu oștire spre a împesura Messana, ér mamertinii vędându-se strimtorați, cerură ajutoriu dela Cartagenieni și acestia se grăbiră a trāmite oștire, carea se apere Messana. Ajunși aci, ei (Cartagenenii) se socoteau stăpêni ca la casa lor, și mamertinii aflând că așa li-e socotēla, rugară senatul roman pentru sprijin.

Roma prevedea, că prin înputernicirea Cartagenenilor le cresce la spate un vrājmaș cutropitoriu, deci a fost binevenită rugarea mamertinilor și așa Roma începu resbel cu cel mai vestit și mai puternic stat — din acele timpuri — adecă cu Cartagena.

Romanii n'aveau peatunci flotă (corăbii de resbel, oștire pe mare), érá cele câteva corăbii, ce le împrumutaseră dela orașele coloniale grecesci, abia apucase se transpôrte o mică oștire, carea avea de scop a cuceri Messana și acesta succese, căci garnisóna Cartagenilor fū alungată de aci (Messana). Înțeleptul consul Apius Claudius orëndui, ca în decursul nopței și pe plute anumit întocmite se trecă oștirea pe insulă și devenind acolo stăpêni pe mai

*) Deul războiului.

multe orașe, constrânsă pre regele Hiero să încheie alianță (legătuință de ajutorare împrumutată) cu Roma.

În trecut fie șis, că Romanii pusăra mână pe o corabie d'ale Cartagenienilor, și se întâmplă ceva de necreșut : după forma acestei corăbii alcătuiră Romanii în decurs de șaseșeci de șile o flotă de peste 130 corăbii și încă cu aceea înbunătățire, că fie care corabie era provăduță cu punți seu poduri mișcătore, cu cârlige de fer, cu care se pôtă ajunge ca pe uscat la corabia vrăjmașă*), ér C. Duiliu era capul luminat al acestei înoiri.

Până aci își dovediseră Romanii vrednicia lor pe uscat, acum veni vremea se arête și pe mare ce pot îndeplini, căci conșuși de Duiliu pășiră îndrăsneți pe marea neumblată de ei, și la anul 260 în. de Chr. atăcară lângă Mile (Mylă) pe vrăjmaș și căștigară o biruință strălucită, cădându-le în mână încă 50 de corăbii. Lupta a două pe mare rămase îndoelnică, érá la a treia avută în apropierea muntelui Ecnomus îi ajunse pre Cartagenieni o perdere grea și Romanii trecură pe șermul Africei cucerind Clupea (Aspis). Unul dintre consuli, anume Manliu, se întorse la Roma cu pradă bogată și douășeci mii prinsoneri; érá consulul al doilea, Regul, rămase în Africa, băgând spaimă în locuitorii orașului Cartagena.

Vădând Cartagenienii, că vrăjmașul le stă la spate, se vădără siliți, ca se cără pace, dar fiind-că Regulus puse condiții pré umilitore și păgubitoare, se hotărîră a continua lupta și cerură ajutoriu dela țera Grecilor, de unde veni în ajutoriu generalul Xantipus dela Atena cu oștirea sa, și așa la anul 255 în. de Chr. bătură oștea romană lângă Tunes, și pre Regul îl luară prins și îl duseră la Cartagena. În Sicilia erau Romanii în căștig și cuceriră orașul Panormus, care se socotia ca loc de căpetenie al stăpânirii cartagenene. E drept că Cartagenienii biruiseră pre Regul și oștea romană, dar cuceriti moralicesce totuș erau Cartagenienii, și așa trămiseră solie la Roma, ca se încheie pace; dar ca se fie mai cu temeiu punerea păcei, Cartagenienii trămiseră cu solia și pe prinsoneriu Regul, sfātuindu-l se mijlocască legarea păcei, la din contră se se reintorcă înapoi în robie. Ajungând solia înaintea senatului roman își espuse dorința și senatul mai că era aplecat pentru a pune sfêșit nepreteniei, dar se redică Regul și sfātuí senatul, ca se se abată dela

*) Când se apropiau de corăbiile dușmane, aruncău podurile, și acestea cu cârligele lor înceștau locul corăbiile dușmane, soldații ieșau pe pod și acolo se luptau ca pe uscat.

încheierea păcii, căci oștirea vrăjmașă se află în stare ticălăsoasă și altele. Astfel se zădărnici încheierea păcii și solia se întorse fără ispravă acasă și Regul cu dânsa, deși senatul roman voia să-l rețină promițând bani grei pentru dânsul. Regul însă se ținu de cuvântul dat și plecă, și ajuns la Cartagena, se dice, că a fost omorit.

Mai suferiră Cartageninii și alte înfrângeri și fură siliți, ca să primescă o pace cu condiții grele și umilitore, căci trebuiră să cedeze (lase) pământul câștigat în Sicilia, precum și micile insule dintre Sicilia și Italia; să elibereze prinsonerii romani și să dea o despăgubire de războiu de 3.200 talanți. Sicilia e prima țară socotită ca provincă romană.

Tot biruitori se dovedesc Romanii și în nordul Italiei, căci bătură pre Galii, cari se năpustiseră peste ținutul roman de prin acele părți, și la anul 225 în. de Chr. au fost constrinși a lăsa Romei o parte însemnată din Italia superioară (de sus).

Fură biruite și alte popoare de către medați, și Alpii deveniră hotar, ceea-ce s'a întâmplat la anul 222 în. de Chr. Ținutul de dincolo și de dincoci de Padua se numi Galia cisalpină; tot pe acest timp mai cuceriră Romanii unele locuri mai de căpetenie de către răsăritul mării adriatice.

(Va urma)

Dr. Alesandru de Mocsonyi.

Credem că dintre cetitorii Calendariului nostru nu se va afla un singur Român, carele să nu fie aușit de numele lui Alesandru Mocsonyi, aceluia bărbat, carele este fala și mândria nămului nostru.

Dr. Alesandru de Mocsonyi s'a născut în Budapesta la anul 1841, din părinții Mihail de Mocsonyi și Ecatarina, născută Mocsonyi de Foen și este frate mai mare al fericitului Eugeniu de Mocsonyi, a cărui schiță biografică am publicat-o în Calendariul nostru din anul trecut.

Puțini muritori au avut fericirea de a intra în o singură individualitate atâtea însușiri bune și nobile, cum le vedem la Dr. Alesandru de Mocsonyi. Născut între condițiuni foarte favorabile din o familie nobilă și bogată. Crescut la brațele unei mame, carea s'a distins prin spirit ager, caracter firm și prin o rară bunătate de inimă. Încunjurat de unchi ca Petru, Andreiu, Antonie și George Mocsonyi, cari dela 1848 încoci au stat pururea în fruntea mișcărilor poporului român din Ungaria.

Dacă vom mai adăuga că Alesandru Mocsonyi talantul primit l'a întrebuințat bine, înmulțindu'l prin agonisirea unui magazin bogat de cunoștințe, vom înțelege cum a ajuns la o valoare așa mare în sinul nămolului nostru românesc. De sine înțeles, crescerea ce a primit-o Alesandru de Mocsonyi a fost foarte alasă. Studiile dela început până la sfârșit le-a făcut sub îngrijirea iubitoarei sale mame, carea pretutindenea își însoția fiii săi și îi pădăia de influințele stricăcioase din afară. Studiile gimnasiale le-a absolvat la Budapesta, ér cele juridice la facultatea din Budapesta*) și Viena. În anul 1865 a fost promovat de Dr. juris utriusque (doctor în drepturi) la universitatea din Graz.

În toamna aceluiaș an, în etate de 24 de ani, a fost ales de deputat dietal**), unde cauza noastră națională a reprezentat-o în un mod demn, secerând succese extraordinare la diferite ocațiuni însemnate. Disgustat însă vedând că în dieta țerei nu se pot elupta drepturi naționale pe sama poporului nostru, la 1874 și-a depus mandatul de deputat dietal la care nici nu a mai reflectat.

*) Amintim aici o întâmplare din viața de student a dlui Alesandru Mocsonyi din care se învederează că tinerii români pe acel timp avu se întâmpine multe neplăceri din partea colegilor lor magiari, cari și pe atunci erau inspirați de un șovinism bolnăvicios.

La anul 1860 tinerimea magiară dela universitate a început a purta costum național magiar și tinerii români, cari nu au îmbrăcat acest costum au avut se suferi multe neplăceri.

Furia tinerilor magiari s'a descărcat asupra tinerului Alesandru Mocsonyi, căruia un coleg al său i-au turtit cu un pumn cilindru din cap. ér Alesandru Mocsonyi i-a răspuns cu o palmă strajnică. Era pe aci să fie aruncat pe ferăstră din etagiul universității și numai intervenirei profesorului Wenzel este a se mulțami că a scăpat cu viață.

De aici a urmat un duel și Alesandru Mocsonyi n'a mai studiat la universitatea din Budapesta, ci studiile le a continuat la universitatea din Viena.

Reacțiunea s'a produs numai de cât între tinerii români, și ei în curând îmbrăcară costumul românesc. Alesandru Mocsonyi și fratele său Eugeniu fură între cei dintâi care îmbrăcară acest frumos costum.

**) A reprezentat cercul Logojului. La o primire la Curte Majestatea Sa vedând pe tânărl deputat i-l întrăbă dacă are etatea legală, la ce dănsul a răspuns : „Knap, Euere Majestăt“.

De aci înainte activitate pe teren politic a dezvoltat Alesandru de Mocsonyi numai în conferințele noastre naționale și scriind unii articlii sensaționali în ziuaie.

Cu atât mai intensivă activitate a dezvoltat Alesandru de Mocsonyi ca membru al congreselor noastre bisericesci și deputat al Sinodului eparchial al diecesei noastre a Caransebeșului, unde i-s-a oferit un teren larg și mănos de activitate.

Ori unde a participat Alesandru de Mocsonyi și și-a ridicat glasul, acela a fost ascultat cu cel mai viu interes, pentru-că el pururea vorbește calm, obiectiv și cu demnitate: ér espunerile sale sunt clare și convingătoare.

De altcum Alesandru Mocsonyi nici un moment n'a încetat de a-se interesa și de celelalte manifestățiuni ale vieții noastre naționale, și nu este nici o singură instituțiune culturală, de binefacere seu economică pe care se nu o fie încorâjat cu sprijinul său. Amintim aici numai că are multe merite pentru înființarea institutului de credit și economii „Albina“, a cărui președinte a fost la început, dela care distincțiune a abdis apoi mai târziu.

În semn de recunoștință, Societatea pentru crearea unui fond de teatru național l-a ales de președinte de onóre pe vieță; ér Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român l-a ales în adunarea generală din 1901 de președinte al ei.

Sunt acestea distincțiuni ce e drept modeste pentru un bărbat de valórea lui Alesandru Mocsonyi, dar el le-a primit cu vedită satisfacțiune, bine sciind, că acestea sunt distincțiunile cele mai înalte, ce între împrejurările, în care ne aflăm, i-s-au putut oferi. Dar Alesandru Mocsonyi modest fiind din fire, nu este omul care se iubescă sgomotul prémârirei, activitatea lui cea mai prețioasă o seversesce retras între patru päreți în castelul său din Birchis făcând studii profunde pentru o lucrare a sa de conținut filosofic, la care muncind a petrecut partea cea mai frumoasă a vieții sale. Și cunoscând profunditatea și vastele sale cunoscințe, suntem siguri, că acest op al său are să fie de o valóre neprețuită, prin care își va face un nume mare sie-și și mândrie némului nostru.

Un bărbat ca Alesandru Mocsonyi este cu neputință ca să nu-și iubescă desinteresat națiunea și biserica sa, și acest distins bărbat a și dat totdeuna dovești de acéstă iubire desinteresată. Activitatea sa în sinul bisericei și jertfele aduse în interes bisericesc dovedesc iubirea cătră biserica noastră dreptcredincioasă, érá iubirea de națiune a ieșit la ivélă în totdeuna, manifestându-se acéstă atât în activitatea sa politică, cât și în jertfele materiale însemnate. O dovadă eclatantă a iubirei de națiune cine nu o va afla și în vorbirea sa cu care în calitate de președinte al Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român a deschis adunarea generală ținută în Oravița? Sunt cuvinte de aur cele ce le dice în acéstă vorbire anume: „Cultura este cel mai însemnat factor de putere al popórelor în tóte timpurile, între tóte împrejurările. Sunt însă timpuri

și împrejurări, când — precum o simțim și noi — cestiunea culturii p^ote să devină pentru un popor chiar o cestiune de viață. Astfel lupta pentru cultură nu este altceva, decât lupta pentru existența națională.

..... Numai cultura națională este cultura adevărată..... cultura națională are să îmbrățișeze întreaga viață națională în toate manifestațiunile ei..... Ea are să desv^olte conștiința națională: baza culturii naționale, sentimentul religiosității: baza moralității, patriotismul: baza virtuților cetățenesci, spiritul economic: baza prosperărei materiale, simțul estetic: baza nobleței inimei, cu un cuvânt, cultura națională are să deslege toate puterile remase încătuate prin vicisitudinea timpurilor, are să deștepte toate puterile latente ale poporului, ca astfel să fie asigurată, în butul tuturor pericelilor amenințătoare, existența națională a poporului român din Ungaria“.

Cuvinte de aur sunt acestea și ar trebui să le săpăm acestea adânc în inimile noastre, și meditănd asupra lor să urmăm calea arătată.

Dumnezeu să ni-l păstreze pe acest luminat bărbat încă mulți ani spre decorul și în folosul bisericei și a națiunei noastre!

Să ne cinstim legea și némul

I.

George: Bună sara, Nicolae! Da' pe unde-mi umbli de vr'o patru-cinci zile?

Nicolae: Mulțam, George. Écă am fost la sfânta Maria Ragna. Cu ajutoriul lui Dumnezeu chiar mai nainte ajunsei acasă. Da' tu ce mai faci?

George: Am gătat astăzi cu trieratul... Lăsai sluga să suie grăul în ambariu.

Nicolae: Și eu aș fi gătat de nu-mi treceau cinci zile cu Maria Ragna. Mâne o să-mi bat aria....

George: Mâne... Duminecă?

Nicolae: N'am ce face... Și apoi de Luni la trierat, de nu s'o schimba vremea....

Ion: Bună sara, bună sara!

George și Nicolae: Mulțam, mulțam Dumitale!

Ion (cătră Nicolae): Da cum umblași pe la Ragna? Ce mai fac ale hale de acolo? Tot sănătoși, burtănoși... își mai închep în pele?

Nicolae: Lasă-mă...

George: Lasă-l, Ióne, să-mi povestescă de Maria Ragna. Am tot audit de ea... De fost, n'am fost p'acolo...

Ion: Ba eu, národul de mine, am fost...

George: Tu i fi fost, eu nu. Pe la noi, de unde mis eu, nu știu ómenii de Ragna... Și aș vrea să aud odată cu de amăruntul de Ragna aia.

Ion: Nicolae îți pôte spune multe, căci el...

Nicole: Eu de mai bine de 30 de ani merg acolo, în tot anul odată. Așa m'am pomenit...

Ion: În prostie.... Așa se pomenesc ómenii noștri.

Nicolae: Méi, Ióne, nu-ți face păcate. Tu nu scii de ce mă duc eu...

Ion: Ba știu, că ți-am audit povestea de vr'o mie de ori.

Nicolae: Nu-i poveste, ci faptă...

George: Fie ce o fi; spune-mi tu, Nicolae, de ce te duci în tot anul la Ragna?

Nicolae: Apoi ecă de ce... Dar tu, Ioane, să taci...

Ion: Nu zic nimic.

Nicolae: Când am fost mic, eu nu-mi aduc aminte, am dat de ale rele, am zăcut greu multă vreme. Mama, fie iertată, umblat-o pentru mine, că am fost singurul copil, pe la câte vrăjitoare și descântătoare toate, să-mi dea de leac și... totă umblarea și cheltuēla i-o fost înzădar, eu din ți în ți tot mai rău. Odată, când pornise cu mine la Arândesci la baba cu „argintul viu“, ne-am întâlnit în Lăgoj cu nisce Cotcorezi, cari mergeau la Maria Ragna, și mama îngrijită de beteșugul meu, se puse la vorbă cu nisce muieri de Cotcorezi, și muierile alea îi deteră sfatul să se lase de toate și să pornescă cu ele la Maria Ragna, că mă aduce de acolo sănătos.

George: Dar cine-s Cotcorezii, de care îmi vorbești?

Ion: Nisce bulgăroi, care se țin de legea nemțească. La port cam sēmēnă cu noi, dar la vorbă... cotcorozesc ca găinile, când is de ouat. Poate că d'aia le și ȃic Cotcorezi... Dă-i, Nicolae, mai departe.

Nicolae: Mama, fie iertată, se luă după vorba cotcorezōnelor și porni cu mine la Maria Ragna în loc de Arândesci. Multe minuni se fac acolo cu cei bolnavi...

Ion: Multe, ȃeu. Orbii aud, surȃii vȃd, șchiopii vorbesc și muȃii umblă — după ce vin dela Ragna. Ba eu mai sciu o minune. O muierē o trăit ȃeci de ani cu bărbatu-so și n'o avut nici un copil. S'o dus la Ragna... și de atunci în tot anu Bogȃdanu, chiar și după ce o remas vȃduvā.

Nicolae: Vorbe de clăcā!.... Destul, că am ajuns cu mama, Dumneȃcu s'o ierte, la Maria Radna. Dar pe drum până acolo mi-s'a făcut mai rău...

Ion: Ba bine, că nu, prin zăduf și prau... și zgândărat o ȃi și o nȃpte în cocie...

Nicolae: Mama nici nu mai credea să mă aducă acasă...

Ion: Ce pȃcat...

Nicolae: Taci naibii!... Ajunși la Maria Ragna, o cotcorezōne ne-o dus la āl mai mare peste cālugării din mănăstire. Āsta nu scia romȃnesce și-și chiamă tȃlmaciul, un popă unit...

Ion: De bună samă pe popa din Zăbrani, care e acuma canonic.

Nicolae: Nu cred. Popa din Zăbrani sluja la Maria Ragna mai încȃci, după ce m'am însurat eu. Destul că prin tȃlmaciu mama s'o înȃeles cu cālugarul... Cālugarul o spus mamei, că deși mis slab, sfânta Maria de la Ragna mă va face sănătos, dacā mama va cumpȃra mai multe lumini de cȃrā și chipuri tot de cȃrā, după mȃdularile, care mă dureau, și apoi lumini și chipuri le va arunca la icȃna sfintei Maria Ragna, și pe urmā, când face lucrul āsta, să se jȃre pe fericirea ei și a mea, că până va trāi ea și voi trāi eu în tot anul mergem āl puȃin odatā la Maria Ragna.

Ion: Lucrul ăsta îl povestesc toți, cari merg la Ragna...

Nicolae: Bine, bine, Ioane! Ascultă-mă George! După asta popa al unit îmi făcu o slujbă, pentru care luă câteva libre. Din libele date de mama luă și călugărul nemțesc câte-va...

Ion: Ba bine, că nu...

Nicolae: În vremea slujbii mi-s'a făcut mai bine — așa spunea mama.

Ion: Ai scăpat de zăduf, de prau și de cocie...

Nicolae: Plină de bucurie alergă apoi mama la turtariu și cumpără lumini și chipuri, o cotoriță plină. Pentru mine a cumpărat trei lumini și o mulțime de alte chipuri: cap, frunte, ureche stângă, ureche dreaptă, gură — cu un cuvânt tot felul de chipuri din crescet până în tâlpi.

Ion: Și-apoi de ce atâtea chipuri?

Nicolae: Apoi vești, măi, eram slăbit în tot trupul...

Ion: Atunci de ce n'o cumpărat un chip întreg de om?

Nicolae: Aia nu știu.

Ion: Eu știu... dă-i mai departe.

Nicolae: O mai cumpărat mama lumini pentru toți ai noștri și doi ochi pentru bunica, că nu prea vedea, și-apoi ce n'ar fi dat biata mamă s'o scape de ăst năcaz; pentru tata un picior, că era săracul șchiop; pentru mătușa Ana un nas, că era amărita fônfa; și-apoi 2 boi, vacă, vițel, cal, găini — de tot capul de vită câte un chip, că așa trebuia să facă după spusele turtariului. Și-apoi cu lumini și cu chipuri a mers la icóna sfintei Maria Ragna și le-a aruncat acolo.

George: Pentru ce se aruncă luminile și chipurile acolo?

Nicolae: Ca jertfă bine primită...

Ion: Prostii!... Ca să le adune călugării și să le vindă iarăș turtarilor cu câți-va crițari mai ieftin. Chipurile ălea sunt un mijloc, prin care călugării folosesc prostia mulțimii și-și umplu buzunarele de bani. Altcum nici în 99 de caré de ăle lungi n'ar închepe chipurile, cari se aruncă la Maria Ragna... Las', că știu eu.

Nicolae: Dar', ce nu știi tu? Destul, că mama o aruncat luminile și chipurile și o făcut aspru jurământ, că până va trăi ea și până voi trăi și eu să mergem în tot anul acolo. Pe drum cătră casă mi-a și fost mai bine. Dar când am ajuns în Logoj, ér' mi-s'o făcut rău, și mama îndemnată de nisce pilărițe de acolo s'o abătut cu mine pe la doftorul Miescu. Ce mi-o fi dat, ce nu mi-o fi dat Miescu, nu știu, că eu nu cred în doftorii; destul, că de când m'am întors dela Maria Radna am început să prind carne și ecă-mă acuma om de a firea și de 35 de ani.

Ion: Dar' lu mătuși-ta a fônfa crescutu-i-o nasul?

Nicolae: Crescut pe dracul. Și ca să-mi gat povestea — și acuma, ca în toți anii, de când mă știu, am fost cu ajutoriul lui Dîmneșeu la Maria Ragna.

George: Ba tu nu-ți găta povestea, ci fi bun și îmi spune cum te-ai dus tu anul acesta acolo...

Nicolae: Cum să mă fiu dus? Până la Logoj am mers cu cocia. Din Logoj până la Maria Ragna și napoi cu proțesiunea și-apoi iar cu cocia până acasă.

George: Asta-i prea pe scurt. Spune-mi tu mie din fir în pîr, ce ai făcut și cum ai umblat din Logoj până la Maria Ragna și napoi, fără să lași ceva nespus.

Ion: Ha, ha, ha! Cât cunosc eu pe Nicolae, asta nu o face.

George: De ce nu?

Nicolae: Ba o fac, că dór' nu-i nimic de furat

Ion: De furat, nu... dar or fi alte pécate la mijloc. Sciu eu... că și eu am umblat pe la Maria Ragna...

Nicolae: Ba écă vë spun tot. Țeu! Marți am plecat d'acasă...

Ion: Pe ce vreme?

Nicolae: De astă dată am plecat de diminéță.

Ion: Și de ce așa de diminéță?

Nicolae: Am avut nisce trebi de isprăvit prin Logoj și ca să ți-o spun verde: m'am abătut pe la fișcal să vëd cum stă proțesul cu soru-mea, calce-o bóla, că nu se mai satură. Și-a luat partea, dóuë sute de bancă, când s'o măritat, și acuma vrea să-i dau și din casă și pămënt... Mai bine împart cu fișcalii, de cât cu ea. Trebuie ea să-și facă copiii domni? Facă-i paori, cum l-am făcut eu p'al meu...

Ion: L-ai audít, George?

Nicolae: Și-apoi încă ceva... dar asta să remână între noi. M'am abătut o țiră și pe la „Poporul“, că nu baș aveam bani de drum. E vorba, ca să postim pe drum, dar mie nu-mi prea place postul. Pe lângă óla de crăstăveți murați voiam să-mi iau și nisce cârnați afumați de la Azi, dar pe ce? Acasă nu prea aveam bani și chiar să fi avut, nu i-aș fi luat de téma muierii. Mă pricepeți?

Ion: D'apoi muieria dór' cu tine a fost...

Nicolae: Da de unde...

Ion: D'apoi când te-ai dus, eu te-am vëđut cu o muierie în cocie. Cine o fost?

Nicolae: De, mi-am făcut pomană până la Logoj cu Saveta, amărta de vëduvă alu Gligor Părvu.... Și ea o fost la Maria Ragna...

Ion: Ce amărta, ca abia are 24 de ani și n'are pe nime... Pricepi, George?

Nicolae: Tu, Ioane, tot păcăliciu ai fost...

George: Lasă-ți, lóne, glumele la o parte. Dă-i, Nicolae, povestesc nainte.

Nicolae: Bine ȓici. Până m'am sfirșit trebile s'o făcut séră. Séră am priveghiat...

Ion: La povești și glume...

Nicolae: În piața Logojului... știți, între biserica unită și crucea mare, cu ăia! ăi profeșioniști... Era plăcut, vecine George, nainte vreme, când petreceam noptea în ocolul bisericii românești; dar de vr'o câți-va ani încôci ne scot afară — pôte de ciudă, că nu venim la biserica lor...

Ion: Na, că ei după voi stau... Ai nimerit-o. Sciu ei de ce v'ă scot afară.

Nicolae: Mercuri dimin'ță s'o făcut slujbă în biserica unită. După slujbă popa, care o slujit, la sunetul clopotelor, între prapori, iconi și cu crucea în mână... cu mare parade... ne-a petrecut până în marginea Logojului. Acî é' o făcut puțină slujbă la crucea Bereresii și-apoi ține-te pe jos până la Maria Ragna.

George: Nu-mi ajunge așa de grabă la Maria Ragna. Povestesc-mi pe rând și, cum ți-am đis, din fir în p'ăr tot, ce ați făcut voi profeșioniștii pe drum.

Ion: Ți mai đic odată, m'ei George, că la asta să nu te aștepți... mai cu samă, că o mers și amărîta de Saveta cu el.

Nicolae: M'ă, Ioane, de nu te-aș cunósce m'aș sup'era foc de glumele tale...

George: Lasă-l Ioane, să vorb'escă. Nicolae, nu băga sémă la vorbele lui...

Nicolae: Bine đici. La slujba dela crucea Bereresii o fost o lume de ómeni și de muieri. Ți-se r'edică sufletul când veđi atăta...

Ion:...Atâtea mueri albite și chichite...

Nicolae: După slujbă tótă mulțimea s'o pus în mișcare. Înainte unul ducea crucea...

Ion: De bună samă groful logojenilor, sub al cărui scut se fac profeșionile la Ragna.

Nicolae: De laturi doi inși cu praporii...

Ion: Ți sciu, Petru Bir'ul și Laie Uritul. Dar' picsul cine l-o dus? Nu cumva Ion Băgău?

George: Ce pics?

Ion: Uite, vecine, toți ómenii și muierile și copiii, cari merg cu profeșiunea sau o v'ed numai, sărută crucea și apoi aruncă câte un crițariu în pics. Și trebue să scii, că în chipul ăsta se adună sumedenii de bani...

George: Și ce se face cu banii ăia?

Ion: Spună-ți Nicolae înt'emplarea de acum 4—5 ani cu groful și cu prota unit...

Nicolae: Asta-i drept, că și pe mine, care acuma de mai bine de 30 de ani merg la Ragna, m'ă necăjesc poveștile, ce le-am auđit, că s'ă fac cu banii ăia dați cu atăta evlavie și împărțiți și împrăștiati pe atâtea fără de legi... Unde am și ajuns cu povestitul? Da... după ce ne-am pus în mișcare, cu toții am început să cântăm cântarea dela Maria Ragna. Tare frumóse cântări. După

două trei cântări profesioniștii se impută. Unii se întorc napoi, alții se suie în trăsurile, cari cu sutele merg la Maria Ragna...

George: Stai puțin. Scii tu, Nicolae, cântările dela Maria Ragna?

Ion: Cum naiba — Dómnne ertă-me — se nu le scie, că de mai bine de 30 de ani...

George: En cântă-mi-le, Nicolae!

Ion: Dă-i, Nicolae, că-ți ajut și eu.

Nicolae (cântând) și Ion (ținând secunda):

*O Isuse tu Cristóse
Maria Maria
Tu ești nouă zori frumoase
Maria Maria
Și raze spre luminose
Cel din ceriu te-ai pogorit....*

George: Destul! Mis sătul....

Nicolae: Asta-i o cântare. Mai este una...

George: P'ia la-o... Povestesc-mi mai departe...

Nicolae: Apoi ce se-ți mai povestesc? Cei ce merg cu cocii o iau înainte. Noi cari mergem pe jos, mergem mai cântând mai....

Ion: Poșmândrind....

Nicolae: Fie cum ȕici tu, Ioane... până în Chisetău. Aci ne oprim cu toții și prânde. După prânde plecăm mai departe. Am uitat se-ți spun, că în fie care sat se adaug la profesiune mulțime de ómeni și de muieri. Séra nis în Brestovă. Aci cinăm și peste nópte odihnim în Cuvesci....

Ion: Ȑi mai bine, că în pădurea Cuvesciului...

Nicolae: Apoi... acolo.

Ion: Na, Nicolae, povestesc cum odihniți în pădurea asta?

Nicolae: Cum odihnesc alții, nu sciu. Eu sciu, că dorm bine...

Ion: Ȑi-o cred. Dă-i numai mai de parte, c'apoi dacă gați tu... o să-ți spun eu, George, câte-va întâmplări din pădurea Cuvesciului.

Nicolae: Prostii d-ale tale... Dimineță până în zori plecăm și între opt și nouă suntem la Maria Ragna. Aci popa românesc...

Ion: Ȑi-i, măi, unit. Tot ál din Zabrani?

Nicolae: Anul ásta a fost ginerile protei din Logoj... La Maria Ragna, cum ȕisei, popa ál unit ne face slujbi și ne mărturisește, mergem apoi la slujba nemțască, aruncăm luminile și chipurile la icóna sfintei Maria Ragna, ne mai rugăm și ne cuminecăm...

George: Cine vă cuminecă?

Nicolae: Un călugăr nemțesc.

George: Cum?

Nicolae: Nemțesc. Ne dă în gura o bucată albă de... nu știu cum să-i dic... e ca un crițariu... Și-apoi mâne ți după slujbă plecăm toți acasă, care cum o venit și cum pôte, pe jos ori în trăsură...

George: Acuma știu tot...

Ion: Ca să poți dice, că scii tot, ar trebui să mergi tu singur de câte-va ori la Ragna, cum am mers eu...

George: Am ascultat pe Nicolae, acuma te ascult și pe tine mai cu samă, că ai dis, că ne povestesci de pădurea dela Cuvesci... Na, slobozi-te! Spune-mi de ce te-ai dus tu la Ragna, ce ai văzut pe acolo și de ce te-ai lăsat de ea?

Ion: Apoi ascultă-mă! Tata avea cocie și cai buni. Și în tot anul ducea cu cocia lungă câte șese, șapte ba și opt sebeșeni la Ragna. Fiecare îi plătea câte 4 florinți. De mâncare și beutură nu trebuia să grijască mai cu sémă dacă mâna bine. De câte ori venia tata dela Ragna, totdeauna ne povestea lucruri mari și frumoase. Ne zugrăvea pe ăi de se duc la Ragna ca pe nisce ingeri, iar pe călugării de acolo ca pe nisce sfinți cu darul de a face minuni. Nu odată s'a sfădit mama cu tata, că de ce nu o duce și pe ca la Ragna. Eu încă ardeam de dor să văd pe îngerii și pe sfinții lu tata. Biata mamă o murit cu dorul Ragnei, eu însă i-am avut partea de câte-va ori.

Odată adecă, când am fost de vr'o 18 ani, tata s'o bolnăvit și fiindcă avea tocmite șapte muieri din Sebeș o trebuit să merg eu în locul lui. În o cocie lungă cu trei ședute mi-am încărcat sebeșenele, cari cu lacrimi pe obraji s'or despărțit de ai lor. Până la capătul Sebeșului abia și-or svântat ochii de plâns. Plânsul lor m'o pătruns și pe mine. Cum or trecut podul de fer or început să cânte: „*O Isuse tu Cristóse Maria Maria...*” Cântarea o ținut până prin Jupa. În viața mea nu am gândit atât de mult la stinți și la lucruri sfinte ca atunci, în drumul ăla.

Prin Jupa sfântócele mele or început să vorbescă și ridă, ér' pe drumul cătră Zăgujeni scóseră niște mosuri cu răchie, din cari între risete și hohote închinară până în Sacul. Vă puteți închipui starea sufletului meu, așa de curând desamăgit.

În Sacul am ajuns câteva cocii de călători, cari făceau acelaș drum. A trebuit să desprind. Toți și tóte s'or adunat la olaltă și s'or apucat de mâncare. Nisce pui fripți rumen, crăstăveți murați și pită ca colacul. M'or ospetat și pe mine, domnesce. Am prins apoi și am plecat. Din povești, glume, risete, chicote și beute n'am ieșit până la Logoj. În Logoj am tras la un birt prost. Chirieșitele mele după ce își chichiseră hainele și cocorii plecară prin oraș și nu le-am mai văzut până mâne ți în zori, când am căpetat porunca să le aștept la atâtea césuri la stavila din Coșteiu. Sara or umblat prin oraș și nóptea or priveghiat — vorba lui Nicolae — în piațul

Logojului. Asta o știu din anii următori, când dându-mi șa și cocia în grija unor chirigii mai proști de cât mine am priveghiat și eu...

În Coșteiu mi-s'or suit sebeșenele în cocie și or durmit până în Chisetu. Aci or mâncat o ôlă de crastaveți și apoi or durmit mai departe până câtră 4 césuri, când pomenindu-se or început să cânte și or intrat în Cuvesci cu „*O Isuse tu Cristóse Maria Maria...*”

Am stat cu ele înainte unei bisericuțe sărace. Or intrat în biserică și după biserică... în pădurița Cuvesciului. Așa or făcut și ceialalți călători. În pădurița călătorii se așață în cete după sate sau și după cunoscință. O grupă mână, alta cântă, alta povestesc și ăr' alta se culcă. Dela un timp cei mai mulți călători încep să petrecă sgomotos. Sgomotul atrage și pe ăialalți, cari nu dorm. Atunci încep prostiile de își stă mintea în loc, când gândesci, că unde călătoresc ômenii ăia. Eu își povestesc, George, numai lucruri, ce le-am vădut cu ochii. Tineretul peste tot e tare desmățat; alergările și sbiguirile lui necuviincioase împreunate cu hohote și strigăte de răsună pădurea țin până târziu nóptea. Prostiile sunt cu carul lung. Pe ăi de dorm îi smolesc pe față, îi împedecă la picióre, îi lęgă unii de alții, le schimbă hainele... Unui sátean, care dormea, i-or pus odată hârtie între degetele piciórelor și pe urmă or dat foc hârtiei. Îți poți închipui ce scandaeluri se fac, când se scólă ăi păcăliți. Furăturile, înșelăciunile, dar mai ales... drăgostirile sunt cu grămada.... Câte comedii nu se fac numai cu lucrurile sfínțite! E destul să-ți spun, că un logojan o pus odată crucea proțesiunei zălog pentru beutură la un jidan, dela care abia or scos-o, de rușine, proțesionistii.

Când se crépă de ăi toți pornesc spre Ragna. Cei cu cociile se întrec care să ajungă mai iute; cei ce merg pe jos nu mai știu de nici o rânduélă.

Ajunși la Ragna dau năvală la turtari după lumini și chipuri apoi la popi și călugări să le facă slujbi, să-i spovedescă și cuminece. De slujba din biserică puținii își bat capul, ăi mulți dic, că și așa n'o înțeleg. În timpul slujbii tērguesc pe la șatre lucrurile, ce le aduc acasă.

Când îi slujba în mănăstire spre sfîrșite, toți sunt gata de drum. La un semn, când adevă slujba s'a sfîrșit, toți pornesc ca nebunii spre casă. Între cociși e o adevărată luptă, cine să fie mai nainte. Drumul pân' la Logoj, care la venire se făcea într'o ăi și o nópte, acuma îl fac unii în 7—8 césuri. Chirigiul, care a intrat mai întâiu în Logoj, e primit cu alaiu. Septemăni se vorbesce de el, de șa și de chirieșii lui. Într'astfel de invălmășeli nebune — închipesce-ți liniștea și mângăierea sufletescă a ălora ce vin dela Ragna.

Proțesionistii pe jos ajung în Logoj abia a dóua ăi de sânta Maria Mare nemțască. Lor le iese în cale aprópe tot Logojul, unii cu trenul, alții pe jos, până pe la Coșteiu, ba chiar și Chisetu....

Promonada dela stavila din Coșteiu, unde și profeșiunea stă câte-va césuri ar sci spune multe lucruri, de cari eu nu mai vorbesc.

Profeșiuniști ajung în Logoj, cam pe la 5 césuri după améđi. Popii uniți le ies în cale și-i conduc până în biserica unită, de unde lumea după puțină slujbă se împrăstie, care în cotro.

Ca semn vedit, că ómenii nostri or fost la Ragna își împodobesc casele cu iconi cu sfinți nemțesci aduse dela Ragna, ér' copiii lor dóuě-trei săptămâni is zăpăciți de darurile aduse de acolo : dobe, trîmbiți și cai cu fluera — sě mă iertați — în frunte.

Nicolae: Měi, că bine le scii tu tóte...

George: Într'adevăr acumă încep sě pricep multe, multe... dar despre ástea vom vorbi altă dată, că acumă-i cam târđiu.

Ion: Încă una, vecine George, sě nu cređi, că toți cari merg la Ragna fac ca noi, Românii. Nu, Dómně pădesce! Iată bună óră Cotcorezii, ori Nemții. Profeșiunile lor sunt conduse de ómeni cinstiți. N'am vėđut Cotcorez ori Némț sánătos sě měrgă în cocie... ori sě facă prostiile, ce le fac ai nostri; ei merg cinstindu-și legea lor, ca sě se închine acolo după rânduēla legii lor, și de aia profeșiunile lor nici nu stau de vorbă cu al nostru.

George: Înțeleg, înțeleg...

Nicolae: Hm, cam are drept Ion...

George: Că uresce Ragna și nu mai merge acolo....

Ion: Bine đici, George, o urěsc din suflet și nici legat nu mă mai duce cine-va acolo. Am eu mănăstirea mea, dacă e vorba de mers la mănăstire.

George: Na, nópte bună, Ióne; nópte ușóră, Nicolae! E târđiu, sě ne întâlnim mâne după ce ieșim din biserică și sě vorbim mai departe.

Ion și Nicolae: Nópte bună! Așa rămâne.

II.

George: Așa-i, Nicolae, cum îți spun. Tótă nópteă am gândit la Ragna ta și nu sciu, đeu, ce sě đic...

Ion: Așa și eu... Nu-i lucru curat...

George: Într'adevăr, pare că-i a făcetură pe capul poporului nostru... Ori din care parte îl privesci... te iau fiori pe ce căi rětăcite bate... și din cauza asta umblă mersul racului și-o ajuns în códa tuturor némurilor... Ce stai pe gânduri, Nicolae?

Nicolae: Nu sciu ce sě đic... Pare că nici mie nu-mi mai place de Ragna...

Ion: Ți se pare numai?

George: E bine, Nicolae, că ai ajuns sě-ți pară, că Ragna aia nu-i de noi. Și eu am gândit mult, fórte mult astă nópte asupra Românilor, cari merg la Ragna, și-am ajuns la convingerea, că toți Românii, cari merg la Ragna, își necinstesc legea și némul.

Ion: Bine zici, George. Dar eu cu un lucru nu sunt limpedit. La Românii ăștia, de care vorbești, numeri tu și pe uniți ori nu?

George: De o cam dată să lăsăm pe uniți la o parte. Cele ce vreau să vi-le spun, vi-le spun numai de Românii, cari se țin de legea noastră, și nu de Românii, cari se țin de biserica unită. En, ascultați-mă!

Nicolae: Te ascultăm bucuroși...

Ion: ... Că tu scii mai multă carte de cât noi, dór' de aia ai fost și prin școlile lătesci.

George: Ascultați dar... Măi, *toți Românii noștri, cari merg la Ragna, își necinsesc legea lor srăbună*. Și ecă de ce. Noi avem biserica noastră. Și că biserica noastră e cea mai bună biserică de pe fața pământului, vedem de acolo, că moșii și strămoșii noștri nici în ale mai grele vremuri nu s'or lăpădat de ea și ea i-o ținut pe ei, ea le-o păstrat limba și datinile și obiceiurile și tot, ce avem. Biserica noastră ne învață ce avem să credem și cum trebuie să trăim, pentru ca să fim pe plac lui Dumnezeu și Dumnezeu să ne țină și să ne ajute. Învățătura asta o are biserica noastră de la însuș Dumnezeu...

Nicolae: D'apoi așa dăc și Nemții de biserica lor...

Ion: Ba și Calvinii...

George: Dăc ei ce vreau. Asta e tréba lor. Un lucru însă stă, că una e învățătura bisericii noastre, alta este învățătura bisericii nemțesci și éráș alta a bisericii calvinesci, căci alt cum nu ar fi atâtea biserici, ci numai una. Și dacă în biserica nemțască și a calvinéscă sunt alte învățături, apoi învățăturile álea noi nu le putem ținea ca venite dela Dumnezeu, ci dela ómeni și cu învățăturile álea noi n'avem nimic nici în clin nici în mână. Noi scim numai un Dumnezeu, pe Dumnezeul moșilor și strămoșilor noștri. M'ai priceput, Nicolae?

Nicolae: Priceput.

George: Dacă m'ai priceput apoi te întreb, ce cauți tu la Ragna? Și ducându-te tu acolo, óre nu calci tu întâia poruncă dumnezeéscă, care sună: „*Eu sunt Domnul Dumnezeuul teu, să nu ai alți dumnezei afară de mine!*” Bagă bine de samă ce dăc...

Nicolae: Bag și vđ, că am greșit...

George: Asta-i una la mână. Acuma spuneți-mi voi, că vis mari și sciți poruncile dumnezeesce, ce fac oamenii, cari mergând la Ragna „*se închină și slujesc*” la sfinți străini. Nu calcă ei a dóua poruncă?

Ion: Așa-i!

George: Și-apoi cum stăm cu porunca a treia: „*Să nu iei numele Domnului Dumnezeuului tđu îndesert*”? Rđu, de tot rđu. Căci dóră ái de se duc la Ragna, se duc la o biserică, care învață altcum de cum învață biserica noastră despre Dumnezeu, despre sfinții lui și despre lucrurile sfinte. E destul să vđ aduc

aminte numai de cuminecătura, ce o luați acolo într'o formă necunoscută în biserica noastră. Ori nu-i așa?

Ion: Tocmai cum ȋci...

George: Și mai rău stăm cu a patra poruncă dumnezească: „*Adă-ȋi aminte de ȋina Domnului, ca să o sfinȋesci pe ea*“. Țn spune-mi, Nicolae, dar adevărat, de câte ori ai fost tu anul ăsta la biserică? Rar de tot.

Nicolae: Ce să fac, dacă n'avem popă cum se cade și eu nici nu trăesc bine cu el. Dór' scii tu...

George: Ei, popa unit din Logoj și călugării dela Ragna is mai buni; cu ăia ești frate de cruce? Mei, darul nu vine dela popa, ci de sus. Popa nu-i decât o slugă a lui Dumnezeu. Cum își pórta popa slujba, asta e tréba lui, pentru care el răspunde înaintea lui Dumnezeu. Tot ce face popa în biserică, face „în numele Tatălui și al Fiului și al sfântului Duh“, adecă în numele lui Dumnezeu. Și cine trăesc rău cu popa, nu ca om ci ca popă, il necinstesc și nu-l ascultă, acela trăesc rău cu Dumnezeu, necinstesc și nu ascultă de Dumnezeu, în al cărui nume lucră popa. Cu popa ca om poți avea neînȋlegeri și neplăceri, dar înaintea popii ca slugă a lui Dumnezeu și al altariului lui trebuie să-ȋi iei pălăria, dacă vrei să fii creștin bun și om d'omenie. M'ai înȋeles?

Nicolae: Da, da...

George: Dacă ȋci, că *da*, atunci de ce nu vini regulat la biserică?... Odată cântai în strană, acumă și de asta te-ai lăsat. Nu-ȋi place de dascăl, ori ȋi-i rușine să cânti alături cu el, tu gazdă și el un sărântoc? Veȋi, ăla cu „O Isuse tu Cristóse Maria Maria“ e mai bun?!

Ion: Bun de păcatele lui...

George: Și-apoi cum stăm, Ióne, cu „*Sfinȋirea ȋilei Domnului*“? În ȋile de lucru baȋi calea mánzului la Ragna, iar astăȋi că-i Duminecă, ai trimis să-ȋi bată aria, ba nici la biserică n'ai fost, după cum am vorbit eri. Și mă prind, că toȋi câȋi aȋi fost la Ragna așa faceȋi, căci e vremea lucrului... Nicolae, Nicolae, nu ȋi-i frică de mânia lui Dumnezeu!

Nicolae: Lasă-mă, nu mă osindí, că-mi ajunge...

George: Veȋi, patru, numai patru porunci avem să păȋim față de Dumnezeu... și din aceste patru tu nu ȋini nici una... și-apoi mai creȋi, că mergerea la Ragna te va ferici?!... Vai și amar!

Ion: Că bine ȋci...

George: Dar să merg mai departe. Avem încă 6 porunci pentru aprópele.... De porunca a cincea ce să ȋic? Véd Ióne, că omori cu cinstea pe popă și dascăl?! Și ca tine toȋi aceia, cari în contra voinȋei preoȋilor lor umblă după potcóve pe la Ragna... Peste porunca a șesea trec mai repede, pentru că toȋi, cari merg la Ragna, cu nesaȋul și sburdálnicia lor își ucid trupul, iar cu păcatele sufletul... Porunca a șeptea, a opta, a nóua și a ȋecă,

le aduc în legătură cu multele Savete, de cari își fac ómenii po-mană, și cu povestirile lui Ion din călătoria la Ragna și mai ales din pădurea Cuvesciului...

Nicolae: Lasă-mă, că mi-i se rădică părul în cap. Văd, că mari prostii, mari păcate, am făcut cu Ragna. Nu mai merg acolo...

Ion: Am știut eu, că dacă ți-se deschid ochii... dar' o fi prea târziu...

George: Nici când nu-i târziu să se îndrepte omul... Dar stați, că încă n'am gătat. Vreau să mă întorc la porunca a opta, care ȳice: „Să nu furi“, și care se esplică așa, că și *cei ce poartă profeșe nedrepte încă fură*. Apoi, măi Nicolae, e drept profeșul, ce-l porți tu cu soru-ta? De mult am voit să-ți vorbesc de acest profeș. Tată-tu o avut o avere de 6—7 mii de florinți și soru-ta o ieșit din ea cu 80 de florinți și acuma, că-ți cere ajutoriu ca văduvă cu 5 copii... trei la școli... tu, care te îmbuibi în îndestulare cu un copil aședat bine, ȳici, că mai bine împărți averea cu fișcalul — și mă prind, că fișcalul ȳi-i jidov — tu mai umbli pe la Ragna?... Nu ȳi-i greu de faptele tale, care nu pot rămânea nepedepsite... Ai grijă, că ai copil și nepoți!... Unde-i iubirea aprópelui?...

Nicolae: George, Dumneȳeu te-a adus la casa mea. Îți mulțamesc și mă făȳduesc, că de aȳi înainte voi fi alt om, om după cum ne învață biserica noastră să fim.

Ion: Nicolae, să deie Dumneȳeu să te lași de Ragna și dacă vrei să mergi la mănăstire... să mergi cu mine...

George: La ce mănăstire mergi tu?...

Ion: ȳi-oi spune, dar mai întâiu spune-mi tu cum stăm cu uniții...

George: Măi, uniții sunt nisce ómeni, cari nici ei singuri nu știu ce sunt. De unde să știu eu? Tot ce știu este, că popii lor, când e vorba de biserică, ȳin cu popii nemȳesci și-s vrăjmași popilor noștri.

Ion: Și de ce?

George: Naiba-i scie, mai ales că asta n'a fost pe când eram eu copil. Popii uniți fug de popii noștri ca Bată-l-crucea de tămăie și mult își bat capul să-și dedee și poporul așa. Dar' înȳadar...

Ion: Sânȳele apă nu se face...

George: Să mă întorc iar la Ragna. Am ȳis, că *Românii, cari merg acolo, își necinstesc némul*. Asta vreau să v'o dovedesc acuma.

Ion: Ce să ne mai dovedesci... Ne-ai dovedit destul de bine, că Românii cari merg la Ragna, își necinstesc biserica, și-apoi cine își necinstesc biserica, cum să nu-și necinstescă și némul? Că dóră biserica și némul nostru una este.

George: Așa ar fi să fie, dar veȳi că popii uniți nu ȳic așa, ci ei ȳic, că *dacă e vorba de ném ei sunt una cu noi, ȳr'*

dacă-i vorba de biserică ei sunt una cu ungurii, cu nemții, cu penții și cu popistașii adecă cu toți, cari s'îin de legea nemțescă. Apoi chiar s'î fie cum ȓici tu, eu totuș vr'eu s'î v'î ar'et, c'ă Românii — fie ei uniți ori neuniți, — c'ând merg la Ragna, își necinstesc n'émul.

Românii din vremuri vechi or avut numai o biserică, o biserică numită românească. Parte pentru ca s'î și mulțescă numărul, parte pentru ca s'î ne desbine, popistașii folosindu-ne slăbiciunea și prostia or rupt o parte din noi dela biserica veche și or unit-o cu ei. Unirea asta or făcut-o popii fără scirea poporului. Și c'ă asta așa s'a înt'emplat, se vede de acolo, c'ă popii, c'ând au făcut unirea, au făcut t'ergu'elă numai cu înv'etături, pe cari poporul nu le-a înțeles și nu le înțelege nici astăzi. De slujba românească, de posturile românești, de serbătorile românești nu s'o atins nime, c'ând s'o făcut t'ergu'elă. Ȃstea or r'emas așa, cum le-am avut dela moși-strămoși. Lucrul Ȃsta însă n'o fost pe placul dujmanilor nostri. Nu, D'ómne feresce! Dar atunci, c'ând dujmanii nostri or vrut s'î ne desbine și ca Români, s'o g'ăsit chiar un vladic'ă unit, care li-a ȓis: „*De nu ne l'asați s'ă tr'ăim ca români, trecem ér la biserica veche*“. Vorbele Ȃstea or astupat gura dujmanilor nostri pe multă vreme. Dar' de o vreme înc'oci dujmanii ér' ne tulbură apa n'óstră românească și au dus'o cu intriga lor p'ână acolo de popii uniți, cari în înțelegere cu popii neromâni au pus la cale și susțin c'ălătoriile la Ragna, nu se mai înțeleg cu popii nostri. Între unii și alții e o prăpastie mare, care dacă s'ar ivi și la popor.... suntem prăpădiți. Mergerea la Ragna, care înstrăinează o parte de Români de legea și de obiceiurile strămoșești, duce apă la m'óra celor ce de abia apucă s'î ne vadă desbinați. Deci, ca s'î nu mai lungesc vorba, spuneți voi *nu-și necinstesc n'émul acei Români, cari merg la Ragna?* Na, ce ȓici Nicolae?

Nicolae: Nimic. Dumneȓeu s'î-ȓi dee s'ănătate, c'ă m'ai luminat... Nici prin minte nu mi-or trecut Ȃle de mi-le-ai spus tu.

George: Apoi cine ȓi-i de vină, dacă tu nu mergi la biserică, gazetă nu ȓini la casă.... s'î te luminezi?... Na, I'óne, acum s'î te aȓim de m'ănăstirea, la care mergi tu.

Ion: Apoi vedeți, eu după ce am mers de d'ou'e-trei ori la Ragna m'am sc'ârbit de ea și nu m'am mai dus acolo nici ca chirigiu. M'am sc'ârbit mai ales după ce am aȓit, c'ă și Românii de legea n'óstră avem m'ănăstiri, și c'ă la aceste m'ănăstiri înc'ă merg proțesiuni românești. Așa am aȓit și m'am dus la M'ănăstirea C'ălug'era de lângă Oravița, apoi la m'ănăstirea Bodrogului de lângă Arad. Anul Ȃsta iar m'î duc la Bodrog la s'ânta M'ărie Mare a n'óstră... O, c'ātu-i de frumos acolo....

George: Îți cred, I'óne, îți cred. Dar s'î vorbim altă dată de Bodrog, c'ă eu trebue s'î merg acasă. Am ș'edut prea mult de vorbă. Ba, scii ce, ne povestesci de Bodrog după ce vini de acolo. Bine o fi, Nicolae?

Nicolae: Cum gândiți voi, eu vă spun drept, că v'aș tot asculta...

George: Așa ne rămână vorba. Când vini, Ióne, dela Bodrog, ne povestesci tot, ce ai făcut și vădut pe acolo.

III.

George: Na, vecine Ióne, acumă să ne povestesci din fir în pîr cum ai umblat pe la Mănăstirea Bodrogului. Eu și vecinul Nicolae te ascultăm.

Nicolae: Ascultăm cu cea mai mare plăcere.

Ion: Bucuros vă povestesc tot, mai ales că Dumnezeu mi-a ajutat de am făcut această călătorie în pace și sănătate. Ascultați-mă! Marți dimineața am plecat cu trenul din Logoș și am ajuns la Vinga cam pe la 10 césuri înainte de amézi. Dela Vinga am plecat pe jos spre Bodrog. În tot drumul de acasă până la mănăstire n'am gândit decât la năcazurile cășii mele și la păcatele, ce-mi apăsau sufletul. Când am vădut turnul dela biserica mănăstirii mi-s'or îm-prăștiat gândurile posomorite și făcându-mi de trei ori cruce am dis un „Tatăl nostru“. Am mâncat apoi un pic de pită cu sare și cu sufletul ușurat m'am apropiat și am intrat în s. mănăstire cam pe la un cés după améd. Mănăstirea e mică dar tare frumoasă. E așezată în mijlocul cător-va sute de lanțe de pământ arătoriu, de fînaș și pădure pe malul stîng al Mureșului. Biserica mănăstirii e incunjurată de nisce castanii urieși de sute de ani. Spre răsărit de biserică sunt locuințele călugărilor.

Întrînd în curtea mănăstirii am vădut lângă biserică doi ómeni de ai noștri, un bătrîn cu numele Todor din Têrnova și un bărbat în vristă cu numele Mitru din Belinț. I-am găsit vorbind despre câte or făcut și or suferit sfinții de or dobândit împărăția lui Dumnezeu. Ei mi-or povestit, că sunt la mănăstire dela începutul postului sînteii Mării Mari. Petrec aci cu post, cu rugăciuni, și merg la tóte slujbele, ce se fac în mănăstire. Mi-or mai spus, că la *Schimbarea la fașă* au venit la sînta mănăstire mulțime de inși de la *Abrud*, din Ardél, în frunte cu preotul lor.

Când o tras clopotul de vecernie am intrat toți trei în biserică. Un călugăr — nu-mi mai aduc aminte care: părintele Muntean ori părintele Teofil — o făcut vecernia și Mitru din Belinț o cântat în strana stîngă. Așa cred, că numai în ceriu se pot face slujbi și se pôte cânta mai frumos decât în mănăstire. După vecernie am ascultat pe Mitru, care ni-a cetit și vorbit despre lucruri sfinite și sara m'am culcat cu améndoi, cu Todor și cu Mitru, într'o odaie din mănăstire.

Mercuri dimineața ne-am sculat, ne-am spălat și am cetit rugăciuni. Cam pe la 6 césuri am ieșit spre întimpinarea profeșionilor, cari veniau pe mînezi, ziua *Adormirii Maicii Domnului*. Am ieșit toți cu faclii aprinse și părintele arhimandrit *Augustin Hamsea*,

egumenul mănăstirii, i-a întimpinat pe toți cu vorbiri frumoase. Dómnne cât de mândre au fost proțesiunile ástea. Să vă spun pe rënd totul.

Mai întâiu o sosit proțesiunea Comloșenilor. În fruntea proțesiunii un copil îmbrăcat în stihariu alb purta o cruce sfântă; iar dóuë fete îmbrăcate tot în alb și cu përul desplătit și lăsat pe umeri duceau doi prapori. După ei un copil ducea o cunună de flori fôrte frumoșe, de care atërnau dóuë pantlici mari de mătasă négră. Capetele acestei pantlici le țineu dóuë fete. După acestea veniau vr'o trei până la patru sute de bărbați, muieri și copii. Apoi pe rënd și tot așa de frumos, în frunte cu preoți și învățatori, au venit proțesiunile din Sân-Miclăuș, Cenad, Nereu, Macea, Micălaca, Alioș, Cherechiu, Chesinț, Cernetéz, Chinez, Murani, Ianova ș. a. Cu proțesiunile ástea or venit mulțime de inși din Curticiu, Socodor, Șiclău, Galșa, Nădab, Bichiș-Giula, Giula-Varșand și din alte sate și orașe, pe cari nu le mai țin minte. Am vëdút și ómeni din părțile de dincóci de Timișóra, dar mai puțini. I-am cunoscut după port.

La 7 césuri s'o început utrenia. După utrenie s'or făcut rugăciuni pentru tóte trebuințele credincioșilor și sânta mărturisire. La liturgie s'o cuminecat mulțimea credincioșilor. Corul de copii al învățatoriului Vuia din Comloș o cântat tare frumos cântările la sfânta liturgie. După liturgie s'o ținut parastas la mormântul episcopului din Arad Iosif, pe a cărui cruce or pus Comloșenii cununa, de care v'am vorbit.

Mercuri sara s'o făcut vecernie și utrenie împreună cu priveghiere încungiurându-se sf. biserică. După aceste slujbe miile de credincios s'or aședat tot în cete cu lumini aprinse în curtea mare a mănăstirii și așa până târziu nóptea s'or rugat și or cântat cântări sfinte.

Joi de diminéță or sosit la mănăstire alte proțesiuni din jur éráș cu preoți și învățatori în frunte, cu coriști și coriste îmbrăcate serbătoreșce și cântând cântări bisericesci de ale nóstre.

La $\frac{1}{2}$ 10 óre s'o început sânta liturgie, la care o slujit părintele arhimandrit încunjurat de călugări și de preoții veniți. Răspunsurile le-or cântat pe rând corurile din diferite sate. Pentru ca tótă mulțimea să pôta lua parte la sânta slujbă, liturgia s'o făcut în curtea mănăstiri sub un cort de pânză. La sfîrșitul sântei liturgii părintele arhimandrit o ținut o frumoșă cuvëntare, spunëndu-ne cum să petrecem vieța asta pămëntéscă, ca să fim fericiți și aici pe pămënt și după mórte.

După sânta slujbă mulțimea s'o imprăștiat. Eu am plecat mai pe urmă cu proțesiunea celor din părțile nóstre. Proțesiunea asta, care încă avea o cruce și un prapore, consta din vr'o 40 de inși. După ce am primit binecuvëntare dela părintele arhimandrit am pornit dela mănăstire spre Vinga. Pe drum am mers frumos ca nisce adeverați sfinți cântând tot cântări bisericesci ca la o utrenie. La

patru césuri am ajuns în Vinga și sara la 8 în Murani. De aci am plecat la 2 nópte, la 6 am fost în Ianova. Dela Ianova am venit cu ortacul Mitru până la Belinț. Alaltă sară, adecă Vineri, am ajuns acasă.

Asta-i pe scurt călătoria și petrecerea mea la mănăstirea Bodrogului și mulțamesc lui Dumneșeu, că mi-a făcut parte de ea. Am plecat de acasă plin de griji și năcazuri și am venit mângăiat. Am o liniște în sufletul meu, pe care nu v'o pot spune și chiar se v'o spun, voi nu o puteți simți, pentru că nu ați fost cu mine la o mănăstire de legea și de némul nostru. Întărit sufletesce de mâne la lucru și Dumneșeu se ne ajute....

George: Na, ce ȃci acuma Nicolae? Veđi câtă deosebire este între ăi de merg la Ragna și ăi de merg la Bodrog? Dar se nu fiu rău înțeles: eu vorbesc numai de Români. Românii, cari merg la Ragna sunt numai lăpădătura și gunoiul némului nostru. Din povestirile vóstre n'am auđit, ca se mérgă acolo un om de bine; la Bodrog merge o lume alésă de Români. Cei mai mulți din ăia, cari merg la Ragna, nu merg cu inima curată sau măcar pocăită, ci merg ca se se sburde și se-și mulțască fără-de-legile. Nu așa la Bodrog. Câtă deosebire între purtătorii de cruci și prapori la Ragna și la Bodrog! Cântările ăstora sunt cântări sfinte de ale bisericii nóstre, ale ălora îmi aduc aminte de cântările orbeților. Apoi ce se mai ȃic de petrecerea unora la Ragna și a ăloralaltți la Bodrog? En spune tu, Nicolae!

Nicolae: Nu mai spun nimica. Véd cât nis noi, Românii, de pécătoși și d'ăia nici nu-și mai aduce Dumneșeu aminte de noi și de năcazurile nóstre...

George: Asta se n'o mai ȃici. Dumneșeu grijesce de tótă lumea și așa și de noi, dar una s'o scii, că Dumneșeu dá fiecăruia după cum merită. Óre merităm noi o sórte mai bună, când prin faptele nóstre arătăm, că nu mai scim ce-i frica de Dumneșeu și rușinea de ómeni, dóuă lucruri, ce erau sfinte la moșii și strămoșii nostri. Moșii și strămoșii nostri erau alți ómeni. Pentru némul și legea lor nu numai că respingeau averi și titluri de nemeșie și boierie, ci își dădeu chiar și viéta, ér noi ne schimbăm și legea și numele pentru un os de ros, ba de multe ori numai se ne facem de ocară. Ei au rădicat în tótă țara mănăstiri și noi nu numai că li-am părăsit mănăstirile, ci umblăm pe la mănăstiri străine perđend vreme de lucru, cheltuind bani și îngreunându-ne sufletul de pécate. Ei au zidit biserici, pe cari noi nici se le reparăm și se le ținem în stare bună vrednici nu suntem. Ei ne-au lăsat o limbă frumósă, datini bune și un port, pe care îl laudă tótă lumea, și noi ne schilodim limba, ne batjocurim datinile și ne schimonosim portul, încât ne facem de ris. Grele vremuri ne-am făcut și nu sciu, ȃeu, unde o se ne ducă povârnișul, pe care am apucat!...

Nicolae: Dău așa!

George: Și ca să scurt vorba, vă mai spun una și bună. Să rugăm pe părintele și să sfătuim ómenii nostri, ca la anul, ce vine, din satul nostru să facem o proțesiune la o mănăstire de legea românăscă așa, cum or făcut Comloșenii....

Ion și Nicolae: Bine ăici, George, să facem.

George: Eu vorbesc cu părintele și voi în sat. Dumnețeu să ne ajute!

Ion și Nicolae: S'ajute Dumnețeu!

gngv.

$$\begin{array}{r}
 21 \\
 43 \\
 65 \\
 87 \\
 \hline
 216
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 87654321 \\
 \hline
 9999 \\
 \hline
 18-18 \\
 18 \\
 \hline
 99 \\
 \hline
 18
 \end{array}$$

9
 ămănușă mare amintă Rele fidele

Biserica gr. ort. română din Logoj.

O scurtă privire în istoria diecesei Caransebeşului ne arată, că de pe la jumătatea a doua a véculeului XVIII s'a început în sinul poporului român din această diecesă o pornire sănătósă de a-şi rēdica biserici frumóse.

Ca în multe altele şi aici pildă bună a dat comuna noastră bisericescă a Logojului, carea încă la anii 1759—1766 zidi o biserică frumósă şi impunătoare, care şi astăzi este cea mai frumósă în diecesă, deşi în urma unui foc a fost lipsită de podóba tur-nurilor sale.

Despre zidirea acestei biserici estragem dintr'o broşură edată cu ocasiunea iubileului de 100 de ani următoarele:

„Biserica așa numită „mare“, s'a început a se rēdica prin ze-loşii cetățeni români sub manuducerea oberknezului a oraşului Logoj Gavril Gureanu la a. 1759 şi s'au sēvirşit la a. 1766.

Biserica acésta, carea cuprinde în sine ca la 12 stânjeni lătime, 25 în lungime și vre-o 10—12 în înălțime s'a rădicat în 7 ani numai prin spesele și jertfele locuitorilor români din Logoj, a cărora nume pentru întărirea adevărului precum în respectul naționalității și a religiei, așa și pentru ca să se vadă, ce familii locuiau pre timpul acela în Logoj, aicia în consemnarea 1. cu atâta mai tare s'a pus, pentru că astăzi s'erbăm una sută de ani, de când a început acest sfânt lăcaș a se rădica, și pentrucă și acésta mică încunoscînțare numai din acel scop s'a făcut, ca să se vadă mădu-larii comunității bisericesci de acuma, cum și între ce împrejurări, și prin cine s'a rădicat și s'a infrumșetăt aceea biserică, carea a fost totdeauna și este spre lauda orașului și a locuitorilor.

Să începem dară mai nainte a enumăra în genere darurile, ce s'au adus prin credincioși spre rădicarea ei.

a) Darurile.

	fl.	cr.
1. Dela locuitorii orașului Logoj, care se află în protocolul zidirii și în consemnarea 1. s'au adunat în bani gata	8260	19
2. În natură, vin, ș. a. vinđându-se s'au adunat	298	45
3. Cu tasul s'au adunat spre acest scop în decursul zidirei de 7 ani	2657	21 $\frac{1}{2}$
4. Dela acei locuitori carii în decursul zidirii s'au îngropat la biserică, s'au adunat daruri pentru zidire în sumă de	742	42
5. Magistratul Logojului au dăruit venitul din arendi preste tot timpul cât au ținut zidirea în sumă de	5169	43
6. Dela Oberknezul Gavril Gureanu după cum se vede din consemnarea 2. în bani gata	5038	05
Suma totală a darurilor face	22166	55 $\frac{1}{2}$

Zidirea afară de turnuri și de lucrul prestat de credincioși a costat 22.828 fl. 54 $\frac{1}{2}$ cr.*)

Cel mai mare merit la rădicarea acestei sfinte case îl are fostul atunci Oberknez Gavril Gureanu, pre care cu drept îl putem numi de întemeietoriul bisericii, fiind că el a fost acela care a cuprins mai nainte idea acésta și cu cea mai mare ostenelă și acurateță a adus-o la desevirșire.

În arhiva bisericii se află un protocol de însaș mâna lui purtat, unde tot venitul și răsipitul, ce a fost cu zidirea biserice, cu amăruntul e însămnat, ce dovedesce iubirea lui de dreptate și simțul lui cel creștinesc; dară însă cumcă el nu numai în privința acésta au fost om meritat, dovedesce împrejurarea aceea, cumcă (după cum se vede din portretul lui, care se află în sfânta biserică) era decorat cu colaina de aur pentru merite, cu părere de rău trebu-

*) Valórea banilor pe acel timp a fost neasăménat mai mare ca acum.

însă se mărturisim, că n'avem date mai de aproape despre dînsul și familia lui, căci acesta e astfel de bărbat, care în adevăr învrednicește să fie de mustră fiescecăruia, și care servește spre lauda logojenilor, că am avut cândva așa un om întreprindătoriu, creștin adevărat și drept. Dînsul nu s'a îndestulat numai că a jertfit mai totă averea sa și s'a ostenit foarte mult pentru rîdicarea sfintei case întru mărirea lui Dumnezeu, fiind totodată episcop dela 1759—1771 în decurs de 12 ani, ci a cugetat mai departe adecă la crescerea tinerimei, rîdicînd el însuș cu spesele sale șcôla cea bătrîna, carea se află și astăzi în ocolul bisericii, după cum vedesce consemnarea 2. jertfind spre scopul acesta una mie de fl.“

Cele două turnuri, care au fost de o rară frumseță, s'au edificat la anii 1800—1806, cu suma considerabilă de 40.000 fl., dar durere că la anul 1842, când orașul Logoj a fost în parte mare nimicit prin un foc gróznic, au ars și turnurile și pictura internă.

La anul 1843—1844 biserica a fost restaurată așa, după cum ne arată ilustrațiunea de față, dar fiind sleite puterile materiale ale credincioșilor, nu s'a mai putut aduce în starea ei de mai nainte.

Acastă frumoasă zidire, rîdicată întru mărirea lui Dumnezeu; este o dovadă vie despre însuflețirea cea mare și despre simțul de jertfă al vechilor locuitori ai Logojului, și cu placere constatăm, că credincioșii de astăzi ai comunei noastre bisericesci din Logoj sunt demni urmași ai strămoșilor lor.

Este o plăcere să intri într'o Duminică séu serbătore în biserica din Logoj, carea e totdeauna plină de credincioși evlavioși.

În timpul mai nou, frunțașii nostri din Logoj sub conducerea vrednicului protopresbiter actual Dr. George Popoviciu desvóltă o activitate mare în direcțiunea de a agonisi fonduri, din venitul cărora se se pótă crea instituțiuni culturale și de binefacere.

Ne saltă inima de bucurie, când vedem cum în jurul bisericei un complex mare de locuri, pe care se înalță zidiri de preț, sunt astăzi proprietatea bisericei. Nu mai puțin de cît 400.000 de coróne face vâlórea acestor zidiri, care varsă un venit anual de 26.000 de coróne.

Apoi credincioșii cu mari jertfe susțin o șcôlă foarte bună cu 4 învățatori și 3 învățătore, cu susținerea căreia se spesză la an 15.000 de coróne, care partea cea mai mare se acopere prin arunc pe credincioși. Și după cum suntem informați, încă la anul viitoriu se va înființa pe lângă șcôla de fete și un internat pentru fetele dela sate.

De asemenea foarte îmbucurătoriu este faptul, că credincioși de ai nostri din Logoj, cu stare materială mai bună, însuflețiți de rezultatele cele frumoase, și-au testat averile lor bisericei noastre din Logoj, inlesnind astfel bisericei împlinirea misiunii sublime, ce o are.

Fundațiuni mai însemnate au făcut Alesandru și Ana Nedelcu, cari au testat bisericei averea lor întrégă, în sumă de 107.000 coróne.

Ana Alexandroviciu, care a testat bisericei 106.000 de coróne: ér Dr. Liviu Marcu a testat 66.000 coróne, pentru internat pe sama tinerilor gr. ort. cari cercetéză gimnasiul.

Astfel biserica noastră din Logoj cu instituțiunile sale culturale, și de binefacere a devenit o adevărată fortăreță pentru ortodoxie și pentru némul nostru românesc și din esemplul, ce ni se dă, se ne notăm, că însuflețirea și dragostea către maica noastră biserică și către națiune póte se producă minuni!

Ultima lecție

— Povestirea unui mic alsatian —

De *Alphonse Daudet*

În dimineața aceea întârziasem dela școală și aveam mare teamă, că voi fi înfruntat cu atât mai mult, cu cât domnul Hamel ne spusese, că va asculta despre participii, ér eu nu sciam nici o bóbă. De-odată îmi veni gândul să lipsesc dela școală și să apuc câmpii.

Timpul era atât de călduros, ceriul atât de senin!

Se aușiau mierlele cântând la marginea pădurei, érá în finața Rippert, după fereștrău, prusiicii făcéu exerciții. Tóte acestea mă ispitiau mult mai mult decât regulele participiului; însă am avúť puterea să resist și am grăbit la școală.

Trecënd pe dinaintea primăriei am vėđúť lume multă staționând în fața grilajului cu afișuri. De doi ani de zile de aici ni-au venit tóte scirile rele, bătăliile perdute, rechisițiunile, ordinele dela comandatură. Mě gândeam fără să mă opresc :

„Óre ce-o mai fi?“

Apoi, când treceam în fugă piața, ferariul Wachter, care era cu ucenicul său înaintea tablei, îmi strigă :

— „Nu te iuți așa, micuțule ! Și așa vei ajunge prea curënd la școală !“

Am cređúť, că-și bate joc de mine și întrai în mica curte a d-lui Hamel într'un suflet.

De regulă la începutul prelegerilor se făcea o larmă grozavă, care se aușia până pe stradă. Pulpitrele se deschideau și închideau, lecțiunile le repetau băeții cu glas înalt astupându-și urechile, ca să le înțelégă mai bine, érá linialul cel gros al învățatoriului bătea tabla :

Tăcere !

Credeam, să găsesc larma asta, pentru-ca să mă pot furișa la bancă, fără să fiu vėđúť; însă totul era liniștit în ziua aceea ca într'o zi de Duminecă. Prin ferestra deschisă îmi vedeam camaradii deja așezați la locurile lor, érá d-l Hamel pășia în sus și în jos cu înfricoșata trestie subsuórá. A trebuit să deschid așa și să întru în mijlocul acestei mari liniști. Vě puteți închipui cât eram de roșu și de înfricat !

Ei bine, nu. D-l Hamel mă privi fără mânie și-mimise cu blândete:

„Mergi repede la loc, micul meu Francisc, era să începem fără tine!”

Ajunsei la bancă și mă aședai imediat la pulpitul meu. Numai atunci putui scăpa de frică, am băgat de seamă, că învățătorul nostru avea frumoasă sa redingotă verde, jiletca cea de mătăsă și tichia de mătăsă neagră brodată, pe care nu o lua decât la dăile de inspecție sêu la distribuirea premiilor. De altminterlea întreaga clasă avea ceva extraordinar și sêrbătoresc. Dar ceea-ce mă surprinse și mai mult era, că vedeam în fundul sălii pe băncile, cari rămăneau de obicei gôle, locuitori de ai satului liniștiți și ei, ca și noi. Vedeam pe bătrânul Hauser cu tricolorul sêu, vedeam pe bătrânul primariu, apoi bătrânul factor poștal și încă multe alte persoane.

Toți ômenii aceștia păreau triști. Hauser adusese un vechiu abedariu ros pe margini, pe care îl ținea d'schis peste genunchi și-și ținea ochelarii peste paginile deschise.

În timp ce mă miram de tôte acestea, domnul Hamel s'a suit pe catedră și ne spuse cu aceeaș voce dulce și gravă, cu care mă primise, următorele cuvinte:

„Copiii mei, asta-i ultima ôră, că vê mai țin prelegere. A venit ordin din Berlin, ca sê nu sê mai învețe în șcôlele din Alsația și Lorena decât numai nemțesce... Noul învățătoriu sosescce mâne. Astăzi țineți ultima ôră în franțuzesce. Vê rog sê fiți atenți.”

Aceste cuvinte mă tulburară. Vai! mișcii, iată ce au afișat la primărie!

Ultima mea ôră în limba franceză!

Iar eu, săracul de mine, care abia sciam sê scriu! De acuma nu voi mai învăța nici-odată! Trebue sê mă pricopsesc cu ce mi-a rămas.... Cât dor duceam acum de timpul pierdut, de prelegerile, ce le-am pierdut umblând după cuiburi de paseri ori dându-mê pe ghiață pe Saar.

Cărțile mele, pe cari le găseam imediat înainte de asta plictisitoare și grele de purtat, gramatica mea, istoria mea biblică, îmi păreau acuma prieteni vechi, de cari mi-ar veni greu a mê despărți.

Dar îmi părea rău și de d-l Hamel. Ideia, că are sê plece, că nu-l voi mai revedea, mă făcea sê-i uit dojenile și loviturile de bêt.

Sêrmanul om!

Va sê dîcă în onôrea acestei ultime clase și-a îmbrăcat el hainele de sêrbători și acuma înțelegeam pentru-ce acești bătrâni ai satului au venit sê se așede în colțul sălii. Păreau, că spun, că le pare rău, că nu au venit mai des la șcôla asta. Au venit, sê mulțămescă întru câțva învățătorului nostru pentru cei patrușeci de ani de serviciu cinstit și sê-și facă datoriile cătră patria, care dispărea.

Am ajuns până aici cu reeﬂexiunile mele, când de-odată aud numele meu. Era rëndul meu să recitez. Ce n'aș ﬁ dat să ﬁ putut spune aceea făimósă regulă a participiilor în întregime, tare, limpede, fără de nici o greșelă; însă m'am împedecat la primele cuvinte și am sﬂrșit clătîndu-me în bancă, cu inima svicnîndă, fără să cutez să ridic capul. Am auzit atunci pe d-l Hamel, care-mi dîse:

— „Nu te voi mai ocări, micul meu Francisc, tu ești deja destul de pedepsit.... iată cum stă lucrul:

Tótă ziua își dîce omul: Aș! Am destul timp. Voiu înveța mîne. Apoi vedeți ce se întemplă.... Vai! asta a fost nenorocirea cea mai mare a Alsației nóstre de a-și lăsa instrucția vecinic pe ziua de mîne, érá acuma acești ómeni sunt în drept a ne dîce: Cum?

Voi pretindeți a ﬁ francesi, érá voi nu știți nici să vorbiți nici să v_e scrieți limba! La tóte acestea iubitul meu Francisc, nu ești tu cel mai vinovat. Avem cu toții să ne facem partea nóstă de învinuiri.

Părinții vostrii nu și-au bătut capul să v_e învețe. Mai bine le plăcea să v_e ducă să lucrați pămîntul, sau să tórceți pentru a avea cu câțiva gologani mai mult. Iară eu, óre n'ași avé să-mi imput nimica? Nu v'am pus să-mi stropiți grădina, în loc să lucrați alt ceva? Iar când mergeam să prînd păstravi, nu-i așa, că-mi era silă să v_e dau concediu?....“

Apoi trecënd dela un obiect la altul, domnul Hamel se puse să ne vorbescă despre limba francesă, cea mai limpede și cea mai închegată dintre tóte limbile lumii; că trebuie să o pădim întré noi și să n'o uităm, căci când un popor ajunge în sclăvie, cît timp el ține mortîș la limba sa, ca și cum și-ar ținea în mână cheia temniței sale. Apoi luă o gramatică și ne cetî lectiunea. Eram mirat vëdënd cum înțelegem.

Tóte cîte ni-le spunea îmi păreau ușóre, ușóre de tot. Cred, că nici când nu l-am ascultat atît de atent și că nici el nu a avut nici când atăta răbdare în esplicațiunile sale. Ai ﬁ putut crede, că înainte de a se duce bietul om, ar ﬁ vrut să ne dea întréga sa sciință și de a ne face să ne între în cap dintr'o singură dată.

După ce a isprăvit cu lectiunea, am trecut la scris. Pentru ziua aceea domnul Hamel ne pregătise exemple de tot nóuë, cari erau scrise cu litere ronde: Franța, Alsața, Franța, Alsața. Cuvintele acestea ne apăreau ca mici drapele, cari fâlfaiau împrejurul clasei nóstre. Ar ﬁ trebuit să vadă cineva cîtă silință își dădea fie-care și cîtă liniște domnia! Nu se auzia altceva decăt scîrțaitul penițelor pe hîrtie. De-odată intrară în clasă mai mulți gîndaci de Maiu; nici unul însă nu-i luă în samă, nici chiar cei mai mici, cari se aplecau să desemneze liniile lor cu o inimă, cu o conscientiositate, ca și când și asta s'ar ținea de limba franceză:...

Pe coperișul șcólei guraiau încet porumbeii și mi-am dis ascultându-i:

— „Óre nu-i vor obliga și pe aceștia să cînte nemțesce?“

Din când în când, când îmi ridicam ochii de-asupra paginei mele, vedeam pe domnul Hamel, cum stă nemișcat la catedra sa și fixeză obiectele dinprejurul lui, ca și când ar fi voit să-și ducă în privirea sa întreagă școala.... Gândiți-vă! De 40 de ani locuia într'acelaș loc, cu curtea și casa înaintea ochilor săi.

Numai băncile și pulpitrele s'au văpsit, erau roșe de multă întrebuintare; nucul din curte s'a mărit și hemeiul, pe care-l plantase el se incolăcea acum pe la ferestri și pe coperiș. Ce supărare trebuia să fie pe capul bietului om, să lase toate lucrurile astea și s'asculte pe sora sa, care se preumbla în odaie, de asupra, gata să închidă cuferile lor, căci trebuia să plece cum e mâine; să meargă din țară pentru vecii-vecilor.

Pe lângă toate acestea el a avut curajul să ne țină prelegerea până în capăt. După caligrafie, am avut lecția din istorie; apoi cei mici cântară cu toții: ba be bi bo bu.

În fundul sălii, bătrânul Hauser și-a pus ochelarii și ținând în mâni abcdariul, silabisa literile dimpreună cu ei. Vedeam cum se sirguesce și el: vocea-i tremura, și ne era atât de comic să-l ascultăm, încât aveam poftă când să ridem, când să plângem. Vai! imi voi aduce pururi aminte de ultima mea prelegere....

De-odată césornicul bisericei bătù ora de améđi, apoi sună clopotul de „Ave Maria“ și într'acelaș timp gornele prusacilor, cari se reîntorceau dela eserciț, răsunară sub ferestrele noastre. Domnul Hamel se răsări foarte palid, la catedră. Nici când nu-mi părù atât de înalt.

„Amicii mei, ne dăse, amicii mei, vreau vreau...”

Însă ceva îl înăbușă. Nu putea să urmeze frasa.

Se întorse spre tablă, luă o bucată de cretă și apăsând cu totă puterea, scrise cât putù de apăsât:

„Trăească Franța!”

Apoi rămase acolo, cu capul răsătat de zid și fără să ne mai spună o vorbă, ne făcù semn cu mâna:

„S'a isprăvit... puteți merge!”

Câtă duiosie te cuprinde la citirea descrierii de mai sus. Fericiți sunt aceia, cari învață din pătenia altora. Noi suntem fericiți a trăi în pace și a ne avea școlile noastre confesionale și astfel am puté învăța multe din cele de mai sus. Adeacă să iubim școala noastră, pruncii nostri să o cerceteze cu sirguință învățând acolo și crescând în frica lui Dđđu și în iubirea de moșia părintescă. Eră părinții și respective noi cei mari să le susținem cu toate mijlocele noastre necruțând nici o ostenelă, nici o jertfă când este vorba de școlă. Să nu dormim, să nu negligăm școlă, căci nepăsarea față de școlă să pôte crâncen resbuna. Cel ce n'are școlă orbechază în întunerec și devine sclavul celui cu școlă.

Dr. Liviu Marcu

Aici prezentăm portretul și o schiță biografică a unui bine-făcătoriu al tinereții noastre studioase.

Dr. Liviu Marcu de statură înaltă și înfățișare foarte simpatică s'a născut la anul 1866 în comuna Birchiș, în care comună tatăl său cu numele Dimitrie și astăzi funcționează ca preot.

Dr. Liviu Marcu a absolvat studiile gimnaziale la Orăștia, ér cele juridice la universitatea din Budapesta cu succes foarte bun, fiind la anul 1890 promovat la gradul de Doctor în drepturi.

În anul următoriu a depus censura de avocat, deschidându-și cancelaria advocațională în Logoj, unde prin diligenția s'a de fer, prin acurateță și prin frumoșele sale cunoștințe juridice își eluptă în curând un renume, așa că cancelaria lui deveni una dintre cele mai cautate.

Astfel se esplică, că în timp scurt de 10 ani și-a agonisit o avere frumoșică și după cum însuș spunea: nici un singur cruceriu n'a câștigat pe cale necinstită.

Mult i-a amărit viața sēmēnța morbului, ce încă din fragedele lui tinerețe i s'a furișat în piept, dar desnădējduirea nici odată nu l-a cuprins, bine sciind, că amintirea lui va trăi și dincolo de mormēt.

Deși în tot anul își căuta de sănătate pe la cele mai renumite băi din străinatate, totuș prea curēnd a trebuit să-l perdem din mijlocul nostru pe acest valoros bărbat, căci în 12 Februarie 1902 a încetat din viață în Budapesta, de unde fū transportat și înmormēntat cu mare pompă în Logoj.

Neperitoare și-a făcut însă amintirea s'a prin faptul, că întręga sa avere, constătătoare din o casă și 50.000 de corōne în bani a lăsat-o ca fundațiune pentru un alumneu pe sama tinerilor români de legea gr. ort, cari studiază la gimnasiul de stat din Logoj.

Îndată după mórtea fericitului fundator, epitropia fundațiunei constătătoare din membrii: Dr. George Popoviciu protopresbiter ort. rom., Michail Beșan notariu public, Traian Barzu asesor referent, Dr. Pompeiu. Marcu avocat și Vasile Jurca comptabil, s'a constituit și a luat tōte măsurile de lipsă, pentru ca să se realizeze voința marinimosului fundator, și cu bucurie constatăm, că cu aprobarea Ven. Consistoriu diecesan alumneul din cestiune s'a și deschis cu începutul anului școlar 1902/3, în care au fost primiți 24 de studenți și anume: 9 grătuit și 15 cu plată lunară de 24 corōne.

Epitropia fundațională își dă tōtă silința, ca fundațiunea să devină un adevērat isvor de binefacere pentru tinerimea noastră și se îngrijesce cu deosebire pentru asigurarea creșterei religiōse și morale a tinerimei, instruându-se acēsta chiar și în cântarea bisericescă.

„Lăsați pruncii să vină la mine“ a ȝis Mântuitoriul Christos. Fericit este fundatorul Dr. Liviu Marcu, carele cu averea s'a ușurēză venirea tinerimei noastre la isvorul cel limpede al învățăturilor Mântuitoriului Christos, creșcēnd astfel, în spiritul acestor învățături ale Mântuitoriului.

Să ne rugăm pentru odihna sufletului nobil al binefăcătorului Dr. Liviu Marcu!

Binecuvântată să fie memoria lui!

* * *

Vouă tinerilor, cari vă împărtășiți de binefacerile fundației fericitului Liviu Marcu, Vă recomandăm, ca privind în totă ziua cu pietate la portretul marelui vostru binefăcătoriu, ce atîrnă pe păriletele salei voștre de studiu, se vă împliniți cu scumpătate datorințele voștre!! Să vă aduceți aminte, că fericitul vostru fundator tocmai la acest loc a muncit din greu, și datorințele și le împlinia adese-ori chiar culcat la pat și chinuit de dureri!

bis
cân
ros
luli
ma
du-
nec

tr'u
lîmb

Pe drum

Mai rar așa păreche potrivită ca Marióra și bărbatul ei. Crescută în bine, în mijlocul bucuriilor și a veseliei de tot felul, deprinsă să i se împlinescă toate gândurile — și nu fantastică, nici caprițioasă ca un copil nărauit, căci era cuminte din nascere și mai cu minte încă printr'o creștere simplă, o inimă curată ca isvorul de munte, — împrejurările vieții întocmiseră din ea un suflet rar de blândețe și bunătate.

Cu toții o iubeau, ca pe o sfântă feciură și în chip de desmerdare îi ziceau „duduia Marióra“ pentru blândețea și gingășia ei; căci era și frumoasă dar, mai presus de toate, dulce în purtări, mlađiósă și cu nuri de i se resfrîngea inima prin ochii săi mângăioși.

Acum se și măritase; i se dăduse bărbat după dor, un voinic și isteț tovarăș, tiner potrivit ca ea și vesel și prietinos. Cine-i vedea se bucura ca de un semn bun. Norocul — se întâmplă câte odată — face asemenea minuni.

De câte-va zile se aflau la moșia Viscanii, veniți ca să petrecă zilele primăverii de curînd reîntorșe pe plaiurile țării, și fericirea lor împodobeă încă și mai mult luminósa vale a locuinței lor înjunțurate cu grădini înverđite, de ți-se părea, că era un colț de rai.

Într'un cîvînt și lumea și ómenii li erau cu priință!

Cobora scărțăind carul încărcat cu șindilă pentru acoperemîntul bisericei din satul Viscanii. Încet, domol opinteau boii, oprind din cînd în cînd pe loc și sprijinind în vinjósă lor cefă jugul de lemn ros și luciu, care le prindea capetele ca într'un privaz. Cîlna delului cam repede și carul îngreuat se lăsa cu putere peste ei, mai-mai să-i dobóre. Răbdători, muți, cu ochii tîniți în vezduh, curgîndu-le sudórea în spume peste scobitura șelelor pașiau cu sfilă dar neclintiti întepenindu-se în copite, îndirjiți sub povóra covirșitoare.

Era cald. Luna lui Maiu. Di de ferbințalá isvorită ca din vr'un cuptor. Un căne mișos suriu se tîra ostenit după car, cu limba scósă.

— Aho! Aho... ho... domol Joiane... ține 'n loc Plăvan... domol, tătucă... Cea! hăis!... striga prelungind cuvântul Moș Ion Toma, un bătrân frumos, cu barba albă și crêță, ținându-se pe lângă boi când dinainte, când aproape de ei tot vorbindu-le și atingându-i ușor cu o crêngă de copac.

— Ce mai păcate! Dór' de-a nebunit vâtavul de a turnat atâta amar de scândură.... ȃice Moșnégul.

Și tot așa se chinuia el și cu cele douăe dobitoce, lăsându-se încet spre cale pe urma drumului șanțuit de-amândouă laturile.

De odată se stârniră din departe nisce zingănit de clopoței, care pare-că se apropia săltând, dar se apropia iute lămurindu-se din ce în ce mai bine. Sunetul venia din spre valea unde reinverdisese acum rediul tinăr de stejari, și ecoul îl resfringea clocotind. Êtă lunecă în fugă, pe dunga dréptă a drumului din jos, o caléscă cu patru cai înaintași împodobiți cu cordele și purtând clopoței; se îndréptă spre dél ca 'n sbor. Un fecior stetea pe capră. Ajunși la póla délului înălțat din loc, deodată cam drept, sirepii armăsari, măsurându-și avântul începură a sui la pas.

Vizitiul, vedând carul plin ce cobóră clătînându-se și sgârâind drumul, și ori de témă se nu i se sperie caii, ori îndrăsneț și prea falnic de stăpânii, ce plimba în trăsura, de departe plesni din biciu și strigă puternic:

— În lături moșnege... fă pe margine!

Un nor s'a așternut pe ochii lui biet Moș Toma; i se făcu negru înainte. Dar deștept și încă voinic nu-și pierdú cumpétul. Caii cu trăsura veniau grabnic și măcar că era pe dél, vizitiul îi tot îndemna din frinii. Moșnégul vedându-i aproape cât colea, sări din liniștea cu care își mâna boii, prinse a-i lovi într'una cârnindu-i spre stânga, împingându-i unul într'altul, trăgându-i de funia din córne și hățindu-i se făcă loc — iar boii împunseră cu iuțela într'o clipă spre ceealaltă parte a drumului, dădură în șanțul plin de buruieni, și trăgând șubredul car după ei, o rôtă se prăbuși plesnind și se sfărîmă bucăți. O mare parte din șindilă se risipi pe jos, carul rămăsese strîmb pe trei rôte cu virful osiei înfipt în șanț. Joian, sármanul, atât de réu scăpătase în șanț în cât își frînsese unul din piciórele dinainte și acum răsturnat la pământ gema du-reros lângă tovarășul său, care rămse de ceealaltă parte a crucii carului. Din doi frați nedeslipiți și împărechiați sub același jug, unul acum era stingher.

Moș Toma vedând neașteptata pacoste deodată stătú ca in-lemnit, galben-negru la față. Apoi, revenindu-și în fire, se aruncă spre boul cădút și smulgându-și părul porni a plânge strigând:

— Vai de mine și de mine! nu mă lăsați, săriți ómeni buni... nu mă lăsați... chiemă el cu glas tare, desnădăjdut în spre trăsura boieréscă, ce în duruit sonor trecuse fugind pe lângă carul răsturnat.

La strigătele sfâșietore ale bătrânului căraș, tinera femeie, care din góna trăsorii văduse totă întâmplarea, porunci vizitiului să oprască, sări vioie în drum și par'că nici n'ar fi atins pământul, alergă spre carul stricat urmată de bărbatul ei.

Era bogată și draguță stăpâna Viscanilor, duduia Marióra, după cum îi dădău toți cei-ce o cunosciau încă din copilărie, ér acum împreună cu soțul ei — de curând luați — porniseră să se ducă în apropiere, să vadă nisce prieteni dela moșia învecinată.

— Ce-ai pățit Moșule? întreabă ea îngrijită, învîrtindu-se în jurul carului dărîmat; apoi punându-se în genunchi așază mâinile pe capul boului ologit, care hîrcăia.

— Sărăcuțul de el... săracuțul de el... par'că plînge... dăcea ea netedindu-l cu degetele ei subțiri și căutând adânc în ochii mari, neînțelese de îndurerați ai lui Joian.

Moș Toma începù a povesti tînguitor cum voinde să facă loc trăsorii și-a întetit prea tare boii și i-a împins singur el nesocotitul în șanț. Ce să se facă? Acum să prăpădesce un bou... rămâne numai cu unul... îi avea de demult... cu dinșii trăia și se hrănea. Mai astă érnă îi murise baba... acum boul... Se vede, că a cădut vre-un blăstem pe capul lui... D'apoi vataful, ce are să dăcă? I-a pune în socotéla șindilele...

Așa se jeluia bătrânul țeran, cu căciula în mână, plecat înaintea duduiei Marióra, privind în jos, inlemnit, destăinuindu-și păcatele ca la o iconă.

Făcea o priveliște frumósă cele trei ființe adunate lângă boul rănit; bătrânul cu fruntea încovoiată spre pământ, dragălașa femeie ca o flóre răsărită pe prunđișul drumului, și bărbatul ei, îngrijit, care o îndemna să se reîntórcă la trăsura, să nu stea în bătaia sórelui.

— Hai cu noi... Moș Toma, vino... dăse ea apucând înainte cu bărbatul său.

Bătrânul o urmă ca dus de o putere ascunsă. Ajunși la trăsura bogat îmbrăcată cu mătasă, se sui grăbită și strigă bătrânului.

— Sui Moșule.... coela lângă mine... El tot cu căciula în mână, făcù un pas înapoi, scărpinându-se în cap, nepricepënd, umilit, sficios...

— Haide... Haide... nu perde vremea... sui-te adăogă ea cu un glas mai poruncitoriu...

Bătrânul veștejit și plin de colb se agăță de aripa trăsorii și se aședă rușinos lângă gingașa și frageda stăpână.

Bărbatu-său ridënd cu plăcere se puse pe scaunul d'înainte.

Se reîntórseră într'o clipă la Curte.

Ajunși aici, duduia Marióra trăgënd pe moșnég după ea trimise îndată să vie vechilul de la móră și-i ordonă să alégă din

cirédă doi boi voinici, sê-i pună la un car nou și împreună cu nisce argați sê trimită cu bătrânul sê ridice șindilile și boul cu piciorul frânt.

Bătrânul auđind hotărîrile, ce se luau pentru binele sêu, se îndreptă cătră bine-făcătore și aplecându-se sê-i ia mănile sê-i le sărute, ea-l întâmpină, bătendu-l pe umeri:

— Sê fie ai dumitale boii cei tineri și carul cel nou..... sê trăesci și sê ne ierți moșule că te-am necăjit...

— Dudue Mărióră, ăise el făcendu-și cruce, încotro te-ai întorce cu fața numai noroc sê-ți trimită Dumnezeu!

Și porni. Dóuë lacrimi inecară ochii mari ai Măriórei.

(*Revista Română*).

Internatul pedagogic diecesan

Este știut, că preoții și învățătorii jăcă cea mai însemnată rolă în viața culturală a unui popor. Și fericit este acel popor, care are preoți și învățători luminați și inspirați de dragoste către chie-marea lor, căci aceștia ca niște apostoli lucră pentru luminarea și pentru promovarea binelui și a fericirii nămului lor.

Acesta a și fost motivul pentru ce tôte popóarele, care au năsuit la dobândirea unei culturi mai înalte, au avut o deosebită grijă, ca fiitorii lor preoți și învățători să primăscă o creștere bună temeinică și în spiritul bisericei.

După reactivarea episcopiei noastre a Caransebeșului cea din-tăiu grijă a fericitului episcop de pie memorie Ioan Popasu a fost înființarea institutului teologic și apoi a celui pedagogic.

Vrednicul nostru episcop actual Nicolae Popea îndată la venirea s'a în diecesa noastră a observat, că sunt încă multe de făcut, pentru ca institutul nostru teologic și pedagogic să fie pus în o stare de a-și putea împlini misiunea s'a înaltă.

Modestele mijlóce materiale ale diecesei n'au permis însă ca îmbunătățirile reclamate de spiritul timpului să se pótă face grabnic, după cum ar fi voit dragostea Pré Sânției Sale către propășirea nămului nostru. De aceea cele ce lipsiau au trebuit treptat să se suplinăscă.

S'a început cu zidirea localităților corespunzătoare pentru institut, apoi s'a continuat cu completarea cursurilor pedagogiei la patru și cu înființarea școlii de model pe lângă acest institut.

Abea s'au terminat acestea și Pré Sântia Sa s'a și apucat să realizeze o veche și îndreptătită dorință a diecesanilor, anume înființarea internatului pentru teologi, care s'a deschis în toamna anului 1899 și în curând după aceea s'au făcut pregătirile de lipsă, ca și pentru adăpostirea elevilor dela institutul pedagogic să se deschidă un asemenea internat, care s'a și deschis în toamna anului 1901.

Internatul după cum se vede și din ilustrațiune nu e vre-o zidire pompoasă, dar are încăperile necesare pentru de a putea cuprinde 50 de elevi, și corespunde pe deplin tuturor recerințelor.

Pentru scopurile internatului se folosește casa fundațiunei fericitului Iancu Temeș din strada Teușului, lângă care s'a mai cumpărat o casă în vecinătate, ér pe locul gol dintre aceste două case s'a zidit încăperile, ce mai lipsiau.

Spesele se urcă la 30.000 de coróne, cari spese se vor acoperi pe calea colectei.

Cu bucurie constatăm, că apelul Pré Sântiei Sale, făcut către credincioșii diecesei, de și colecta este încă în curgere, a arătat un rezultat deși modest, dară satisfăcătoriu.

Amintim aici pe contribuenții cu sume mai mari: Pré S. D. Episcop diecesan Nicolae Popea 1000 de coróne, Il. Sa Dl. Iosif Gal, membru al casei magnaților 1040 cor; Ilustra familie Mocsonyi 1000 cor. Un binefăcătoriu 1000 cor. Institutul de credit și economii „Făgețiana“ 1000 de coróne.

Internatul acesta deocamdată, în lipsa de mijlóce, este întocmit numai pentru locuință pe sama elevilor, dar suntem siguri că înțelepciunea Pré Sântiei Sale a Dlui Episcop diecesan și dragostea ce o are către instituțiunea acesta binefăcătoare, va afla mijlócele, pentru ca să se pótă completa.

Cu totă căldura sfătuim poporul nostru să-și cumpere cartea: „ISUS CRISTOS — cu cuvintele s. Scripturi de Dr. Petru Barbu“. Acesta carte ne arată întreaga viață pământescă a Mântuitorului nostru începând cu nașterea, urmând cu faptele și toate suferințele și sfârșind cu învierea și înălțarea lui la ceriu. Cartea aceasta, care n'ar trebui să lipsescă din nici o casă românească, constă 1 fl. 25 cr. și se capătă la

LIBRĂRIA DIECESANĂ în Caransebeș.

Economie

În calendariul din anul trecut am arătat pe scurt lucrurile ce trebuie să le săvîrșim în moșie dacă voim ca pomii noștri să rodască.

Dar pentru-ca moșia noastră să ne aducă venit cât să pôte mai mare mai trebuie să scim cum să ținem, să conservăm pόμεle pănăce ajungem să le vindem și în cas dacă pόμεle nu sunt menite a fi consumate próspețe, ci uscate, séu dacă facem din ele vinars etc. cum să urmăim, ca se câștigăm cât să pôte mai mulți bani. Despre aceste vom vorbi în anul acesta. Scim bine, că pόμεle să caută și să plătesc mai bine iarna și primăvara, deci e de mare însemnătate să șcim cum să le ținem pόμεle pănă la timpul, când ajungem să le vindem. Să înțelege, că aci numai de merele și perele de tómnă pôte fi vorba, că numai aceste să pot ținea timp mai îndelungat pănă când cele de vară și de tómnă nu să țin; deci séu se consumă după-ce s'au copt, séu să face din ele lictariu. vinars etc. etc.

Conservarea pómelor de iarnă

Pόμεle (merele și perele de iarnă) nu să coc în pom ci să coc în localitatea, unde le ținem peste iarnă. Le culegem la finea lui Septembere, séu începutul lui Octobere în timp frumos. După ce le-am cules le punem să stee 10—14 zile într'un loc uscat, ca să evaporeze (să ese) din ele o parte a apei și apoi le ducem și le aședăm în locul, unde rămân pănă ce se coc. Pentru ca pόμεle să se pôta ținea cât se pôte mai îndelungat, trebuie să stăruim prin întocmiri potrivite, ca ele să se cócă cât să pôte mai târziu; deci trebuie să împedecăm influința tuturor acelor puteri, cari fac, ca pόμεle să se cócă pré repede.

Trebuie să scim, că puterile, cari fac ca pόμεle să se desvólte cât timp ele sunt în pom, tot aceste puteri fac ca pόμεle să se cócă mai repede după-ce le-am cules și le-am aședat în localitatea unde le ținem. Aceste puteri sunt căldura, aerul, umeđelă și lumina.

Influența acestor puteri asupra pómelor trebuie să fie cât se poate redusă după-ce am aședat pómele în localitatea de conservare.

Pentru a ținea pómele mai bine corespunde o localitate sub-pământénă, o pivniță; dar se pot ținea pómele și în cămară séu odaie (chilie, sobă) suprapământénă; însă în cazul cel din urmă localitatea, se fie situată spre nord (međ-de-nópte). În Francia și în America se fac magazine și case anumite spre acest scop. Ele sunt făcute cu păreți din material réu conducătoriu de căldură asemenea ghețeriilor nóstre. Aci se țin pómele fóрте bine. Ori-cum se fie localitatea, mai întâiu se recere, ca temperatura ei să fie cât se poate de redusă. Cea mai potrivită temperatură este $+2-3^{\circ}$ Reaumur. Dar temperatura ácsta trebuie să rămână neschimbată; deci, dacă ar fi ger greu și ne-am teme, că pómele vor suferi de-ger, trebuie să încăldim localitatea; ceea-ce se face mai bine, dacă încăldim un cuptoriu (sobă) în localitate laterală așa, ca numai aerul încăldit să ajungă la póme, căci, dacă cuptoriul se pune în însăși localitatea de conservare, pómele se sbircesc și își pierd gustul și dulcéța.

Am đis, că și umeđeła face, ca pómele să nu se pótă ținea; drept aceea se stăruim, ca din localitatea de conservare să delăturăm umeđeła și dacă ácsta nu s'ar putea face prin aerisare, punem în localitate var nestimpérat sau chlorcali, materii cari absorb umeđeła.

Lumina favoriséză mai mult maturitatea pómelor. Ca să nu strěbată lumina la póme, ferestrele le provedem cu jalusine cu rogozine ori cu perdele și dacă se ivește lipsa să aerisăm, mai bine facem dacă aerisăm nópte; ér điuă, dacă lucrăm în localitate, ne folosim de luminare.

Un lucru fóрте insemnat este, ca localitatea să fie fóрте curată; drept aceea, îndată ce am scos ultimele póme din anul trecut curățim localitatea radical. Tărgile și tóte polițele și stelagele, pe cari au fost și vin a se aședă pómele, le spălăm bine. Dacă păreții sunt de pétă îi văruim; dacă sunt de scânduri îi spălăm cu săpun și cu sodă; Asemenea spălăm și padimentul (vatra, podelele).

Localitatea astfel spălată se lasă deșchisă, ca să se aeriseze, și numai cu 2—3 đile înainte de a se aședă pómele cele noi se închide și după ce am închiso aprindem în ea puciósă (țimpor). Puciósă nimicește toți germenii de bureți și de mucóre.

Acest lucru se face așa, că punem în óle câți-va cărbuni aprinși și désupra lor puciósă; apoi ne depărtăm rapede đin localitate și închidem rapede ușa. La un metru cubic din spațul localității socotim 15 grame de puciósă. (Spațul se socotește astfel, că înmulțim lungimea localității cu lățimea și înălțimea ei).

În decursul iernii aprindem mai de multe-ori puciósă și nu trebuie să avem témă, că pómele vor primi miros neplăcut, din cóntră ele se țin fóрте bine; însă nici-de-cum nu e bine să ținem în

localitate curechiu acru, aiu (usturoiu), cēpă brânză sēu alte materii, cari mirōsă greu, căci pōmele primesc acest miros și își perd gustul și aroma.

Dacă e vorba sē ținem peste iarnă mai puțin pōme, atunci pe vatra localității așternem paie, fēn; dar mai bine otavă și astfel aședăm pōmele. Dar ca sē putem sē umblăm printre pōme, lăsăm o cale îngustă mărginită de ambele lături de scânduri, ca pōmele sē nu se resfire.

Dacă însă avem sē conservăm multe pōme — când anul a fost mănōs — atunci pe lângă pāreți punem stelage cu despărțeminte și în mijlocul localității punem mese, pe cari se așadă pōmele.

Stelagele sē fac mai bine din scânduri. Pe scânduri sē pun paie, fēn sēu otavă și pe acēsta pōmele. Polițele de scânduri sē nu fie mai late decât atât, ca cu brațul întins sē putem ajunge și la pōmele cele mai îndepărtate, ca sē putem alege și scōte pōmele cele cōpte, cele pētate și cele stricate.

Dacă avem sē ținem unele esemplare fōrte frumoșe cât sē pōte mai îndelungat, le punem în vase pline de cenușă ori de praf de cărbune și le ținem în loc recoros. Prunele bistrife (de tōmnă) sē țin fōrte bine între frunze uscate.

Utilizarea (Folosirea pōmelor)

Pōmele cari nu sē pot conserva prōspete, precum sunt merele și perele de vară, cireșele, prunele de vară, căisinile (giorgeliile) etc. sē utilizează astfel, că din unele facem lictariu din altele vinars; ori-că le uscăm.

La noi cea mai lătită între împrejurările nōstre și cel mai rentabil chip de a utiliza pōmele, cari nu se pot conserva, sēu a căror conservare nu sē plătește, este a face din ele vinars. Acest chip de a utiliza pōmele și mai vērtos prunele, este împămēntenit la poporul nostru de vēcuri. Despre acest mod de utilizare a pōmelor aflu de lipsă sē vorbesc de present mai pe larg.

A fost un timp — acum sūnt câțiva ani — când rēdicându-se contribuțiunea impusă căzănăriilor mai mici adusesse pe economii nōstri la desperare; dar mai pe urmă vēdēnd, că prețul marfei curate crește, au început de nou a sē îmbărbăta și ađi vedem, că economul harnic și tréz scōte venit frumos din moșia sa, pe lângă tōte, că darea s'a urcat.

Însē multe scăderi mai sūnt, cari fac, ca economii nōstri sē nu scōtă din moșia lor venitul, ce l-ar putea scōte, dacă ar procede mai rațional, mai cu înțelepciune.

Înainte de tōte trebuie sē observ, că economii greșesc fōrte mult culegēnd pōmele prē de timpuriu, când încă nu sūnt cōpte de plin.

Și ôre de ce nu e bine acēsta? Trebuie sē scim înainte de tōte ce este vinarsul (răchia), care voim sē-l cāștigăm din pōme. Răchia este un amestec de două lichide și adecă de un lichid nu-

mit alcool și de apă. Alcoolul, care dă vinarsului tăria, se produce când comina ferbe. El se produce din dulceta pomelor, din dulceta, ce le-o dă zăcharul conținut. Prin ferbere zăcharul cominei se descompune în alcool și în un fel de aer, care iese din comină în formă de beșicuțe, ce se arată pre suprafața cominei.

Alcoolul rămâne în comină. Cu cât mai mult zăchar conțin pomele, adică cu cât ele sunt mai cöpte, cu atât mai mult alcool va fi în comina noastră. Etă de ce trebuie, ca pomele se fie cöpte bine.

Pomele bine cöpte le spargem și la o căldură de cel puțin 15° le lăsăm se fərbă. Dar nu e permis se lăsăm se fərbă pre mult, căci altcum comina se înăcrește. Comina e fərbă, când vedem, că nu mai clocotește.

Degrabă se înăcrește comina, dacă pomele sparte stau în contact cu aerul; de aceea facem fôrte bine, dacă pe suprafața cominei punem o targă de nuele, ori un fund de lemn îngăurit așa, ca targa seu fundul se apese pomele în jos.

Astfel răchia nu va fi acră și nu va zgăraia gâtul; va avea preț mai bun.

Comina fərbă se pune în căzan.

Ce e căzanul? Căzanul e un aparat de mare însemnătate. Ori-cât de cöpte se fie fost pomele și ori cum de bine se fim fert comina, dacă căzanul nu e întocmit bine vom avea mari perderi.

Cele mai bune căzane sânt cele cu țavă șerpuitoare. Iată pentru-ce. Încăldind căzanul alcoolul din comină se preface în vapor (aburi); aburii ajung în căpac și din căpac în țava șerpuitoare. Trecând aburii prin țava șerpuitoare, care se află cufundată în apa rēcitoare, ei se răcesc și ăr se prefac în lichid. Cu cât țava e mai lungă, cu atât aburii petrec mai mult în apa rece a rēcitoare și prin urmare cu atât mai mulți aburi de alcool se prefac în răchie; răchia va fi mai tare, prin urmare și mai scumpă.

Dar apa în rēcitoare în adevăr rece trebuie se fie, căci de aceea cada în care se află țava cufundată, se numesce rēcitoare. Ca apa se fie tot rece, întocmim rēcitoarea astfel, ca apa ce vine dela riu ori dela fântână se ajungă în rēcitoare prin o țavă, ce ajunge până apröpe de fundul rēcitoare, căci apa cea rece fiind mai grea decât cea caldă se așață jos și răspinge succesiv apa cea încălđită, ce se înalță în sus și seu se varsă preste gura rēcitoare, seu se scurge pe o gaură, ce o facem sus în păretele rēcitoare.

Fiind apa tot rece, toți aburii de alcool se prefac în răchie și nu avem nici o perdere. Cea mai mare greșală ce o comit economii nostri este tocmai, că nu grijesc, ca rēcitoarea se fie adevărată rēcitoare, și în ea se fie totdeauna apă rece. În rēcitoarele economilor nostri apa ferbe. Ce fel de rēcitoare este acesta? De aceea și vedem, că între astfel de împrejurări cea mai mare parte a abu-

rilor de alcool nu se preface în răchie, ei es din răcitor ne-re-
și se răspândesc în aer, anunțând că aci se ferbe răchie.

Perderile ce le suferă economul în urma lipsei de apă rece
sunt foarte mari. Dacă socotim că d. e. numai jumătate din aburii
de alcool ies din răcitor ne-re-
și, am pierdut atâta vinars, cât
vinars am câștigat, va se dăcă în loc se fim câștigat 2 acove de
vinars, am câștigat 1 acov, ori în loc de un acov de vinars de
12° am căpătat vinars numai de 6°.

În fine mai trebuie să observ, că căzanul, dar mai vârtos țava
recitorului atât după ce am terminat cu friptul, cât mai ales când
începem, se o spălăm bine cu apă ferbinte, căci țava fiind de aramă,
în lăuntru ei se produce cotelă, o materie verde, foarte veni-
nosa care produce adeseori morbururi grele.

În cele mai multe cazuri lipsa de atențiune a poporului nos-
tru asupra acestor lucruri atât de însemnate își are sorginea sa
în avitica nepăsare proprie bietului român muncitoriu, nepăsare pro-
dusă prin îndestulirea, ce după multele ostenele o simte vedându-și
rodul muncii sale, nepăsare, ce este egală cu abandonarea năcazu-
lui de adă și desconsiderarea grijilor de mâne.

Și în nepăsarea acesta cade țeranul nostru totdeauna când anul
e mănos, când D-zeu l-a binecuvântat. Când are grâu șede în arie și
cântă, când are destul cucuruz nu-i pasă dacă câți-va stuleți mai
remân și la loc ori-dacă vrulul mai cade din car pe drum, pradă
ciorelor; când are fân destul toamna, nu-i pasă, dacă vântul din când
în când smulge câte un folomoc bunișor din car, căci are destul.

Însă vine primăvara. — În podul cășii a măturat și cea de
pe urmă boba de cucuruz. În odaie copii lângă cuptoriul rece rod
la ultima cōjă de mălaiu; în grajd (staul) biata vacă n-are ce rumea,
rōde la cea din urmă frunză de tuleu. Gazda vine cu o mână la
inimă cu alta se scarpănă în cap. Se uită la bietul vițel, care storce
ultimul strop de lapte din ugerul gol.

Gazda plânge, vaca mugește. — Bietul creștin pornește cu
capul aplecat și se duce îngândurat și se pomenește că bate la ușa
cămatarului fără de suflet și fără de Dumnezeu.

Și Firea acesta a poporului nostru de a fi grandios când are
și deprimat când n'are, a trecut și la fiii inteligenți ai poporului,
din al cărui sin au ieșit, afară de unii, cari, precum cocostărcul
câte-o-dată, așa și ei au uitat de cuibul lor și ei înșiși esplotază
această parte slabă a firei Românului în favorul lor, cum dăc,
această parte slabă a noastră trebuie se o părăsim vrând nevând,
căci timpurile s'au schimbat. Foarte mult pōte face șcōla în pri-
vința acesta; dacă învățatoriul va stărui, ca copii se învețe și se
aplice principiile naturale în diferitele ramuri ale economiei națio-
nale; căci, dacă cu timpul nu ne lăsăm de nepăsarea noastră, acesta
în fața timpurilor grele și în fața invasiunei nemilose a culturii ar
însemna perirea noastră.

Caransebeș în Octomvre.

Iosif Bălan.

SFATURI.

Contra furnicilor de pe pomi

Furnicile dau năvală asupra pomilor culegând și mistuind sumedenie de păduchi de frunze, vermi și omide. Din acest punct de vedere ele ar folosi pomilor, scutindu-i de nenumărați dușmani. Dară în acelaș timp pricinuesc pagube mari cu deosebire pomilor tângeri, roțând muguri, flori și frunze, și acoperind pomii cu o materie cleiôsă apoi găurind pământul printre rădăcini.

Un mijloc contra furnicilor este: Să caută furnicarele, cari nu sunt totdeauna în nemijlocita apropiere a pomilor, apoi după ce se scormonesc, se varsă preste ele în stare ferbinte leșie tare, seu zamă de pelin ori de tabac, apă sponită ori petroleu.

Alt mijloc: Să pune var nestins în furnicariu, peste care se tângă apă, carea înferbântându-se omără furnicile cu oue cu tot, parte le alungă. E bună și apa ferbinte, în care se topește multă sodă. Furnicile se otrăvesc în scurt timp și cu aluat acru amestecat cu miere seu zăhar topit.

Bune serviții fac și ôsele de curând despoiate de carne. Ele se pun în furnicariu și de câte ori s'au umplut de furnici, se afundă în apă ferbinte. Seu se pune burete muiat în apă zăhărată, care apoi umplându-se de furnici se aruncă în apă ferbinte. Aceste două mijlôce se folosesc când furnicariul e la rădăcina pomului, căci altmintrelea, dacă s'ar pune leșie seu apă ferbinte, ar perî și pomul.

Dealtmintrelea bune serviții fac și cloșcele cu puii lor.

Cum se apărăm curechiul contra omidelor?

Unul dintre mijlôcele cele mai însemnate pentru scutirea curechiului contra omidelor este: stîrpirea ouălor acestora.

Fluturile de varză își așează ouăle începând de pe la mijlocul lui Maiu, în mici grămăjore pe partea din jos a foilor plantelor noastre de grădină. Ouăle au coloare galbăna. Stirpirea se întâmplă prin trecerea pe rând dela legumă la legumă și turtind, atât ouăle, cât și micile omide, cari s'ar fi ivit, cu ajutoriul unei hârtii. Hârtia n'are altă menire, decât scutirea mâinii contra necurăteniei. În Iulie se arată a doua generație, adică al doilea rând de fluturi, cari depun și ei ouă, de astă-dată însă numai pe frunzele curechiului. Dacă nimicirea ouălor din prima generațiune a fost de dorit, nimicirea ouălor din a doua generațiune, adică din Iulie, este neapărat trebuincioasă, ca cel mai bun mijloc contra stirpirei omidelor și în urmare pentru încungiuirea pagubelor, ce ele ar pricinui.

Cine așadar în Iulie, din 4 în 4 zile, merge dela fir la fir de curechiu strivind ouăle, nu va fi silit mai târziu să culégă cu zilele de cap omidele reslătite de arândul pe toate frunzele curechiului și adesea nici chiar cu chipul acesta să nu fie în stare a-și mântui curechiul de acești dușmani primejdioși.

Scóterea din gât a óseler de pesce inghițite

După cum se scie, nu totdeauna reușește medicul să scótă cu instrumentele sale un os de pesce pe care la inghițit cineva. S'a reușit însă în multe casuri depărtarea acelor óse prin inghițirea de oțet, care móie ósele. D-rul Schiep-Stettin întrebuințază pentru acelaș scop apă amestecată cu 1—5% acid salic (Salzsäure) care accelerează și mai mult muiarea óseler.

Remediu contra păreților umezi

Am cetit prin cele diare multe anonțe de acest fel de remedii. Avut'am ocaziune a mă și folosi de ele în feliurite casuri, însă totdeauna s'au aretat cu timpul urme de umezelă în păreții reparați. Dela un practic vechiu am deprins un mijloc, care s'a adeverit ales de bine. Cred că voi face fraților, cari au nenorocirea a locui într'o casă parochială umeză, un serviciu bun, dacă li voi comunica remediu acest:

Mai întâiu se dă jos tencuala de pe zid și crepăturile dintre pietre sau cărămiți se curățesc cât se póte de bine cu o mixtură

de una parte de cement și două părți de năsip. În 1—2 zile se usucă tencuală acésta. La umbră duréază uscarea o și mai mult.

Fiind tencuélă de cement bine uscată, se fierbe într'un vas de tinichea o cantitate corespunđătoare de văpsélă de sticlă (Glasfarbe) până ce se face de tot fluidă. Apoi se trage cu o periuță bună și tare massa cea fluidă pe locurile ude. Cum vine văpsélă în atingere cu zidul e deja și înviroșată. Zidul peste tot îndată se póte tencui cu o tencuélă de var sau de cement, care tencuélă din urmă este cea mai bună. — Vasul unde s'a fiert văpséla de sticlă, nu se póte mai mult întrebuința. — La un metru pătrat de zid se recer 2 kgr. de văpséla numită: 1 kgr. costă 24 cruceri. Mai observ, că numai odată se se tragă cu periuța, însă așa de des, încât se nu rămăe nici un ochișor. Putrejunea, mucgaiul séu udéla nu se vor mai aréta nici când. Toți cei ce se folosesc de acest remediu află deosebită bucurie în sigurul rezultat. — Fabrica care produce acésta văpsélă de sticlă nu-mi e cunoscută; ea se póte căpéta însă în fiecare drougerie mai mare.

(Candela).

Este de comun cunoscut, că milióne de ómeni se prăpădesc de bóle de pept și plumăni, care până acum erau declarate de nevindecabile.

Ni se împărtășesce, că apotecăriului Carl Hoffenreich din Baia (Ungaria) i-a succes a produce un fel de sirup, așa numitul Sirup de brad cu fer văros al lui Bastillo, carele întrece tóte remediile de până acum cunoscute, așa încât putem díce, că astăzi este unicul remediu, dela care aceia, cari suferă de bóle de piept și plumăni, pot aștepta un rezultat îmbucurătoriu.

POESII.

Dece Maiu

În ȋioa cea sfântă și mare
La ȋece-ale lunii lui Maiu
Să vede-o ciudat' arătare
Pe-un deal dela Plevna, pe-un
[plaiu.

Când zorile 'ncep să s'arete
Acolo 'n tăcutele văi,
Din grópă ies mórtele cete,
De-apururi jăliții flăcăi.

Striviți și cu mânilor rupte
Și galbeni ca'n jalnicul loc
În ȋiua selbatecei lupte
Când bieții periseră 'n foc.

Fac rôtă și-o rugă murmură
Êr' Valter și Șonțu și toți
Mai-marii ce'n frunte cădura
Stau jalnici acolo 'ntre soți.

De-odată ei capul ridică
Dau chiot și'n zare privesc
Spre țera din care ieșiră
Spre scumpul pământ româ-
[nesc —

Și-ascultă, căci tunul adi cântă
Departe 'n iubitul pământ,
Puternic ca'n ȋiua luptării,
Dar' altfel' de cântec mai sfânt.

Și-ascultă . . . ér țera-i departe
Sunt déluri la mijloc și văi
Și riul cel mare-i departe
De mame pe bieții flăcăi.

Ce spun ei în șopte pe vremea
Ce ascultă cântarea de tun
Eu nu știu, căci nimeni nu pôte
Pe morți să-i audă ce spun.

Dar știu că se rógă, sërmanii :
„Noi liberi pe voi v'am făcut
Êr Tatăl din ceriu să vă aibă
De-apururi sub sântul său scut !“

G. Coșbuc.

Singuru păcat

Sub lumina cea cerescă
Pe largul pământului,
În bătaia vântului
Fire dulce omenescă,

Graiul blând și cumpătat
Ca în dulcele Bănat
Nu mai cred să se găsescă !

Ce mândrețuri prin câmpie!
Ce de holde cu rod bun!
Cresce prunu lângă prun
Și struguri frumoși în viie!
Bănățenii-au ochi frumoși,
Iei is vrednici, sênătoși
Și tot natu-i d'omenie!

Cum răsună 'n des pădurea,
De glas dulce de cimpoi,
Ori de fluier dela oi!
Dar auđitu-s'o p'aiurea,
Că sătenu lucrător
Ca 'n Bănat sê cânte 'n cor?
Pun rămaș — că: nicăurea?

De credință ș'a lui faptă
Bănățanu ăl frumos
Tot-d'auna ii fălos!
„Tu ce iești?” De-întrebi, te
De la-ori care băiețan: [așteptă
„Bade, — eu sânt Bănățan!!”
O fi vorba lui diréptă.

P'ângă tóte astea bune,
Care is pe la Bănat
Este ș'un micuț păcat,
Nu vê rideț, — dar 'l-oi spune:
Farba și albelele
Strică bănățenele
Ca pe flori o uscăciune!

Victor Vlad Delamarina

Pămêntu

Dómna vrea sê își cobóre
Dintr'un mâr, — cracă cu flóre,
Și ca s'o ajungă lesne
Sê tot înalță din glesne.
Cum ieram baș la 'ndemână
Taman c'o lopată 'n mână
M'o ceru, cu códa lungă,
Craca ca sê ș'o ajungă.
I'o dădui, c'altfel sāraca
Cum iera s'ajungă craca?!

Dar lopata pămêntosă
I-a mănjit mâna frumósă,
Apoi țin'te-o fost mai gata,
Sê-mi arunce 'n cap lopata.
Pămêntu după mânușă
Par' că o stringea de gușă,
I sê strînsă fruntea crêță.
Sê cutrămură de grêță
Și 'n ocări și în sudalme
Îm și șcearsă două palme!

* * *

„Mă, ȑic io: „Nu-i lumea șódă
Când o astfel de năródă
De pămênt sê grețelesce!
Sê nu ȑici „Dómne fereșce!
Dómná! Dă n'ar fi pămêntu
Cum ȑ'ar mai ajutá Sfântu
Sê te sburz în bogăție,
Lenósă și grășulie.
Nu te spurcă iel cu-o pată,
Dar tu — o sê-l spurci odată!

Victor Vlad Delamarina

Mê Timișe!

Mê Timișe, dragu meu,
Vrêre-ași fi io 'n locu teu
Numa-o vară, numa una!

Numa-atunci io aş avea
Partea mea ca partea tea.

Tu ieşti drac împeliţat
Cum nu-i altu prin Bănat
Fete fiin'că ţuci într'una?

Fete 'n umbra sălcilor
Cam în ciuda maicilor.

Mă Timișe făt frumos,
Făt frumos și drăgostos
Iești viclén pe vreme caldă.

Cu răcóre și cu pesci
Fetele mi le momesci.

Mă Timișe, io te sciu
Cum te miști ca-argintu viu
Când s'arunc' fetele 'n scaldă.

Tu tricnesci, iele trîcnesc
Și cu tine să iubesc.

Până 'n Sebeș țuci-le
Pe rînd tôte mândrile,
Nu ți-i greu d'atâta miere?!

Dar tu nu te betejesci!
Țuci și fugi! Lotru mai iesci!

De la Sebeș la Logoj
Te desmerđi de ochi frumos,
Țuci la fete cum să cere!

Cum te-o făcut Dumnezeu
Baș așa de nătărău?

Din Logoj dacă te duci
Până 'n Timișóra țuci
Și la Panciova — ștregare:

Te pornesci îmbătrânit
Cătră Dunăre-ostenit.

Dunărea ca un potop
Mi te 'nghite ca p'un strop
Ș'apoi te 'neacă și 'n mare!

D'ași trăi ca tine, mă:
N'ași cricni; înnece-mă!

Victor Vlad Delamarina

Povestea Rosei

Dumnezeu vrând să 'ncunune
De cununi această lume
Flori cu brațul său cel sfânt
A semănat pe pământ;

Și menind pe fiecare
Flóre mică, flóre mare,
Ca să pórte 'n sinul lor
Un simbol strălucitor.

A ȕis rosei: flóre dalbă,
Înflorind tu să fii albă,
Și corola ta să fie
Semn de nevinovăție.

Dar când fu ca să 'nflorască,
Sinul să și-l desvălască
La ea omul a privit
Și ea 'ndată s'a roșit...

Și de-atunci sub ceriu, sub stele,
Câte dalbe floricele
Să 'nroșesc fără de știre
Sub viclăna lui privire.

Veronica Micle

Păianguenul

Dela flóre pân' la flóre
Țese fire lucitóre
Chibzuind cu vicleșug.

Fluturașul să desfată
De mirezme să 'mbată
Până cade 'n meșteșug.

Astfel și păcatul țese
Împletind din fire dese
Mreje pentru pământean.

Și 'mbătat de fericire
Prîns e omul în nescire
De păcatul cel viclean.

Nicu Dracinschi

Eroul dela Königrätz

Umblam și eu ca tot ciobanul
Cu fluierul pe lângă oi,
Când ne ochiră cu arcanul
Pe mine și 'ncă pe vre-o doi —
Și cătăniți — nu trece anul —
Se face între Nemți război.

Departe, peste munți și ape
Cu ôste mare ne-au pornit,
Și-n țara Praislui, aprópe
De Câne-Creț m'am pomenit.
Chitea p'acolo să mă 'ngrópe
Al naibii neamț... Dar ți-ai găsit!

Umblam fugar de-o săptămână
Prin codrii Praisului, flămând!
Și uite-așa... Stam într'o răună
Sub un stejar, și inginând
O doină, — mă gândem la stână,
La munții mei... ce-or fi făcând!

Era 'n nămieș... Da să m'a
[dormă
Foșnitul leneș din frunziș...
Tresar... Aud de-odat'o larmă
P'aprobe coala 'n stejeriș:
Pun mâna repede pe armă
Și iau pădurea 'n curmeziș...

Măi! ce stau ochii să 'mi pri-
[vască!
Un vâlmășag de Nemți luptau
Pe-o pajeră împărătescă.
Erau câți-va de-o apărau
Și mulți voiau să le-o răpescă!
Ajută-mi Dómnne, să le-o iau!

Ca o dihanie turbată
M'arunc de-a valma peste iei!
Izbesc la mir trei înși deodată...
Dau iar, — și mai turtesc vre-o
[trei...
Hei, când să prind de veste, iată!..
Ia-i de-unde nu-s pe Nemții mei.

Eu, haida-hai, cu stégu 'n spate,
Pornesc la drum cu pașii rari...
Ajung 'n lagăr pe 'nserate...
Ce se-ți mai spun?... Și mic și mari
Mă duseră cu-alaiu, fârtate,
În cortul plin de ghinărari...

St. O. Iosif

EPIGRAME.

Adevărul.

Sfânt adevăr, ómenii cât te iubesc !
Și cât de aprinși judecata'ți croesc
Când între ei, naio îndrăzneți, meniréți te duce :
Ocări și palme primesci, te răstignesc pe cruce !

Unu-i om de „cinste“.

Cinstea ți-o oferi într'una chizeșie,
La ori ce prilej o iai de mărturie,
Nu vrei să scii c'atât-ai terfelit-o :
Încât n'o mai poșești, — ai prăpădit-o !

Unu-i om „cuminte“.

Muncă și jertfă pentru obștescul bine
Presteie alții ; tu stai dorind fierbinte
Vr'un post bun și gras, ce ți-se și cuvine :
Căci nu esci „prost“ ca alții, esci om „cuminte !“

Un modern.

Cavaler elegant și cu trecere mare,
Om de cuvânt și erou de . . . cafenele,
De datorii de'l întrebi, el ȃice că n'are :
C'atâtea's încât numai scie de ele !

Auram Corcea.

FELURIMI.

Anecdote.

Fiul: Tată, citesc în cartea asta, că odată erau vrăjitori, cari prefăceau ómeni în boi. Mai sunt și astăzi vrăjitori de aceea?
Tatăl: Nu, fiule, astăzi nu e mai de trebuință.

* * *

Tata: Ce ai învățat ađi la școlă? Fiul: Învătătoriul ne-a povestit istorióra despre Noe, când s'a îmbetat. Tata: Fost-a frumos, că Ham a batjocurit pe tatăl său beat? Fiul: Nu, Ham a păcătuit, așa a ăis domnul învățatoriu. Tata: Și tu m'ai batjocuri pe mine ca Ham pe tată-seu? Fiul: Nu, eu nu pot să fac ceea ce a făcut Ham cu tată-său. Tata: Pentru-ce nu? Fiul: Pentru că eu dorm totdeauna, când vini tu dela birt.

* * *

Tata: Așa, Ioane, învățatoriul te-a bătut pentru-că esci le-neș! Bine a făcut! Du-i acum o sticlă de rachie și-i mulțămesc pentru pedépșa meritată. Fiul: Nu, tată, asta n'o fac, căci dacă învățatoriul capătă pentru fie-care bătaie o sticlă de rachie, apoi mă bate în totă ăia cel puțin de două ori.

* * *

Un sătén voind să facă pace între doi bătauși, aceștia îi sparseră capul primind și el o lovitură.

Chiemat fiind medicul, și acesta vădënd că capul omului e spart ăise: Să vėd nu-i sunt cumva vătėmați creeri? Bolnavul auđindu-l rėspunse: Nu te osteni să cauți creeri în capul meu, căci de a-și fi avut creeri, nu mă mestecam între bătauși, ca să capėt și eu bătaie.

* * *

Regele Christian al IV. din Danėmarca nu ținea la curtea sa, pe cum era pe timpul acela îndatinat, nebun de curte, și așa i-s'a făcut propunerea, ca să-și ia și el unul. La acesta a rėspuns regele!

„Banii eu îi pot cruța, pentrucă dacă îmi las curtenii mei ca să bea zdravên la masă, atunci am mai mulți decât pe unul.

* * *

Împăratul Iosif fiind odată la curtea regescă din Francia, fu poftit să jöce cărți. Nevrënd dënsul să jöce, i-së puse întrebarea, că öre nu iubescce jocul? La acësta a rëspuns: „Nu, eu nu joc nici odată; un principe dacă perde, perde banii supușilor sëi“.

Regele Matia.

Cine n'a auđit öre vreodată povestindu-së de dreptatea regelui Matia? — Deși dela mörtea lui au trecut peste patru sute de ani, totuși poporul amintescce de el și astăđi cu adâncă recunoscința. Și tocmai recunoscința este cea mai frumösă rësplată chiar și pentru regi.

Ori unde era de lipsă în țără, regele Matia së arëta, când cu gândul nu gândiai. Brațul și mintea lui îndreptau tóte. Și vai, mult a avut el de furcă când cu dușmanii din țără, când, mai cu sëmă, cu cei din afară! Și cu tóte acestea, tot îi mai rëmânea timp, së umble adese-ori prin țără, ca së se încredințeze cu ochii sëi, cum së pórtă domnii cei mari cu poporul, și în genere, cum së implinesc poruncile sale. El a călëtorit în mai multe rënduri în mai multe părți ale țerii în haine schimbate, făcënd dreptate peste tot și în tóte. De aceea a și rëmas până în ăiua de ađi ăicala: „A murit regele Matia, a perit dreptatea!“

Odată călëtori regele Matia spre Cluj. Lăsând pe ómenii din jurul sëu într'un sat din apropiere, el së îmbracă în haine sërăcăciose și întră numai singur în oraș. Ostenit de drumul cel lung, el së aședă pe o laviță de pëtră. Pe timpul acela orașul avea un județ fórte nedrept, care aducea cu pandurii sëi pe toți ómenii sërăci și-i silia së-i lucreze de géba. Un pandur îl vëđú pe Matia, și îndată îi și strigă rëstit, së mérgă de grabă së lucreze la județ.

„Și cât are së-mi plătëscă?“ — întrebă regele.

„Atăta!“ së rësti pandurul, și-i trase una țëpână peste spate. Matia, temëndu-së së nu capete și mai multe, së și îndreptă spre casa județului. Județul tocmai eșise în pridvor, și când regele îl întrebă, că ce-i va plăti, dacă-i va lucra, îi rëspunse, së-și țină gura, dacă-i e milă de spate. Vëđënd acestea regele, ca së nu së tradeze, începu a căra la lemne cu ceilalți sërăci. Pentru ca însë județul së nu póta nega fapta sa, când va fi la adecă, regele își însemnă numele pe trei bucăți din lemnele cărate de dënsul.

A dóua ăi regele întră cu pompă mare în oraș. Județul ca slușbașul cel mai de frunte al orașului, îl primí cu cea mai mare supunere. Dacă ar fi sciut, cui îi poruncise el eri cu atăta trufie,

de bună sémă nici nu s'ar fi arătat înaintea regelui, ci s'ar fi ascuns în fundul pământului!

Regele întrebă despre toate, și între altele — ca și cum n'ar fi știut nimic — și de aceea, că ore județul urmăzează cu dreptate în toate privințele? Acesta, se înțelege răspunse, că „da, cu cea mai mare dreptate.”

Atunci regele respira numai decât grămada de lemne și când arăta județului cele trei bucăți însemnate cu numele său, acesta de spaimă nu mai putu dice nici un cuvânt, ci îngenunchiă înaintea lui și se ruga de iertare. Matia însă îl pedepsi cu totă asprimea, după cum i se și cuvenia.

Cuvinte înțelepte

Cultura poporului zace în mânele mamelor.

Pestalozzi.

*

La peptul mamelor zace spiritul popoarelor, starea lor morală, măsura virtuților, cu alte cuvinte : civilizațiunea nămului omenesc.

Aime Martin.

*

O minciună e ca un bruş de zăpadă ; cu cât merge mai departe, cu atâta mai mare se face.

Luther.

*

E foarte greu să te înțelegi cu mulțimea care nu se pricepe decât cel mult în afacerile zilnice și rar vede mai departe de ȳioa ce urmează.

Goethe.

*

Și dacă am perde întreaga noastră avere, se ne păstrăm neatinsă onórea.

Walter Scott.

*

E mai ușor a clădi o cetate în aer decât de a constitui o societate omenescă fără credință religioasă.

Plutarh.

*

Nu este sėrac cel ce n'are tată, ci cel ce n'are învățatură.

Mitropolitul Antim Ivireanu.

CIMILITURI.

Pe valea lui Văituș
Vine o merlă cu două guși.

(Desagi).

Două late-alăturate,
Două 'nguste cêrligate.

(Fôrfecele).

Am un cal, și el un' se culcă,
Își face culcuș ca epurele.

(Dovlecui).

Ce trece prin vamă
Și nu se bagă de samă?

(Furtuna).

Huha 'n sus,
Huha 'n jos;
Când a însăra
Huha îi sătulă.

(Fusu).

La dél fug de nu m'ajungi,
La vâle cad în brênci.

(Leppurele).

Șede Făt-frumos
Pe un munte de os.

(Ineu).

Am un iezișor cu apa roșie,
Cu peștii negrii și malurile verzi.

(Libenita).

Găinușă ciușă
Trage 'n nas cenușă.

(Lulcua).

Consemnarea târgurilor din Ungaria

NOTA. În acest conspect s'au considerat mai ales părțile locuite de Români.
Zilele sunt însemnate după calendariul nou.

Aletea, 15 Martie, 15 Iunie și 15 Octombree.

Aradul-nou, 1 Martie, 16 Iunie și 18 Octombree.

Aradul-vechiu, de Vineri înainte de Dumineca cea premergătoare Duminecei Floriilor apusene; din Vinerea de după s. Petru și Pavel la apuseni și din Vinerea înainte de 5 Novembre n. cu durată de patru zile.
Alibunariu, în ziua de Rusalii și în ziua de sânta Măria-mare după calend. vechiu.

Baia-mare, Luni și Marți după Dumineca „oculi“, după ziua Domnului (Joia verde), după sftul Stefan și după stul Martin (Novembre).

Batania, cu 2 săptămâni înainte de Florii, Duminecă înainte de Petru și Pavel, cu 2 săptămâni înainte de Dimitrie.

Beba-vechie, 8 Martie, 8 Iunie și 8 Septembre st. n.
Dacă aceste zile nu cad în zi de Duminecă, atunci târgul se ține în Dumineca premergătoare.

Beiuș, Joi și Vineri în săptămâna Întrării în biserică, în săptămâna sântului George, în săptămâna sântului Ilie și în săptămâna sânt. Dimitrie, după cal. nostru.

Béga-Szt.-György, 15 Aprile, 20 Iunie și 30 Septembre.

Beliu, în săptămâna din 1 Martie, 1 Iunie, 1 Sept. nou. și 1 Octobree, Marți (têrg de vite) și Mercuri.

Berzava, Duminecă înainte de 21 Martie, 6 Iulie și 26 Octobree nou.

Banloc, 11 Septembre.

Becicherechul-mare, Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminecă înainte de 1 Martie, 25 Maiu, 17 August, 12 Oct. și 23 Novembre nou.

- Bichiș, 24 Mart., 20 Iun. și 29 Sept. cari zile de nu cad pe Duminecă atunci Duminecă înainte de aceste zile (2 zile înainte târg de vite).
- Bichiș-Ciaba, 3 Martie, 1 Iuliu, 26 Octombre și 10 Dec., (Dumineca a 2-a de advent) nou, și dacă aceste zile nu cad pe Duminecă, atunci Dumineca premergătoare. (Vineri și Sâmbătă de vite).
- Birchiș, 28 Ianuarie, 6 Aprile nou și Dumineca întâia după Rosaliile noastre.
- Biserica-albă, 5, 6, 7 Martie, 20—23 Iunie, 15—18 Oct.
- Bogșa-montană, Vineri, Sâmbătă și Duminecă în săptămâna înainte de Dumineca neagră, a apusenilor, în Maiu săptămâna stului Ioan cal. nou, după Sân. Petru și Pavel cal. vechiu și după 18 Sept. cal. n.
- Buziaș, 23 Ianuarie, 24 Aprile, 25 Iuliu și 1 Octombre. cal. nou; ziua presedintă târg de vite.
- Boroșineu, 7 Ianuarie, Duminecă înainte de s. Ilie și s. Paraschiva după c. v.
- Boroșeș, în Mercurile din sept. în care cad s. Georgiu, s. Mihail după c. n. și Mercuri în sept. s. Nicolae c. v.
- Bozovici, 15 Ianuarie, 2 Aprile, 4 Iunie și 1 Oct. c. n.
- Brad, 20 Martie, 2 Iunie, 29 Septembrie și 16 Decembre c. n.; în zilele cele 2 dinainte, târg de vite.
- Buteni, după c. v. în Lunile cele mai aproape de Întîmpinarea Domnului; Taierea capului s. Ioan și săptăm. înainte de Crăciun.
- Cacova**, 1—2 Maiu, 2 Novembre.
- Canija-mare, Luni înainte de 2 Februarie, Luni înainte de Pasci, Luni înainte de Rusalii, de 15 August, de 15 Octombre dacă 15 cade pe Luni, atunci în această ziua și Luni înainte de 8 Decembre. c. n.
- Canija-turcescă, 29 Apr, 1 Aug., 1 Nov. c. n.; dacă aceste zile nu cad pe Duminecă, atunci Dumineca premergătoare.
- Caransebeș, Joi, Vineri și Sâmbătă în săptămâna din urmă a lui Ianuarie nou; Joi, Vineri și Sâmbătă în săptămâna din urmă a lui Aprile nou, și încât ar cădea în această săptămână sărbătorile Pascilor greco-orientale târgul se ține Joi, Vineri și Sâmbătă

- înainte de Dumineca Floriilor; în sept. primă a lui August și Octombre nou tot Joi, Vineri și Sâmbătă. Capolnaș, 13 Ian., 21 Martie, 5 Maiu, în Lunia Rosaliilor greco-orientali, 6 Iuliu, 20 Septembre și 20 Nov. Cefta, în prima Joie din Aprilie. August și Dec. Cermeiu, în Dumineca Floriilor. Dum. după s. Petru și Pavel și după c. v. Dumineca după sft. Dimitrie. Chichinda-mare, 24 Aprile, 24 Iuniu, 20 Sept. și 1 Dec. Chișineu, 6 Ianuarius, și Duminecă înainte de s. George și s. Mihail. Ciacova, la mijlocul postului mare după cal. v.; și în sept. din 29 Iuniu, 27 August, 10 Octombre, 11 Novem., de Joi dela améqi până Duminecă. Cianadul-sêrb. și nemț. în Duminecile din 16 Mart., 20 Iun., 16 Octombre și 10 Decembre; séu dacă numitele țile nu cad Dumineca, atunci în Duminecile premergătore. Cianadul-mag. 14 Februaru, 7 Maiu, 16 Oct. și 11 Nov. Comloș (Bănat) 5 Martie, 15 Iuniu, 1 Septembre. Dacă terminul hotărît nu cade într'o Duminecă, târgul sô țină în Duminecă premergătore. Crașova, în 23—24 Apr., 28—29 Iuniu și 11—12 Nov. Cubin, 17 Martie, 5 Maiu, 7 Novembre. Curtea, în 2 Iuniu, 26 Septembre. **Dalboșeț**, 10 Martie, 23 Octombre. Deliblata 6 Aprile, 10 Septembre. Detta, (Timiș), 24 Martie, 15 Iuniu, 12 Septembre, 30 Nov. Dêzna, 19 Martie, 14 Maiu, 10 Septembre, în cas de sêrbătore târgul se ține în Lunia următore. Dobrița 2—5 Maiu, 23—25 Sept. Dognacica, 8 Septembre. Dobrițin, 17 Ianuarius, 24 Aprile, 15 August și 9 Octombre încep în Lunia sêptemâna premergătore acestor țile. Dolóve, 21 Martie, 11 Octobré. Domașnia, a 5-a țiuă după Sân-Petru cal. v. **Êlesd**, în Mercuria și Joia după 25 Februarie; Joi și Vineri în sept. înainte de 21 Iunie, în sept. țilei de 21 Septembre și 13 Decembre. **Făget**, după cal. v. la Botez, la s. Teodor, la Florii, la

Înălțarea Dlui, Sân-Petru, s. Maria mare, s. Dimitrie și s. Nicolae.

Feketeteu, în Lunile din săptămâna înainte de 25 Ianuariu și după 5 Aprile, 15 Iuliu și 16 Octombrie.

Gyarmata, 16 Ianuariu, 16 Maiu și 26 Octombrie.

Gataia, 20 Ianuariu, 20 Aprile, 20 Iuliu, 20 Octombrie.

Gurahont, Luni în săptămâna zilei de 11 Maiu și 20 August și dacă acesta diuă ar fi S. Stefan, atunci ziua următoare.

Gyertyámos, 5 Aprile, 17 Iunie, 19 Septembrie. Dacă zilele numite cad în zi de lucru, atunci târgul se ține în Dumineca premergătoare.

Gyoma, 10—11 Martie, 1—2 Iunie, 15—16 August și 15—16 Novembre; dacă aceste zile nu cad pe Sâmbătă și Duminecă atunci se ține înainte de aceste zile Sâmbătă și Duminecă.

Gyorok, 15 Martie și 29 Septembrie.

Gyula, înainte de 25 Ianuariu și în săptămânile dinainte de 22 Iuliu și 8 Septembrie, totdeauna de Mercuri până Duminecă inclusive.

Hidekut, 16 Ianuarie, 16 Maiu și 14 Septembrie.

Idvor, 3 Maiu, 23 Septembrie.

Iassenova, 21 Maiu și 11 Octombrie.

Lipova, (după cal. v.) la Sân-Georgiu, sântul Ilie, sântă Maria mică, sân-Mihail.

Logoj, Vineri, Sâmbătă și Duminecă înainte de 10 Februarie, 10 Maiu, 2—4 Iuliu și 21 Octombrie.

Macău, Sâmbătă înainte de Dumineca „judica“ și Sâmbetele înainte de 24 Iunie, 19 August și 19 Novembre.

Mehadia, 22 Ianuariu, 6 Aprile, 16 Iuliu și 16 Octombrie.

Merczidorf, (Carani) 20 Aprile și 10 August.

Moldova-veche, 21 Aprile și 27 August.

Moldova-nouă, 5 Maiu și 24 Iunie.

Mocrin, 14 Februarie, 20 Maiu și 12 August.

Nadlac, Sâmbătă în săptămânile în care cad zilele 24 Aprile și 29 Septembrie; Sâmbătă după 6 Ianuarie și în a doua din Iulie; dacă aceste două termene din urmă cad pe sărbătoare sau pe Vineri, atunci se ține în Sâmbăta săptămânii premergătoare.

Omolița 18 August.

Oradea-mare Vineri în acele săptămâni, în care cad zilele de 12 Martie, 21 Iunie, 8 Septembre și 8 Decembre.

Oravița, în totă Sâmbăta târg și cu vite.

Orczidorf 24 Aprile și 8 Septembre.

Orșova, 1—3 Maiu, 17—19 Septembre.

Pecica-magiară, Sâmbătă, Duminecă și Luni înainte de 9 Maiu și 14 Septembre.

Pancota, Duminecă în 3 Maiu, 1 August și 15 Octombre, dacă aceste zile nu cad pe Duminecă, atunci în Duminecile ce premerg acestor zile.

Panciova, Joi în 22 Aprile, în 9 Iuliu, în 18 Septembre, și dacă aceste zile nu cad pe Joi, atunci în Joia următoare acestor zile, durează patru zile.

Pauliș, 6 Maiu și 1 Octombre.

Periamoș, 24 Aprilie, 15 Iunie și 24 Septembre.

Perlas, 27 Iunie, 9 Novembre.

Petriș, 8 Martie, 23 Iunie, 1 August și 14 Octobre.

Piscolt, 1 Martie, 1 Septembre.

Radna, Vineri înainte de Joia verde și înainte de 6 Oct. c. v. Recița-montană, Vineri înainte de Dumineca Floriilor apusene; în August dacă S. Măria la apuseni cade pe Sâmbătă, Duminecă, Luni séu Marți, atunci Vineri înaintea acestor zile, la din contră Vineri după aceste zile; în Septembre ziua s. Mihail la apuseni, dacă acesta cade pe Vineri, dacă însă cade pe Sâmbătă, Duminecă, Luni séu Marți, atunci târgul se ține Vineri înainte de aceste zile; la din contră Vineri după aceste zile.

Rittberg, 17 Aprile, 15 Iunie, 13—14 Septembre, 15 Novembre; dacă însă pe aceste zile cade vr'o sărbătoare împărătească romano-catolică, séu greco-orientală, atunci cu o săptămână mai târziu.

Rudna, 21 Maiu, 20 Septembre; dacă aceste zile nu sunt Dumineci, atunci Dumineca premergătoare.

Sacul, Luni înainte de Joia verde și Luni după 1 Novembre după cal. nou.

Silinghia, Duminecă după 25 Maiu, 2 Oct. și 13 Dec.

Segedin, de Duminecă până Duminecă în săptămânile în cari cade 17 Februarie, 5 Maiu, 31 Iuliu, 10 Oct. și Nov. Sigetul Marmației, (după cal. v.) ântâia Luni și Marți din postul mare, Lunia și Marția Roș., Luni și Marți în sept. sânt. Ilie, dacă însă St. Ilie' cade Duminecă atunci aceleași zile ale săptămânei următoare; Luni și Marți în săptămâna în carea cade 13 Octombrie n., dacă 13 Octombrie cade pe Duminecă, atunci aceleași zile ale săptămânei următoare. Luni și Marți e târg de vite, celalalt duréză întreaga săptămână.

Soborșin, 14 Februarie, 13 Maiu, 18 Aug. și 3 Decem. Simand, Duminecă în săptămânile în care cade 13 Feb.; 13 Maiu și 13 Sept.

Timișóra, în zilele din 13—17 Martie; 29 Maiu—2 Iuniu; 14—18 August; 25—29 Septembre; 18—22 Decembre. Têrgul duréză 5 zile. Joi târg de vite cornute; Joi și Vineri târg de porci și oi; Vineri și Sâmbătă târg de cai. Têrgul pentru ceialalți articlii (póme, lemne, instrumente agricole, articlii de negoțiu și industrie) se ține în toate 5 zilele. Têrg de săptămână: Marți și Vineri; Vineria e și târg de porci, cai și vite cornute.

Teregova, 19 Ianuariu, Vineri după Pascile rom. cat., 6 Iuliu, și Vineri înainte de s. Dimitrie.

Tinca, Luni în a. patra sept. din lunile Martie, Iuniu, Sept. și Decembre.

Valea-mare, Joi înainte de Pasci, și 26 Octombrie c. v. Varadia, 22 Aprile, 2 Septembre,

Vêrșet, Duminecă înainte de 2 Februarie c. nou; Dumineca înainte de Dumineca Floriilor, gr. or., prima Duminecă în Aug. c. nou, ultima Duminecă în Oct. Vinga, Duminecă înainte de Înălțarea Domnului după c. v.; Duminecă după St. Stefan și Duminecă după Sân-Mihaiu, după cal. nou.

Voitec, 1 Maiu, 1 Septembre.

Zarand, (după cal. v.) Dumineca ântâia din postul mare, Dumineca Rosaliilor gr. or., și Duminecile înainte de st. Măria mare și de 17 Dec., Sâmbătă înainte de aceste zile târg de vite.

Zerindul-mare, 14 Ianuarie și 1 Sept.; în cas de sărbătoare târgul se ține în ziua următoare.

Zorlențul-mare, (după c. vechiu) Dumineca Floriilor, 11 Iulie și 24 Octombrie, câte trei zile.

Zsombolia, 19 Martie, 29 Iunie, 8 Sept. și 11 Novem.; dacă nu cade pe Duminică, atunci se ține în Duminică premergătoare.

Consemnarea târgurilor din Ardeal.

Abrud, (c. v.) În ziua de Sf. Teodor, Luni în sept. primă din Maiu, Luni înainte de Sf. Mihail și Luni înainte de Crăciun.

Aiud, c. n. 25 Ianuarie, 8 Maiu, 19 Aug. 16 Oct.

Alamor. 5 Martie, 4 Septembrie, c. n., câte o zi înainte de vite.

Almașul-mare, 23 Ian., 1 Maiu, 22 Iulie și 17 Sept. c. n.

Baia de Criș, 2 Ian 8 Iulie, 20 Nov. și 7 Dec. c. n.

Belgrad, (Alba-Iulia) Marți înainte de Pascile apusene.

26 Iulie, 30 Sept., 17 Dec.

Bistrița, 17—18, Maiu, Mercuri după Bartolomeiu târg de vite 6 zile, și Mercuri înainte de s. Ecat.

Blaj, Sâmbăta Floriilor, 21 Iulie, 6 Dec.

Brașov, Joi după ziua Domnului (după Joia verde); Joia, Vineri și Sâmb. după Luca.

Câmpeni, (cal. v.) Vineri înaintea Floriilor, Vineri înainte de Rusalile noastre, 9 Iulie 28 Aug. și 5 Nov. c. n.

Cetatea de baltă, Luni după boboteză, Luni înainte de Marția lăsatului de carne, Luni înainte de Pasci, 21 Aug. Luni înainte de Crăciun după c. nou, în trei zile premergătoare târg de vite.

Cic-Sân-Georgiu, Luni înainte de Pasci și înainte de Crăciun, dacă e ziua de sărbătoare, atunci în ziua următoare, în zilele premergătoare târg de vite.

Cic-Sereda, 12 zile înainte de Mercurea lăsării de post, séu Vineri după Mercurea septuagesimă Vineri după

- Joia mare 13 Iuliu, 29 Sept., în trei zile premergătoare târg de vite.
- Cincu-mare, 11—14 Martie, 17, 18, 20 Iunie, Lunia, Marța și Mercurea după 20 Sept.
- Cincu-mic, Luni a 5-a săptămână din Post.
- Cluj, 10 Ianuarie, 12 Mart., 13 Iun., 1 Sept. și 2 Nov. în trei zile premergătoare târg de vite.
- Cluj-Manastur, 5 Maiu.
- Cohalm, Luni după Botez, Luni după Florii, érá în Vine. rile și Sâmbetele precedente târg de vite; 25 Iul. érá în zilele precedente 22 și 23 târg de vite; 1 Oct., érá în 7, 8 și 9 târg de vite.
- Dej**, Marți, Mercuri, Joi în săptămâna din 1 Martie, 1 Iunie, 13 Decem. și nainte de Sf. Stefan, și anume, Marți târg de cai și porci, Mercuri de celelalte vite.
- Deva, 14 Ianuaru, 13 Maiu, 3 Aug. 30 Oct. nou; în cele 3 zile precedente târg de vite.
- Dobra, c. v. 22 Apr., Joi a doua sept. după Rosaliile noastre, 7 Sept., 25 Oct.
- Făgăraș**, Joi după Rusalii (n.), 9 Sept. și 6 Dec. târgul ține 4 zile; în 2 zile premergătoare târg de vite.
- Felviñ, Lunia „oculi“, 8 Iunie, 23 Aug. și 19 Nov. c. n.
- Gherla**, 3, 4, 5 Februarie, 29, 30 Aprile, 1 Maiu, 23, 24, 25 Iuliu, 26, 27, 28 Octombre.
- Grădisce, a doua Sâmbătă după Pascile noastre 20 Oct. n.
- Halmagiu**, 12 Aprile și 16 Octombre.
- Halmagiu-mare, după cal. vechiu, Sâmbătă în săptămâna primă a postului mare, înainte de săptămâna Floriilor, Sâmbătă în sept. Sân-Petrului, Sâmbătă în sept. născerei Precestei și Sâmbătă în săptămâna în carea cade 4 Decembre.
- Hațeg, 14 Febr., 27 Aug. nou; cele 3 zile înainte de 14 Feb. târg de vite, și în 21—26 asemenea.
- Hunedóra, Sâmbătă în a 4-a sept. din Post și la Înălț. Domnului; după c. n. 11 Iuliu, 13 Novembre.
- Ibașfalau**, cal. n. 27 Ianuaru, ziua după Bunavestire rom. cat. Joia după Înălțarea Domnului, 5 Iuliu, 21 Sept., 20 Nov.

- Ilia, 19 Ianuarie, 6 Apr. ziua a doua după Rosaliile noastre, 6 Iuliu, 27 Aug., 11 Oct., toate după c. nou.
- Lapușul-romănesc**, Sămbetele dintâiu din Februarie, Apr., Iunie, August și Octobrie după cal. nou, și Sămbătă după 1. Dec. nou, târg de vite.
- Lăpușul-ung., cal. nou, 17—18 Ian., 12—13 Maiu, și 5—6 Iuliu, 25—26 Sept.
- Mediaș**, cal. nou, Joi după Invocabit, 13 Iuliu, Joi înainte de 29 Sept. 30 Novembre.
- Mercurea, 24 Faur, 27 Iunie și 11 Novembre; în două zile premergătoare târg de vite.
- Merghideal, 25—27 August n.
- Micasasa, 28 Ianuarie, 20 Maiu, 13 Octombrie.
- Mureș-Oșorheiu, 17 Ianuarie, Joi înaintea Floriilor catolice, Luni după ziua Domnului, 4 Sept., 11 Nov. c. nou; în trei zile precedente târg de vite.
- Năsăud**, cal. nou 27 Maiu, 8 Nov., târg de vite cu 2 zile înainte.
- Nochrih, 3 Februarie nou; ziua după înălțarea Domnului, Luni după 16 Octobrie c. nou.
- Odorheiu**, Mercuri și Joi după jumătatea postului mare; Luni și Marți după Joia verde; 4—5 Oct., 21—22 Dec., 3 zile înainte târg de vite; dacă ziua primă a târgului de vite, său a celui alt târg cade pe sărbătoare, atunci târgul se începe în ziua următoare; (datele după cal. nou).
- Orăștia, cal. n. 14 Martie, 4 Iunie, 4 Octobrie, 6 Nov.; în trei zile premergătoare târg de vite.
- Ormeniș, 18 Ianuarie, 5 Maiu, 6 Iuliu, 18 Dec. nou; câte 2 zile înainte târg de vite; apoi începând cu 15 Aprile nou în trei zile târg de oi, era începând cu 10 Dec. nou în trei zile târg de porci.
- Paraid**, 19 Martie, 26 Iuliu, 15 Oct. și 17 Dec. nou; câte 2 zile înainte târg de vite.
- Prundul-Burgăului, 14 Aprile nou, târgul de vite începe cu 2 zile înainte; 30 Oct. nou târgul de vite cu 3 zile înainte.
- Racoșul de jos**, 24 Aprile, 24 Iunie și 21 Sept. o ziua mai înainte de vite.

Reghinul-săsesc, 11—19 Faur, 1—2 Maiu, 30 Iuliu—10 August, 15—23 Octombrie; tot cal. nou.

Reșinari, 1 Martie nou, târg de vite; 16 nov. cal. nou. Reteag, 7 Maiu, 11 Iuliu, 28 Septembrie, cal. nou, câte trei zile înainte târg de vite.

Sașciori, 30 Martie, 26 Oct. c. n., ziua precedentă târg de vite.

Sebeșul-șăsesc, 29 Ianuarie, 24 Aprile, 24 August, c. n. câte trei zile precedente târg de vite.

Șeica-mare, Exaudi (3 Maiu), Lucia (13 Dec.) c. nou.

Șeica-mică, 12 Iunie, 11 Novembre, cal. nou.

Sepsi-Sân-Giorgiu, Mercuri și Joi după s. George, Mercuri și Joi după 12 Iunie și Mercuri și Joi după 8 Oct. nou; Marți înainte de târgul din Iunie e târg de cai.

Sereda, (Mureșului) 21—24 Faur, 1, 2, 3, 4 August, 7—10 Dec.

Sibiiu, Luni după Botez, 3 Maiu, 14 Sept. nou, înainte de aceste zile câte 7 zile târg de vite, dintre cari câte trei zile târg de oi; dacă aceste zile cad pe săbătoare sau Duminecă, atunci târgul se ține în ziua următoare.

Sighișoara, 16 Martie, 24 Iunie, 4 Nov. nou; ziua precedentă târg de vite.

Șomcuta-mare, Miercuri și Joi după Dumineca Oculi, apoi Mercuri înainte de Joia verde și în Joia verde, Mercuri și Joi înainte de 20 Aug. și de 11 Nov. nou, ziua prima târg de vite.

Șomărtin, 14, 15 și 17 Aprile; 3, 4 și 6 Nov. nou.

Șimlăul-Silvaniei, 20 Martie, 26 Iunie, 25 Septembrie și 18 Dec. nou totdeauna Joia și Vinerea în sept. în care cad acele zile.

Teuș, 20 Febr. 24—27 August, 4—7 Nov. nou; câte 3 zile precedente târg de vite.

Turda, Sămbătă după Mercurea ant. din postul mare, 24 Apr., 24 Iunie, 9 Sept., 6 Dec., nou; câte 3 zile înainte târg de vite.

Vaidahaza, 21 Martie, 20 Septembrie nou.

Zam, 28 Ianuarius nou, Mercuri în 4-a sept. a părese-
milor noastre, 2 Iunio, 20 Iulio, 14 și 26 Sept., 12
Dec. nou.

Zernești, 31 Maiu, 20 Novembre.

Zalău, Vinerea și Sâmbăta în sept. cea dintâiu a lunilor,
Martie, Iunio, Septembre și Decembre nou.

Zlatna, 1—3 Martie, 16—18 Iunio, 30—31 Aug., 1 Sep.
c. nou; trei zile precedente târg de vite.

ANUNCIURI.

La fiecare Damă se trimite cârticica „consultător pentru conservarea frumseții” gratis și franco prin
Ludovic Vértés, farmacia „La Vultur” în Lugos, partea nemțescă, Nr. 361,
 lângă edificiul gimnasial, înființată la 1789.

El i rușine!

pentru că fața ei de altfel drăguță este de
 mai mult timp scârbă și o aflat numai de
 scurt posibilitatea a putea depărta necură-
 teniile pelei prin în genere cunoscuta

pomadă lugoșană de față din apot. Vértés

Acesta este cel mai bun mijloc pentru delătu-
 rarea repede a scârbăciunilor: pete, bureți,
 coși de pe, sgrăbunțe precum și în contra
 tuturor necurătenilor. 1 dosă 1 cor. 20 fil. —
 1.80 lei și o dosă per 2 și 4 cor. — 3 și 6 lei.
 La trimiterea înainte de 4 cor. 65 fil. se espe-
 dză franco 1 dosă mare.

Admirați-mă pre mine!

său pe altă damă care întrebuințează

mijlocul sicilian pentru păr

și veti afla cumcă colorea căpătată prin
 acest mijloc nu se deosebește de colorea
 naturală primitivă.

Mijlocul sicilian pentru noirea părului, nu
 conține ingrediente stricătoase, nu e mijloc
 mecanic pentru colorat, ci dă părului în mo-
 dui cel mai simplu după unica folosire pe și
 colorea care a avut părul înainte în cărun-
 țirei, fără a lăsa pe vestiminte, său piele
 pete și fără a se putea spăla de pre pr 1 stic.
 4 cor. — 6 lei; 3 sticle se expedză franco per
 12 cor. — 18 lei trimiși înainte. La comande să
 amintescă totdeauna colorea avută.

Ludovic Vértés, farm. „la Vultur” Lugos Nr. 361 în Bănat.
 Cel mai mare depozit de toate articolele de toaletă, parfumerie etc. de
 propria și străina fabricațiune.

Articolii de mai sus sunt numai atunci veritabile dacă posed marca
 de apărare.

Reproducere și traducerea e oprită.

La expoziția din urmă în Roma, Ostende, Londra și Paris distins cu medalia de
 aur, cruce de onore și diplomă de onore.

ca să-i pice părul înainte de timp, să între-
 buințeze pentru conservarea părului
Spirit pentru păr de Dr. Heuffel
 care este cel mai bun mijloc pentru conser-
 varea rădăcinii și înainteză creșterea părului.
 Opresce formarea mătrel și căderea părului.
 ba ajută în scurt timp desvoltarea și întărirea
 părului frumos și tare. La păr prea aspru,
 în locul spiritului pentru păr, e a se folosi un-
 sôrea nutritivă de păr a Drului Heuffel.
 1 sticlă ori 1 dosă 3 cor. — 5 lei. — La trimi-
 terea înainte de 12 cor. — 20 lei se expedză 4
 sticle ori 4 dose franco.

O
 musteață
 frumoasă

și o barbă tare și fâlosă se pôte căpăta nu-
 mai prin întrebuințarea de

Pomadă de barbă de Dr. Heuffel.

Acest mijloc este de tot nesticăcios pentru
 pele, ba prin folosirea și efectul escelent
 capătă și tineri o barbă plină și musteță
 frumoasă. 1/2 dosă 2 cor. 50 fil., 1 dosă 4 cor.
 — 6 lei. La trimiterea înainte de 4 cor. 65 fil.
 — 6.50 lei se expedză 1 dosă franco.

Se capătă în farmacii și parfumerii.

Depot general: Apotea camp. c. r. Stefans-
 platz Viena; J. v. Török, Königsgasse
 B. pest; Drogueria lui Brus, Bul. Elisav-
 veta în Bucuresci. Unde nu se află în de-
 posit să se comande direct dela procuratoriul.
 Comandațiunile se efec-
 tuesc numai atunci când
 suma cuviincioasă se tra-
 mite anticipativ pe
 postă

Comandele se efeptuiază numai după primirea sumei.

Traducere și retipărire rezervate.

Ludovic Vértés, farmacia „La Vultur”, în Lugoș, partea nemțescă
Nr. 361, lângă edificiul gimnasial, înființată la 1789.

Marca de fabrică.

Marca de fabrică.

SPIRT GALLIC

(Franzbranntwein)

al apotecariului VÉRTES

este la întrebuițare cel mai cu efect,

ca cea mai bună fricțiune alinătoare de podagră, reumatism, răceli, dureri în toate membrele, dureri de cap, dinți și nervi, la paralizări, scărâțeli, dureri interioare precum cărcei în stomac, tot felul de indispozițiuni, un plăcut mijloc recoricilor pe drum ș. a. Din singurul efect al acestui vinars în diferitele cazuri de bôlă, în urma căreia și grăsece o așa răspândită întrebuițare ca adevărat remediu popular ca nici un altul, se explică neîntrerupta urcare simpatice al acestui vinars; este însă luat în seamă că numai vinarsul apotecii Vértés are efectul susnumit și se păzească de contrafaceri fără efect. Veritabil numai cu marca de fabrică alăturată.

1 sticlă simplă 1 cor., 1 sticlă dublă 2 cor.,
sticlă de probă 30 fil.

Pentru câștigarea mai ușoară a acestui mijloc casnic, și dacă se comandă 7 sticle duble, 14 sticle simple sau 40 sticle de probă, se va computa în loc de 14 cor. numai 10 cor., ambalajul gratis și pachetul se va expedia prin toată Austria, Ungaria și Germania franco.

Morburi de stomac,

greutățile și slăbițiunile stomacului se delătură repede și sigur prin Esența pentru stomac farm. Vértés după ordinațiunea Drului Heuffel. O sticlă 2 cor. 50 fil.—3 lei 50 bani.

cum sunt: Lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomac, grăța și vomarea, cărcei, și preste tot

Tusa,

răgușala, durerile de pept și de grumazi, natha influența tusa mângârcă, catarul, organismul respirațiunii se vindecă repede și sigur prin suc de ierburi banatice.

Acest suc pregătit cu ierburile cele mai vindecătoare și aromatice ale Alpilor în Ungaria și mătădi, este un mijloc excelent contra tuturor inflamațiunilor—pielei bălăse. Pentru gustul lui plăcut și copiii îl iau foarte bucuros. Prețul unei sticle pentru omeni mari și copii dela 10 ani în sus 2 cor.—3 lei. Prețul unei sticle pentru prunci mai mici de 10 ani 1 cor. 20 fil.—2 lei.

La morburi cerbiceose, îndelungate cura o înaintază Thea de ierburi banatice. 1 cutie 1 cor.—2 lei.

Se află la toate apotecile. — Unde nu sunt în depozit se se comande de-a dreptul dela pregătitoriu:

Ludovic Vértés Apotecă „La Vultur”,
în Lugoș Nr. 361.

Medicamentele aci înșirate numai atunci sunt veritabile dacă sunt provădute cu marca de invențiune aci alăturată.

La Comandă postale; sub 10 cor. se socotesc pentru epistolă de fracht (declarațiune) și împachetare 40 fil. Dela 10 cor. în sus la un pachet postal de 5 Kilo împachetarea este grătuită și se transmite franco prin Austro-Ungaria și Germania. — Mai puțin de 2 cor. nu se trimite.

Comandele se efectuează numai după primirea sumei.

La expoziția din urmă în Roma, Ostende, Londra și Paris distins cu medalia de aur, cruce de onoare și diplomă de onoare.

Ludovic Vértés, farmacia „La Vultur” în Lugos, partea nemțescă, Nr. 361 lângă edificiul gimnasial, înființată la 1789.

TRIPPER (sculământ), Iniecția vegetală și

de ori-ce specie se vindecă sigur și repede cu medicamentul lui Capsule vegetale.

1 Flacon Iniecția vegetală de Dr. Hill pentru omeni, fluiditate, 2 cor. 50 fil. — 3 lei 50 bani.

1 Flacon Iniecția vegetală de Dr. Hill pentru dame, pulverizat, 2 cor. 50 fil. — 3 lei 50 bani.

1 Flacon Capsule vegetale de Dr. Hill 3 cor. 20 fil. — 4 lei.

La trimiterea înainte de 3 cor. 60 fil. — 5 lei 1 Flacon se trimite franco.

În contra infertilității, palidității, lipsei de sânge, slăbiciunii puterii, sgârbiurilor histeriale, onaniei, slăbirei nervilor, ca și în genere contra ori și ce specie de slăbiciuni, este cel mai bun și eficace medicament

Impotență

Prav întăritoriu

de Dr. Hill

1 Dosă 5 cor. 60 fil. La trimiterea înainte de 6 cor. — 9 lei 50 bani
expedarea se face franco. — **Depositolul principal la**

Ludovic Vértés, apot. „La Vultur” Lugos, Bănat, Nr. 361.

BETIA.

Cine voiesce a se mântui de această patimă infamă, să întrebuițeze *remediul în contra beției* care în cele mai multe cazuri cu succes strălucit s'a probat și pe baza rescriptului medical în Apot. „La Vultur” în Lugos Nr. 361, s'a gătit. 1 dosă 5 cor. 1 dosă dublă care se recere la patima cerbică 8 cor. 80 fil. — 8 Mărci — 10 franci. Espediază franco în toate țările după primirea prețului

Remediul D-Tale în contra beției a făcut miracol. Bărbatul respectiv s'a vindecat total de beție, și este trez și diligent, acesta o putem mulțami numai D-Tale. Dumnezeu să ți-o resplătescă.

Franz Havlovic, Kruciza.

Mă grăbesc a vă mulțami pentru remediul în contra beției trimis, bărbatul meu nu bea de 2 luni rachi și eu sunt fericit.

Elise Unterlehrer, Bleiberg.

Remediul D-Tale în contra beției a avut succes miraculos la un bețiv, vă rog încă o dosă pentru un alt individ.

August Berger, Gaja.

Prima sticlă din remediul D-Tale în contra beției a avut rezultat minunat, te rog a-mi trimite încă o sticlă.

Andreas Hütter, Auschowitz.

Pentru remediul contra beției donat mie, îți exprim cea mai profundă mulțămire, acesta m'a vindecat de beție; încă odată vă mulțamesc și vă rog a-mi trimite o dosă dublă pentru un amic.

George Ranimiroff, Varna.

Ve rog a-mi trimite o sticlă din remediul în contra beției, am voie să mântui pe un bărbat de patima beției. Înainte de 2 ani m'am mântuit pe mine de această patimă imorală și de atunci nu mai beau.

Mathias Hausvirth, Rausenbruk.

Îți exprim mulțămire pentru remediul în contra beției trimis mie.

Franz Burian, Idribitz.

Vă rog să-mi mai trimiteți o dosă dublă din remediul D-Tale în contra beției și pentru sticla întâia vă mulțamesc.

Josef Gaszner, Sonntagsberg.

Comandele se efectuează numai după primirea sumei.

La expoziția din urmă în Roma, Ostende, Londra și Paris distins cu medalia de aur, cruce de onoare și diplomă de onoare.

Mijloc în contra Limbricului cordelat (Panglică) a farm. Vértés,

mijloc probat deja în nenumărate rinduri, care e de un *efect sigur cu deservire* și care față cu alte mijloce în contra limbricilor mai are și favorul, că pacientul nu este de fel obosit și slăbit, nici nu-și ruinează stomacul, cum se întâmplă aproape cu toate mijloacele.

Ba din contră acest léc întărește mistuirea și pôte fi luat și de copii fără nici o stricățiune. Dar' nu strică nici în cazul că nu se află limbric. Limbricul ese cu *cap cu tot* afară, astfel că nu mai este posibil ca să se desvölte din nou.

De unde cunoscem noi că cineva are limbric cordat?

O cunoscem asta din faptul, că cel care se simte tare rău, are colică, sgârciuri (spasmuri) de stomac vomază și are simțiri neplăcute în timpul întreg, ca și-când i-sar urca ceva ca un nod până sus la gât simte accese de amețire, anemie, lipsă de apetit și câte-odată fôme prea mare, este abătut și nu are poftă de muncă, aruncă multă flegmă și scuipit, răgăe acrelă, simte o mișcare în corp, nu mistue și se simte abătut etc. Ca semne esterne sunt a se aminti: Cearcăne vinete la ochi, o albetă curiosă în rețina ochilor, colóre palidă în față, limbă necurată, slăbirea corpului. — 1 Dosă 7 cor.; a se trimite prețul anticipat, iar 7 cor. 30 fil.=10 lei franco.

La comande vă rogăm a comunica și etatea.

Cigarete și
pulvere pentru

Asthma

cel mai bun mijloc contra
durerii de pept, respirațiune
grele etc., 1 cutie cigarette

costă 1 cor. 50 fil., 1 cutie praf 1 cor.; la cazul decă se trimite anticipative 2 cor. 40 fil.=3 lei se espedeză franco.

mijloc
contra

Asudărei

și mâncărimei de piele de Dr.
Scott. Au efect sigur la asudarea
piciórelor, mânilor și subsuorilor,
precum și la ori-ce fel de mâncărime. 1 dosă 3 cor.=4 lei.

Mijloc contra
durerii de

Cap

precum nervositate, reumatism și migraine,
sunături ș. a. încetă grabnic prin folosirea
pravurilor pentru migraine a lui Hill 1 cutiă
1 cor. 60 fil. și 3 cor. Decă se trimite 3 cor. 40 fil.=4.50 lei, anticipative se espedeză 1 cutiă mare franco.

Comandele se efectuează numai după primirea sumei.

La comande postale sub 10 cor. se socotesc pentru epistolă de fracht (declarațiune) și împachetarea 40 fil. Dela 10 cor. în sus la 1 pachet postal de 5 Kilo împachetarea este grătuită, și se transmite franco prin Austro-Ungaria și Germania, — Mai puțin de 2 cor. nu se trimite.

Ludovic Vértés, farmacia „La Vultur” în Lugos, partea nemțescă Nr. 361
lângă edificiul gimnasiai, înființată la 1789.

Estract de Sassaparilla.

Mijloc escelent pentru curățirea sângelui în cazuri de sifilis, podagră gușă, la scrofule tuberculose, la bôle de pele învechite, peste tot la tot felul de bôle ce-și au temeiul în sângele stricat. O sticlă 2 cor. = 3 lei și 4 cor. = 6 lei.

Mijloc
contra

Epilepsiei

(frase), leșinării, durerilor de nervi și isterice ale mamelor se folosesc cu cel mai bun succes. O dosă 5 cor. 60 fil. — La trimiterea înainte de 6 cor. = 10 lei se expediază franco.

Hydropia

(ruptură de apă) și urmările ei: gâlbănarea ș. a. se curcă grabnic prin **Hydropin**. 1 sticlă 2 cor. 50 fil. = 3.50 lei.

Alifia
pentru

Ingreșosare,

contra tuturor ingreșosurilor, și la cas decă morbul e învechit, se aplică cu cel mai bun succes. 1 osă 3 cor. 60 fil. = 5 lei.

Năsip

și pētră în beșică și catarul țevei și beșice. Pentru alinarea și delăturarea acestui morb duros s'a constatat de cel mai bun mijloc **Diuretin**, 1 dosă 3 cor. 60 fil. = 5 lei.

Apă
de

Ochi

Br. Bruckenthal. Are efect sigur în privința conservării și recăstigării vederilor. 1 sticlă 1 cor. 20 fil. și 2 cor. = 3 lei.

Oleu
pentru

Urechi

de Dr. Brown. la dureri reumatice și sunatul urechilor la asurire este cel mai escelent mijloc. 1 sticlă 3 cor. 60 fil. — La trimiterea înainte de 4 cor. = 5 lei se expediază franco.

Unsore de casă

din Lugos. Mijloc probat în contra tuturor ranelor precum sunt: bube, umflături, arsuri ș. a. O dosă 1 cor. = 1.80 lei.

Mijloc
contra

Urinărei în pat.

Medicament
probat cu efecte
repede și sigur.

O dosă 7 cor. = 10 lei.

Alifia
pentru

Vătămătură

de cel mai puternic efect
1 dosă 3 cor. = 4 lei.

Tot aci se află *tote medicamentele* în- și externe precum germăne, franceze engleze, de ape minerale, vinuri lecutitoare, Cognac, Rhum, Thei, aparate chirurgice, materii pentru legat, articuli pentru toaletă și esență pentru de a face și îmbunătăți spirtuoase de tot felul; precum: Liqueruri, Slivovița, Rhum, Rostopschin, rachiu de comină, vin etc. cum și diferiți articuli pentru economia de câmp și de casă. *Cataloge detaliate* despre aceste se trimit franco în limba: română, germ., maghiară ori sârbă; ne rugăm numai ca adresa să se scrie **lămurit**.

Văndătorilor li-se acórdă rabat considerabil.

La expoziția din urmă în Roma, Ostende, Londra și Paris distins cu medalia de aur, cruce de onore și diplomă de onore.

La comădele postale sub 10 cor. se socotesc pentru epistola de fruct (declarațiune) și împachetare 40 fil. De la 10 cor. în sus la 1 pachet postal de 5 Kilo împachetarea este grătuită și se transmite franco prin Austro-Ungaria și Germania. Mai puțin de 2 cor. nu se trimite.

Comădele se efectuează numai după primirea sumei.

Ludovic Vértés, farmacia „La Vultur” în Lugos, partea nemțescă, Nr. 361.
edificiul gimnasial, înființată la 1789.

Balsamul apotecarului Vértés,

numit și
balsam miraculos englezesc,
un mijloc popular probat și iubit se folosește:

1. Ca medicament *intern* la indigestiuni, sgârșiri de stomac, colică, morburii provenite din stomac stricat, mistuire rea, lipsă de apetit, bătă de ficat, friguri, bătă de plămâni și de piept, vânturi etc. în porțiuni de 40—50 picături (mai bine pe o bucată de zahăr).

2. La emorodie, înțucări și podagră ca un mijloc lin curățător și încălzitor, după trebuință 1—2 lingurițe.

3. Ca medicament *extern* la dinți găunoși și slăbiți în gingii, 1 linguriță de cafea, amestecând și puțină apă. Împedecă putrejunea, delătură durerile, întărește dinții și îmbroștează carnea gingiilor.

4. La orice fel de rane provenite din tăietură sau arsură se aplică curat și subțiat cu apă cu succes. Descrierea amenunțată a puterii și a efectului acestui balsam se trimite la cerere gratis și franco. Veritabil și balsamul numai când e lipită pe sticlă marca alăturată. Sticla e astupată cu o capsulă de argint, în care e imprimată firma mea **L. Vértés** apotecar „La Vultur” în **Lugos**. Afară de aceea mai e fiecare sticlă învălădită cu o îndrumare spre folosire, pe care încă e tipărită marca amintită. — 12 sticle mici sau 6 sticle duble costă 3 cor. 72 fil.; 5 duzine, trimise franco, 12 cor. 16 fil., 1 litră cu sticla dimpreună 5 cor.; 2 litre trimise franco 10 cor., 3 litre franco 13 cor. 60 fil. 4 lit. 16 cor. — Celor ce vor să se ocupe cu vânzarea lui le dau rabatul cuvenit.

Pilulele depurative, laxativul cel mai avantajos, plin de efect și pe lângă aceea cu totul nestricăcios. Pentru efectul lor excelent au devenit deja în cercurile cele mai extinse ca un mijloc de casă neapărat de lipsă. Aceste pilule, la dorință, se capătă zacharicate sau nezacharicate. Una cutie 42 fil., o dosă mare cu 8 cutii 2 cor. 10 fil. La trimiterea 2 cor. 40 fil. = 3 lei anticipative se trimite o dosă mare franco.

Veritabil se află numai la **Ludovic Vértés** apoteca „la Vultur”,

Lugos, Nr. 361 Bănat.

La expoziția din urmă în Roma, Ostende, Londra și Paris distins cu medalia de aur, cruce de onoare și diplomă de onoare.

Comandele se efectuează numai după primirea sumei.

Mijlőce probate pentru animale:

A black and white line drawing of a woman in traditional Indian attire milking a cow. The woman is kneeling on the ground, holding the udder of the cow. The cow is standing and facing left. The drawing is simple and illustrative.

Praf pentru nutrire vitelor.

Praf banatic de cai

Acesta ațîță porța de mîncare și micșorează boldul secșual la porci, și așa aceste animale mai bine se îngrășă; este un mi lo excelent în contra înfîltărilor de grumazi la porci, și în contra a tot felul de bôle, este recomoritor. 1 pach. cor.0.40.0.70 și 1.40. — 10 pach. mari trimise franco după primirea sumei cor.10 în loc de cor.14.

de un efect escelent spre a vindeca b6lele din afar6 la animalele de cas6:
reumatismul, 6nepenitura mușchilor, sl6bețele mușchilor, ș. a. Cel mai bun mijloc
de 6nt6rire a trupului dup6 strapăte mari. 1 sticl6 cor. 0.80, 1.40 și 2.40

Ludovic Vêrtes, apoteca la „Vulturul alb“,
Lugos, Bănat. Nr. 361.

La expoziția din urmă în Roma, Ostende, Londra și Paris distins cu medalia de aur, cruce de onoare și diplomă de onoare.

Ludovic Vértés, farmacia „La Vultur” în Lugos, partea nemtăscă, Nr. 361
edificiul gimnasial, înființată la 1789.

cel mai ieftin,
cel mai bun

RUM

se pôte face pe lângă
o procedură rece, fără
foc, în timpul cel mai
scurt cu

Rum Likol-ul apotecarului Vértés,

Tot așa se pôte face *slivovîț, cognac, rachiu de comină, de treve, de drojdii, benedictin, chartreuse, curacao, maraschino* precum și ori-ce fel de *licoruri, bltter pentru Stomac, oțet* și o *beutură de casă excelentă și gustuôsă* iute și ieftin, de cea mai fină calitate.

Cu licorurile dovedite de fôrte bune, nestrîcîciôsă, scutite prin lege ale apotecariului Vértés.

(Licolurile sunt esențe aromatice, concentrate, compuse după un metod propriu).

1 dosă de licol, de ajuns pentru 5 litre de beutură, constă 1 cor. 25 fil.; 4 dose, dacă se cere, și pentru 4 beuturi deosebite, costă 5 cor. franco, dacă se trimite banii înainte.

Scrisori de recunoscînță gratis și franco, tot așa liste de prețuri și îndrumări pentru pregătire.

Cu esențele trimise mai înainte am fost pe deplin mulțumit și sper a fi tot așa și cu cele de acum.

Nico Zderie, Livno, Bosnia.

Vă rog a-mi trimite pentru 6 corône esență de rum. Cuba 2, dar din soiul cel bun trimis dlui Saufüssl.

Peter Fellner, Pogir,
posta St. Marein.

Trebue se vă mărturisesc, că sunt fôrte mulțumit cu esența de cognac, ce mi-ați trimis, vă rog deci ami trimite deocamdată 1 chlg. tot din aceea.

D. Onkel, Cracovia.

Cu destilatul de rum ce mi-ați trimis. sunt fôrte mulțumit și vă mulțănesc, Mai târziu voi lua mai mult.

Alois Geyer, Neuda I. Pächlarn.

Ajungînd la convingerea, că esențiale sunt într-adevăr fôrte bune, vă rog să-mi trimiteți o sticlă destilat de rum în preț de 3 corône.

Johann Müller,
Chinitz-Tettau, p. Rehberg

În posesiunea esențelor d-văstră vă comunic, că sunt fôrte mulțumit cu acelea și vă rog a-mi mai trimite încă odată.

Daniel Klang, Smorze.

Asupra esențelor căpătate în luna acêsta, vă exprim deplina mea mulțumire.

Georg Balluch, Hohenau.

Vă aduc la cunoscînță, că prin aplicarea esențelor d-văstră am obținut minunate rachiuri.

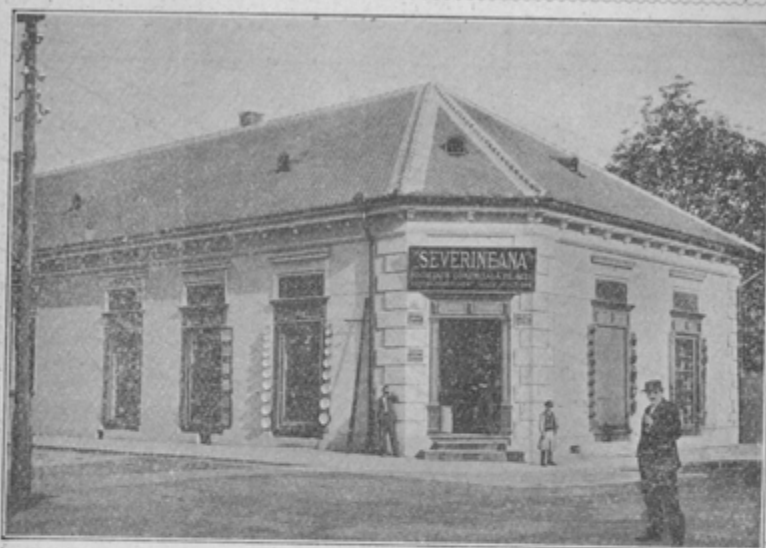
Johann Bergmann, Asch.

Comandele se efectuează numai după primirea sumei.

La expoziția din urmă în Roma, Ostende, Londra și Paris distins cu medalia de aur, cruce de onoare și diplomă de onoare,

„SEVERINEANA“

societate comercială pe acții in CARANSEBEȘ.

Recomandă marele ei deposit în mărfuri în deosebi :

Cafee Ceylon, Cuba, Perl, Java, Menado, Moca A. și multe alte soiuri garantat curate.

Orezuri diferite soiuri.

Oleuri de măsline garantat; importat directe din Franția.

Zăhar în căpățini și în cubici.

Delicatese Caviar rusesc, șoncuri, brânzături, anchilă marinat, păstravi și sardine în oleu.

Lumini de masă și biserică în toate dimensiunile și săpunuri de spălat și toaletă din cele mai renumite fabrici.

Petroleu mai multe soiuri.

Unturi colorii în oleu, vapsele pentru podele, făină de banat, produse și toți articli pentru trebuințele casei.

„R U M“

veritabil Jamaica, directe importat prin renumita firmă A. A. Backer & Comp. din Londra ce adeveresc un certificat al Lordmajorului Londrei.

Primește marfă în comisiune. Mijlocesce afaceri de comisiune și incasso.

Marfă solidă cu prețuri moderate. — Servitiu în tota prvința solid.

Vânzarea en gros și en detail.

Thee ceie mai alese soiuri, precum : Souchong, veritabilă rusescă caravană, Caravană manderina melange. **Rachiuri de banat, țuică.** Silvorum vechi. — Vin escelent de magyarad garantat natural. **Liqueruri** diferite veritabile.

Peste 35 soiuri ape minerale.

Deposit bine asortat în tot felul de fer, unelte, lanțuri, vase pentru cuină de tinichea și de fer turnat și zmălțuit, tinicheuri, drot, cuie, cuptore, articli necesari la plugari, sape, lopeți, cöse, seceri etc.

Deposit de manufacturi și mai ales manufactură pentru economi, sortiment bogat în pânzături, bumbăceluri, cameși bărbătesci, gulere și cravate, ciorapi, mărâmi de bumbac lână și mătăsă pentru toate ocașiunile, pichet, barchet, perchaile, postavuri, șinore etc. Bumbacuri de țesut, cusut și brodat, lână resucită și bircă, mătăsuri de cusut și brodat etc. Diverse mărunțișuri.

!!!CEA MAI BUNĂ!!!
CARTE DE BUCATE

A apărut în ediție nouă partea I din Cartea de bucate :
„Poftă bună“, de **Z. Hodoș**,
cu multe îmbunătățiri.

Cuprinde, pe lângă numeroase rețete, la sfârșit **menu-uri**
pentru *messe festive* și *messe de toate zilele*, menu-uri de primă-
vară, vară, toamnă și iarnă.

„Poftă bună“ rămâne și în ediția nouă cea mai bună
carte de bucate românească.

Prețul 2 cor., poșta 10 fl.

A se trimite cu mandat poștal la adresa :

= Z. HODOȘ în Caransebeș =

Alifia „crucea albă“.

1 cutie 70 fileri (35 cr.) (80 bani).

5 cutii 3 cor. (fl. 1.50) (3 frc. 50 bani).

Acastă alifie vindecând sigur, întrece toate alifiile de casă până
acum întrebuințate, scade durerile și căldurile ranelor copturose, precum
a buboelor, vindecă carne vie, trage toate umflăturile de sânge, vindecă
ori ce rană în timpul cel mai scurt, precum vătămări la degete, umflături
de mâni și picioare, boale de ochi.

La răni de arsură, o alifie deasupra compresii reci, scade imediat durerile.

Tot astfel este alifie escelentă și pentru dureri la încheieturi,
gâlci, grumașiu încordat, dureri în spinare, reumatism, inflamațiuni reu-
matice și neuralgie.

Depositul general:

= FREYLER FERENCZ, farmacist =
ORSOVA (Comitatul: Krassó-Szörény).

În posesiunea mai multor adrese de mulțumire.

Baros Gábor, Budapesta VII. Dohány utca 1.

 În fața templului israilitén.

Fabrică de esențe și compozițiuni; toalete și articoli chimici:

RUM, cognac, șlivoviță, benedictin, șar-tresă, alaș, kaiserbirn și alte lichere se pot pregăti *fără foc*, fără nici un *aparat sau mașină* în timpul cel mai scurt cu esențele și compozițiile Barosiene deja pretutindenea cunoscute probate, nestricăcioase și aromatice.

Beuturile pregătite după maniera acésta *în escelentă calitate* ajung a costa numai $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{8}$ *parte* din prețul, cu care se vind aceste beuturi în prăvălii ba chiar și *mai ieftin*.

Carte de recete și prospecte de prețuri grătit și franco!

Mai departe se pot căpeta aci articoli pentru *manipularea vinului, praf de limpedit vinul*, mijlóce pentru *decolorare* și *desacrire* precum și mijlóce în contra tuturor morburilor precum de: *Flóre* (mucóre) *de vin, vin vêrscos, mucóre de bute* etc.

Sticle (butelii), *astupușuri, țevi de gumi* și *tóte uneltele* pentru *tratarea vinului în piviță*.

Pentru ospétari mai vêrtos mare asortiment de *pumpe de bere, slăvini, slăvini de vin și aparate de servit bere cu presiune de aer și acid carbonic, ormane cu ghiață etc.*, despre cari trimit prospecte ilustrate grătit și franco.

Prețuri fôrte moderate!

Marfă reală!

Peratin mijloc producător de barbă baroșian e un mijloc, care are efect sigur, și prin care feciori de tot tineri chiar ajung a avea niște mustețe frumoșe și mai vârtos o barbă dêsă.

Că mijlocul e nestricăcios se garantează căci nu conține nici o substanță stricăciosă.

Efectul sigur, precum dovedește multe scrisori de recunoștință.

1 dosă 2 cor. și 50 fil. ori 5 coróne.

Săpun necesar la acesta 1 piese 1 cor.

Tot așa recomand **Puderul „Ella“** de colóre trandafir (rosa) albă și crem.

Săpunul „Ella“ 1 piesă 70 de fileri și 1 corónă.

Apa „Ella“ pentru față. 1 sticlă.

Regeneratorul de păr baroșian „Ella“, care redă părului încărunțit coloarea naturală, blondin, castaniu sau negru. 1 sticlă. Nu se pôte procura decât direct la

=== **Baross Gábor** ===

Budapesta VII. Dohány utca 1.

Fabrică de articoli de toaletă, de parfumuri, de preparate chimice precum și de esente și compozițiuni pentru fabricare de licheruri.

Pentru îngrijinea pelei și pentru a înfrumșeța colórea feței mijlocul cel mai probat și cu efect, care în tóte țerile se folosește cu predilecție este neunsurosul **crème baroșian**

„ELLA“; acest mijloc de recrează și învioșază fața și o scutește de crețuri până la adânci bătrânețe.

Se folosește cu efect și la rapuri, alunițe, coșulețe, pete în general la tóte necurățeniile feței.

1 dosă 1.20, 2 și 4 cor.

Altagem atențiunea p. t. cettorilor nostri despre anunțul apoteei „Maria-ajutătoare” a lui RUDOLF JAHNER din Temesvar-Fabric. Comandele se adresează la Rudolf Jahner, Temesvar-Fabric, strada principală Nr. 26.

Spre binevoitoare atențiune!

Preparatele cosmetice cele multe sub numirile „Venus” în circulațiune afiate, m-au îndemnat a dobândi pentru Venus- preparatele mele plăcute și probate un scut de cuvânt și de acum înainte sub numele „Jahner” în comerțu a aduce, precum și ale procedea aceste cu marca mea legală scutitoare. Cu atențiune la marca mea legală scutitoare.

Indată efect surprinzător!

Jahner-Creme fără grăsime. Nou!

Mal nou product higiente pentru intrumășarea și nobilitarea pielii.

Efectul indată fără esempla consistă prin aceea, cumcă pelea obrazului, prin aceeași ușoră încordare, consistă asemenea, care acū nici prin un alt mijloc de intrum- sefate nu s-a dobândit. — Un mijloc de intrumășare prin însușirea acesteia cum e Jahner — Creme fără grăsime, agităz în tot locul o senzațiune înșușită. Mai perfect pe terenul pentru îngrijirea in- frumsețării. Nestricătoși! În moment efect: — Pe timpul intrumășării dispar fiele galbene, bube de înșerbuițări, bubile, sgra- bunte și altele pentru necurățirea pielii. — Netezesc șbrăituri și semna de bubă, o acordă însuși la persōne mai bătăne o color de obraz jună prospeta și grăfioasă; obrazul, grumazul, brațele și manile con- servă o frumseță trapanță și o color de dragăstosă. — Jahner Creme fără grăsime se pōte mai veltos gîna cu succes a se intrumășa. Nu confine nici argint viu, nici plumb. — I tegula 1 corōnă. **Jahner Pomadă Nr. 1.** Pomadă de răfioare a obrazului se întrebunțează nu- mai sēra înainte de culcare și s-a adevērit folositoare contra tuturor defectelor și scă- derilor pelei, îndăreptăză tole soțuriile de pct, precum: bubile, bube de înșerbuițare alunite, pestrele de ficat, pte de înșărcinare, arștia sōrului și redă pelei elasticitatea și curățenia ei. Nu confine nici argint viu, nici plumb. I tegula Nr. 1. I corōnă. **Jahner Apă de față.** Mijloc spūial contra verminților. Acesta apă curățitoare de față se aplică cu cel mai mare succes, mai cu sēmă contra verminților, precum și a stropiturilor, desicțor de înșerbuițare, răpurților, essesului ruginos și tot felul pețelor a pelei. Ea face pelea frumosă, albă și mōle, îi dă un aspect juvenil, sanțos și redă grăși elasticitatea ei. **Jahner pudr.** Este un pudr pentru bal, salon, de tole gîlețe, precum și pentru intrumășarea pelei, care are însușirea nu numai de a acoperi, ci este și absolut ne- sticactos. Jahner-pudrului este un product perfecționat, cere în pivnița buntății, a fineței și a nepermișibilității este asemenea ori-cărui pudr îndigen și din țeri esterne. Pentru blondine se ia: rosa sau alb; pentru brunete (chamois, galbeniu) rosa sau alb. I sātula 1 corōnă.

Comandele se adresează la Rudolf Jahner,
 Temesvar-Fabric, strada principală Nr. 26.

Jahner săpun. Acest săpun servește spre conservarea și nobilitarea pielei, este liber de ori-ce asprăță și *esereită* influința cea mai binefăcătoare asupra pielei. La întrebuințarea Jahner-pomadei trebuie mai întâiu să spălăm cu acest săpun, prin ce efectul pomadei se înainteză foarte esențial. 1 drb. 60 fileri.

Jahner pastă de dinți. Liber de săpun. Mai toate persoanele cari întrebuințază pasta cu săpun conținătoare, au la marginea dinților o petără acră cafeniu deschis; carnea dinților e môle și ușor sângerosă! Este dară a se recomandă tuturor, cari țin la valoarea dinților sănătoși și frumoși, Jahner-pastă de dinți fără săpun. 1 dosă 1 corónă.

Jahner apa de gură. (Eau de Botol). Cel ce-și spală dinții și gura regulat sêra și dimineața cu Eau de Botol nu va ave nici când dinți găunoși și delatură durerea de dinți. Nu se pôte destul recomandă la carne burețios a dinților. Tocmai așa se potrivește la dinți cu rădăcini clătinate. Un mijloc sigur contra cãrnii dinților ușor sângeroase. Conta putredirii cãrnii dinților. La dureri de dinți reumatici. Fôrte prețiosă este la înlăturarea respirațiunii rêu mirositoare. 1 sticlă 1 cor. 40 fileri.

Jahner pomadă pentru creșterea părului. Aplicatăla pěr rar sau slab în creștere, ea servește spre înaintarea și întărirea creșterii părului, mai ales spre înlăturarea formațiunii a mătrefei, a erze-meî, a moliilor de pěr și a altor asemenea bôle de pěr, carii în prima linie sunt vina căderii părului. 1 tegulă 2 coróne.

Jahner esență de pěr. Acestă în-tărește perii deja clătinași, în-aintăză în mare măsură creșterea și con-tribue hotărît la deplina înlăturare a mătrefei din cap. 1 sticlă 1 cor. 30 fileri.

Jahner vâpselă de pěr. (Chroma-tique parisienne). Resultat reușit: Nu decoloréză! Colóre naturală a

fluidul e fără colóre și miros, care nu coloréză nici pelea, dar nici p-turile albe. 1 sticlă 4 coróne.

Pěrul alb nu se pôte cu apă blondină colora. Petru pěrul alb se co-numai Jahner-vâpselă de pěr.

părului! Cel mai nșu nesticăcios mijloc, care îndată după prima întrebuințare re-căștigă colóreă naturală a părului încăr-un-șit, alb și roșu, precum pěrul din barbă și sprâncene, după plac brunelă, nêgră sau blondină. Aplicarea este fôrte simplă și este alăturată în instrucțiunea dată fie-cărei etui. O neisbândă a coloritului precisa instrucțiune de întrebuințat sigur nu se întêmplă.

La cumpărare se se spună aprii colóre se poștește (negru, brunet sa-pentru pěrul încăr-unșit. Un carton 4

Jahner apă blondină. Pěrul nu frumos bël, roșu și brun pôte în timp fôrte scurt bël-auriu e

Apa blondină este pe deplin nestică